

Sprawozdanie z działalności PREZYDENTA MIASTA LUBLIN w 2013 roku

Lublin, czerwiec 2014 r.

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI PREZYDENTA MIASTA LUBLIN W 2013 ROKU

**Urząd Miasta Lublin
Lublin, czerwiec 2014 r.**

1. SPIS TREŚCI

WSTĘP.....	9
1. PODSTAWY ROZWOJU MIASTA.....	15
1.1.Prace nad planem zagospodarowania przestrzennego miasta.....	15
1.2.Koncepcje i projekty przyszłych inwestycji.....	21
1.3.Działalność Zarządu Dróg i Mostów w Lublinie w 2013 r.....	24
1.4.Działania na rzecz poprawy funkcjonowania transportu zbiorowego...	53
1.5.Działania na rzecz infrastruktury technicznej.....	56
1.6.Strategia rozwoju miasta.....	60
2.GOSPODAROWANIE MIENIEM.....	63
2.1.Zadanie realizowane przez Wydział Gospodarowania Mieniem.....	63
2.2.Inne formy gospodarowania mieniem.....	65
2.3.Przekształcenia własnościowe i prywatyzacja mienia.....	66
2.4.Działania Prezydenta jako zgromadzenia wspólników jednoosobowych spółek miasta.....	66
3.POLITYKA MIESZKANIOWA.....	71
3.1.Polityka czynszowa.....	71
3.2.Budowa nowych i remonty starych zasobów mieszkaniowych.....	72
3.3.Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Miasta Lublin na lata 2014-2018.....	74
4.SZKOLNICTWO I OŚWIATA.....	77
4.1.Zmiany w sieci szkół i placówek.....	77
4.2.Promowanie osiągnięć najlepszych uczniów.....	78
4.3.Konkursy na stanowiska dyrektorów szkół i placówek.....	78
4.4.Awans zawodowy nauczycieli.....	79
4.5.Doradztwo metodyczne i doskonalenie nauczycieli.....	79
4.6.Realizacja programów rządowych i samorządowych oraz zwiększanie szans edukacyjnych uczniów.....	81
4.7.Poprawa jakości kształcenia poprzez realizację projektów oświatowych współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej w ramach Europej- skiego Funduszu Społecznego.....	86

4.8.Modernizacje i remonty obiektów oświatowych.....	88
4.9.„Samorządowy Lider Edukacji 2013”.....	91
5.PRZECIWDZIAŁANIE BEZROBOCIU.....	93
5.1.Ogólna sytuacja na lokalnym rynku pracy.....	93
5.2.Główne kierunki działalności Miejskiego Urzędu Pracy.....	95
6.OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA.....	105
6.1.Działania profilaktyczne.....	105
6.2.Przeciwdziałanie alkoholizmowi i narkomanii.....	107
6.3.Pomoc społeczna.....	114
6.4.Mieszkania chronione.....	127
6.5.Wspieranie rodziny i piecza zastępcza.....	129
7.BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE.....	145
7.1.Bezpieczeństwo w ruchu drogowym.....	145
7.2.Stan bezpieczeństwa pożarowego.....	150
7.3.Działania miasta na rzecz pomocy policji i straży pożarnej.....	153
7.4.Działania w zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego, zarządzania kryzysowego, ochrony ludności i spraw obronnych.....	154
8.OCHRONA ŚRODOWISKA I ZIELEŃ MIEJSKA.....	165
8.1.Gospodarka odpadami.....	165
8.2.Zieleń miejska.....	178
8.3.Oczyszczanie utwardzonych terenów miasta poza pasem drogowym	184
9.KULTURA, SPORT I TURYSTYKA.....	187
9.1.Działalność miejskich instytucji kultury.....	187
9.2.Inne działania miasta w zakresie kultury.....	214
9.3.Działalność w zakresie sportu i turystyki.....	221
9.4.Inwestycje w obiektach kultury, sportu i turystyki.....	231
9.5.Podtrzymywanie tradycji patriotycznych i narodowych.....	233
10.POZYSKIWANIE ZEWNĘTRZNYCH ŚRODKÓW FINANSOWYCH..	237
10.1.Działania w zakresie projektów inwestycyjnych.....	237
10.2.Działania w zakresie projektów nieinwestycyjnych.....	244
10.3.Środki z budżetu państwa.....	249
10.4.Dofinansowanie uzyskane z Narodowego i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska.....	252
10.5.Kredyty i obligacje.....	254
10.6.Pozyskiwanie środków z funduszy europejskich.....	254

10.7. Inne pozyskiwane środki.....	254
11. USŁUGI ADMINISTRACYJNE.....	257
11.1. Biuro Obsługi Mieszkańców.....	257
11.2. Wydział Spraw Administracyjnych.....	258
11.3. Wydział Komunikacji.....	260
11.4. Urząd Stanu Cywilnego.....	261
11.5. Miejski Rzecznik Konsumentów.....	262
12. JEDNOSTKI POMOCNICZE SAMORZĄDU.....	267
12.1. Funkcjonowanie rad i zarządów dzielnic.....	267
13. DZIAŁANIA WSPOMAGAJĄCE URZĘDU.....	269
13.1. Działalność legislacyjna.....	269
13.2. Zmiany organizacyjne.....	269
13.3. Zmiany na stanowiskach kierowniczych w Urzędzie i jednostkach miasta.....	270
13.4. Audyt i kontrola.....	273
13.5. Działalność Wydziału Informatyki i Telekomunikacji.....	277
13.6. Udzielanie zamówień publicznych.....	283
13.7. Działalność Biura Obsługi Kancelaryjnej.....	286
14. DZIAŁANIA PROMOCYJNE.....	295
14.1. Polityka informacyjna.....	295
14.2. Komunikacja społeczna.....	296
14.3. Działania z zakresu współpracy z organizacjami pozarządowymi i par- tyticipacji społecznej.....	298
14.4. Działania na rzecz inwestorów oraz promocja miasta.....	300
14.5. Współpraca międzynarodowa.....	309
15. ZAKOŃCZENIE.....	315

WSTĘP

Szanowni Państwo,

na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 2 ustawy z dn. 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, przedstawiam Państwu sprawozdanie z realizacji zadań przez Urząd Miasta Lublin oraz miejskie jednostki organizacyjne w 2013 r.

Obejmuje ono informacje o zadaniach, projektach realizowanych w ubiegłym roku, w zakresie gminnych i powiatowych zadań publicznych, zadań administracji rządowej nałożonych ustawami oraz zadań wynikających z porozumień zawartych z innymi jednostkami administracji publicznej.

Budżet w 2013 r. nakierowany był na kontynuację licznych inwestycji oraz absorpcję środków europejskich. Dochody budżetu miasta zrealizowane zostały w 89,23 %, co stanowi kwotę 1 791 599 659,25 zł, w tym: dochody gminy w kwocie 1 213 840 842,09 zł (85,78 %) i dochody powiatu w kwocie 577 758 817,16 zł (97,47 %).

Ze środków europejskich otrzymaliśmy kwotę 354 760 202,17 zł, z tego na projekty z zakresu:

- transportu i łączności – 257 881 296,13 zł,
- sportu i turystyki – 46 951 417,22 zł,
- kultury – 20 068 153,60 zł,
- oświaty oraz edukacyjnej opieki wychowawczej – 14 138 991,69 zł,
- gospodarki mieszkaniowej, komunalnej i ochrony środowiska – 6 287 579,85 zł,
- pomocy i polityki społecznej – 5 536 169,71 zł,
- administracji (m.in. współpraca z innymi samorządami i promocja) – 2 392 356,75 zł,
- informatyki – 1 224 124,87 zł,
- rozwoju przedsiębiorczości i działalności usługowej – 270 253,56 zł,
- bezpieczeństwa publicznego – 9 867,79 zł.

Planowane wydatki wykonane zostały w wysokości 1 865 249 645,17 zł, co stanowi 88,52 % planu, w tym wydatki na zadania własne realizowane bez udziału środków europejskich w kwocie 1 310 275 242,34 zł (89,67 %). Wydatki majątkowe ogółem wyniosły 562 535 680,99 zł (74,48 %), natomiast wydatki bieżące to 1 302 713 964,18 zł (96,36 %), w tym związane z remontami wyniosły 32 533 944,83 zł (97,93 %).

W roku 2013 przychody budżetu miasta wyniosły 198 616 069,15 zł, tj. 101,52 % planu rocznego wynoszącego 195 638 249 zł.

Liczne inwestycje realizowane w 2013 r. są częścią wieloletnich projektów, głównie o charakterze infrastrukturalnym. Wysokie nakłady na modernizacje czy remonty wiązały się z realizowanym systematycznie od blisko czterech lat planem poprawy układu komunikacyjnego miasta. Do największych zadań zaliczyć należy budowę drogi dojazdowej do powstającego węzła Dąbrowica na obwodnicy miasta (kontynuację budowy przedłużenia al. Solidarności), remont wiaduktu nad al. Smorawińskiego w ciągu ul. Lipińskiego i ul. Kiepury, remont ul. Zemborzyckiej (od skrzyżowania z ul. Kunickiego do ul. Diamentowej) czy przebudowę ul. Głuskiej. Układ drogowy Lublina usprawniony zostanie także dzięki remontom: ul. Nowy Świat (od ul. Kunickiego do skrzyżowania z boczniką kolejową przy ul. Smoluchowskiego), ul. Filaretów, dwóch wiaduktów nad ul. Ułanów w ciągu ul. Armii Krajowej, przebudowie skrzyżowań u zbiegu ulic: ul. Jana Pawła II i ul. Armii Krajowej, al. Kompozytorów Polskich i ul. Koncertowej, ul. Do Dysa, ul. Spółdzielczości Pracy i ul. Dożynkowej wraz z przebudową sygnalizacji świetlnej. Modernizacji poddano ul. Drogę Męczenników Majdanka i wiele ulic w dzielnicach.

Wraz z dostępnością komunikacyjną miasta wzrosło zainteresowanie inwestorów Lublinem. W ubiegłym roku 7 firm uzyskało zezwolenia na działalność w Podstrefie Lublin Specjalnej Strefy Ekonomicznej Euro-Park Mielec. Zrealizowano projekt „Infrastruktura dla strefy ekonomicznej na Felinie w Lublinie – etap II”. W ramach, którego uzbrojono ponad 43 ha terenów inwestycyjnych w potrzebne przedsiębiorcom elementy infrastruktury technicznej. Pod względem liczby nowych inwestorów w 2013 r. plasujemy się na drugim miejscu wśród wszystkich 23 podstref działających w ramach SSE Euro-Park Mielec. Deklarowane nakłady

inwestycyjne w całej mieleckiej strefie za 2013 rok wyniosły 713,8 mln zł, z czego ponad 135 mln zł pochodzi z Podstrefy Lublin. Do tej pory dla Podstrefy Lublin wydano 25 zezwoleń Ministra Gospodarki na prowadzenie działalności na terenie Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Planowane inwestycje zrealizowało już 12 firm, zatrudniając łącznie 1 406 osób (w tym 955 to nowo utworzone miejsca pracy, a 451 to utrzymane miejsca). Wartość zrealizowanych dotychczas inwestycji to 509 mln zł.

Znaczna część budżetu w roku 2013 przeznaczona została na poprawę infrastruktury oświatowej. Otwarto pierwszy w Lublinie Biały Orlik, który znajduje się na terenie Szkoły Podstawowej Nr 45 przy ul. Radzyńskiej 5. Zrealizowano kolejne trzy Orliki, które powiększyły bazę boisk do trzynastu: przy Szkole Podstawowej Nr 43 – ul. Śliwińskiego 5, przy Gimnazjum Nr 2 – ul. Lwowska 11, przy Szkole Podstawowej Nr 52 – ul. Jagiełły 11 (jest to trzynasty Orlik w Lublinie). Oddano do użytku boisko wielofunkcyjne przy Szkole Podstawowej Nr 38 na ul. Wołodyjowskiego oraz kompleks sportowy przy Szkole Podstawowej Nr 32 na ul. Tetmajera.

Systematycznie od blisko czterech lat powiększamy liczbę miejsc w przedszkolach i żłobkach. W minionym roku otwarto 6 nowych oddziałów Przedszkola z oddziałami Interrogacyjnymi Nr 12 w Lublinie przy ul. Wolskiej 5. Oddziały te przeznaczone są dla 120 dzieci. Ważną inwestycją oświatową była Szkoła przy ul. Sławinkowskiej, której otwarcie planowane jest na 1.09.2014 r. Oddano do użytku basen przy Zespole Szkół Nr 7 na ul. Roztocze 14 i kontynuowano budowę basu przy ul. Łabędziej (oddany w 2014 r.)

Miasto dbając o zrównoważony rozwój realizowało również inwestycje w zakresie bazy kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej. Zakończyła się renowacja zabytkowego klasztoru powiatowskiego, z przeznaczeniem na siedzibę Centrum Kultury. Całkowity koszt renowacji wyniósł ok. 38 mln zł przy wsparciu ze środków europejskich w wys. 15 mln zł. Otwarto Lubelskie Centrum Organizacji Sportowych, które ma pomagać w bieżącym funkcjonowaniu organizacji sportowych, wdrażać innowacyjne projekty służące propagowaniu sportu. W 2013 r. kontynuowano także duże inwestycje takie jak: rewitalizacja XIX wiecznego Ogrodu

Saskiego, budowa stadionu miejskiego czy budowa basenu olimpijskiego.

W 2013 r. Miasto Lublin realizowało również zadania z zakresu polityki społecznej, przeznaczając na ten cel blisko 237 035 461,28 zł tj. 13 % zrealizowanych wydatków budżetu miasta. Z sukcesem kontynuowano Program „Rodzina 3 +”, do którego w minionym roku dołączyło ponad 1 000 osób. Miasto Lublin zostało laureatem Konkursu o nagrodę Pary Prezydenckiej „Dobry Klimat dla Rodziny” – jesteśmy jednym z 5 najlepiej ocenionych samorządów w kategorii Inicjatywy międzypokoleniowe. Lublin został doceniony za wielopłaszczyznową i konsekwentną aktywność kreującą pozytywny wizerunek seniora.

W ubiegłym roku w Lublinie odbyły się liczne wydarzenia kulturalne, sportowe i gospodarcze. W październiku miał miejsce Kongres Inicjatyw Europy Wschodniej; Podczas inauguracji Kongresu zostały podpisane umowy partnerskie z dwoma miastami ukraińskimi – Równem i Sumy. Również podczas inauguracji miasto Lublin otrzymało Honorową Odznakę Rady Europy, która jest prestiżową nagrodą wręczaną miastom i gminom za szerzenie myśli europejskiej i efektywną współpracę z miastami partnerskimi.

Po raz kolejny miała miejsce konferencja „Lub-Invest”, ułatwiająca lokalnym przedsiębiorcom nawiązanie międzynarodowej współpracy gospodarczej i zbudowanie pozycji regionu lubelskiego jako atrakcyjnego miejsca spotkań polityków i przedsiębiorców z Unii Europejskiej oraz m.in. z Ukrainy, Białorusi, Kazachstanu, Rosji i Mołdawii. Odbyła się VI Gala Przedsiębiorczości na której została wręczona Nagroda Gospodarcza Prezydenta Miasta Lublin. Łączny przychód firm, które stanęły do tegorocznego konkursu wyniósł ponad miliard czterysta milionów złotych, a liczba stworzonych przez nie miejsc pracy przekracza dwa tysiące.

Dzięki markowym wydarzeniom takim jak: Noc Kultury, Inne Brzmienia Art'n'Music Festival, Carnaval Sztuk-Mistrzów czy Jar-mark Jagielloński do miasta udaje się zapraszać coraz większą liczbę turystów z Polski i ze świata. Wyżej wymienione wydarzenia realizowane były przy wsparciu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Narodowych Inwestycji Kultury takich jak m.in. Narodowe Centrum Kultury czy Instytut Adama Mickiewicza. Pozyskaliśmy także ważnych strategicznych partnerów z biznesu, takich jak: PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.,

PGNiG SA, Grupa PZU S.A. Z wielkim powodzeniem odbył się także I Maraton Lubelski, w którym wzięło udział ponad tysiąc osób z całej Polski, jak również z zagranicy, a wydarzenie to już na stałe wpisało się w kalendarz imprez sportowych w mieście na kolejne lata.

Wspomniane powyżej działania i przedsięwzięcia były możliwe do zrealizowania dzięki moim współpracownikom, Radnym Miasta Lublin, organizacjom pozarządowym radom dzielnic oraz mieszkańcom.

Krzysztof Żuk

1. PODSTAWY ROZWOJU MIASTA

1.1. Prace nad planem zagospodarowania przestrzennego miasta

1.1.1. Plany uchwalone

W 2013 r. zakończono opracowywanie projektów planów oraz procedury formalno-prawne i przedłożono do uchwalenia przez Radę Miasta następujące MPZP:

- zmiana MPZP – cz. I – w rejonie al. Kraśnickiej, ul. Nałęczowskiej i ul. Wojciechowskiej o pow. 13,7 ha – Uchwała Nr 811/XXXII/2013 Rady Miasta Lublin z dn. 27.06.2013 r. – Dz. U. Woj. Lubelskiego poz. 599 z dn. 26.07.2013 r.,
- zmiana MPZP – cz. I – w rejonie ul. Cyprysowej i ul. Bluszczowej o pow. 1,27 ha – Uchwała Nr 886/XXXIV/2013 Rady Miasta Lublin z dn. 17.10.2013 r. – Dz. U. Woj. Lubelskiego poz. 4 905 z dn. 28.11.2013 r.,
- zmiana MPZP – cz. I – część „A” Rogatka Warszawska o pow. 8,71 ha – Uchwała Nr 888/XXXIV/2013 z Rady Miasta Lublin dn. 17.10.2013 r. – Dz. U. Woj. Lubelskiego poz. 4 906 z dn. 28.11.2013 r.,
- MPZP miasta Lublin – część VI – w obszarze Cmentarza Komunalnego na Majdanku wraz z jego projektowanym powiększeniem o pow. 65,56 ha – Uchwała Nr 889/XXXIV/2013 Rady Miasta Lublin z dn. 17.10.2013 r. – Dz. U. Woj. Lubelskiego poz. 4 907 z dn. 28.11.2013 r.

Uchwalone zmiany oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego obejmowały łącznie pow. 89,24 ha.

1.1.2. Analizy zasadności przystąpienia do opracowywania lub zmiany MPZP

- przygotowanie analizy wniosków złożonych do nw. planu dot. przystąpienia do sporządzenia zmiany planu zagospodarowania przestrzennego części III miasta Lublin,
- przygotowanie analizy wniosków złożonych do nw. planu dot. przystąpienia do sporządzenia zmiany planu zagospodarowania przestrzennego części I miasta Lublin – obszar północno-wschodni,
- przygotowanie analizy zasadności przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – Sławin Cmentarz, o pow. 179,7 ha – Uchwała o przystąpieniu do sporządzenia MPZP Nr 810/XXXII/2013 Rady Miasta Lublin z dn. 27.06.2013 r.,
- przygotowanie analizy zasadności przystąpienia do sporządzenia planu zagospodarowania przestrzennego – rejon ul. Diamentowa-Wrotkowska, o pow. 18,56 ha – Uchwała o przystąpieniu do sporządzenia MPZP Nr 887/XXXIV/2013 Rady Miasta Lublin z dn. 17.10.2013 r.,
- analiza zasadności przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część VIII – w rejonie al. Unii lubelskiej, ul.: Zamojskiej, Prymasa Stefana Wyszyńskiego, Podwale, Błoni pod Zamkiem,
- przygotowanie analizy wniosków złożonych do nw. planu dot. przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin część IV uchwalonego Uchwałą Nr 628/XXIX/2005 Rady Miasta Lublin z dn. 17.11.2005 r.,
- analiza zasadności przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część VI G – w rejonie ul.: Sieciecha, Wojewodzińskiej, Podkormorskiej, Zorzy, Grabowskiego i Sachsów.

1.1.3. Podjęta uchwała w sprawie opracowania MPZP

- MPZP – część VIII – w rejonie al. Unii Lubelskiej, ul.: Zamojskiej, Prymasa Stefana Wyszyńskiego, Podwale, Błoni pod Zamkiem, o pow. 30,5 ha – Uchwała Nr 809/XXXII/2013 Rady Miasta Lublin z dn. 27.06.2013 r.

1.1.4. W ciągu roku 2013 trwały prace projektowe nad nw. planami

- MPZP Dworce (PKP) – cz. VIII – o pow. 232,3 ha – Uchwała Nr 491/XXV/2008 Rady Miasta Lublin z dn. 16.10.2008 r.,
- MPZP Podzamcze – cz. VIII – o pow. 34,7 ha – Uchwała Nr 490/XXV/2008 Rady Miasta Lublin z dn. 16.10.2008 r.,
- MPZP – cz. VI A – Bronowice o pow. 98,7 ha – Uchwała Nr 651/XXIX/2009 Rady Miasta Lublin z dn. 19.02.2009 r.,
- zmiana MPZP – cz. I – Szerokie o pow. 162,66 ha – Uchwała Nr 595/XXIV/2012 Rady Miasta Lublin z dn. 18.10.2012 r.,
- zmiana MPZP – cz. III – Szpital o pow. 20,3 ha – Uchwała Nr 939/XXXVIII/2010 Rady Miasta Lublin z dn. 28.01.2010 r.,
- studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin; Uchwała Nr 1076/XLIII/2010 Rady Miasta Lublin z dn. 24.06.2010 r. – nowa edycja Studium w granicach administracyjnych miasta,
- MPZP Głusk północno-zachodni – cz. VI G – o pow. 122,86 ha – Uchwała Nr 1230/XLVI/2010 Rady Miasta Lublin z dn. 4.11.2010 r.,
- MPZP Głusk południowo-zachodni – cz. VI G – o pow. 157,88 ha – Uchwała Nr 1229/XLVI/2010 Rady Miasta Lublin z dn. 4.11.2010 r.,
- MPZP – cz. I – Nasturcjowa-Trześniowska o pow. 66 ha – Uchwała Nr 123/X/2011 Rady Miasta Lublin z dn. 26.05.2011 r.,
- zmiana MPZP – cz. I – ul. Wojciechowska (studnia) o pow. 5,82 ha – Uchwała Nr 547/XXIII/2012 Rady Miasta Lublin z dn. 6.09.2012 r.,
- zmiana MPZP – cz. II – ul. Matki Teresy z Kalkuty (Jutrzenki) o pow. 4,15 ha – Uchwała Nr 549/XXIII/2012 Rady Miasta Lublin z dn. 6.09.2012 r.,
- MPZP miasta Lublin – część VI – w obszarze Pomnika Męczeństwa na Majdanku wraz ze strefą ochronną o pow. 126,83 ha – Uchwała Nr 552/XXIII/2012 Rady Miasta Lublin z dn. 6.09.2012 r.,
- zmiana MPZP Miasta Lublin – część II – w obszarze położonym u zbiegu al. Kraśnickiej i ul. Jana Pawła II o pow. 21,45 ha – Uchwała Nr 548/XXIII/2012 Rady Miasta Lublin z dn. 6.09.2012 r.,

- MPZP miasta Lublin – część VIII – Śródmieście w obszarze ul.: Krakowskie Przedmieście, Kapucyńska, Gabriela Narutowicza, Peowiaków, Tadeusza Kościuszki o pow. 2,06 ha – Uchwała Nr 545/XXIII/2012 Rady Miasta Lublin z dn. 6.09.2012 r.,
- zmiana i przystąpienie MPZP – cz. I – o pow. 129,78 ha – al. Solidarności, ul.: Kmieca, Główna, Deszczowa, Mgielna, Wądołna, Jaśminowa – Uchwała Nr 594/XXIV/2012 Rady Miasta Lublin z dn. 18.10.2012 r.,
- zmiana MPZP – cz. II – ul. Watykańska o pow. 1,63 ha – Uchwała Nr 587/XXIV/2012 Rady Miasta Lublin z dn. 18.10.2012 r.,
- MPZP Ekologicznego Systemu Obszarów Chronionych Miasta Lublin dla wybranych terenów położonych w rejonach dolin rzecznych – rejon Czechówka – część I – o pow. 40,56 ha – Uchwała Nr 588/XXIV/2012 Rady Miasta Lublin z dn. 18.10.2012 r.,
- MPZP Ekologicznego Systemu Obszarów Chronionych Miasta Lublin dla wybranych terenów położonych w rejonach dolin rzecznych – rejon Czechówka Śródmieście – część II – o pow. 15,48 ha – Uchwała Nr 589/XXIV/2012 Rady Miasta Lublin z dn. 18.10.2012 r.,
- MPZP Ekologicznego Systemu Obszarów Chronionych Miasta Lublin dla wybranych terenów położonych w rejonach dolin rzecznych – rejon Podzamcze – część III – o pow. 100,99 ha – Uchwała Nr 590/XXIV/2012 Rady Miasta Lublin z dn. 18.10.2012 r.,
- MPZP Ekologicznego Systemu Obszarów Chronionych Miasta Lublin dla wybranych terenów położonych w rejonach dolin rzecznych – rejon Czerniejówka – część IV – o pow. 52,46 ha – Uchwała Nr 591/XXIV/2012 Rady Miasta Lublin z dn. 18.10.2012 r.,
- MPZP Ekologicznego Systemu Obszarów Chronionych Miasta Lublin dla wybranych terenów położonych w rejonach dolin rzecznych – rejon Bystrzyca Wrotków – część V – o pow. 137,2 ha – Uchwała Nr 592/XXIV/2012 Rady Miasta Lublin z dn. 18.10.2012 r.,
- MPZP Ekologicznego Systemu Obszarów Chronionych Miasta Lublin dla wybranych terenów położonych w rejonach dolin

rzecznych – rejon Bystrzyca Zemborzyce – część VI – o pow. 434,45 ha – Uchwała Nr 593/XXIV/2012 Rady Miasta Lublin z dn. 18.10.2012 r.,

- zmiana MPZP – cz. III – ul. Koncertowa (Górki Czechowskie) o pow. 171,06 ha – Uchwała Nr 662/XXVI/2012 Rady Miasta Lublin z dn. 20.12.2012 r.

Łączna powierzchnia opracowywanych planów wynosi 2 139,32 ha.

1.1.5. Pozostałe prace

Przygotowano trzy warianty koncepcji projektu MPZP – Na-sturcjowa, Trześniowska i przeprowadzono konsultacje społeczne. Opracowano też dwa warianty koncepcji projektu MPZP – Podzamcze, gdzie także przeprowadzono konsultacje społeczne.

Wstępne konsultacje koncepcji miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część VI w obszarze Cmentarza Komunalnego na Majdanku wraz z jego projektowanym poszerzeniem – założenia oraz warianty projektu.

Wstępne konsultacje koncepcji miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część VI w obszarze Pomnika Męczeństwa na Majdanku wraz ze strefą ochronną – założenia oraz warianty projektu.

Wstępne konsultacje koncepcji zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – część I – obszar zachodni w rejonie: Al. Kraśnicka, ul. Nałęczowska i ul. Wojciechowska – założenia oraz warianty projektu.

Udział zespołów projektowych w opracowywaniu wytycznych konkursowych do przygotowywanego Konkursu Architektoniczno-Urbanistycznego na „Błonia” pod Zamkiem w Lublinie.

Udział w pracach zespołów zadaniowych ds. rewitalizacji rzeki Bystrzycy oraz współpraca (ściśła) z Wydziałem Ochrony Środowiska UM Lublin, dot. ochrony suchych dolin w Lublinie.

Wydano 125 opinii dotyczących zgodności planowanych przez wnioskodawców inwestycji z zapisami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Wydano 54 opinie dla potrzeb Wydziału Architektury i Budownictwa, w sprawach decyzji o ustaleniu warunków zabudowy i zagospodarowania terenu.

Wydano 80 opinii w sprawie lokalizacji pasa drogowego, na terenach nie posiadających miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Obsługa 192 wniosków w opracowywanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub ich zmianach.

W 2013 r. trwały działania (współpraca z wykonawcami) związane z opracowywaniem zleconych opracowań: koncepcja organizacji ruchu w obszarze centralnym miasta, a także analiza i ocena możliwości wyznaczenia pasa autobusowego na ciągu Al. Raławickie-Lipowa w Lublinie.

W roku 2013 przeanalizowano ok. 7 000 aktów notarialnych (z czego wyselekcjonowano do szczegółowej analizy ok. 100) pod kątem możliwości wszczęcia postępowania o ustalenie opłaty planistycznej.

W związku z art. 36 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym prowadzono ponad 60 postępowań w sprawie ustalenia opłaty planistycznej, z czego 35 postępowań zostało zakończonych (wydano 11 decyzji ustalających opłatę) oraz wydano na wniosek 4 decyzje w postępowaniach o udzielenie ulgi w spłacie zobowiązania wynikającego z opłat planistycznych, wydano też 20 decyzji umarzających postępowanie.

Prowadzono również 9 postępowań w trybie art. 36 i 37 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w sprawie żądania odszkodowania z tytułu obniżenia wartości nieruchomości, z czego 8 wniosków uznano za nieuzasadnione, zaś jeden zakończył się podpisaniem ugody i wypłatą odszkodowania.

Regulaminowym zadaniem Wydziału Planowania jest również prowadzenie (aktualizacja i udostępnianie usług danych przestrzennych) Miejskiego Systemu Informacji Przestrzennej. Na koniec 2013 r. w systemie funkcjonowało 198 warstw danych przestrzennych.

Komórka MSIP zajmowała się również (zgodnie z przyjętym harmonogramem) realizacją projektu pn. „Opracowanie i wdrożenie systemu informacji przestrzennej dla Miasta Lublin”, w wyniku którego dzięki pozyskanym środkom z Unii Europejskiej, zostanie stworzony nowoczesny systemu informacyjny, który umożliwi szerokie udostępnianie danych przestrzennych.

W ramach działalności administracyjnej w 2013 r. w Wydziale Planowania zostało sporządzonych 1 154 wypisów i wyrysów

z mpzp i studium uikzp oraz zaświadczeń w przypadku braku planu.

1.2. Koncepcje i projekty przyszłych inwestycji

Opracowano:

- dokumentację projektową oświetlenia chodnika ze schodami i pochylnią dla niepełnosprawnych (od ul. Paganiniego do ul. Radzyńskiej) w kierunku przychodni specjalistycznej – 12 792 zł,
- dokumentację projektową ciągu pieszego ze schodami od ul. Sielankowej do ul. Kolorowej, przy placu zabaw – 6 396 zł,
- koncepcję, dokumentację projektu budowlanego i projektu wykonawczego zamiennego, specyfikacji technicznej zmiany zagospodarowania Placu Litewskiego oraz sprawowania nadzorów autorskich na realizacją w/w inwestycji ponadto opracowano kompletną dokumentację projektową fontanny oraz zasilania związanego z przebudową Placu Litewskiego, wykonano badania georadarowe oraz odwierty sondażowe w celu zlokalizowania i inwentaryzację reliktów archeologiczno-architektonicznych na terenie wschodniej części placu – 441 178,98 zł,
- dokumentację projektową na wykonanie ścieżki rowerowej od ul. Misjonarskiej do ul. Unii Lubelskiej – 8 856 zł,
- dokumentację projektową na przedłużenie ścieżki rowerowej biegnącej przy boisku Gimnazjum Nr 16 do ul. Koncertowej – 5 043 zł,
- dokumentację projektową na budowę ścieżki rowerowej pomiędzy ul. Armii Krajowej i ciągiem pieszym w rejonie Szkoły Podstawowej Nr 38 – 22 755 zł,
- audyt energetyczny oraz aktualizację dokumentacji projektowej na termomodernizację budynku UM Lublin, przy ul. Wieniawskiej 14 – 67 650 zł,
- koncepcję przebiegu drogi dojazdowej od al. Unii Lubelskiej do działki, przy ul. Podwale 3a – oraz dokumentację projektową na budowę w/w drogi – 55 289 zł,
- dokumentację projektową na przebudowę ogrodzenia wokół terenu użytkowanego przez Straż Graniczną – 17 835 zł,

- dokumentację projektową wymiany nawierzchni sportowej w sali gimnastycznej oraz remontu muru ograniczającego schody zewn. w budynku XXIII Liceum Ogólnokształcącego, ul. Poniatowskiego 5 – 12 177,00 zł,
- dokumentację projektową na przystosowanie dla osób niepełnosprawnych budynku Szkoły Podstawowej Nr 49 – 28 290,00 zł,
- dokumentację projektową na budowę boisk sportowych, przy Zespole Szkół Nr 8 – Szkoła Podstawowa Nr 39 – 24 600 zł,
- audyt energetyczny oraz dokumentację projektową na termomodernizację budynku Szkoły Podstawowej Nr 7 – 71 300 zł,
- audyt energetyczny oraz dokumentację projektową na termomodernizację budynku Szkoły Podstawowej Nr 25 – 74 970 zł,
- dokumentację projektową na rozbudowę Zespołu Szkół Nr 4, Szkoły Podstawowej Nr 49 o zespół sal gimnastycznych do ćwiczeń dla dzieci autystycznych z zapleczem sanitarno-szatniowym – 40 590 zł,
- program funkcjonalno-użytkowy na budowę hangaru dla kajaków wraz z urządzeniami towarzyszącymi, mapy do celów projektowych oraz dokumentacji geotechnicznej – 6 998,70 zł,
- dokumentację przedprojektową do budowy sali gimnastycznej, przy Gimnazjum Nr 10 – 30 750 zł,
- dokumentację projektową na budowę przyłącza ciepłego do budynku Gimnazjum Nr 7 – 14 760 zł,
- dokumentację projektową na przebudowę sali gimnastycznej wraz z zapleczem w Gimnazjum Nr 1 – 59 040 zł,
- dokumentację projektową na budowę boisk sportowych, przy budynku Zespołu Szkół Nr 11 – VII Liceum Ogólnokształcącego – 19 680 zł,
- dokumentację projektową w zakresie odwodnienia placu i parkingów, przy I Liceum Ogólnokształcącym – 6 150 zł,
- audyt energetyczny oraz dokumentację projektową na termomodernizację budynków Zespołu Szkół Energetycznych – 79 999,20 zł,
- na potrzeby Szkoły Muzycznej I i II stopnia, im. Tadeusza Szelegowskiego w Lublinie, przy ul. Narutowicza 32 opracowano ekspertyzę w zakresie warunków akustycznych wnętrza sali koncertowej ze sceną i holem, ponadto wytycznych do projektu aranżacji wnętrz tych pomieszczeń w zakresie akustyki

- elektroakustyki i wyposażenia multimedialnego – 39 360,00 zł,
dokumentację projektową aranżacji wnętrza sali koncertowej – 68 880,00 zł,
- dokumentację projektową na termomodernizację oraz opinię, dot. współczynników przenikania ciepła w budynku Centrum Kształcenia Ustawicznego Nr 2 – 56 580 zł,
  - dokumentację projektową na rozbudowę Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego Nr 1 o dwa dźwigi zewnętrzne, klatkę schodową zewnętrzną, instalację dźwigu wewnętrznego oraz dwóch platform dla osób niepełnosprawnych – 65 000 zł,
  - audyt energetyczny oraz dokumentację projektową na termomodernizację budynku Bursy Szkolnej Nr 1 – 79 900,80 zł,
  - dokumentację geodezyjną, aktualizację dokumentacji kolektora kanalizacji deszczowej NF, aktualizację kosztorysów – 69 347,50 zł;
  - dokumentację projektową boiska do piłki nożnej oraz ciągu pieszego, przy ul. Altanowej – 9 840 zł,
  - dokumentację projektową dot. budowy ścieżki rowerowej i chodnika z kładką pomiędzy ul. Kaczeńców a ul. Rzeszowską (w kierunku ul. Gdańskiej) – 56 580 zł,
  - przygotowano materiały i badania niezbędne do opracowania dokumentacji projektowej dla ścieżki rowerowej i chodnika z kładką – pomiędzy ul. Tomasza Zana i ul. Kazimierza Wielkiego – 59 040 zł,
  - dokumentację projektową na wykonanie oświetlenia ścieżki i budowę ciągu pieszego od istniejących schodów w ul. Białostockiej do istniejącego chodnika, przy ul. Jana Pawła II – 15 375 zł,
  - dokumentację projektową na przebudowę, termomodernizację i zmianę sposobu użytkowania budynku Centrum Sztuki Współczesnej – 309 772,24 zł,
  - dokumentację projektową na budowę torów rowerowych do „dirt jumping”, przy ul. Sulisławickiej – 4 000 zł,
  - koncepcję rozbudowy i przebudowy stadionu „Start” – 73 800 zł,
  - dokumentację projektową na przebudowę stadionu „Sygnał” – 51 660 zł,
  - dokumentację projektową na wykonanie budynku wielofunkcyjnego wraz z przyłączami, przy ul. Janowskiej – 67 650 zł.

1.3. Działalność Zarządu Dróg i Mostów w Lublinie w 2013 r.

1.3.1. Zadania własne z udziałem środków europejskich

Zintegrowany System Miejskiego Transportu Publicznego w Lublinie – wydatkowano 64 069 038,88 zł na:

- budowę trakcji trolejbusowej i zasilania wraz z podstacjami Wrotków i Bystrzyca oraz przebudowę oświetlenia drogowego na ul.: Diamentowej (od ul. Krochmalnej do ul. Zemborzyckiej), Zemborzyckiej (od ul. Diamentowej do ul. Kunickiego) oraz modernizację skrzyżowania ul. Zemborzycka-Diamentowa,
- budowę trakcji trolejbusowej i zasilania włącznie z budową podstacji „Kolejarz” i przebudowę oświetlenia drogowego na ul.: Unii Lubelskiej, Podzamcze, Unickiej oraz modernizację skrzyżowania ul. Unicka-Lubartowska-Obywatelska-Al. Spółdzielczości Pracy. Zadanie zostało odebrane w dn. 17.01.2013 r.,
- poniesiono wydatek w wysokości 3 075 zł za pełnienie funkcji inspektora nadzoru branży konstrukcyjnej przy wykonywaniu konstrukcji wsporczych pod słupy oświetleniowe na moście Nr 1 na rzece Bystrzycy w związku z realizacją zadania pn. budowa trakcji trolejbusowej i zasilania włącznie z budową podstacji „Kolejarz” i przebudowę oświetlenia drogowego na ul.: Unii Lubelskiej, Podzamcze, Unickiej oraz modernizację skrzyżowania ul. Unicka-Lubartowska-Obywatelska-Al. Spółdzielczości Pracy,
- budowę nowych odcinków trakcji trolejbusowej z systemem zasilania oraz przebudowę ul. Droga Męczenników Majdanka – od istniejącej pętli przy ul. Droga Męczenników Majdanka do ul. Doświadczalnej (z wyłączeniem skrzyżowania z nieklawerygowanej) i fragment ul. Doświadczalnej (od ul. Droga Męczenników Majdanka do Jagiełły) wraz z budową pętli trolejbusowej. W 2013 r. nastąpiła kontynuacja zadania rozpoczętego w 2012 r. Zadanie zostało zakończone w dn. 19.08.2013 r.,
- budowę trakcji trolejbusowej i zasilania na ul. Bohaterów Monte Cassino od ul. Armii Krajowej do Al. Kraśnickiej, oraz przebudowa skrzyżowania al. Kraśnickiej-Bohaterów Monte Cassino. Zadanie zakończono zgodnie z terminem umownym 15.12.2013 r.,

- przebudowę skrzyżowania ul. Jana Pawła II-Armii Krajowej, oraz budowa trakcji trolejbusowej. Zadanie zakończono 03.12.2013 r.,
- budowę trakcji w ul. Jana Pawła II (od ul. Armii Krajowej do ul. Nadbystrzyckiej), ul. Krochmalnej (od ul. Nadbystrzyckiej do ul. Młyńskiej), ul. Młyńskiej (od ul. Krochmalnej do ul. Dworcowej) oraz na skrzyżowaniu ul. Młyńska-Krochmalna-Gazowa-Młyńska – ul. Dworcowa na kwotę 12 361 795,51 zł z terminem realizacji 15.12.2014 r.,
- budowę trakcji trolejbusowej wraz z zasilaniem i podstacją „Poręba” oraz przebudowa oświetlenia drogowego na ul. Jana Pawła II (od ul. Armii Krajowej do ul. Granitowej), ul. Armii Krajowej (od ul. Jana Pawła II do ul. Orkana) i ul. Granitowej. Zakres obejmuje ul. Jana Pawła II (od ul. Armii Krajowej do ul. Granitowej), ul. Armii Krajowej (od ul. Jana Pawła II do ul. Orkana) i ul. Granitową: budowę trakcji trolejbusowej i zasilania, przebudowę oświetlenia drogowego, budowę elementów konstrukcyjnych dla trakcji i oświetlenia, przebudowę linii napowietrznej NN, budowę podstacji trolejbusowej wraz z zasilaniem i zjazdem. Kwota umowy wynosi 6 843 188,57 zł. Termin realizacji 15.12.2014 r.,
- budowę dwóch przepustów żelbetonowych wraz ze ściankami czołowymi w ramach robót zamiennych do projektu pn „Budowa nowych odcinków trakcji trolejbusowych z systemem zasilania oraz przebudowa ul. Droga Męczenników Majdanka do ul. Doświadczalnej (z wyłączeniem skrzyżowania z ul. A. Grygowej) i fragment ul. Doświadczalnej (od ul. Droga Męczenników Majdanka do ul. Jagiełły) wraz z budową pętli trolejbusowej oraz budową podstacji trakcyjnej sieci trolejbusowej. W ramach zadania wykonano przepust żelbetowy o śr. 80 cm wraz ze ściankami czołowymi na ul. Droga Męczenników Majdanka w km 0+905, budowę przepustu żelbetowego o śr. 80 cm wraz ze ściankami czołowymi na ul. Droga Męczenników Majdanka w km 1+310. Roboty zostały zakończone w dn. 20.05.2013 r. Poniesiono wydatek w kwocie 56 232,49 zł,
- przebudowę ul. Doświadczalnej na odcinku od pętli trolejbusowej przy ul. Jagiełły do al. Wincentego Witosa w ramach zadania inwestycyjnego Zintegrowany System Miejskiego Transportu

- tu Publicznego w Lublinie. Poniesiono wydatek w wysokości 2 252 675,71 zł. Roboty zakończono 14.11.2013 r.,
- budowę trakcji trolejbusowej i zasilania włącznie z budową podstacji „Tatary” i przebudową oświetlenia drogowego na ul.: Lwowska, Andersa, Mełgiewska na kwotę 13 92 138,96 zł z terminem realizacji do czerwca 2014 r. Zakres obejmuje ul. Lwowską (od ul. Podzamcze do ul. Andersa), ul. Andersa (od ul. Lwowskiej do ul. Mełgiewskiej), ul. Mełgiewską (od ul. Andersa do ul. Gospodarczej): budowę trakcji trolejbusowej i zasilania, przebudowę oświetlenia drogowego, budowę elementów konstrukcyjnych dla trakcji i oświetlenia, przebudowę kanalizacji deszczowej i usunięcie kolizji, budowę podstacji „Tatary” (branża architektoniczna, konstrukcyjna i elektryczna), budowę linii kablowych SN zasilających podstację Tatary. W ramach zadania na odcinku Lwowska, Andersa, Mełgiewska wykonano roboty przy budowie trakcji trolejbusowej,
  - rozbudowę ul. Abramowickiej z budową trakcji trolejbusowej i pętli trolejbusowej. Termin realizacji 30.09.2014 r. Roboty rozpoczęto 12.09.2013 r. budowę trakcji trolejbusowej wraz z zasilaniem i podstacją „Zana” oraz przebudowa oświetlenia drogowego na ul. Zana i ul. Filaretów w ramach ZSMTP. W ramach zadania wykonano zasilanie trakcji trolejbusowej 100 %, trakcję trolejbusową i zasilanie 100 %, podstacja Zana roboty budowlane 74,47 %, budowa linii kablowych zasilających SN podstację Zana 93,81 %, oświetlenie drogowe 71,92 %,
  - budowę trakcji trolejbusowej wraz z zasilaniem oraz przebudowa oświetlenia drogowego na ul. Nadbystrzyckiej i skrzyżowaniu ul. Nadbystrzycka-Głęboka-Narutowicza-Muzyczna w ramach projektu ZSMTP w Lublinie. W ramach zadania rozpoczęto prace przy budowie oświetlenia 28,33 % i budowie trakcji trolejbusowej 11,56 %. Termin realizacji 15.03.2015 r.,
  - poniesiono wydatek za pełnienie funkcji Menedżera Projektu inwestycji pn. Budowa nowych odcinków trakcji trolejbusowej z systemem zasilania oraz przebudowa ul. Droga Męczenników – od istniejącej pętli przy ul. Droga Męczenników Majdanka do ul. Doświadczalnej (z wyłączeniem skrzyżowania z ul. A. Grygowej) i fragment ul. Doświadczalnej (od ul. Droga Męczenników Majdanka do ul. Jagiełły) wraz z budową pętli

trolejbusowej oraz budową podstacji trakcyjnej sieci trolejbusowej w ramach projektu Zintegrowany System Miejskiego Transportu Publicznego w Lublinie,

- poniesiono wydatek za wykonanie aktualizacji dokumentacji projektowej pn. „Zintegrowany System Transportu Miejskiego w Lublinie. Budowa trakcji trolejbusowej w ul. Abramowickiej” opracowanej w roku 2007 przez Biuro Projektów Budownictwa Komunalnego Sp. z o. o. w kwocie 170 970 zł,
- poniesiono wydatek w wysokości 221 400 zł pełnienie funkcji Menedżera Projektu inwestycji pn. Budowa nowych odcinków trakcji trolejbusowej z systemem zasilania oraz przebudowa ul. Droga Męczenników Majdanka – od istniejącej pętli przy ul. Droga Męczenników Majdanka do ul. Doświadczalnej (z wyłączeniem skrzyżowania z ul. A. Grygowej) i fragment ul. Doświadczalnej (od ul. Droga Męczenników Majdanka do ul. Jagiełły) wraz z budową pętli trolejbusowej oraz budową podstacji trakcyjnej sieci trolejbusowej.

W ramach zadania zawarto umowy na:

- budowę podstacji trolejbusowej „Baza” przy ul. Pancerniaków na kwotę 1 814 125,35 zł z terminem realizacji 17.11.2014 r.,
- pełnienie funkcji Menadżera Projektu dla zadania pn Zaprojektowanie i budowa Systemu Zarządzania Ruchem w Lublinie w ramach Zintegrowanego Systemu Transportu Publicznego w Lublinie na kwotę 841 320 zł.

Drogi dojazdowe do obwodnicy Miasta Lublin – przedłużenie ul. Mełgiewskiej w kierunku węzła drogowego „Mełgiew” w ciągu dróg ekspresowych S12, S17 i S19 – 1 431 663,34 zł. (99,64 %):

- wydatki dotyczyły końcowego rozliczenia zadania,
- zadanie dofinansowane było ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej 2007-2013. Całkowita wartość projektu wyniosła 139 834 zł. Łączna kwota dofinansowania na realizację projektu stanowi 67 285 624zł.

Budowa drogi dojazdowej do węzła drogowego „Dąbrowica” – obwodnicy Miasta Lublin w ciągu dróg ekspresowych S 12, S 17 i S 19 – 156 567 562 zł (99,69 %):

- poniesiono wydatki na realizację robót rozbiórkowych, prac przy budowie obiektów inżynierskich: wiaduktu WD-1 w ciągu ul. Głównej, wiaduktu drogowego WD-2 w ciągu ul. Mgielnej,

mostu drogowego MD-3 nad rzeką Czechówką, kładki KP w ciągu pieszo rowerowym CPR-1, wiaduktu WD-8 w ciągu al. Warszawskiej, przepustu PDR 9,9,1, murów oporowych z gruntu zbrojonego, ścian oporowych żelbetowych. Prowadzono roboty drogowe na drogach serwisowych DD1, DD2, DD3, DD4, DD5 oraz roboty branżowe w ramach odwodnienia drogi, kanalizacji deszczowej i sanitarnej, sieci wodociągowej, energetycznej, oświetlenia drogowego. Ponadto poniesiono wydatki na pełnienie stałego nadzoru przyrodniczego dla budowy drogi, funkcji Menadżera Projektu oraz kompleksowego nadzoru autorskiego,

- zadanie jest realizowane z udziałem środków z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. Całkowita wartość projektu wynosi 386 238 560,46 zł, w tym wartość dofinansowania 298 453 619,23 zł,
- głównym celem projektu jest wybudowanie jednej z trzech dróg dojazdowych do obwodnicy (al. Solidarności), która stanowić będzie najważniejszy dojazd do głównego węzła „Dąbrowica” – obwodnicy Lublina oraz główny wlot/wylot z/do Warszawy.

Przebudowa ul. Narutowicza wraz z ulicami przyległymi (etap I) oraz adaptacja budynku przy ul. Narutowicza 32a na potrzeby Szkoły Muzycznej I i II stopnia im. T. Szeligowskiego w Lublinie:

- całkowita wartość zadania objętego dofinansowaniem ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego wynosi 27 493 zł. Łączna kwota dofinansowania stanowi 10 000 000 zł. Lata realizacji: 2008-2014. Projekt ma na celu przywrócenie zdegradowanym obszarom dzielnicy Śródmieście funkcji edukacyjnych, społecznych i gospodarczych poprzez działania rewitalizacyjne przyczyniające się do wzrostu atrakcyjności inwestycyjnej regionu oraz poprawy warunków życia mieszkańców. Termin realizacji umowy 28.11.2014 r., w 2013 r. wydatkowano 345 751,37 zł,
- zakres zadania obejmuje:
  - przebudowę ul. Narutowicza (droga powiatowa nr 2377L) na odcinku od ul. Okopowej do skrzyżowania z ul. Narutowicza-Lipowa-Piłsudskiego wraz ze skrzyżowaniem,

- rozbudowę ul. Granicznej (droga gminna nr 106288L), przebudowę ulic gminnych: Wschodniej (nr 106790L), Środkowej (nr 106729L), Gminnej (nr 106281L), Konopnickiej (nr 106367L), Kruczej (nr 106391L), Orlej (nr 106516L), łącznika ul. Środkowej z ul. Wschodnią, przebudowę sieci uzbrojenia technicznego ww ulic oraz przebudowę trakcji trolejbusowej w ciągu ul. Narutowicza na odcinku od skrzyżowania ul. Narutowicza-Piłsudskiego-Lipowa do ul. Głębokiej.

Budowa bezpiecznego systemu ścieżek rowerowych w Lublinie – etap II:

- planowane w wysokości 1 882 644 zł wydatki zrealizowane zostały w 86,58 %, co stanowi 1 630 061,20 zł,
- w okresie sprawozdawczym kontynuowano i zakończono prace budowlane w zakresie budowy ścieżki rowerowej wzdłuż ul. Osmolickiej i ul. Cienistej w zakresie konstrukcji ścieżki rowerowej i wykonania warstwy jezdnej ścieżek rowerowych. Zakupiono również witrynę internetową,
- zadanie realizowane jest przy udziale środków z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013. Łączne nakłady finansowe przeznaczone na realizację projektu wynoszą 4 428 000 zł. Łączna kwota dofinansowania stanowi 2 760 641,46 zł,
- celem projektu jest poprawa atrakcyjności turystycznej regionu poprzez budowę systemu ścieżek pieszo-rowerowych w Lublinie. Lata realizacji projektu: 2012-2013.
Europejska Stolica Turystyki Rowerowej w Lublinie:
- w 2013 r. nie zrealizowano wydatków zaplanowanych na projekt „Europejska Stolica Turystyki Rowerowej w Lublinie”,
- w okresie sprawozdawczym rozstrzygnięto przetarg na opracowanie kompletnej dokumentacji oraz budowę ścieżki rowerowej między Zalewem Zemborzyckim a BikeParkiem, budowę ścieżek rowerowych i wytyczenie pasów rowerowych w ruchu miejskim oraz przygotowanie miejsc/nawierzchni pod lokalizację stacji rowerowych, wykonanie i montaż dwóch tablic informacyjno-pamiątkowych oraz sprawowanie nadzoru autorskiego,
- w 2013 r. trwało opracowanie dokumentacji technicznej. Ogłoszono również przetarg na dostawę kompleksowego systemu wypożyczania rowerów,

- zadanie realizowane jest przy udziale środków z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013. Łączne nakłady finansowe przeznaczone na realizację projektu wynoszą 9 324 221 zł. Łączna kwota dofinansowania stanowi 2 276 147,52 zł,
- celem projektu jest poprawa atrakcyjności turystycznej regionu oraz zwiększenie dostępności do oferty turystyczno-kulturowej na terenie Lublina. Lata realizacji projektu: 2012-2014.

Infrastruktura dla strefy ekonomicznej na Felinie (II etap)

33 038 205,36 zł (99,05 %):

- poniesione koszty obejmują regulację spraw terenowo-prawnych (odszkodowania) oraz wydatki związane z kontynuacją budowy ulic oznaczonych symbolami: 4/1KDL-G, 5KDL-G, 6KDL-G, 7KDL-G oraz ul. Rataja (na odcinku od ul. Grygowej do granicy miasta) wraz z wykonaniem elementów bezpieczeństwa i organizacji ruchu drogowego, przebudową i budową skrzyżowań, budową ronda, przebudową i budową istniejących zjazdów indywidualnych i publicznych, budową ciągów pieszych, budową zatok autobusowych, budową pętli nawrotowej, budową słupów oświetleniowych i trakcyjno-oświetleniowych,
- roboty drogowe zostały wykonane i odebrane. Łącznie wykonano 5,8 km dróg. Ponadto poniesiono wydatek na radiową kampanię informacyjno-promocyjną,
- celem projektu jest podniesienie atrakcyjności miasta Lublin poprzez przygotowanie terenów inwestycyjnych stwarzających korzystne warunki do utworzenia przedsiębiorstw generujących nowe miejsca pracy,
- zadanie realizowane jest przy udziale środków europejskich w ramach Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej 2007-2013. Całkowita wartość projektu wynosi 62 349 zł, wartość dofinansowania 9 422 zł. Lata realizacji 2007-2013.

Infrastruktura dla aktywizacji gospodarczej dzielnicy Bursaki i Rudnik” – 1 090 409,49zł (36,64 %):

- poniesione koszty obejmują wydatki na wypłatę odszkodowań za grunty przejęte w związku z realizacją inwestycji. Ponadto w okresie sprawozdawczym w ramach zadania zostały wykonane urządzenia bezpieczeństwa ruchu (bariery energochłonne) w ul. Do Dysa. W 2013 r. kontynuowane były prace w za-

kresie robót drogowych, kanalizacji deszczowej, kanalizacji sanitarnej, oświetlenia i kanalizacji teletechnicznej,

- ponadto wykonano zaprojektowanie i zrealizowano przebudowę skrzyżowania ul. Do Dysa-Spółdzielczości Pracy-Dożynkowa wraz z przebudową sygnalizacji świetlnej. Usunięto wyspę środkową, poszerzono łuki wlotowe skrzyżowania, przebudowano chodniki ścieżkę rowerową. W ramach zadania przebudowano sygnalizację świetlną,
- została opracowana również kompletna dokumentacja projektowa na budowę drogi dojazdowej do posesji przy ul. Choiny nr 47, 49, 51, 51a w pobliżu ul. Wojtasa oraz pełnienie nadzorów autorskich. Zakres obejmuje budowę nawierzchni jezdni z betonu asfaltowego, skrzyżowań ulic usytuowanych w obrębie inwestycji, budowę kanalizacji deszczowej, oświetlenia ulicznego, kanału technologicznego, chodników, ciągów pieszo-jezdnymi, zjazdów do przyległych nieruchomości. Nastąpiło też opracowanie dokumentacji technicznej na tymczasowe odprowadzenie wód deszczowych z ul. Stefczyka oraz projektowanej ul. Nasutowskiej,
- celem projektu jest poprawa dostępu do terenów inwestycyjnych w dzielnicy Bursaki i Rudnik,
- zadanie realizowane jest przy udziale środków z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego. Całkowita wartość projektu wynosi 22 845 zł, łączna kwota dofinansowania stanowi kwotę 16 729 zł. Lata realizacji projektu: 2011-2014.

1.3.2. Zadania własne bez udziału środków europejskich

1.3.2.1. Drogi publiczne w miastach na prawach powiatu

Planowane w wysokości 70 181 232 zł wydatki na drogi krajowe, wojewódzkie i powiatowe w mieście w 2013 r. zrealizowane zostały na kwotę 64 898 917,75 zł (92,47 %), którą przeznaczono na:

Bieżące utrzymanie dróg – 10 529 942,73 zł (99,55 %) obejmujące wydatki na:

- naprawy cząstkowe ponad 10 677 m² jezdni i 2 160 m² chodników, wypełnienie ubytków ponad 15 000 m² nawierzchni jezd-

ni, naprawy dróg gruntowych materiałem kamiennym i kruszywem na pow. 105 m² i destruktem bitumicznym na pow. 70 m², utrzymanie 6 000 m² elementów pasa drogowego oraz drogowych obiektów inżynierskich – 4 396 821,13 zł,

- opłaty za energię i utrzymanie sygnalizacji świetlnych – 2 199 518,05 zł,
- utrzymanie oznakowania pionowego i poziomego – 1 120 881,34 zł,
- ewidencję i ocenę stanu technicznego infrastruktury drogowej – 297 744,61 zł,
- obsługę strefy płatnego parkowania – 2 159 947,60 zł,
- usuwanie i przechowywanie pojazdów – 236 650,00 zł,
- pomiary natężenia ruchu – 66 420,00 zł,
- zakup usług obejmujących wykonanie ekspertyz, analiz i opinii – 51 660,00 zł,
- kary i odszkodowania wypłacane na rzecz osób fizycznych – 300,00 zł,
- zgodnie z zawartą umową ubezpieczeniową Gmina Lublin zobowiązana jest do zwrotu franszyzy redukcyjnej od każdej szkody powstałej w związku ze złym stanem nawierzchni (poniesiona kwota dotyczy odszkodowań za uszkodzenie pojazdu na al. Solidarności).

Remonty dróg i obiektów inżynierskich – 10 437 084,22 zł (99,96 %). Z powyższej kwoty sfinansowano:

- remont wiaduktu nad al. Smorawińskiego w ciągu ul. Lipińskiego i ul. Kiepur – 2 804 679,61 zł,
- remont ul. Zemborzyckiej o dł. ok. 1 885 mb (od skrzyżowania z ul. Kunickiego do ul. Diamentowej) – 3 544 083,87 zł,
- remont ul. Nowy Świat o dł. ok. 1 300 mb (od ul. Kunickiego do skrzyżowania z bocznica kolejową przy ul. Smoluchowskiego) – 2 015 228,94 zł,
- remont dwóch wiaduktów nad ul. Ułanów w ciągu ul. Armii Krajowej – 2 064 900,00 zł,
- nadzór autorski nad wyżej wymienionymi remontami – 8 191,80 zł.

Remonty ciągów pieszo-jezdnych, chodników, parkingów, schodów i kładek dla pieszych – 1 073 207,87 zł (100 %):

- poniesione wydatki dotyczą remontu chodnika wzdłuż al. Andersa wraz z wykonaniem ścieżki rowerowej (odcinek od ronda Gen. Berbeckiego do mostu na rzece Bystrzycy),
- w ramach zadania wykonano remont ciągu o dł. 1 100 mb,
- ponadto wykonano remont chodnika przy ul. Kruczkowskiego (od przychodni do ul. Zemborzyckiej).
Inwestycje – 42 858 682,93 zł (89,12 %) z tego:
  - budowa i przebudowa zatok, ciągów pieszo-jezdných, chodników, schodów, parkingów i kładek dla pieszych – 277 402,01 zł (70,37 %). Z powyższej kwoty sfinansowano: budowę zatoki parkingowej przy ul. Jana Pawła II na wysokości osiedla Ruta (12 miejsc parkingowych) – płatności za zadanie wykonane w 2012 r., przebudowę otoczenia Pomnika Ofiar Katynia przy ul. Głębokiej w zakresie budowy zatoki postojowej dla dwóch autobusów oraz przedłużenie chodnika w ul. Pszczelej od cmentarza parafialnego do ul. Kukułczej o dł. 103,5 mb. Ponadto przygotowano dokumentację projektową dotyczącą przedłużenia chodnika wzdłuż ul. Krężnickiej (od ul. Pasiecznej do przejazdu kolejowego). Z uwagi na niekorzystne warunki atmosferyczne, termin realizacji robót budowlanych przesunięto na 30.05.2014 r. W związku z nieuregulowanym stanem prawnym gruntów odstąpiono od wykonania rowu odwadniającego od przepustu pod torami do ul. Krężnickiej w rejonie skrzyżowania z ul. Cienistą,
  - przebudowa estakad w al. Smorawińskiego – 1 000 000,00 zł (100 %). Z powyższej kwoty sfinansowano dokumentację projektową przebudowy dwóch estakad północnej i południowej w ciągu al. Smorawińskiego wykonaną w 2012 r. oraz częściowo roboty budowlane. Planowany termin zakończenia zadania to 30.07.2014 r.,
  - przebudowa ul. Filaretów – 21 499 335,92 zł (99,99 %), w tym 8 339 100,00 zł stanowiły środki z rezerwy subwencji ogólnej. Z powyższej kwoty sfinansowano:
    - wykonanie dokumentacji na przebudowę ulicy na odcinku od ul. Głębokiej do ul. Zana opracowaną w 2012 r. (169 373,14 zł oraz nadzór autorski przy realizacji wiaduktu nad tzw. „Suchą Doliną” (2 275,50 zł),
    - roboty polegające na budowie dodatkowego pasa do skrętu w prawo z ul. Filaretów w ul. Głęboką. Wykonano poszerzenie

- jezdni w celu wydzielenia dodatkowego drugiego pasa do skrętu w prawo. Nowo poszerzony odcinek zawiera się między ul. Urmowskiego oraz ul. Głęboką, dł. przebudowy wynosi 141 mb. (1 166 826,62 zł),
- roboty budowlane polegające na przebudowie odcinka ul. Filaretów od ul. Głębokiej do ul. Zana. Wykonano budowę nawierzchni jezdni ul. Filaretów na dł. 788 mb wraz z oświetleniem drogowym, odwodnieniem, przebudową trakcji trolejbusowej, przebudową sygnalizacji świetlnej, przebudową urządzeń teletechnicznych oraz kanalizacji deszczowej, sieci elektrycznych, wodociągowej i gazowej (7 983 860,66 zł),
  - przebudowę ul. Filaretów na odcinku od ul. Zana do ul. Jana Pawła II oraz dwóch wiaduktów nad doliną „Przełęcz” w ciągu ul. Filaretów o dł. ok. 1 340 mb. Wykonano m in. przebudowę jezdni wraz z 2 wiaduktami – dwie jezdnie po 2 pasy ruchu, przebudowę istniejących zatok autobusowych, przebudowę istniejących chodników, budowę ścieżek rowerowych obustronnych, skrzyżowań z ulicami bocznymi, usunięto kolizje z istniejącą infrastrukturą (12 177 000,00 zł),
  - przebudowa ul. Głuskiej – 9 700 000,00 zł (100 %). Łączna dł. przebudowanej ulicy wynosi 3 024,76 mb. W ramach zadania wykonano roboty przygotowawcze i rozbiórkowe (m.in. roboty pomiarowe przy liniowych robotach ziemnych, odkopanie i wyjęcie słupków do znaków, zdjęcie znaków drogowych, frezowanie nawierzchni, mechaniczne rozebranie podbudowy z kruszywa, rozebranie chodników, nawierzchni, krawężników betonowych, ogrodzenia, poręczy ochronnych, zdemontowanie wiat przystankowych, roboty ziemne (wykopy, formowanie nasypów), podbudowy, nawierzchnię (warstwę podbudowy asfaltowej i warstwę wiążącą) krawężniki, obrzeża, wykonano chodniki z kostki brukowej oraz na odcinku od kościoła parafialnego w kierunku Gminy Głusk po prawej stronie wykonano chodnik z kostki granitowej szarej (trakt historyczny), zjazdy, ścieżkę rowerową (od mostu do ul. Wyzwolenia), zatoki autobusowe i miejsca postojowe. Wykonano i zabezpieczono antykorozyjnie przez malowanie całą konstrukcję przepustu, obrukowano stożki. Wykonano większość prac związanych z przebudową mostu na rzece Czerniejówce tj. płytę z nadbetonu, warstwę wiążącą

na moście, nowe kapy chodnikowe, nowe krawężniki granitowe, wyszpachlowano i wymalowano cały obiekt. Wykonano nowe bariery energochłonne i balustrady mostowe, schody skarpowe, obrukowanie stożków mostowych z dybli betonowych. Zaawansowanie prac mostu i przepustu wyniosło 75 %. W ramach zadania nastąpiła budowa sieci kanalizacji deszczowej, przebudowa gazociągu, sieci wodociągowej, sieci teletechnicznej, elektroenergetycznej, przebudowano oświetlenie drogowe. Przystąpiono również do przebudowy ul. Głuskiej na odcinku od wjazdu do szpitala do mostu na rzece Czarniejówce. W ramach zadania wykonano roboty rozbiórkowe i przygotowawcze (m.in. wycinka drzew i krzewów), w tym rozbiórki elementów drogowych (m.in. rozebrano chodniki, ogrodzenia, nawierzchnię zjazdów, roboty ziemne (wykopy), ułożone zostały krawężniki, wykonano podbudowę i nawierzchnię jezdni, zatoki autobusowe, przebudowano zjazdy i chodniki, sieć kanalizacji deszczowej. Zaawansowanie prac wyniosło 79,93 %,

- przebudowa ul. Sławinkowskiej – 212 065,61 zł (39,68 %). Z powyższej kwoty częściowo sfinansowano wykonanie oświetlenia drogowego (ustawiono 28 słupów) oraz chodnik jednostronny wzdłuż ul. Sławinkowskiej (na odcinku od ul. Zbożowej do granic miasta) z przejściami dla pieszych i dojściem do istniejącego peronu przystankowego, pas wyłączenia do zjazdu na działkę nr 48/18 przy ul. Sławinkowskiej 49b z chodnikiem oraz oznakowanie drogowe poziome i pionowe,
- drogi dojazdowe do węzła drogowego „Jakubowice” – obwodnicy Miasta Lublin w ciągu dróg ekspresowych S 12, S 17 i S 19 wraz ze skrzyżowaniami z ul. Gen. B. Ducha-al. Solidarności-al. Sikorskiego-ul. Północną 1 260 791,00 zł (64,66 %). Poniesione wydatki obejmują wypłatę odszkodowań za grunty przejęte z mocy prawa na realizację inwestycji, opracowanie studium wykonalności dla projektu Drogi dojazdowej do węzła „Jakubowice” obwodnicy Miasta Lublin w ciągu dróg ekspresowych S 12, S 17, S 19 (przebudowa skrzyżowania al. Solidarności-al. Sikorskiego-ul. Gen. B. Ducha, budowa ul. Poligonowej na odcinku od ul. Willowej do granicy miasta oraz budowa drogi wojewódzkiej nr 809 od granicy miasta

- do węzła drogowego „Jakubowie”) oraz aktualizację kosztorysów inwestorskich budowy ul. Poligonowej. Zlecono opracowanie dokumentacji projektowej na przebudowę skrzyżowania al. Solidarności-al. Sikorskiego-ul. Gen. B. Ducha,
- przebudowa skrzyżowania al. Kompozytorów Polskich i ul. Koncertowej – 2 061 508,85 zł (96,78 %). Z powyższej kwoty sfinansowano przebudowę skrzyżowania ul. Koncertowej-Kompozytorów Polskich i ulicy „bez nazwy” KDD w postaci ronda turbinowego. W ramach inwestycji położona została nawierzchnia jezdni i pierścień wokół wyspy z kostki betonowej, wykonano budowę zatok autobusowych w ul. Koncertowej, obustronnych chodników z kostki betonowej oddzielonych od jezdni zieleńcem (przyległym do jezdni tylko po stronie zachodniej północnej części ul. Koncertowej), budowę ścieżki rowerowej (po stronie wschodniej północnej części ul. Koncertowej), budowę zjazdu do kościoła, przebudowę kanalizacji deszczowej. Wykonano oświetlenie uliczne na przebudowanym skrzyżowaniu, przebudowę sieci wodociągowej – komorę wodociągową, przebudowano i zabezpieczono sieci telekomunikacyjne oraz w niezbędnym zakresie urządzenia obce kolidujące z rozbudową ulicy. Wykonano oznakowanie drogowe, poziome i pionowe oraz zamontowano urządzenia bezpieczeństwa ruchu drogowego,
  - budowa sygnalizacji świetlnej w al. Andersa i w ul. Krochmalnej – 304 603,10 zł (72,74 %). Poniesiona kwota dotyczy budowy sygnalizacji świetlnej na przejściu dla pieszych w al. Władysława Andersa, w rejonie skrzyżowania z ul. Zawilcową (171 731,12 zł) oraz sygnalizacji w rejonie ul. Krochmalnej (132 871,98 zł),
  - budowa światłowodu wzdłuż ul. Krochmalnej 83 701,50 zł (55,80 %). Sfinansowano opracowanie dokumentacji projektowej na budowę rurociągu kablowego wzdłuż ul. Krochmalnej na odcinku od skrzyżowania ul. Krochmalna-Jana Pawła II-Nadbystrzycka do skrzyżowania ul. Krochmalna-Nadłączna oraz budowę rurociągu kablowego,
  - ul. Droga Męczenników Majdanka – 5 647 500,01 zł (100 %). Wykonano przebudowę ul. Droga Męczenników Majdanka, odcinek od ul. Grabskiego do zaprojektowanej zatoki autobusowej przy ul. Grenadierów obejmującą: wymianę warstw bitu-

micznych nawierzchni jezdni, istniejących krawężników, przebudowę chodników, wykonanie ciągu pieszo-rowerowego poszerzającego istniejący chodnik oraz zatok postojowych i autobusowych wraz z przyległymi peronami, a także wpustów oraz studni kanalizacji deszczowej i sanitarnej, wykonano oznakowanie poziome i pionowe, przesadzono istniejące krzewy oraz wykonano trawniki. W ramach przebudowy ul. Droga Męczenników Majdanka (od ul. Lotniczej do ul. Grabskiego) – dł. ok. 865 mb wykonano nawierzchnię z betonu asfaltowego, chodniki z kostki brukowej, zjazdy z kostki brukowej, ścieżkę rowerową z betonu asfaltowego, zatoki autobusowe z kostki brukowej oraz zatoki postojowe z betonu asfaltowego,

- zadania zgłoszone przez jednostki pomocnicze miasta – 304 419,93 zł (99,37 %). Z powyższej kwoty sfinansowano zadania zgłoszone przez:
  - Radę Dzielnicy Głusk – 68 880,00 zł – wykonano budowę chodnika wzdłuż ul. Wygodnej, od przystanku Zdrowa 02 w kierunku granic miasta. Ustawiono także 6 mb płotków zabezpieczających przy przepuście drogowym,
  - Radę Dzielnicy Sławin – 39 360,00 zł – wykonano chodnik wzdłuż ul. Zbożowej od posesji nr 89 do posesji nr 109 (118 mb) oraz poszerzono chodnik pod wiatę przystankową na przystanku przy posesji Zbożowa 129-131,
  - Radę Dzielnicy Sławinek – 37 761,00 zł – wybudowano 9 miejsc parkingowych dla samochodów osobowych przy ul. Bohaterów Monte Cassino,
  - Radę Dzielnicy Szerokie – 27 429,00 zł – wykonano chodnik przy ul. Nałęczowskiej (od nr 86 do nr 90) wraz z łącznikiem od chodnika do ul. Nałęczowskiej (strona nieparzysta) na wysokości posesji 119 (strona parzysta od przejścia pieszego na wysokości ul. Szerokie do wiaty przystankowej),
  - Radę Dzielnicy Zemborzyce – 108 069,03 zł – wykonano chodnik wzdłuż jezdni ul. Krężnickiej (343 mb) na odcinku od posesji nr 57 do skrzyżowania z ul. Letniskową. Przebudowano przepust zlokalizowany przy posesji nr 39 oraz zamontowano 8 mb barierek ochronnych,
  - Radę Dzielnicy Konstantynów – 22 920,90 zł – wykonano brakującą część chodnika o dł. 57 mb przy ul. Morwowej.

Stan realizacji zadań, na których w 2013 r. nie wystąpiły płatności, przedstawia się następująco:

- przebudowa Al. Raclawickich wraz z przebudową ul. Sowińskiego i ul. Poniatowskiego – plan 60 395 zł. W dn. 07.11.2013 r. została zawarta umowa na wykonanie dokumentacji na przebudowę Al. Raclawickich od Ronda Honorowych Krwiodawców (wraz z rondem) do skrzyżowania z ul. Lipową-Poniatowskiego od Al. Raclawickich do wiaduktu nad al. Solidarności, ul. Sowińskiego od Al. Raclawickich do skrzyżowania z ul. Głęboką od stacji benzynowej do skrzyżowania z ul. Filaretów, ul. Lipowej od skrzyżowania z Al. Raclawickimi do skrzyżowania z ul. Narutowicza oraz pełnienie nadzoru autorskiego z terminem wykonania do dn. 31.05.2014 r. na kwotę 736 155 zł,
- przebudowa ul. Kunickiego w obrębie wiaduktu kolejowego – plan 1 400 000 zł. Realizacja zadania uzależniona jest od terminu prac wykonywanych przez PKP. W związku z odstąpieniem wykonawcy realizacji prac dla PKP od umowy, realizacja przebudowy odcinka ul. Kunickiego po obu stronach wiaduktu, (odcinka ul. Pocztowej oraz odcinka ul. Garbarskiej) nastąpi po zakończeniu prac przez PKP,
- przebudowa ul. Łęczyńskiej – plan 2 000 000 zł. Trwały uzgodnienia projektu wykonawczego branży elektrycznej oraz uzgodnienia z PKP. Przeprojektowano dokumentację w celu dostosowania do wymogów stawianych przez Porozumienie Rowerowe. Zakres zadania obejmuje przebudowę jezdni, skrzyżowań, chodników, zjazdów, zatok autobusowych, wymianę istniejących słupów trakcyjno-oświetleniowych, budowę pasów rowerowych,
- inwestycje związane z przedłużeniem ul. Dywizjonu 303 – plan 14 000 zł. Trwały uzgodnienia dotyczące opracowania projektu bezkolizyjnego skrzyżowania z torem kolejowym w ciągu ul. Nowy Świat. Podjęto rozmowy z PKP oraz stronami zainteresowanymi z korzystania z bocznicy. Mimo monitów – brak odpowiedzi i zajęcia stanowiska przez PKP,
- Rondo Lubelski Lipiec '80 wraz z mostem na rzece Czerniejówce oraz przebudowa ul. Fabrycznej i al. Unii Lubelskiej – plan 31 720 zł. Nie przystąpiono do realizacji zadania w związku z decyzją o zgłoszeniu zadania do dofinanso-

wania do Listy Projektów Indywidualnych Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej 2007-2013.

1.3.3. Drogi publiczne gminne

Zaplanowane w wysokości 33 924 563 zł wydatki tego rozdziału zrealizowane zostały w 69,06 %, co stanowi 23 426 877,46 zł. Wydatkowaną kwotę przeznaczono na:

Bieżące utrzymanie dróg – 3 769 005,46 zł (99,85 %) obejmujące głównie:

- utrzymanie oznakowania pionowego i poziomego – 536 925,31 zł,
- opłaty za energię i utrzymanie sygnalizacji świetlnych – 23 554,97 zł,
- naprawy ponad 1 280 m² chodników, wypełnianie ubytków i naprawy cząstkowe nawierzchni jezdni ok. 14 000 m², naprawy dróg gruntowych (wykonano profilowanie i zagęszczanie na pow. ponad 41 800 m², ulepszanie materiałem kamiennym i kruszywem na pow. ponad 18 350 m² oraz destruktem bitumicznym na pow. ponad 16 280 m²), utrzymanie drogowych obiektów inżynierskich oraz naprawy poboczy, kładek i inne – 3 207 523,18 zł.

Odszkodowania – 1 200,00 zł (24,00 %) – zgodnie z zawartą umową ubezpieczeniową Gmina Lublin zobowiązana jest do zwrotu franszyzy redukcyjnej od każdej szkody powstałej w związku ze złym stanem nawierzchni. Poniesiona kwota dotyczy odszkodowania za uszkodzenie pojazdu na ul. Świętochowskiego, ul. Sierpińskiego i ul. Główniej.

Remonty dróg, ciągów pieszo-jezdnych, chodników, parkingów, schodów i kładek dla pieszych – 5 339 674,13 zł (99,91 %), w tym wynagrodzenie bezosobowe – 10 000,00 zł. Z powyższej kwoty sfinansowano:

- wykonany w 2012 r. remont chodnika w ul. Puławskiej (610 m²) – I etap od Al. Raclawickich do ul. ks. Popiełuszki (strona nieparzysta) – 24 600,00 zł,
- remont ul. Langiewicza (od ul. Sowińskiego do ul. Czwartaków) o dł. ok. 630 mb – 603 042,49 zł,
- remont ul. Mickiewicza – 1 399 650,71 zł. Prace przeprowadzono na dwóch odcinkach od ul. Dunikowskiego do ul. Kunic-

- kiego – ul. Kunickiego do ul. Wyzwolenia, dł. remontowanej ulicy wynosiła 1 297 mb,
- remont ul. Żmigród (od ul. Królewskiej do ul. Bernardyńskiej) o dł. – 183,75 mb – 207 808,50 zł,
  - remont ul. Łukowskiej (od ul. Małopolskiej do skrzyżowania z ul. Urzędowską) o dł. ok. 800 mb – 515 830,27 zł,
  - remont ul. Jarmarcznej (od ul. Kasprowicza do drogi prowadzącej do cmentarza) – 67 650,00 zł. W ramach remontu wykonano 425 m² nawierzchni,
  - remont ul. Tumidajskiego – 695 473,98 zł. Zakres prac obejmował remont 4 400 m² nawierzchni jezdni z betonu asfaltowego, remont chodników o nawierzchni z kostki brukowej,
  - remont ul. Bolesława Śmiałego wraz z chodnikami – 431 972,31 zł. W ramach zadania wykonano remont 2 062 m² nawierzchni jezdni z betonu asfaltowego, nawierzchni chodników i miejsc postojowych z kostki brukowej,
  - remont chodników w ul. Weteranów (od ul. Spadochroniarzy do ul. Czwartaków i od ul. Godebskiego do ul. Sowińskiego), ul. Beliniaków, ul. Bema – 244 770,00 zł,
  - remont nawierzchni pieszo-jezdnych w ul. Trześniowskiej do ul. Ponikwoda – 737 886,23 zł. Wykonano remont 4 895 m² nawierzchni jezdni z betonu asfaltowego, chodników i zjazdów z kostki brukowej,
  - remont zatok postojowych przy ul. Niepodległości – 178 790,14 zł. Wykonano prace związane z remontem miejsc postojowych obejmujące 1 270 m² nawierzchni z betonu asfaltowego, krawężniki betonowe oraz wyregulowano wysokość chodnik,
  - remont chodników w ul. Obrońców Pokoju od ul. Uniwersyteckiej do ul. Akademickiej – 218 325,00 zł. W ramach tego remontu wykonano chodniki i zjazdy z kostki brukowej, krawężniki betonowe oraz odtworzenie zieleni drogowej,
  - sprawowanie nadzorów autorskich i inwestorskich – 13 874,50 zł,
  - remont ul. Hajdowskiej i ul. Zadębie w pasie drogowym. Odstąpiono od realizacji zadania w związku z faktem realizowania przez Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji prac instalacyjnych w głębokich wykopach w jezdni. Odcinek od ul. Zadębie nie objęty tymi pracami wyremontowany został

ze środków rezerwy celowej na wniosek Rady Dzielnicy Hajdów-Zadębie.

Zadania zgłoszone przez jednostki pomocnicze miasta (bieżące) – 840 582,93 zł (99,95 %), w tym remonty 667 896,89 zł (99,99 %). Z powyższej kwoty sfinansowano zadania zgłoszone przez:

- Radę Dzielnicy Bronowice – 53 000,00 zł – wykonano:
  - remont chodnika w ul. Bronowickiej na odcinku od ul. Biłgorajskiej do ul. Skibińskiej, remontowana pow. to ok. 144,5 m² (26 409,23 zł),
  - remont chodnika wzdłuż posesji Pogodna 24 o pow. 260 m², dł. remontowanego odcinka to ok. 70 mb (26 590,77 zł),
- Radę Dzielnicy Czechów Południowy – 78 199,99 zł – wykonano:
  - remont chodnika w ul. Braci Wieniawskich na odcinku od zjazdu do posesji nr 3 do ul. Kaprysowej – 610 m²,
- Radę Dzielnicy Czechów Północny – 102 483,37 zł, w tym remonty 92 417,66 zł – wykonano:
  - remont chodnika przy ul. Karkonoskiej po lewej stronie od ul. Koncertowej do ul. Świętokrzyskiej, (pow. ok. 290 m², dł. ok. 195 mb) (45 510,00 zł),
  - remont chodnika przy ul. Żywnego po prawej stronie od wjazdu z ul. Koncertowej do posesji Żywnego 1a (pow. ok. 390 m², dł. ok. 155 mb) (46 907,66 zł),
  - ciek przykrawężnikowy z kostki brukowej na dł. 55 mb wraz z przełożeniem przyległego chodnika i częściowo nawierzchni zjazdów do garaży przy posesji Paderewskiego 8 (10 065,71 zł),
- Radę Dzielnicy Czuby Południowe – 72 999,99 zł – wykonano:
  - remont chodnika przy budynku ul. Wyżynna 10 z zawężeniem szer. chodnika do 2 m (33 799,99 zł) (dł. ok. 140 mb, pow. ok. 270 m²),
  - remont chodnika w rejonie posesji Wyżynna 47 (14 700,00 zł),
  - remont chodnika obok budynku przy ul. Bursztynowej 35a (24 500,00 zł). Remont obejmował wymianę płytek chodnikowych na kostkę brukową wraz z wymianą przyległych krawężników (pow. ok. 170 m²),
- Radę Dzielnicy Dziesiąta – 42 000,00 zł – wykonano:

- remont chodnika przy ul. Matejki – strona parzysta – posesja nr 8-16, strona nieparzysta – posesja nr 9-13. Remont obejmował wymianę płytek chodnikowych na kostkę brukową wraz z wymianą przyległych krawężników (pow. to ok. 270 m²),
- Radę Dzielnicy Głusk – 4 901,67 zł – wykonano:
  - montaż tablic z nazwami ul.: Stojnowskiego, Handlowej, Miętowej, Masarskiej, Dominowskiej,
- Radę Dzielnicy Hajdów Zadębie – 109 000,00 zł – wykonano:
  - ulepszenie nawierzchni destruktem bitumicznym ul. Zadębie na odcinku od ul. Kasprowicza do granicy administracyjnej miasta wraz z sięgaczem do posesji 110-114 (pow. ok. 4 200 m², dł. ok. 1 400 mb),
- Radę Dzielnicy Kalinowszczyzna – 81 180,00 zł – wykonano:
  - remont chodnika przy ul. Kasztanowej, ul. Daszyńskiego na odcinku od kościoła pw. św. Antoniego Padewskiego do budynku przy ul. Daszyńskiego 3A (pow. ok. 670 m², dł. ok. 290 mb). Remont obejmował wymianę płytek chodnikowych na kostkę brukową wraz z wymianą przyległych krawężników,
- Radę Dzielnicy Kośminek – 3 496,34 zł – wykonano:
  - ulepszenie nawierzchni poprzez ułożenie warstwy destruktu asfaltowego o łącznej pow. ok. 205 m² w następujących lokalizacjach ul. Wilcza przy wjeździe do ul. Wyzwolenia i ul. Żelaznej, ścieżka od ul. Tetmajera do ul. Drogi Męczenników Majdanka (wzdłuż ogrodzenia z Państwowym Muzeum na Majdanku), wjazd przy ul. Wyzwolenia 115 (droga dojazdowa),
- Radę Dzielnicy Ponikwoda – 47 403,17 zł, w tym remonty 20 000,00 zł – wykonano:
  - remont chodnika w ul. Bazylianówka na odcinku o dł. 45,5 mb (pow. ok. 123 m²) od ul. Magnoliowej do posesji Bazylianówka (20 000,00 zł),
  - utwardzenie nawierzchni ul. Rumiankowej (od ul. Poziomkowej w kierunku ul. Węglarza); łączna pow. ok. 410 m² (27 403,17 zł),
- Radę Dzielnicy Szerokie – 14 000,00 zł – wykonano:
  - ulepszenie nawierzchni destruktem bitumicznym w ul. Wądołnej na odcinku od ul. Głównej do ul. Szerokie (pow. ok. 660 m², dł. ok. 200 mb),
- Radę Dzielnicy Śródmieście – 41 918,40 zł, w tym remonty 38 099,25 zł – wykonano:

- remont chodnika w ul. Żwirki i Wigury po parzystej stronie ulicy na dł. ok. 55 mb, polegający na wymianie płytek chodnikowych na kostkę brukową wraz z wymianą przyległych krawężników (pow. ok. 210 m²) (38 099,25 zł),
  - zakupiono i ustawiono 15 szt. słupków blokujących typu Lublin oraz 9 szt. koszy ulicznych w następujących lokalizacjach: ul. Niecała – 3 szt., ul. Probstwo – 2 szt., ul. Spokojna – 1 szt., ul. Szkolna – 2 szt., ul. Wiercieńskiego – 1 szt., (3 819,15 zł),
  - Radę Dzielnicy Węglin Północny – 90 000,00 zł – wykonano:
    - remont ul. Parysa na odcinku od ul. Aksini do ul. Guliwera i od ul. Nataszy do ul. Ofelii oraz w ul. Ofelii na odcinku od ul. Parysa do posesji przy ul. Ofelii 4. Remont obejmował wymianę płytek chodnikowych na kostkę brukową wraz z wymianą przyległych krawężników (pow. to ok. 769 m²),
  - Radę Dzielnicy Za Cukrownią – 100 000,00 zł – wykonano:
    - remont chodnika po nieparzystej stronie ul. Piekarskiej na odcinku od ul. Włociańskiej do posesji nr 3 oraz remont chodnika w ul. Radzikowskiej od ul. Włociańskiej do granicy między posesjami 6 i 8 po stronie parzystej i do skrzyżowania z ul. Przeskok po stronie nieparzystej oraz wzdłuż posesji 13, 15 i 19. Remont obejmował wymianę płytek chodnikowych na kostkę brukową wraz z wymianą przyległych krawężników (pow. ok. 610 m²).
- Inwestycje – 8 927 447,90 zł (56,25 %), z tego na:
- budowę i przebudowę zatok, ciągów pieszo-jezdnych, chodników, schodów, parkingów i kładek dla pieszych – 918 384,55 zł (41,52 %). W okresie sprawozdawczym wykonano:
    - chodnik po obu stronach w ul. Romanowskiego (od ul. Pańnikowskiego do ul. Brzóska), trawniki, przebudowę nawierzchni zjazdów oraz oznakowanie. Płatność w roku 2013 dotyczyła dokumentacji projektowej,
    - aktualizację prac projektowych oraz budowę 105 miejsc postojowych w pasie drogowym przy ul. Ułanów na odcinku od ul. Dragonów do ul. Armii Krajowej,
    - budowę 7 miejsc postojowych przy ul. Faraona wraz z drogą manewrową,
    - 2 progi zwalniające przy ul. Gen. Zajączka oraz wymieniono 2 progi zwalniające w ul. Dzieci Zamojszczyzny,

- przebudowę ul. Urzędowskiej na odcinku od posesji nr 1 do nr 74 (polegającą na budowie jednostronnego chodnika o dł. ok. 410 m, przebudowie istniejącej infrastruktury gazowniczej w rejonie skrzyżowania ul. Urzędowskiej i ul. Łukowskiej w rejonie posesji 324 oraz posesji 310, wykonano regulację wysokościową istniejących studni kanalizacji deszczowej, studni telekomunikacyjnych i zasuwów wodociągowych, a także wykonano dodatkowe oznakowanie poziome i pionowe),
- chodnik przy ul. Borelowskiego o dł. 120 mb,
- chodnik przy ul. Brzóska o pow. 284,2 m²,
- chodnik przy ul. Struga o pow. 362,8 m²,
- chodnik w ul. Kruka o pow. 327,51 m²,
- w 2013 r. prowadzono również roboty związane z budową miejsc postojowych przy ul. Kazimierza Wielkiego na odcinku od skrzyżowania z ul. Bolesława Śmiałego, wykonaniem chodnika i ścieżki rowerowej w ul. Kiepur, budową zatok parkingowych przy ul. Bazylianówkana odcinku od ul. Magnoliowej do ul. Mariańskiej. Płatności nastąpiły w styczniu 2014 r. w kwocie 1 098 969,02 zł,
- budowę ul. Sławin – 59 040,00 zł (5,90 %). Poniesiony wydatek dotyczy aktualizacji dokumentacji. Zakres inwestycji obejmuje budowę ul. Sławin (od ul. Sobótki do ul. Siewierzan) wraz z uzbrojeniem. Dn. 19.12.2013 r. uzyskano pozwolenie na budowę I etapu od ul. Sobótki do skrzyżowania z ul. Wołynian i ul. Jaśminową. Pozostała część zaprojektowanego układu drogowego, tj. ul. Siewierzan wraz ze skrzyżowaniem ul. Jaśminowa,-Wołynian-Sławin-Siewierzan nie została objęta ww. pozwoleniem z uwagi na nienormatywny spadek chodników i jest przeprojektowywana przez biuro projektów,
- budowę ul. Zelwerowicza – 120 786,00 zł (35,29 %). Powyższa kwota dotyczy wykonania aktualizacji dokumentacji projektowej na budowę ul. Zelwerowicza oraz opracowanie dokumentacji projektowej budowy wiaduktu ul. Zelwerowicza. W dn. 19.12.2013 r. została podpisana umowa na budowę ul. Zelwerowicza na odcinku od ul. Poligonowej do ul. Choiny wraz z budową i przebudową infrastruktury,

- inwestycje realizowane przy udziale mieszkańców i innych podmiotów – 3 362 571,69 zł (62,34 %). Wydatkowane środki dotyczą:
  - ul. Hiacyntowej – 187 117,91 zł (roboty drogowe, wodociągowe, kanalizacyjne, usunięcie kolizji teletechnicznej, wykonano 322,3 mb drogi), (płatność końcowa za roboty wykonane w 2012 r.),
  - ul. Lipskiej – 651 324,86 zł – kontynuacja robót rozpoczętych w 2012 r. (wykonano jezdnię wraz z warstwą ścieralną od przejazdu kolejowego do lasu, zjazdu, oznakowanie i oświetlenie drogowe oraz chodniki),
  - ul. Lędzian – 506 802,24 zł (o dł. 815 m odcinek od ul. Sławin do ul. Ślęzan). W 2013 r. kontynuowano roboty. Wykonano przyłącza wod-kan, sieć oświetleniową, roboty ziemne, podbudowę wzmacniającą z betonu oraz podbudowę zasadniczą, ławy betonowe wraz z ustawieniem krawężników, obrzeża betonowe, zjazdy,
  - ul. Romanowskiego – na odcinku od ul. Bolerowskiego do ul. Brzóska – 155 982,29 zł. W 2013 r. nastąpiła płatność za część robót wykonanych w 2012 r. obejmujących budowę ciągów pieszych, zjazdów na posesje oraz miejsc postojowych w istniejącym pasie drogowym (88 815,40 zł). Ze względu na protest mieszkańców, którzy nie chcieli realizacji znacznej części miejsc postojowych oraz konieczność wprowadzenia zmian projektowych – prace wstrzymano, podpisując porozumienie rozwiązujące umowę na realizację zadania z dn. 30.06.2013 r. Po akceptacji mieszkańców i wyłonieniu wykonawcy w 2013 r. wykonano chodnik (492 m²) oraz 2 zatoki postojowe (67 166,89 zł),
  - ul.: Połabian, Lubuszan, Szerokie, Ślęzan II etap – 806 314,62 zł. W 2013 r. kontynuowano roboty obejmujące wykonanie zasadniczej warstwy podbudowy z kruszywa łamanego, zjazdy na posesję, chodniki z kostki brukowej, schody terenowe,
  - ul. Pliszczyńskiej – 2 214,00 zł. Opracowano dokumentację na usunięcie kolizji istniejących urządzeń energetycznych z projektowanym chodnikiem i zatoką autobusową,
  - ul. Wielkiej na odcinku od ul. Ustronie do ul. M. Koryznowej – 533 637,60 zł. Wykonano budowę nawierzchni jezdni,

- chodników i zjazdów z ul. Wielkiej (roboty przygotowawcze, roboty rozbiórkowe, roboty ziemne, krawężniki i obrzeża, wpusty deszczowe wykonano jezdnię z kostki brukowej 442 mb, zjazdy i chodniki),
- ul. Świętochowskiego odcinek od ul. M. Reja w kierunku ul. R. Traugutta – 196 675,36 zł. W ramach zadania wykonano przebudowę drogi oraz dwóch ciągów pieszych, w tym: ułożenie krawężników, wykonanie nawierzchni jezdni z mieszanek mineralno-asfaltowych, wykonanie chodników i zjazdów z kostki brukowej betonowej, wykonanie oznakowania poziomego i pionowego oraz przyłączy kanalizacji deszczowej,
  - ul. Goplan – 263 462,81 zł. Wykonano część robót branży drogowej wraz z nawierzchnią z kostki (ok. 30 % robót) oraz część robót sanitarnych (ok. 80 %),
  - ul. Skalistej na odcinku od ul. Uroczej do ul. Sławinkowskiej – 59 040,00 zł. Rozpoczęto prace dotyczące budowy chodnika, zjazdów i kanalizacji deszczowej. Zaawansowanie ogółem robót wniosło 26 %,
  - ul. Bogdanówka na odcinku od ul. Bartniczej do ul. Kasztelańskiej. Wykonano część robót branży sanitarnej oraz prace przygotowawcze branży drogowej (w 2013 r. nie nastąpiły płatności, umowny termin zakończenia robót to 30.06.2014 r., wartość robót 593 586,86 zł),
  - przebudowę ul. Dożynkowej – 229 123,96 zł (86,9 %). Zakończono realizację zadania (na odcinku 1 230 mb od posesji nr 40 do ul. Orzechowej) obejmującego wykonanie chodnika jednostronnego wraz z przejściami dla pieszych i dojazdami do istniejących peronów przystankowych, wykonanie oświetlenia drogowego wzdłuż północnej strony ul. Dożynkowej, wykonanie dodatkowego oznakowania drogowego poziomego i pionowego,
  - przebudowę ul. Jana Sawy – 1 079 563,99 zł (98,14 %). Wykonano przebudowę ul. Jana Sawy na dł. ok. 420 m, przebudowę zjazdów, zatok postojowych, chodników, stanowisk postojowych, odtworzono zieleńce, przebudowano oświetlenie ulicy, wykonano przebudowę skrzyżowania ul. Jana Sawy i ul. Pana Balcera. Na włączeniu ulic bocznych oraz ul. Pana Balcera wykonano przebudowę nawierzchni

jezdni i chodników, odtworzono zieleńce, wykonano oznakowanie poziome i pionowe,

- przebudowę ul. Zamkowej wraz z wiaduktem – 1 300,94 zł (0,87 %). Poniesiono wydatek za sprawowanie nadzoru autorskiego za 2012 r. Planowana przebudowa schodów przy ul. Zamkowej nie była możliwa do realizacji, ponieważ działka na której są usytuowane schody nie jest własnością Gminy Lublin,
- przebudowę ul.: Radości, Romantycznej, Gościnnej – 1 779.981,00 zł (93,68 %). Przebudowano ul. Radości o dł. ok. 810 m. Wykonano przebudowę jezdni ulicy oraz przebudowę istniejących i budowę nowych stanowisk postojowych o pow. 1 148 m². Ponadto przebudowane zostały skrzyżowania ul. Radości z ul.: Sympatyczną, Gościnną, Romantyczną, włączenia ciągów pieszo-jezdných, zjazdów, chodników, zagospodarowano zieleńce. Wykonano ocenę stanu technicznego sieci kanalizacji deszczowej w obszarze ul. Romantycznej oraz opracowano kompletną dokumentację projektową w zakresie realizacji przebudowy ul. Gościnnej i ul. Romantycznej,
- budowa ulicy łączącej ul. Szeligowskiego z ul. Chodźki – 73 185,00 zł (18,12 %). Poniesiona kwota dotyczy opracowania kompletnej dokumentacji projektowej na przebudowę istniejącego odcinka oraz budowę planowanego odcinka ul. KDL-G (stanowiącej łącznik ul. Chodźki i ul. Szeligowskiego), budowę odcinka planowanej ul. KDD-G (stanowiącej część łącznika ul. Szeligowskiego i ul. Milenijnej) w zakresie od ul. Szeligowskiego do istniejącej drogi wewnętrznej zlokalizowanej w rejonie budynku nr 3, wraz ze skrzyżowaniami ul. Chodźki-KDL-KDL-Szeligowskiego-KDD. W dn. 30.12.2013 r. została podpisana umowa na roboty drogowe na kwotę 2 489 771,70 zł z terminem wykonania 31.07.2014 r. W ramach zadania nastąpi budowa planowanej drogi wraz z oświetleniem drogowym, odwodnieniem do sieci kanalizacji deszczowej, kanałem technologicznym i przebudową sieci elektroenergetycznych wraz z budową przyłącza wodociągowego i kanalizacji sanitarnej do kontenera socjalnego MPK oraz budowa odcinka planowanej drogi gminnej,

- budowa ul. Strzembosza – 110 700,00 zł (22,14 %). Opracowano kompletną dokumentację projektową wielobranżową na budowę przedłużenia ul. T. Strzembosza (575 mb), ul. Cynaonowej (270 mb), ul. Cyprysowej (wraz z dowiązaniem do istniejącego odcinka ul. Jagodowej (285 mb) oraz przebudowę ul. Jagodowej (ok. 80 mb), łącznika ul. Jagodowej i ul. Czумы (o dł. ok. 45 mb), ul. Czумы (ok. 170 mb), ul. Strzeszewskiego (ok. 80 mb),
- budowa ul. Dunikowskiego – 230 626,23 zł (85,28 %). Zakres zadania obejmuje budowę ul. Dunikowskiego od ul. Wyścigowej do ul. Reymonta. W ramach zadania wykonano kanalizację deszczową – 37 761,00 zł, część robót elektrycznych – 31 735,23 zł, roboty drogowe (ziemne) – 161 130,00 zł. Zakończenie zadania planowane jest na dzień 30.09.2014 r.,
- budowa ul. Romanowskiego – 467 397,87 zł (99,87 %). W omawianym okresie kontynuowano zadanie z 2012 r. W ramach zadania wybudowano ul. Romanowskiego na odcinku od ul. Pańnikowskiego do ul. Parysa wraz z oświetleniem drogowym i odwodnieniem. Wykonano ok. 135 mb jezdni, łącznie 45 miejsc postojowych po obu stronach jezdni, wykonano również chodniki obustronne. W ramach zadania nastąpiło również rozebranie istniejącego budynku oraz zabezpieczono przyłącze wodociągowe. Wykonano oznakowanie poziome i pionowe,
- budowa ul. Nadrzecznej – 136 132,01 zł (34,85 %). W okresie sprawozdawczym wykonano w zakresie branży drogowej – część robót ziemnych zaawansowanie 1,6 %, branży sanitarnej wykonano 80 % robót, branży elektrycznej zaawansowanie wyniosło 56,9 %. Zakres budowy obejmuje budowę m.in. ul. Nadrzecznej (na odcinku od ul. Mickiewicza do ul. Rejtana) wraz z obustronnymi chodnikami o dł. ok. 279 m i elementami organizacji ruchu, budowę 17 miejsc parkingowych, budowę zjazdów na posesję, budowę oświetlenia drogowego, budowę sieci kanalizacji deszczowej z przykanalikami i wpustami deszczowymi, przebudowę linii kablowej SN, wykonanie pasów zieleni,
- przebudowa ul. Laury – 45 202,50 zł (11,30 %). Opracowano aktualizację dokumentacji projektowej przebudowy ul. Laury

od skrzyżowania z ul. Abelarda do skrzyżowania z ul. Apoloniusza wraz ze skrzyżowaniami z ul. Heloizy-Romea-Oniegina-Ofelii-Izoldy,

- budowa ul. Rudnickiej – 164 171,16 zł (99,39 %). W ramach zadania zaprojektowano i wykonano ok. 50 mb ulicy z kostki brukowej, zjazdy, chodniki wraz z włączeniem do ul. Koryznowej. Zadanie finansowane było również w ramach zadań zgłoszonych przez Radę Dzielnicy Ponikwoda,
- zadania zgłoszone przez jednostki pomocnicze miasta – 149 281,00 zł (99,85 %). W ramach zadania zgłoszonego przez:
  - Radę Dzielnicy Konstantynów – 7 000,00 zł. Ustawiono oznakowanie pionowe ul. Romanowskiego i wymalowano przejścia dla pieszych w okolicach szkół znajdujących się w najbliższej okolicy skrzyżowania z ul. Paśnikowskiego i ul. Borelowskiego, oznakowano 5 skrzyżowań,
  - Radę Dzielnicy Kośminek – 24 000,00 zł. Wykonano cztery miejsca parkingowe do parkowania równoległego oraz ok. 30 mb chodnika przy ul. Elektrycznej,
  - Radę Dzielnicy Szerokie – 67 281,00 zł. Opracowano dokumentację i wykonano pętlę nawrotową przy skrzyżowaniu ul. Głównej i ul. Wądołej,
  - Radę Dzielnicy Ponikwoda – 51 000,00 zł. Sfinansowano część prac związanych z budową ul. Rudnickiej w rejonie ul. Koryznowej. Zrealizowany zakres prac opisany został przy zadaniu budowa ul. Rudnickiej.

Stan realizacji zadań inwestycyjnych, na których w 2013 r. nie wystąpiły płatności, przedstawia się następująco:

- budowa odcinka drogi od ul. Świętochowskiego do ul. Diamentowej i w kierunku posesji w rejonie ul. Zemborzyckiej 112 B-E – plan 900 000 zł. Uzyskano decyzję ZRID oraz przygotowano dokumentację przetargową,
- budowa ul. Kisielewskiego i ul. Czapskiego – plan 100 000 zł,
- zawarto umowę na opracowanie dokumentacji projektowej na budowę ul. Czapskiego na odcinku od ul. Chodźki do skrzyżowania z ul. Kisielewskiego i budowę/przebudowę ul. Kisielewskiego w na odcinku od ul. Czapskiego do granicy działki nr ewid 6/9/obr. 18 ark 7 oraz pełnienie nadzoru autorskiego,

- przebudowa ul. Wallenroda – plan 500 000 zł. Zadanie planowano do realizacji w systemie zaprojektuj i wybuduj. Szacunkowa wartość inwestycji stanowi kwotę 2 800 000 zł, w związku z tym odstąpiono w 2013 r. od realizacji zadania.

1.3.4. Drogi wewnętrzne

Zaplanowane w tym rozdziale środki w wysokości 8 007 121 zł na drogi wewnętrzne wykorzystano w 90,70 %, tj. w kwocie 7 262 732,73 zł, którą przeznaczono na:

Bieżące utrzymanie dróg – 599 999,71 zł (100%) – wykonano:

- naprawy cząstkowe ponad 330 m² nawierzchni jezdni, wypełniono ubytki jezdni na pow. ponad 1 800 m², wykonano profilowanie i zagęszczanie nawierzchni dróg gruntowych o pow. ponad 13 200 m²,
- wykonano ulepszenie nawierzchni dróg gruntowych materiałem kamiennym i kruszywem na pow. ponad 5 100 m² oraz destruktem bitumicznym na pow. ponad 2 000 m², naprawiono 950 m² elementów pasa drogowego,
- wykonano ponad 150 m² napraw nawierzchni chodników z płyt betonowych, asfaltu lanego lub kostki brukowej.

Remonty dróg, ciągów pieszo-jezdných, chodników, parkingów, schodów i kładek dla pieszych – 1 256 600,37 zł (100 %), z tego:

- remont ul. Noskowskiego – 197 539,69 zł. Wykonano remont nawierzchni jezdni z betonu asfaltowego 806 m² i kostki brukowej, nawierzchnię chodników i zjazdów z kostki brukowej, regulację wysokościową włączów studni oraz innych naziemnych elementów uzbrojenia podziemnego, wymianę włączów i wpustów ulicznych, wymianę krawężników, wykonano trawniki,
- projekt i wykonanie remontu drogi dojazdowej wraz z chodnikiem i parkingiem od ul. Niepodległości do Przedszkola Nr 59 wraz z pełnieniem nadzoru autorskiego – 135 129,37 zł. W ramach remontu wykonano 718 m² nawierzchni jezdni, 487 m² chodników z kostki brukowej, wyregulowano wysokościowo chodniki i ustawiono krawężniki,
- ciągi piesze w osiedlu Łęgi – 808 699,99 zł. Wykonano remont 4 642 m² ciągów pieszo-jezdných, 1 290 m² ciągów pieszych

z kostki brukowej, 438 m² ścieżki rowerowej oraz wykonano 6 000 m² trawników,

- remont ciągu pieszego od ul. Niepodległości 12 do ul. Tumidajskiego – 115 231,32 zł. Wykonano remont 1 250 m² ciągu pieszego z betonu asfaltowego, 25 m² nawierzchni chodników z kostki brukowej, wymieniono krawężniki oraz obrzeża.

Zadania zgłoszone przez jednostki pomocnicze miasta (remonty) – 28 290,00 zł (100 %):

- zrealizowano na wniosek Rady Dzielnicy Wrotków remont chodnika w ul. Samsonowicza na wysokości budynku Samsonowicza 29 i Samsonowicza 33 (dł. ok. 105 mb, pow. ok. 200 m²). Roboty polegały na wymianie płytek chodnikowych na nawierzchnię z kostki wraz z wymianą krawężnika.

Inwestycje – 5 093 360,58 zł (87,46 %) z tego na:

- budowę ul. Jemiołowej – 41 500,20 zł (8,30 %). Poniesiona kwota dotyczy aktualizacji dokumentacji projektowej we wszystkich branżach na budowę ul. Jemiołowej. Zlecono wykonanie podziałów nieruchomości pod pas drogowy ulicy. Realizację zadania zaplanowano w latach 2014-2015,
- przebudowę ul. Młodej Polski – 246 000,00 zł (100 %). W ramach zadania wykonano drogę dojazdową do budynku Izby Skarbowej i Urzędu Skarbowego z włączeniem do miejskiego układu komunikacyjnego wjazdem z ul. Szeligowskiego (o pow. jezdni 689 m² oraz chodnika 25 m²),
- zagospodarowanie terenów przy cmentarzu komunalnym przy ul. Droga Męczenników Majdanka – 4 778 522,95 zł (99,55 %). W ramach zadania zaprojektowano i wykonano przebudowę ul. Cmentarnej obejmującą swym zakresem: przebudowę jezdni ulicy, budowę nowego odcinka ulicy, budowę i przebudowę miejsc postojowych, budowę ciągu pieszego, przebudowę istniejących i budowę obustronnych chodników wzdłuż ul. Cmentarnej, przebudowę i budowę zieleńców, ustawienie krawężników i obrzeży, wykonanie oznakowania pionowego, poziomego oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu wykonanie robót rozbiórkowych, przebudowę sieci kanalizacji sanitarnej, kanalizacji deszczowej, energetycznej, usunięcie

kolizji z istniejącą infrastrukturą. Ponadto dokonano opłaty za przyłącza energetyczne.

1.3.5. Dokumentacja przyszłościowa dotycząca budowy i przebudowy dróg w mieście

Ponadto w 2013 r. poniesiono wydatki związane z przygotowaniem dokumentację przyszłościową dotyczącą budowy i przebudowy dróg w mieście 920 297,64 zł (22,69 %).

Poniesione wydatki dotyczą głównie opracowania: projektu budowlano-wykonawczego przebudowy ul. Abramowickiej – 27 060,00 zł, koncepcji układu drogowego (z uwzględnieniem parkingów) z infrastrukturą techniczną dla terenu między ul. Dolna 3 Maja a ul. Wodopojną i ul. Szewską – 44 772,00 zł, dokumentacji budowy trakcji w ul. Zemborzyckiej i ul. Diamentowej – 12 300,00 zł, kompletnej dokumentacji projektowej na przebudowę ul. Symfonicznej wraz z budową miejsc postojowych przy budynku Żelazowej Woli 11 – 41 820,00 zł, dokumentacji na przebudowę ul. Rataja od skrzyżowania z ul. Grenadierów do wiaduktu w ul. Grygowej – 47 305,80 zł, dokumentacji przebudowy al. Kompozytorów Polskich od al. Smorawińskiego do al. Solidarności wraz z wiaduktami – 54 243,00 zł, kompletnej dokumentacji projektowej na budowę ul. Firlejowskiej na odcinku od ul. Łęczyńskiej do rzeki Bystrzycy wraz z odwodnieniem i oświetleniem – 78 105,00 zł, dokumentacji projektowej drogi między ul. Milenijną a ul. Szeligowskiego – 25 830,00 zł, dokumentacji budowy w ciągu ul. Kazimierza Jagiellończyka – 14 999,85 zł, aktualizacji dokumentacji dotyczącej zatok przystankowych – 33 290,00 zł.

Zlecono opracowanie dokumentacji projektowej m.in.:

- budowy ul. Bohaterów Monte Cassino (na odcinku od al. Kraśnickiej do ul. Zana wraz z przebudową skrzyżowania z ul. Armii Krajowej),
- budowy odcinka ul. Nałkowskich od ul. Romera do ul. Żeglarskiej wraz z łącznikami projektowanej ulicy z urzędzoną ul. Nałkowskich,
- przebudowy ul. Armii Krajowej na odcinku od ronda bł. ks. E. Kowcza do wiaduktu nad ul. Ułanów,
- budowę ciągu ul.: Trześniowskiej, Nasturcjowej i Narcyzowej,
- przedłużenie ul. Grygowej, ul. Dekutowskiego (od istniejącego skrzyżowania z ruchem okrężnym przy ul. Droga Męczenników

Majdanka w kierunku południowo-wschodniej części cmentarza z połączeniem z ul. Wyzwolenia),

- przebudowę/budowę wiaduktów w ul. Grygowej,
- budowę drogi – łącznika od ul. Dziewanny do ul. Różanej,
- przebudowę ul. Pana Wołodyjowskiego,
- budowę ul. Muzycznej od wysokości zjazdu na teren budowanego stadionu miejskiego do skrzyżowania z ul.: Narutowicza, Głęboką, Nadbystrzycką,
- budowy przedłużenia ul. Lubelskiego Lipca '80 (na odcinku od al. Piłsudskiego do planowanej ul. Muzycznej),
- budowę ul. Podchorążych do ul. Bohaterów Monte Cassino, Ogłoszono przetargi oraz w trakcie przygotowania były postępowania przetargowe na:
  - budowę ul. Bohaterów Monte Cassino (na odcinku od skrzyżowania z ul. Wojciechowską do węzła Sławin wraz z ul. Nałęczowską i przedłużeniem ul. Głębokiej),
  - przebudowę ul. Choiny do granic miasta,
  - budowę ul. Robotniczej od ul. Wilczej do ul. Wspólnej oraz ul. Wilczej od ul. Robotniczej do ul. Długa, ul. Wyzwolenia,
  - budowę drogi równoległej do ul. Poligonowej na odc. od granicy miasta do ul. Zelwerowicza. Z uwagi na planowaną lokalizację cmentarza komunalnego podjęto decyzję o zawieszeniu zadania,
  - przebudowę ul. Dziubińskiej i ul. Dojazdowej.

1.4. Działania na rzecz poprawy funkcjonowania transportu zbiorowego

W 2013 r. kontynuowano wymianę i unowocześnianie taboru „MPK Lublin”. W ramach realizacji projektu „Zintegrowany System Miejskiego Transportu Publicznego W Lublinie” zakupiono kolejne 5 szt. autobusów Autosan MO9LE oraz 10 szt. autobusów Autosan M12LF. W ramach modernizacji taboru trolejbusowego zakupiono 8 szt. trolejbusów Solaris Trollino 12MB oraz 5 szt. trolejbusów Ursus T70116. Trolejbusy te są wyposażone w napęd alternatywny i na krótkich odcinkach mogą się poruszać bez podpięcia do trakcji elektrycznej.

W ramach rozwoju komunikacji publicznej w obrębie aglomeracji lubelskiej od października 2013 r. uruchomione zostało połączenie

czenie z miastem Świdnik autobusami MPK. Jest to kolejny krok, po komunikacji nocnej, do stworzenia ze Świdnikiem spójnego systemu transportu zbiorowego.

Działając na rzecz rozwoju transportu zbiorowego MPK podjęło współpracę z uczelniami wyższymi w Lublinie. W ramach współpracy z naukowcami Politechniki Lubelskiej powstał prototyp autobusu wykorzystującego energię słoneczną do zasilenia urządzeń pomocniczych autobusu (klimatyzacja, biletomaty, kasowniki itp.), co w przyszłości może przyczynić się do obniżenia kosztów eksploatacyjnych.

W zakresie organizacji komunikacji miejskiej, rok 2013 to przede wszystkim kontynuacja zadań związanych z zakupem taboru w ramach realizowanego projektu unijnego „Zintegrowany System Miejskiego Transportu Publicznego w Lublinie”. Zostały podpisane kolejne umowy na zakup i dostawę 50 trolejbusów z dodatkowym napędem, w tym na 12 szt. przegubowych pojazdów „na szelkach” oraz 38 trolejbusów 12-metrowych. Ponadto miały już miejsce pierwsze dostawy taboru trolejbusowego. Dostarczono łącznie 25 trolejbusów. We wrześniu i grudniu 20 szt. trolejbusów Trollino 12M, natomiast w listopadzie 5 pojazdów marki Ursus T70116. Z kolei firma Autosan sfinalizowała dostawy autobusów. W sierpniu dostarczyła ostatnią partię 10 autobusów typu Sancity M12LF. Tym samym w chwili obecnej tabor komunikacji miejskiej wzbogaca łącznie 100 nowoczesnych, niskopodłogowych autobusów oraz 25 nowych trolejbusów.

Ostatnie dwanaście miesięcy to też sporo działań, które podniosły jakość obsługi i komfort korzystania z komunikacji miejskiej. Od kwietnia, sposób kompletny, pasażerowie mogą korzystać z nowych kasowników dwufunkcyjnych, które umożliwiają, sprawdzenie, skasowanie i doładowanie elektronicznych biletów okresowych i jednorazowych.

Dodatkowo pojawiły się nowe stacjonarne biletomaty. Do dyspozycji mieszkańców jest 35 całodobowych urządzeń do sprzedaży biletów komunikacji miejskiej. Automaty są zlokalizowane przede wszystkim w głównych węzłach przesiadkowych oraz na przystankach o dużym natężeniu ruchu, w tym również na osiedlach. Jeden automat został również uruchomiony na terenie gminy Świdnik.

Ponadto w celu optymalizacji i urealnienia międzyprzystankowych czasów przejazdów, a tym samym poprawy punktualności kursowania, został zorganizowany „dzień doskonalenia rozkładu jazdy”. W tym dniu, autobusy i trolejbusy z przystanków początkowych odjeżdżały zgodnie z rozkładem jazdy, natomiast ze wszystkich przystanków na trasie, zgodnie z rzeczywistym czasem przejazdu tj. czasem uwzględniającym istniejące warunki drogowe oraz obsługę pasażerów na przystankach. Uzyskane dane pozwoliły na wprowadzenie korekt czasów przejazdów, a tym samym wyeliminowanie przyspieszeń i opóźnień na konkretnych odcinkach międzyprzystankowych.

W związku z postulatami pasażerów zmienione zostały także przepisy porządkowe w środkach komunikacji miejskiej. Zawierają one zapisy dotyczące możliwości niedopuszczenia do przewozu lub usunięcia z pojazdu osób zagrażających bezpieczeństwu, porządkowi w transporcie, zakłócających spokój w pojeździe lub uciążliwych dla innych podróżnych, w szczególności w stanie wskazującym na nietrzeźwość lub użycie środków odurzających, a także osób agresywnych.

Miniony rok to także duże zmiany w zakresie korzystania z przystanków. Z początkiem września 125 przystanków komunikacji miejskiej otrzymało status „na żądanie”. Wprowadzenie przystanków warunkowych poprzedziły konsultacje społeczne, zarówno w zakresie lokalizacji przystanków jak i zasad korzystania z nich. Ten rok zaowocował także poprawą komfortu podróży. Do obsługi liniowej zostało skierowanych 13 nowych trolejbusów 12-metrowych z dodatkowym napędem.

W roku 2013 rozszerzona została oferta przewozowa. W kooperacji z Gminą Świdnik została uruchomiona komunikacja miejska na trasie Lublin-Świdnik. Z początkiem października wybrane kursy linii nr 55 zostały skierowane do Świdnika. Sukcesywnie komunikacją trolejbusową obejmowane są nowo wybudowane odcinki trakcji. Nowym odcinkiem trakcji przez ul. Dekutowskiego kursuje linia nr 153, która została wydłużona do ronda przy Pancerniaków. Istotnym wydarzeniem jest też fakt, że ZTM w Lublinie ogłosił przetarg na świadczenie usług przewozowych 20 nowymi autobusami przegubowymi.

Miniony rok to także Jubileusz 60-lecia komunikacji trolejbusowej. Z tej okazji odbył się Piknik Komunikacyjny. Poza licznymi

atrakcjami, zorganizowana została akcja, podczas której wykonane zostało zdjęcie obrazujące jaką powierzchnię ulicy zajmuje 100 samochodów oraz 1 autobus. Inicjatywa miała uświadomić mieszkańcom Lublina, że nawet najszersze drogi nie są w stanie zapewnić płynności poruszania się rosnącej w dużym tempie liczbie samochodów.

Ponadto zostały podjęte inne działania z zakresu promocji komunikacji miejskiej. Z początkiem roku MPK Lublin przy współudziale ZTM w Lublinie wprowadził program lojalnościowy „Bus-Bonus”. Dzięki niemu stali pasażerowie komunikacji miejskiej mogą korzystać z licznych zniżek u partnerów programu. Zmieniono także standardy świadczenia usługi kontroli biletowej. Celem poprawy wizerunku kontrolera został wprowadzony jednolity, estetyczny strój. Dodatkowo kontrole przeprowadzane są za pomocą czytników kontrolerskich z dołączoną drukarką do wydruku na miejscu Wezwania do zapłaty lub pokwitowania zapłaty gotówką. Ponadto z końcem roku przy współpracy m.in. Komendy Miejskiej Policji oraz Straży Miejskiej rozpoczęliśmy akcję „Nie bądź bierny! Powiadom”, która ma na celu uwrażliwić mieszkańców na przypadki wandalizmu oraz zachęcić do szybkiego informowania służb o wszelkich zaobserwowanych wykroczeniach i przestępstwach.

1.5. Działania na rzecz infrastruktury technicznej

Działania na rzecz infrastruktury technicznej to m.in.:

- zagospodarowanie placu teatralnego z budową wielopoziomowego parkingu podziemnego i infrastrukturą techniczną:
  - w roku sprawozdawczym wydatkowano ogółem kwotę 3 945 668,93 zł, z czego opracowano dokumentację projektową wykonania robót budowlanych,
  - realizowano roboty przygotowawcze (wycinkę drzew, przebudowę sieci elektrycznych, sanitarnych i teletechnicznych – usunięcie kolizji), roboty ziemne,
  - wykonano fundamenty i płyty fundamentowe, ściany, słupy oraz strop nad kondygnacją (minus 2) od strony wschodniej pod ul. Grottgiera. Natomiast od strony zachodniej wykonano roboty ziemne (wykopy),

- wykonano projekt nasadzeń zastępczych drzew i krzewów. Zgodnie z wydaną decyzją wniesiono do ZDiM opłaty za zajęcie pasa drogowego na umieszczenie urządzeń (sieci wodociągowej),
- kolektor deszczowy NF – budowa kanalizacji deszczowej od studni D33 i do D 35:
  - w roku sprawozdawczym wydatkowano kwotę 69 347,50 zł, w ramach której zapłacono za wypis i wyrys z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego i mapy ewidencyjnej, dokumentację geodezyjną, aktualizację dokumentacji kolektora kanalizacji deszczowej NF oraz aktualizację kosztorysów do dokumentacji projektowej kanalizacji deszczowej,
  - zawarto umowę na budowę kolektorów kanalizacji deszczowej i kanalizacji sanitarnej NF na odcinku od ul. gen. Skalskiego od ul. Banacha,
  - na podstawie zawartego porozumienia inwestycja będzie realizowana przy współudziale MPWiK i GDDKiA,
  - termin realizacji – 30.06.2014 r., wartość robót wg umowy 8 692 086,49 zł, z czego zobowiązanie Gminy Lublin to kwota 5 810 091,28 zł,
- rejon Przedszkola Nr 67 przy ul. Nadbystrzyckiej – wykonano prace w zakresie wymiany nawierzchni chodnika i schodów z płytek chodnikowych na kostkę brukową – 24 907,50 zł,
- Szkoła Podstawowa Nr 21 przy ul. Zuchów 1 – zrealizowano dostawę i montaż stojaków na rowery i ławki – 13 966 zł,
- Gimnazjum Nr 18 przy ul. Długosza 8 – zrealizowano dostawę i montaż stojaków na rowery i ławki – 17 334 zł,
- Al. Raławickie 26 i ul. Poniatowskiego 5 – I L.O. XXIII L.O – zrealizowano dostawę i montaż stojaków na rowery i ławki – 7 700 zł,
- ul. Tymiankowa – zrealizowano budowę miejsc postojowych – 68 571,82 zł,
- ul. Braci Wieniawskich 10 – Żłobek Nr 7 – przebudowano nawierzchnię ciągu pieszo-jezdnego i miejsc postojowych w związku ze służebnością przejazdu i przechodu na rzecz Żłobka Nr 10 – 68 000 zł,
- ul. Jana Pawła II – wykonano budowę schodów terenowych, przy ul. Jana Pawła II z dojazdami – 75 864,60 zł,

- ul. Ułanów – wykonano utwardzenie terenu pod miejsca postojowe, przy ul. Ułanów – 26 881,65 zł,
- plac zabaw przy ul. Gen. Zajączka – wykonano i zamontowano furtkę na plac zabaw – 1 476 zł,
- ul. Nałkowskich przy Szkole Podstawowej Nr 30 – zrealizowano budowę miejsc postojowych, przy drodze dojazdowej, rejon Szkole Podstawowej Nr 30 – 51 880 zł,
- ul. Przyjaźni – zrealizowano przebudowę ciągu pieszo-rowerowego z wymianą nawierzchni w rejonie ul. Przyjaźni 20-22 – 62 976 zł,
- cmentarza komunalny przy Drodze Męczenników Majdanka – wykonano projekt robót geologicznych na rozbudowę sieci piezometrów o dalsze trzy otwory, zrealizowano roboty, wykonano badania laboratoryjne i dokumentację powykonawczą – 71 000 zł,
- ul. Tetmajera – wykonano oświetlenie terenu działki nr 33/2, ul. Tetmajera – 69 003 zł,
- ul. Kuronia, rejon ul. Lwowskiej – przebudowa placu zabaw, na działce nr 6/10, ul. Kuronia – 69 116,10 zł,
- ul. Jana Pawła II – wykonano budowę schodów i chodnika pomiędzy budynkiem, ul. Jana Pawła II 9 i ul. Watykańskiej 10 do przystanku, przy ul. Filaretów – 67 675,78 zł,
- ul. Pana Wołodyjowskiego, ul. Dziewanny 8 – opracowano dokumentację projektową i wykonano budowę ciągu pieszego wraz ze schodami przez wąwóz pomiędzy ul. Pana Wołodyjowskiego, a istniejącymi schodami, przy budynku, ul. Dziewanny 8 – 76 579,80 zł,
- ul. Skrzynicka – opracowano dokumentację projektową na budowę placu zabaw wraz z urządzeniami do rekreacji i sportu, na działce nr 2 i 3 oraz wykonano elementy ogrodzenia w/w placu zabaw – 19 990 zł,
- ul. Grabskiego, ul. Łabędzia – zrealizowano dostawę i montaż urządzeń wraz z przygotowaniem terenu i ułożeniem nawierzchni trawiastej na placu zabaw – 14 944,50 zł,
- ul. Jana Sawy – opracowano dokumentację projektową na budowę placu zabaw oraz dostarczono urządzenia do rekreacji i sportu na działce nr 92/11, przy ul. Jana Sawy – 72 674,06 zł,

- ul. Nałkowskich – zrealizowano wyposażenie placu zabaw wraz z przygotowaniem terenu, dokończeniem budowy ogrodzenia placu i wykonaniem chodnika – 48 479,06 zł,
- ul. Bohaterów Monte Casino – w roku sprawozdawczym dokończono budowę obelisku poświęconego pamięci Powstańców Styczniowych 1863 r.: wykonano nawierzchnię alejek i opaski wraz z nasadzeniami zielni niskiej – 20 110,28 zł,
- Muzeum Wsi Lubelskiej – na podstawie umowy zawartej pomiędzy Gminą Lublin, a Województwem Lubelskim ws. udzielenia pomocy finansowej, przekazano z budżetu Miasta Lublin dotację celową w kwocie 199 908,39 zł na przebudowę ogrodzenia Muzeum Wsi Lubelskiej w Lublinie. Realizacja dotyczyła odcinka nowo realizowanej inwestycji drogowej, tj. przedłużenie Alei Solidarności.

W ramach wydatków majątkowych w budynku, przy pl. Litewskim 1, Wieniawskiej 14 wykonano dostawę, montaż i uruchomienie instalacji klimatyzacji w pomieszczeniach biurowych za łączną kwotę 899 999,75 zł; budynku, przy ul. Podwale 3a wykonano kanalizację deszczową, drogę pożarową, opracowano dokumentację projektową i rozpoczęto roboty związane z termomodernizacją za łączną kwotę 1 713 815,64 zł.

Na bieżące remonty budynków użytkowanych przez Urząd Miasta Lublin, przy ul.: Pl. Łokietka 1, Rynek 8, Wieniawskiej 14, Leszczyńskiego 23, Podwale 3a, Narutowicza 32a, pl. Litewski 1, Okopowa 11 wydatkowano ogółem 590 298,16 zł. Zakres robót obejmował roboty ogólnobudowlane, instalacyjne sanitarne i instalacyjne elektryczne, usuwanie wynikłych awarii instalacji wod.-kan., c.o., elektrycznych, naprawy dachów, nawierzchni parkingu. W budynku Ratusza wykonano modyfikację układu sterowania nagrzewnicą elektryczną centrali wentylacyjnej oraz naprawę dachu za 12 779,61 zł.

Z realizacji zadań referatu ds. utrzymania infrastruktury technicznej w Wydziale Gospodarki Komunalnej w roku 2013:

- utrzymywano 513 km kanałów deszczowych, w tym wykonano:
  - remont wylotów kanalizacji deszczowej do rzeki Bystrzycy w rejonie ul.: Azaliowej, Nadbystrzyckiej, Andersa, Zawilcowej, Romera,
  - remont kanału deszczowego w ul. Czwartek,
  - przebudowę sieci kd w ul. Tokarskiej,

- bieżące częściowe remonty sieci kanalizacji deszczowej; w tym: packery – ul.: Zana, Smorawińskiego, Kossaka, Głuska,
- 281 regulacji włazów i wpustów deszczowych (w tym z wymianą przykanalików wpustów),
- utrzymywano 13 rowów odwadniających o łącznej dł. 5 377 mb i 9 zbiorników retencyjnych, w tym wykonano:
  - naprawę zniszczonych umocnień skarp rowy przy ul. Parysa,
  - remont umocnień dna i skarp Cieku spod Konopnicy,
- utrzymywano 111 źródeł ulicznych i 4 punkty szybkiego napełniania wozów strażackich, w tym:
  - rozmrożono 4 źródła uliczne,
  - wymieniono 3 kolumny źródłowe,
  - wykonano 101 remontów częściowych źródeł, w tym z wymianą podejść pod kolumny źródłowe,
- utrzymywano fontannę i przepompownię wód.

1.6. Strategia rozwoju miasta

Kluczowym wydarzeniem w 2013 r., nie tylko dla Wydziału Strategii i Obsługi Inwestorów, ale również dla samorządu, było uchwalenie przez Radę Miasta Lublin (po trwających prawie dwa lata pracach i konsultacjach) Strategii Rozwoju Lublina na lata 2013-2020. Dokument przyjęto 29 lutego. Powstał on dzięki kooperacji pracowników Urzędu Miasta Lublin z ekspertami i przedstawicielami wielu środowisk (m.in. naukowców, przedsiębiorców, a także członków organizacji pozarządowych).

Strategia Rozwoju Lublina 2020 opisuje pożądane dla rozwoju miasta zasadnicze działania jakie powinny być realizowane przez samorząd. Jest także ofertą współpracy lokalnych władz kierowaną do wszystkich instytucji i podmiotów uznających jej cele. Realizacja założeń Strategii ma na celu zapewnić Lublinowi (przez najbliższych osiem lat) trwałe możliwości rozwoju. Efektywne zarządzanie zasobami Miasta pozwoli wygenerować przewagi konkurencyjne w stosunku do innych polskich ośrodków. Jednocześnie wpisze Lublin w europejskie sieci współpracy w gospodarce, kulturze oraz nauce. Strategia stwarza również warunki do wykorzystania możliwości oferowanych w nowej perspektywie finansowej Unii Europejskiej na lata 2014-2020.

Należy podkreślić, że Strategia Rozwoju Lublina 2020 określiła cztery główne obszary rozwojowe: Otwartość, Przyjazność, Przedsiębiorczość oraz Akademickość. Zostały one rozpisane na osiemnaście Celów, zawierających konkretne Działania, Zadania i Projekty. Wypełnienie założeń zaproponowanych w dokumencie przełoży się na rozwój stolicy regionu, czyniąc z Lublina miasto otwarte na świat, piękniejsze, o coraz lepszych warunkach do życia, które potrafi rozsądnie gospodarować swoimi zasobami, rozwijać przedsiębiorczość, a także kapitał społeczny.

Po uchwaleniu dokumentu, w okresie kwiecień-październik, opracowywano publikację Strategii Rozwoju Lublina na lata 2013-2020. Zwieńczeniem prac związanych z przygotowaniem materiału do druku i wyłonieniem wykonawcy w procedurze przetargowej, było wydanie książkowej pozycji w łącznym nakładzie 2 050 egzemplarzy, w trzech wersjach językowych (polskiej, angielskiej oraz rosyjskiej). Rozprowadzono 1 000 egzemplarzy. Następnie dokument dystrybuowano w Polsce jak i za granicą, wśród różnych instytucji i środowisk (docierając m.in. do bibliotek, instytucji otoczenia biznesu, uczelni wyższych, inwestorów, jednostek samorządu terytorialnego, partnerów zagranicznych odwiedzających Lublin i odwiedzanych przez lubelskie delegacje).

W dn. 18-19.11.2013 r. odbyła się, przygotowana przez referat ds. strategii w Wydziale Strategii i Obsługi Inwestorów, Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Lublin 2020. Cztery oblicza przyszłości miasta”. Wzięło w niej udział blisko 250 osób. Ideą wydarzenia było zapoczątkowanie rozważań nad obszarami wskazanymi w dokumencie tak, aby stały się początkiem dyskusji dotyczących długookresowej polityki rozwoju miast w Polsce.

W trakcie dwudniowej konferencji w Centrum Kultury w Lublinie zgromadzili się naukowcy z całego świata, z Polski, Finlandii, Stanów Zjednoczonych, Turcji, Tajlandii, Ukrainy, Białorusi. Sesje tematyczne wydarzenia zostały podzielone tak, aby podkreślić znaczenie elementów infrastrukturalnych, a także elementów społecznych wpływających na Lublin i współczesne miasta. Efektem podjętych wysiłków będzie recenzowana monografia, która upowszechni tematy związane z rozwojem miast.

2. GOSPODAROWANIE MIENIEM

2.1. Zadanie realizowane przez Wydział Gospodarowania Mieniem

Zgodnie z art. 25 ustawy z dn. 21.08.1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. Z 2010 r. Nr 102, poz. 651 z późn. zm.) Prezydent gospodaruje nieruchomościami należącymi do zasobu nieruchomości Gminy Lublin. Gospodarowanie gminnym zasobem odbywa się zgodnie z zasadami prawidłowej gospodarki, o której mowa w art. 12 ww. ustawy.

Czynności podejmowane w ramach gospodarowania zasobem to: ewidencjonowanie nieruchomości, ich wycena, zabezpieczanie nieruchomości przed uszkodzeniem lub zniszczeniem, naliczanie i windykacja należności za nieruchomości udostępniane z zasobu, współpraca z innymi jednostkami samorządu terytorialnego gospodarującymi nieruchomościami Gminy Lublin, zbywanie i nabywanie nieruchomości oraz ich obciążanie ograniczonymi prawami rzeczowymi (użytkowanie, służebność gruntowa, służebność przesyłu), wydzierżawianie, wynajmowanie, użyczenie podejmowanie czynności w postępowaniu sądowym oraz składaniu wniosków o założenie ksiąg wieczystych dla nieruchomości Gminy Lublin. Do gminnego zasobu nieruchomości wchodzi 10 608 działek

Dochody z gospodarowania mieniem gminnym uzyskane w Wydziale Gospodarowania Mieniem w 2013 r. wyniosły: 61 231 591,89 zł.

Na uzyskane dochody składa się:

- sprzedaż składników majątkowych – 19 124 370,71 zł,
- sprzedaż działek – 12 317 195,95 zł,
- sprzedaż mieszkań komunalnych – 2 828 033,09 zł,
- sprzedaż nieruchomości gruntowych na rzecz użytkowników wieczystych – 2 507 217,63 zł,

- przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości – 795 241,90 zł,
- opłaty za użytkowanie wieczyste i użytkowanie – 15 997 530,89 zł,
- trwałe zarząd – 112 041,21 zł,
- dzierżawy i najmy – 6 530 328,15 zł,
- służebności – 179 106,70 zł,
- wpłaty zwaloryzowanych odszkodowań przez byłych właścicieli w związku z przywróceniem prawa własności – 435 427,52 zł,
- odsetki – 405 098,14 zł.

Zgodnie z Uchwałą Nr 650/XXVI/2012 Rady Miasta Lublin z dn. 20.12.2012 r. w sprawie nabycia na rzecz Gminy Lublin nieruchomości zabudowanej położonej w Lublinie przy przy ul. Zbożowej 22a – aktem notarialnym Rep. A. Nr 5299/2013 z dn. 26.07.2013 r. Gmina Lublin nabyła działkę nr 4 położoną w Lublinie przy ul. Zbożowej 22a, zabudowaną wolnostojącym, trzykondygnacyjnym budynkiem. Nieruchomość zakupiona została celem przeznaczenia jej na Ośrodek dla dzieci niepełnosprawnych.

Zgodnie z Uchwałą Nr 938/XXXVI/2013 Rady Miasta Lublin z dn. 19.12.2013 r. w sprawie przyjęcia przez Gminę Lublin darowizny nieruchomości położonej w Lublinie przy przy ul. Zbożowej 22i – aktem notarialnym Rep. A. Nr 9176/2013 z dn. 23.12.2013 r. Gmina Lublin nabyła w drodze darowizny działkę nr 5/10 zabudowaną budynkiem garażowym – z przeznaczeniem na funkcjonowanie Ośrodka dla dzieci niepełnosprawnych.

Nieruchomościami Skarbu Państwa na terenie Miasta Lublin gospodaruje Prezydent Miasta Lublin, działający jako starosta wykonujący zadania z zakresu administracji rządowej. Gospodarowanie zasobem nieruchomości Skarbu Państwa odbywa się zgodnie z zasadami prawidłowej gospodarki, o której mowa w art. 12 ustawy z dn. 21.08.1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. Z 2010 r. Nr 102, poz. 651 z późn. zm.). Wszelkie działania związane z gospodarką zasobem nieruchomości Skarbu Państwa podejmowane są w oparciu o przekazane przez Wojewodę Lubelskiego dotacje celowe.

Zrealizowane dochody w kwocie 13 083 285,08 zł uzyskano z tytułu:

- użytkownika wieczystego, trwałego zarządu i użytkownika – 11 906 847,61 zł,
- dzierżaw i najmu – 460 391,82 zł,
- nabycia prawa własności nieruchomości przez użytkowników wieczystych – 716 045,65 zł.

Zgodnie z art. 23 ust 3 ustawy o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. Z 2010 r. Nr 102, poz. 651 z późn. zm.) od wpływów osiągniętych ze sprzedaży, opłat z tytułu trwałego zarządu, użytkowania, czynszu dzierżawnego i najmu – nieruchomości Skarbu Państwa, a także od wpływów osiągniętych z opłat z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości Skarbu Państwa oddanych w użytkowanie wieczyste oraz od odsetek za nieterminowe wnoszenie tych należności potrąca się 25 % środków, które stanowią dochód powiatu, na obszarze którego położone są te nieruchomości.

2.2. Inne formy gospodarowania mieniem

Na inne formy gospodarowania mieniem wydatkowano ogółem 94 812,54 zł i wykonano:

- remont pomieszczeń Państwowego Inspektoratu Nadzoru Budowlanego w budynku, przy ul. Chopina 5 – 16 830,00 zł,
- remont lokalu nr 14 w budynku, przy ul. Zagłoby 4 oraz remont lokalu nr 14 w budynku, przy ul. Skibińskiej 15 – 9 121,00 zł,
- remont dachu na budynku Galerii Labirynt – 68 861,54 zł.

Wydział Gospodarki Komunalnej UM Lublin w 2013 r. realizował zadanie konserwacji i utrzymania szaleków miejskich tj. na pl. Litewskim, przy ul. Lipowej, przy ul. Bajkowskiego, przy ul. Gazowej, przy ul. Wileńskiej, pod ul. Zamkową, a także od grudnia 2013 r. w Ogrodzie Saskim.

Ponadto Wydział zlecał ustawienie toalety przenośnej na bulwarze przy ul. Firlejowskiej w Lublinie przez okres od lipca do września 2013 r.

W maju 2013 r. zakupiono system alarmowy, który został zainstalowany w szalecie miejskim znajdującym się pod ul. Zamkową w Lublinie.

Wydział Gospodarki Komunalnej w 2013 r. realizował zadanie z zakresu wydawania zgód na czasowe zajęcie Placu Litewskie-

go w Lublinie. Spośród 111 rozpatrywanych spraw wydanych zostało 97 zgód.

2.3. Przekształcenia własnościowe i prywatyzacja mienia

Podwyższono kapitał zakładowy Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Lublinie wnosząc aport niepieniężny w postaci urządzeń wodociągowo-kanalizacyjnych o łącznej wartości 435 600 zł.

Podwyższono kapitał zakładowy MOSiR „Bystrzyca” w Lublinie Sp. z o. o. wnosząc wkład pieniężny o wartości 1 041 300 zł oraz podwyższono z jednoczesnym umorzeniem kapitał zakładowy o wartości 2 000 000 zł.

Podwyższono kapitał zakładowy Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego Lublin Sp. z o. o. opłacając wkład pieniężny w wysokości 10 500 000 zł.

Podwyższono kapitał zakładowy Towarzystwa Budownictwa Społecznego „Nowy Dom” Sp. z o. o. w Lublinie wnosząc aport gruntowy o wartości 2 569 200 zł.

Podwyższono kapitał zakładowy Portu Lotniczego Lublin S.A. opłacając wkład pieniężny w wysokości 1 500 000 zł.

Podwyższono kapitał zakładowy SPR Sportowej S.A. opłacając wkład pieniężny w wysokości 4 000 000 zł.

Podwyższono kapitał zakładowy Motor Lublin S.A. wnosząc wkład pieniężny w wysokości 1 500 000 zł.

2.4. Działania Prezydenta jako zgromadzenia wspólników jednoosobowych spółek miasta

W jednoosobowych spółkach Gminy Lublin w 2013 r. odbyły się zwyczajne zgromadzenia wspólników. Przedmiotem zgromadzeń było zatwierdzenie sprawozdań zarządów spółek z ich działalności oraz rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdań finansowych za rok obrotowy 2012 obejmujących: bilans, rachunek zysków i strat, sprawozdanie z przepływu środków pieniężnych, sprawy dotyczące udzielania absolutorium członkom zarządu i rad nadzorczych spółek z wykonania obowiązków za w/w okres, zmiany w radach nadzorczych, przyznania nagród członkom zarządów spółek, a także podział zysków lub pokrycie strat.

Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o o. w Lublinie. W 2013 r. w Spółce odbyło się sześć zgromadzeń wspólników, w tym pięć nadzwyczajnych zgromadzeń, na których podjęto uchwały w następujących sprawach:

- zmiany umowy Spółki,
- doprecyzowania poszczególnych składników majątkowych stanowiących przedmiot wkładu niepieniężnego, którym został pokryty podwyższony kapitał zakładowy Spółki,
- realizacji Projektu „Rozbudowa i modernizacja systemu zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków w Lublinie” oraz wyrażenia zgody na zaciąganie zobowiązań w zakresie Projektu,
- zatwierdzenia „Regulaminu udzielania przez MPWiK dofinansowania do budowy podłączeń kanalizacji sanitarnej”,
- wyrażenia zgody na zawarcie umowy dotyczącej zorganizowania programu emisji obligacji,
- wyrażenia zgody na sprzedaż własnościowego spółdzielczego prawa do lokalu,
- podwyższenia kapitału zakładowego i pokrycia go wkładem niepieniężnym,
- wyrażenia zgody na zawarcie przez MPWiK Sp. z o o. w Lublinie umowy nabycia udziałów własnych w celu umorzenia,
- dobrowolnego umorzenia udziałów z czystego zysku MPWiK Sp. z o o. w Lublinie,
- wyrażenia zgody na zawarcie umowy i ustanowienie zabezpieczenia,
- nabycia prawa własności nieruchomości gruntowych,
- wyrażenia zgody na złożenie wniosku o dofinansowanie Projektu pod nazwą „Rozbudowa i modernizacja systemu zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków w Lublinie – etap II”, przyjęcie do realizacji przedsięwzięcia oraz zaciągnięcie zobowiązania związanego z zawarciem umowy o dofinansowanie,
- rocznego celu dla Prezesa Zarządu MPWiK Sp. z o o. w Lublinie na 2013 r.,
- zatwierdzenia zmian w „Regulaminie rozbudowy sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej”,
- zmian w Radzie Nadzorczej Spółki.

Lubelskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A. (do 1.01.2014 r. Sp. z o. o.) W 2013 r. w Spółce odbyły się trzy

zgromadzenia wspólników, w tym dwa nadzwyczajne zgromadzenia, na których podjęto uchwały w następujących sprawach:

- wyrażenia zgody na podjęcie działań zmierzających do zmiany formy prawnej Lubelskiego Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w spółkę akcyjną,
- przekształcenia spółki Lubelskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Spółkę Lubelskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Spółka Akcyjna,
- rocznego celu dla Prezesa Zarządu.

Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Lublin Sp. z o. o. W 2013 r. w Spółce odbyło się sześć zgromadzeń wspólników, w tym pięć nadzwyczajnych zgromadzeń, na których podjęto uchwały w następujących sprawach:

- zatwierdzenia Planu finansowego Spółki na 2013 r.,
- zatwierdzenia Planu inwestycyjnego Spółki na 2013 r.,
- zmian w składzie Rady Nadzorczej,
- podwyższenia kapitału zakładowego Spółki,
- wyrażenia zgody na nabycie nieruchomości stanowiącej działkę gruntu nr 20 o pow. 17 024 m² położonej przy ul. Stefczyka 40 w Lublinie,
- zmiany Uchwały Nr 6/2013 Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników „MPK Lublin Sp. z o. o.” z dn. 10.05.2013 r. w sprawie wyrażenia zgody na nabycie nieruchomości stanowiącej działkę gruntu nr 20 o pow. 17 024 m² położonej przy ul. Stefczyka 40 w Lublinie,
- rocznego celu dla Prezesa Zarządu,
- wyrażenia zgody na zbycie wierzytelności pieniężnych,
- powołania do Rady Nadzorczej Spółki na nową kadencję.

Towarzystwo Budownictwa Społecznego „Nowy Dom” Sp. z o. o. w Lublinie. W 2013 r. w Spółce odbyły się trzy zgromadzenia wspólników, w tym dwa nadzwyczajne zgromadzenia, na których podjęto uchwały w następujących sprawach:

- podwyższenia kapitału zakładowego Spółki,
- powołania członka Rady Nadzorczej Spółki,
- przyjęcie rocznego celu dla Prezesa Zarządu Spółki,
- powołania pełnomocnika do reprezentowania Zgromadzenia Wspólników w sporze między spółką Towarzystwo Budownic-

twą Społeczny „Nowy Dom” Sp. z o. o., a członkiem zarządu.

Kamienice Miasta Sp. z o. o w Lublinie. W 2013 r. w Spółce odbyły się trzy zgromadzenia wspólników, w tym dwa nadzwyczajne zgromadzenia, na których podjęto uchwały w następujących sprawach:

- zatwierdzenia Regulaminu Rady Nadzorczej,
- wynagrodzenia z tytułu wykonywania funkcji Członka Rady Nadzorczej Spółki,
- wyrażenia zgody na udzielenie przez Spółkę pożyczki,
- zatwierdzenia karty celów dla Prezesa Zarządu Spółki na rok 2013,
- powołania Rady Nadzorczej Spółki na nową kadencję.

Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji „Bystrzyca” w Lublinie Sp. z o. o. W 2013 r. w Spółce odbyło się siedem zgromadzeń wspólników w tym sześć nadzwyczajnych zgromadzeń wspólników, na których podjęto uchwały w następujących sprawach:

- zmiany aktu założycielskiego Spółki,
- przyjęcia rocznego celu dla Prezesa Zarządu na rok 2013,
- podwyższenia kapitału zakładowego Spółki,
- zmiany Uchwały Nr 3/2012 Zwyczajnego Zgromadzenia Wspólników MOSiR „Bystrzyca” Sp. z o. o. w Lublinie z dn. 30.03.2012 r. w sprawie pokrycia straty bilansowej za rok 2011 poprzez obniżenie kapitału zakładowego celem pokrycia części straty bilansowej za rok 2011 z jednoczesnym podwyższeniem kapitału zakładowego Spółki,
- zatwierdzenia „Strategii rozwoju Spółki na lata 2012-2015”,
- ustalenia wynagrodzenia Prezesowi Zarządu,
- wyrażenia zgody na organizację finansowania przedsięwzięcia inwestycyjnego pod nazwą „Hala Lodowa, Komercyjna Część Basenu Olimpijskiego” w formie programu emisji obligacji.

3. POLITYKA MIESZKANIOWA

3.1. Polityka czynszowa

Uchwałą Rady Miasta Lublin Nr 906/XXXV/2013 z dn. 18.11.2013 r. przyjęto Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Miasta Lublin na lata 2014-2018, który między innymi zakłada dalsze dążenie do wprowadzenia opłaty czynszowej na poziomie 3 % wartości odtworzeniowej 1 m² pow. użytkowej lokalu.

Od dn. 3.02.2012 r. zgodnie z Zarządzeniem Nr 12/2/2012 Prezydenta Miasta Lublin w sprawie określenia miesięcznych stawek czynszu za lokale mieszkalne i lokale socjalne stawki czynszu wynoszą:

- 6,14 zł/m²/m-c bazowa stawka czynszu za lokale mieszkalne,
- 1,21 zł/m²/m-c stawka czynszu za lokale socjalne.

W 2014 r. nie planuje się wprowadzenia podwyżek czynszu.

Wartość 3 % wartości odtworzeniowej przedstawiała się następująco:

- od 12.09.2008 r. do 12.03.2009 r. – 7,94 zł/m²,
- od 12.03.2009 r. do 23.09.2009 r. – 7,52 zł/m²,
- od 23.09.2009 r. do 10.03.2010 r. – 7,87 zł/m²,
- od 10.03.2010 r. do 17.09.2010 r. – 8,24 zł/m²,
- od 17.09.2010 r. do 09.03.2011 r. – 8,50 zł/m²,
- od 09.03.2011 r. do 06.09.2011 r. – 8,70 zł/m²,
- od 06.09.2011 r. do 20.03.2012 r. – 10,39 zł/m²,
- od 20.03.2012 r. do 28.09.2012 r. – 8,89 zł/m²,
- od 28.09.2012 r. do 14.03.2013 r. – 9,70 zł/m²,
- od 14.03.2012 r. do 30.09.2013 r. – 9,64 zł/m²,
- od 30.09.2013 r. – 9,59 zł/m².

Stawka bazowa czynszu i stawka czynszu za lokal socjalny kształtowała się następująco:

- od 21.05.2007 r. do 13.08.2008 r. stawka bazowa 5,07 zł/m², socjalna 1,00 zł/m²,

- od 14.08.2008 r. do 3.08.2009 r. stawka bazowa 5,58 zł/m², socjalna 1,10 zł/m²,
- od 4.08.2009 r. do 3.02.2012 r. stawka bazowa 5,97 zł/m², socjalna 1,18 zł/m²,
- od 3.02.2012 r. stawka bazowa 6,14 zł/m², socjalna 1,21 zł/m².

Obecnie obowiązująca stawka bazowa czynszu wynosząca 6,14 zł/m² stanowi 1,91 % wartości odtworzeniowej 1 m² pow. użytkowej budynku mieszkalnego.

Poprzednio obowiązujące:

- Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Lublin na lata 2004-2008 określony Uchwałą Rady Miasta Lublin Nr 310/XII/2003 z dn. 20.11.2003 r. zakładał, że już w 2005 r. maksymalna stawka czynszu osiągnie 3 % wartości odtworzeniowej 1 m² pow. użytkowej budynku mieszkalnego,
- Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Miasta Lublin na lata 2009-2013 określony Uchwałą Rady Miasta Lublin Nr 514/XXVI/2008 z dn. 27.11.2008 r.

3.2. Budowa nowych i remonty starych zasobów mieszkaniowych

3.2.1. Budowa nowych mieszkań

Zarząd Nieruchomości Komunalnych jest w trakcie prowadzenia budowy dwóch budynków mieszkalnych wielorodzinnych położonych przy ul. Droga Męczenników Majdanka, ul. Doświadczalna, w wyniku której powstaną 64 lokale wchodzące w skład mieszkaniowego zasobu gminy. Termin zakończenia robót planowany jest na lipiec 2014 r. Na wykonanie w/w robót budowlanych Gmina uzyskała bezzwrotne finansowe wsparcie w wysokości 30 % wartości inwestycji z Banku Gospodarstwa Krajowego.

3.2.2. Stare zasoby mieszkaniowe – remonty

Modernizacje – na łączną kwotę 5 221 634,00 zł, w tym:

- Felin – budowa budynku nr 6 i nr 7 – 4 800 000 zł,
- ul. Gliniana 25-27-29 – 34 652,00 zł,
- ul. Grykowej 4b – 98 896,00 zł,
- ul. Witosa – 70 971,00 zł,

- Al. Raclawickie 24, ul. Sowińskiego 1, 3 – 82 043,80 zł,
- Al. Raclawickie, ul. Szarych Szeregów – 32 000,00 zł,
- ul. Hutnicza 8, ul. Maszynowa 4 – 5 115,00 zł,
- ul. Gospodarcza 10 – 10 000,00 zł,
- Al. Raclawickie 24, ul. Sowińskiego 1, 3 II etap – 37 956,20 zł,
- ul. Grodzka 36 – 33 210,00 zł,
- ul. Kowalska 17 – 9 840,00 zł,
- ul. Leśmiana 1 – 6 950,00 zł.

Remonty:

- z dotacji na łączną kwotę 3 690.329 zł, w tym budynki gminne 1 138 713 zł., budynki wspólnot mieszkaniowych (udziały w części wspólnej i remonty lokali gminnych) 1 187 274 zł, budynki o własności mieszanej 122 405 zł, budynki prywatne 909 368 zł; zestawienie ilościowe przedstawia się następująco: remonty bieżące – 51, remonty dachów – 15, remonty kominów – 8, remonty pustostanów – 92, wymiana stolarki okiennej – 64 lokale, przestawienie jednostek zduńskich – 15, remonty instalacyjne – 25, prace remontowe terenów gminy wokół budynków wspólnot mieszkaniowych: 332 569 zł (13 zadań – remont chodników i schodów),
- ze środków własnych na łączną kwotę 2 045 833 zł, w tym budynki gminne 976 144 zł., budynki wspólnot mieszkaniowych (udziały w części wspólnej i remonty lokali gminnych) 549 253 zł, budynki o własności mieszanej 39 428 zł, budynki prywatne 481 008 zł; zestawienie ilościowe przedstawia się następująco: remonty bieżące – 211, remonty dachów – 15, remonty pustostanów – 17, wymiana stolarki okiennej – 24 lokale, przestawienie jednostek zduńskich i remonty przewodów kominowych – 37, remonty instalacyjne – 113,
- ze środków własnych (wpływy z tytułu zwrotów za remonty) na łączną kwotę 31 643 zł),
- remonty wykonywane zastępczo przez najemców w ramach obowiązku wynajmującego, z ich środków (zwrot w czynszu): wymiana stolarki okiennej w 43 lokalach na kwotę 114 044 zł.

3.3. Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Miasta Lublin na lata 2014-2018

Uchwałą Nr 906/XXXV/2013 Rady Miasta Lublin z dn. 18.11.2013 r. przyjęto Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Miasta Lublin na lata 2014-2018, z późniejszymi zmianami.

Opracowanie Wieloletniego Programu Gospodarowania Zasobem Mieszkaniowym Miasta Lublin jest realizacją obowiązku, który nałożyła ustawa z dn. 21.06.2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (j.t. Dz. U. Z 2005 r., Nr 31, poz. 266 z późn. zm.)

Celem Programu jest wdrożenie racjonalnej polityki gospodarowania zasobem mieszkaniowym na kilka następnych lat, prowadzącej do:

- zwiększenia możliwości zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych osób zakwalifikowanych do udzielenia tej pomocy, w szczególności oczekujących na wynajęcie lokali socjalnych i zamiennych,
- poprawy stanu technicznego mieszkaniowego zasobu miasta poprzez prowadzenie świadomej polityki remontowej określonej na podstawie rzeczywistych potrzeb remontów i modernizacji zasobu mieszkaniowego oraz planów remontów na kolejne lata,
- określenia zasad polityki czynszowej,
- zakończenia zmian własnościowych w nieruchomościach, w których sprzedaż lokali została już rozpoczęta,
- poprawy jakości zarządzania mieszkaniowym zasobem miasta,
- zwiększenia zasobu mieszkaniowego o nowo wybudowane lokale komunalne.

Program został opracowany na podstawie szczegółowych danych z Wydziału Spraw Mieszkaniowych, Wydziału Inwestycji i Planowania, Wydziału Gospodarowania Mieniem, Wydziału Oświaty i Wychowania, Wydziału Budżetu i Księgowości Urzędu Miasta Lublin, jak również Zarządu Nieruchomości Komunalnych, Sp. z o. o. „Kamienice Miasta” i Towarzystwa Budownictwa Społecznego „Nowy Dom”.

Wieloletni Program dostępny jest w bip.lublin.eu w zakładce Strategia i planowanie/Strategia rozwoju (plan działania).

4. SZKOLNICTWO I OŚWIATA

4.1. Zmiany w sieci szkół i placówek

W ciągu roku 2013 dokonano następujących zmiany w sieci szkół i placówek:

- zlikwidowano z dn. 31.08.2013 r. internaty: w Zespole Szkół Elektronicznych przy ul. Wojciechowskiej 38, w Zespole Szkół Transportowo-Komunikacyjnych im. Tadeusza Kościuszki przy ul. Zemborzyckiej 82 i w Zespole Szkół Budowlanych im. Eugeniusza Kwiatkowskiego przy ul. Słowiczej 3,
- z dn. 1.09.2013 r. założono:
  - Bursę Szkolną Nr 6 i włączono ją w skład Zespołu Szkół Elektronicznych przy ul. Wojciechowskiej 38,
  - Bursę Szkolną Nr 7 i włączono ją w skład Zespołu Szkół Transportowo-Komunikacyjnych im. Tadeusza Kościuszki przy ul. Zemborzyckiej 82,
  - Bursę Szkolną Nr 8 i włączono ją w skład Zespołu Szkół Budowlanych im. Eugeniusza Kwiatkowskiego przy ul. Słowicze 3.

Od 1.09.2013 r. otwarto 6 nowych oddziałów Przedszkola z Oddziałami Integracyjnymi Nr 12 w Lublinie przy ul. Wolskiej 5 w Lublinie. Oddziały te, przeznaczone dla 120 dzieci utworzone zostały w ramach Projektu „Razem możemy więcej”, realizowanego przez Gminę Lublin w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej. Całkowita wartość projektu wynosi 4 462 034,38 zł, Gmina Lublin zapewniła wkład własny w wysokości 669 305,61 zł. Projekt zakłada popularyzację edukacji przedszkolnej, a także wzmocnienie rozwoju psychoruchowego przedszkolaków poprzez ich uczestnictwo w zajęciach rewalidacyjno-wyrównawczych.

Poza uruchomieniem nowych oddziałów w Przedszkolu z Oddziałami Integracyjnymi Nr 12 dokonano zmiany nazw poniższych przedszkoli:

- Przedszkole z Oddziałami Integracyjnymi Nr 36, przy ul. Walenroda 4, do którego uczęszcza 6 dzieci z niepełnosprawnością,
- Przedszkole Integracyjne Nr 39, przy ul. Balladyny 14, do którego uczęszcza 24 dzieci z niepełnosprawnością,
- Przedszkole z Oddziałem Integracyjnym Nr 70 przy ul. Smyczkowej 2, do którego uczęszcza 4 dzieci z niepełnosprawnością.

4.2. Promowanie osiągnięć najlepszych uczniów

Realizując postanowienia Uchwały Nr 475/XXV/2008 Rady Miasta z dn. 16.10.2008 r. w sprawie programu wspierania na terenie Lublina edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży, Prezydent Miasta Lublin wyróżnił dyplomami i nagrodami książkowymi 512 uczniów, którzy uzyskali 624 tytuły laureata w konkursach przedmiotowych i tematycznych, olimpiadach, turniejach zawodowych oraz ogólnopolskich konkursach artystycznych lub literackich. Uczniowie – laureaci, którzy legitymowali się ponadto wysoką średnią ocen za wyniki w nauce, nagrodzeni zostali jednorazowymi stypendiami Prezydenta Miasta Lublin. Laureaci otrzymali łącznie 279 stypendiów, w tym 93 stypendia w szkołach podstawowych, 102 stypendia w gimnazjach i 84 stypendia – na łączną kwotę 135 574 zł.

4.3. Konkursy na stanowiska dyrektorów szkół i placówek

W roku 2013 ogłoszono 17 konkursów na stanowisko dyrektorów przedszkoli, szkół i placówki, dla których miasto Lublin jest organem prowadzącym. Były to:

- Przedszkola Nr 4, Nr 14, Nr 40, Nr 58, Nr 65, Nr 73 i Nr 78,
- Szkoła Podstawowa Nr 6 im. Romualda Traugutta,
- Szkoła Podstawowa Nr 51 im. Jana Pawła II,
- Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 5,
- Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 6,
- I Liceum Ogólnokształcące im. Stanisława Staszica,
- VIII Liceum Ogólnokształcące im. Zofii Nałkowskiej,
- Zespół Szkół Chemicznych i Przemysłu Spożywczego im. gen. Franciszka Kleeberga,

- Zespoły Szkół Nr 9 i Nr 10,
- Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii.

Konieczność ogłoszenia konkursów związana była z kończącymi się okresami powierzenia stanowiska dyrektora (14 konkursów) oraz z przechodzeniem dotychczasowych dyrektorów na emeryturę (3 konkursy). Prezydent Miasta Lublin w 2013 r. powierzył 1 nauczycielowi pełnienie obowiązków dyrektora, dotyczyło Przedszkola Nr 67 w związku ze śmiercią dotychczasowego dyrektora.

4.4. Awans zawodowy nauczycieli

W roku 2013 wnioski nauczycieli o podjęcie postępowania egzaminacyjnego na stopień nauczyciela mianowanego były rozpatrywane w dwóch terminach przewidzianych ustawą Karta Nauczyciela.

Do 30.06.2013 r. wpłynęło 137 wniosków nauczycieli o wszczęcie postępowania egzaminacyjnego, z których jeden wniosek został wycofany przez nauczyciela. Do egzaminu przystąpiło 136 nauczycieli z 72 szkół i placówek, wszyscy uzyskali wymaganą prawem do zdania egzaminu liczbę punktów i otrzymali zaświadczenia o zdaniu egzaminu oraz akty nadania stopnia nauczyciela mianowanego.

W drugim terminie, do 31.10.2013 r., wpłynęło 20 wniosków. Do egzaminu przystąpiło 19 nauczycieli z 17 szkół i placówek (jeden nauczyciel wycofał wniosek). Wszyscy wnioskodawcy zdali egzaminy i otrzymali zaświadczenia o zdaniu egzaminu oraz akty nadania stopnia nauczyciela mianowanego.

Łącznie w 2013 r. nadano 155 nauczycielom stopień awansu nauczyciela mianowanego. Najliczniejszą grupę wśród awansujących nauczycieli stanowili nauczyciele języka angielskiego (25 osób) i wychowania przedszkolnego (20 osób).

4.5. Doradztwo metodyczne i doskonalenie nauczycieli

4.5.1. Doradztwo metodyczne

Zadania doradcy metodycznego wypełniało 35 nauczycieli dyplomowanych, zatrudnionych w szkołach i placówkach prowadzo-

nych przez Miasto Lublin, którzy udzielali wsparcia nauczycielom wszystkich etapów edukacyjnych różnych typów szkół i placówek. Na jednego doradcę metodycznego przypadało średnio 160 nauczycieli, pedagogów i psychologów. Zadaniem doradców było diagnozowanie potrzeb edukacyjnych nauczycieli oraz wspomaganie ich w planowaniu, organizowaniu i badaniu efektów procesu dydaktyczno-wychowawczego, doborze i adaptacji programów nauczania, rozwijaniu umiejętności metodycznych oraz podejmowaniu działań innowacyjnych. Doradcy prezentowali własne lekcje i zajęcia edukacyjne, organizowali comiesięczne spotkania z nauczycielami, w tym: wykłady, zajęcia warsztatowe, konsultacje zespołowe, wycieczki metodyczne oraz kontynuowali cykliczne seminaria: „Nauczyciel w dobie reformy”, „Akademia Nauczyciela”, „Biblioteczka Psychologiczna”, „Nowoczesna Dydaktyka”, „Nauczyciel – Dydaktyk”, „Doskonalenie kompetencji dydaktycznych”, „Klub Cyfrowego Nauczyciela”, a także realizowali liczne projekty i konkursy międzyszkolne (m.in. „Żyjemy zdrowo i bezpiecznie”, „Pieśń i piosenka o Lublinie”, Konkurs matematyczny, w tym sprawdzające przygotowanie uczniów do egzaminów zewnętrznych „Rok przed dyplomem” oraz „Rok przed maturą”), współorganizowali konferencje przedmiotowo – metodyczne oraz prowadzili cotygodniowe konsultacje indywidualne z nauczycielami.

4.5.2. Doskonalenie nauczycieli

W 2013 r. 413 nauczycieli podjęło, kontynuowało lub ukończyło studia licencjackie, magisterskie, podyplomowe oraz doktoranckie w celu uzupełnienia lub uzyskania dodatkowych kwalifikacji. Kierunkami, w których nauczyciele najczęściej podejmowali doksztalcanie były: socjoterapia, nauczanie myśli Jana Pawła II, edukacja dla bezpieczeństwa, przyrodoznawstwo/przyroda dla Liceów Ogólnokształcących, edukacja wczesnoszkolna z wychowaniem przedszkolnym, diagnoza i terapia pedagogiczna, logopedia i nauczanie matematyki, ponadto pedagogika (ogólna, opiekuńczo-wychowawcza, terapeutyczna, Montessori, surdopedagogika, tyflopedagogika, oligofrenopedagogika, psychopedagogika), wczesne wspomaganie rozwoju, doradztwo zawodowe, filologia angielska, informatyka i technologia informacyjna, wiedza o społeczeństwie, ewaluacja w oświacie, etyka, edukacja

plastyczna, nauczanie techniki, gimnastyka korekcyjno-kompensacyjna, artystyczne formy edukacji ruchowej, przygotowanie projektów i zarządzanie funduszami europejskimi, prawo pracy i ubezpieczeń społecznych, zamówienia publiczne oraz zarządzanie oświatą. Dofinansowanie tych form kształcenia wyniosło łącznie 300 201 zł.

Nauczyciele i kadra kierownicza szkół uczestniczyli w konferencjach, kursach kwalifikacyjnych i doskonalących, seminariach, warsztatach i konsultacjach organizowanych przez doradców metodycznych oraz innych formach doskonalenia zawodowego. Dotyczyły one przede wszystkim doskonalenia umiejętności wychowawczych, dydaktycznych, metodycznych, terapeutycznych, językowych, informatycznych oraz menedżerskich. Ponadto w każdej szkole i placówce odbyły się co najmniej 3 szkoleniowe posiedzenia rady pedagogicznej. Dofinansowanie tych form doskonalenia łącznie z organizacją doradztwa metodycznego w 2013 r. wyniosło 1 002 906 zł.

4.6. Realizacja programów rządowych i samorządowych oraz zwiększanie szans edukacyjnych uczniów

4.6.1. Pomoc materialna dla uczniów

Pomoc materialna dla uczniów udzielana była w formie, stypendium szkolnego oraz zasiłku szkolnego zgodnie z regulaminem stanowiącym załącznik do Uchwały Nr 671/XXIX/2005 Rady Miasta Lublin (Dz. Urz. Woj. Lub. Nr 83, poz. 1695 z późn. zm.). W oparciu o wymieniony Regulamin w 2013 r. przyznano 2 192 uczniom pomoc w formie stypendium szkolnego na rok szkolny 2013/2014 w formie świadczenia pieniężnego, pokrycia kosztów udziału w zajęciach edukacyjnych lub/i w formie pomocy rzeczowej o charakterze edukacyjnym oraz (lub) pokrycia kosztów związanych z pobieraniem nauki poza miejscem zamieszkania. Ponadto 204 uczniom przyznano jednorazową pomoc w związku ze zdarzeniem losowym w postaci zasiłku szkolnego, w formie świadczenia pieniężnego na pokrycie wydatków związanych z procesem edukacyjnym.

4.6.2. Program na rzecz społeczności romskiej w Polsce w 2012 r.

W roku 2013 Wydział Oświaty i Wychowania zrealizował trzy projekty na rzecz społeczności romskiej:

- integracyjny wyjazd na kolonie dla dzieci romskich i polskich do miejscowości Mikoszewo nad Morzem Bałtyckim, w którym wzięło udział 20 dzieci, 10 polskich i 10 romskich,
- zakup podręczników dla uczniów romskich,
- w ramach projektu zakupiono 27 kompletów podręczników szkolnych dla 27 uczniów romskich uczęszczających w roku szkolnym 2013/2014 do wszystkich typów szkół na terenie Lublina,
- zakup przyborów szkolnych dla uczniów romskich.

W ramach projektu zakupiono 27 kompletów przyborów szkolnych dla uczniów romskich, którzy uczęszczają do wszystkich typów szkół w roku szkolnym 2013/2014 na terenie Lublina.

Łącznie na wsparcie uczniów społeczności romskiej z Programu wydatkowano w 2013 r. kwotę 43 271,56 zł z czego dotacja Ministra Administracji i Cyfryzacji wyniosła 38 338,00 zł, a wkład własny Miasta Lublin 4 933,56 zł.

4.6.3. Rządowy program pomocy uczniom w 2013 r. – „Wyprawka szkolna”

Rządowy program pomocy uczniom w 2013 r. – „Wyprawka szkolna” ustanowiony został Uchwałą Nr 125/2013 Rady Ministrów z dn.12.07.2013 r.

Celem programu było wyrównanie szans edukacyjnych uczniów i wspieranie rozwoju edukacyjnego uczniów przez dofinansowanie zakupu podręczników, a w przypadku uczniów za upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi, gdy jedną z niepełnosprawności jest upośledzenie umiarkowane lub znaczne – także zakupu materiałów dydaktycznych.

Warunki udzielania pomocy zostały uregulowane rozporządzeniem Rady Ministrów z dn. 12.07.2013 r. w sprawie szczególnych warunków udzielania pomocy finansowej uczniom na zakup podręczników i materiałów dydaktycznych.

Miasto Lublin na realizację zadania wydatkowało kwotę 800 635,69 zł ze środków przekazanych z budżetu państwa

w formie dotacji celowej. Pomocą objęto 2 912 uczniów, w tym 539 uczniów klas I szkół podstawowych, 461 uczniów klas II szkół podstawowych, 472 uczniów klas III szkół podstawowych, 457 uczniów klas V szkół podstawowych, 20 uczniów klas II zasadniczych szkół zawodowych, 293 uczniów klas II liceów i techników oraz 670 uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego tj. uczniów słabowidzących, niesłyszących, z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim, umiarkowanym lub znacznym.

4.6.4. Pomoc dla uczniów niewidomych – „Dofinansowanie zakupu i/lub wydruku podręczników szkolnych i książek pomocniczych dla uczniów niewidomych uczęszczających do szkół lub placówek, dla których organem prowadzącym jest Zleceniobiorca”

Zadanie zostało zrealizowane na podstawie porozumienia zawartego pomiędzy Ministrem Edukacji Narodowej, a Miastem Lublin. Miasto Lublin na realizację zadania wykorzystało kwotę 36 896,07 zł przyznaną w formie dotacji celowej z budżetu państwa. Celem zadania było dofinansowanie wydruku podręczników szkolnych i książek pomocniczych dla uczniów niewidomych.

Pomocą objęto 11 niewidomych uczniów: 10 ze Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnych w Lublinie oraz 1 ze Szkoły Podstawowej Nr 28 z Oddziałami Integracyjnymi w Lublinie.

4.6.5. Rządowy program wspierania w latach 2009-2014 organów prowadzących w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki w klasach I-III szkół podstawowych i ogólnokształcących szkół muzycznych I stopnia – „Radosna szkoła”

Program ustanowiony został Uchwałą Nr 112/2009 Rady Ministrów z dn. 7.07.2009 r. Celem programu jest wyposażenie szkół w pomoce dydaktyczne do miejsc zabaw w szkole i utworzenie lub modernizacja szkolnych placów zabaw, co ułatwi realizowanie podstawy programowej kształcenia ogólnego i stworzy bezpieczne i przyjazne warunki do wszechstronnego rozwoju dziecka.

W 2013 r. w programie udział wzięły 4 szkoły podstawowe z terenu Miasta Lublin, przy których utworzono szkolne place za-

baw: Szkoła Podstawowa Nr 20, Szkoła Podstawowa Nr 30, Szkoła Podstawowa Nr 31 i Szkoła Podstawowa Nr 39. Na realizację zadania wydatkowano kwotę 369 794,52 zł przyznaną w formie dotacji celowej z budżetu państwa. Miasto Lublin zapewniło wkład własny w wysokości 383 394,48 zł.

4.6.6. Rządowy program rozwijania kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie stosowania technologii informacyjno-komunikacyjnych – „Cyfrowa szkoła”

Rządowy program rozwijania kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie stosowania technologii informacyjno-komunikacyjnych – „Cyfrowa szkoła” ustanowiony został Uchwałą Nr 40/2012 Rady Ministrów z dn. 3.04.2012 r.

Celem programu było wyposażenie (doposażenie) szkół podstawowych w nowoczesne pomoce dydaktyczne niezbędne do realizacji programów nauczania z wykorzystaniem TIK (technologii informacyjno-komunikacyjnych), zapewnienie uczniom dostępu do nowoczesnych pomocy dydaktycznych, w szczególności do mobilnego sprzętu komputerowego oraz kompleksowe przygotowanie nauczycieli szkół podstawowych do różnorodnego wykorzystania TIK w pracy dydaktyczno-wychowawczej.

Rządowy program „Cyfrowa szkoła” realizowany był od dn. 4.04.2012 r. do 31.08.2013 r. W programie wzięły udział 4 szkoły podstawowe z terenu Miasta Lublin: Szkoła Podstawowa Nr 23, Szkoła Podstawowa Nr 27, Szkoła Podstawowa Nr 28 z Oddziałami Integracyjnymi i Szkoła Podstawowa Nr 42. Programem objęto 1 999 uczniów i 230 nauczycieli. Miasto Lublin na realizację zadania wydatkowało kwotę 626 712,95 zł przyznaną z budżetu państwa. Wkład własny Miasta Lublin wyniósł 197 331,63 zł.

4.6.7. „Miejski program stypendialny dla studentów i doktorantów”

Uchwałą Nr 84/VIII/2011 Rady Miasta Lublin z dn. 31.03.2011 r., zostały określone zasady udzielania stypendiów naukowych dla wybitnie uzdolnionych studentów oraz uczestników studiów doktoranckich, zamieszkujących na terenie Gminy Lublin (Dz. Urz. Woj. Lub. Nr 71, poz. 1 379; Nr 179, poz. 2 802 i z 2012 r.)

Z „Miejskiego programu stypendialnego dla studentów i doktorantów” na rok akademicki 2012/2013 przyznano 43 stypendia dla studentów oraz 24 stypendia dla doktorantów wysokości odpowiednio 720 zł i 900 zł miesięcznie od stycznia do czerwca 2013 r. Wszystkie płatności dotyczące stypendiów z „Miejskiego programu stypendialnego dla studentów i doktorantów” przyznanych na rok akademicki 2012/2013 były realizowane w 2013 r. i kwota wydatkowana na ich wypłatę wyniosła 475 875 zł.

4.6.8. Program Bezpieczna Droga – strażnik ruchu drogowego

W celu zapewnienie dzieciom szkół podstawowych bezpiecznej drogi do i ze szkoły, w charakterze Strażnika Ruchu Drogowego w roku 2013 zatrudniano łącznie 35 osób. Osoby zatrudnione w ww. charakterze pracują na terenie Lublina w najbardziej newralgicznych, obciążonych bardzo dużym natężeniem ruchu kołowego, przejściach dla pieszych, na których nie ma sygnalizacji świetlnej. W roku 2013 tytułem zatrudnienia ww. osób wydatkowano kwotę 962 039,61 zł.

4.6.9. Dofinansowanie pracodawcom kosztów kształcenia młodocianych pracowników

Zgodnie z art. 70b ustawy o systemie oświaty każdemu pracodawcy, który zawarł z młodocianym umowę o pracę w celu nauki zawodu lub przygotowania do wykonywania określonej pracy przysługuje prawo do dofinansowania poniesionych kosztów, tj.:

- 8 081,00 zł za okres kształcenia wynoszący 36 miesięcy w przypadku nauki zawodu,
- 254,00 zł za każdy miesiąc w przypadku przyuczenia do wykonywania określonej pracy.

W 2013 r. wydano 43 decyzje przyznające dofinansowanie na łączną kwotę 275 831,30 zł.

W 2013 r. 25 pracodawców złożyło informację o zatrudnieniu kolejnych 80 młodocianych pracowników w celu nauki zawodu w latach 2013-2016.

4.7. Poprawa jakości kształcenia poprzez realizację projektów oświatowych współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

W 2013 r. Wydział Oświaty i Wychowania Urzędu Miasta Lublin realizował 5 projektów oświatowych w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Wartość wszystkich 5 projektów wyniosła ogółem 15 421 662,26 zł, z czego w 2013 r. wydatkowano 5 343 036,92 zł.

Realizacja projektów oświatowych w ramach programu Operacyjnego Kapitał Ludzki ma istotny wpływ na realizację celów strategicznych i priorytetów w zakresie oświaty i wychowania miasta Lublin, w szczególności dotyczących:

- zapewnienia wysokiej jakości edukacji,
- upowszechniania edukacji przedszkolnej ze szczególnym uwzględnieniem edukacji dzieci niepełnosprawnych,
- podniesienia jakości i atrakcyjności kształcenia zawodowego, dostosowania go do potrzeb gospodarczych i społecznych oraz wymagań rynku pracy,
- zwiększenia kompetencji kluczowych uczniów,
- wprowadzania innowacji pedagogicznych,
- doposażenia bazy techno-dydaktycznej placówek,
- zwiększenia efektywności zarządzania oświatą oraz podnoszenie kwalifikacji pracowników oświaty,
- rozwijania współpracy z otoczeniem społecznym, w szczególności z pracodawcami oraz uczelniami wyższymi.

Projekty realizowane przez Wydział Oświaty i Wychowania obejmują różne poziomy kształcenia, nie pomijając kadry pedagogicznej oraz kadry zarządzającej i administracyjnej w oświacie.

4.7.1. Projekt wspierający wychowanie przedszkolne

Projekt „Razem możemy więcej”:

- celem głównym projektu jest zwiększenie szans edukacyjnych 160 dzieci poprzez stworzenie warunków do uczestnictwa w edukacji przedszkolnej w 6-ciu Oddziałach Integracyjnych Przedszkola Nr 12 przy ul. Wolskiej w Lublinie. W 2013 r. w utworzonych i w pełni wyposażonych 6- ciu oddziałach integracyjnych Przedszkola Nr 12 powstało 120 miejsc dla dzieci

(w tym 30 dla dzieci niepełnosprawnych). Realizowano zajęcia dydaktyczno-wychowawcze oraz rewalidacyjno-wyrównawcze. Do prowadzenia zajęć zatrudniono wykwalifikowaną kadrę pedagogiczną, w tym specjalistów: psychologa, logopedę oraz fizjoterapeutę. Na potrzeby realizacji zajęć zostały zakupione niezbędne materiały dydaktyczne. Z myślą o dzieciach niepełnosprawnych w przedszkolu powstała dodatkowo Sala Doświadczania Świata, wyposażona w różnorodne urządzenia stymulujące rozwój zmysłów. Sala służy prowadzeniu terapii polisensorycznej dla dzieci z różnego rodzaju niepełnosprawnościami i deficytami, m.in.: z upośledzeniem umysłowym, mózgowym porażeniem dziecięcym, autyzmem czy zespołem Downa.

4.7.2. Projekty wspierające szkolnictwo ponadgimnazjalne ogólnokształcące

Projekt „Uczeń do potęgi”:

- celem głównym projektu było zwiększenie zainteresowania przedmiotami ścisłymi uczniów 6 liceów ogólnokształcących z Lublina poprzez opracowanie interdyscyplinarnego programu zajęć pozalekcyjnych z przedmiotów ścisłych. W 2013 r. opracowano ostateczną wersję programu, która nie została zwalidowana przez Krajową Sieć Tematyczną w obszarze Edukacja i szkolnictwo wyższe. Projekt realizowany był w partnerstwie z Uniwersytetem Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie2).

Projekt „Kreatywnie w przedsiębiorczość”:

- projekt realizowany jest w partnerstwie z Politechniką Lubelską. Celem głównym projektu jest wzmocnienie postaw przedsiębiorczości i otwartości na innowacje przez 875 uczniów z 5 Liceów Ogólnokształcących z Lublina poprzez opracowanie i pilotażowe wdrożenie Innowacyjnego Programu Nauczania Podstaw Przedsiębiorczości, wraz z portalem edukacyjnym. W ramach projektu w 2013 r. opracowano Innowacyjny Program Nauczania Podstaw Przedsiębiorczości wraz z portalem edukacyjnym i grą symulującą proces tworzenia i działania komercyjnych instytutów badawczych. Od września rozpoczęto pilotażowe wdrażanie Innowacyjnego Programu Nauczania Podstaw Przedsiębiorczości z wykorzystaniem portalu edukacyjnego i gry symulacyjnej, które odbywa się podczas obo-

wiązkowych zajęć z zakresu podstaw przedsiębiorczości. Na wyposażenie szkół zakupiono 50 notebooków (po 10 szt. dla każdego liceum) oraz zestaw multimedialny składający się z tablicy interaktywnej z rzutnikiem, a także pendrivy dla uczniów.

4.7.3. Projekt wspierający szkolnictwo ponadgimnazjalne zawodowe

Projekt „Już czas na staż”:

- głównym celem projektu jest zwiększenie szans edukacyjnych i zawodowych 1 096 uczniów z 6 zespołów szkół zawodowych z Lublina poprzez organizację dodatkowych zajęć ukierunkowanych na rozwój kompetencji kluczowych i wzrost umiejętności praktycznych, a także staży i praktyk zwiększających doświadczenie zawodowe uczniów,
- w ramach projektu w 2013 r. zorganizowano i sfinansowano staże u pracodawców dla 432 uczniów. Realizowano zajęcia dodatkowe wyrównujące z matematyki dla klas I, zajęcia dodatkowe z matematyki przygotowujące do matury, zajęcia dodatkowe w warsztatach i zawodowych pracowniach szkolnych oraz zajęcia dodatkowe z języka obcego zawodowego zgodnego z kierunkiem kształcenia. Ponadto zakupiono specjalistyczny sprzęt, oprogramowanie i pomoce dydaktyczne niezbędne do realizacji zajęć, w szczególności praktycznej nauki zawodu w warsztatach i zawodowych pracowniach szkolnych, tworząc zarazem warunki pracy analogiczne jak w rzeczywistym środowisku pracy.

4.8. Modernizacje i remonty obiektów oświatowych

Na budowę obiektów oświatowych w roku sprawozdawczym wydatkowano ogółem 21 024 690,35 zł. W tej grupie zadań zrealizowano następujące zadania inwestycyjne:

- przedszkole i żłobek przy ul. Wolskiej – 4 941 712,42 zł,
- budowa krytej pływalni przy Zespole Szkół Nr 7 (Gimnazjum Nr 24) – 3 841 074,47 zł,
- budowa Szkoły Podstawowej w dzielnicy Sławin – 9 241 903,46 zł,

- kontynuacja budowy budynku sportowego z zapleczem szatniowym, przy Gimnazjum Nr 16 – 3 000 000,00 zł.

Na modernizację szkół podstawowych wydatkowano ogółem 7 721 815,00 zł, w tym:

- częściowo zrealizowano roboty związane z przebudową umożliwiającą dostęp osobom niepełnosprawnym na wszystkie kondygnacje segm A, B, D i G w Szkole Podstawowej Nr 28 – 681 476,00 zł,
- zrealizowano budowę łącznika między budynkiem głównym, a budynkami dydaktycznymi w Szkole Podstawowej Nr 48 – 535 000,80 zł,
- rozpoczęto roboty związane z termomodernizacją budynków Zespołu Szkół Ogólnokształcących Nr 2 i Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 6 – 1 479 527,33 zł,
- rozpoczęto roboty związane z termomodernizacją Szkoły Podstawowej Nr 4 i Szkoły Podstawowej Nr 31 – 2 571 906,11 zł,
- zakończono termomodernizację w budynkach Szkole Podstawowej Nr 10, Nr 32, Nr 34, NR 40 i Nr 47 – 1 700 715,76 zł,
- w ramach programu „Radosna Szkoła” wydatkowano 753 189,00 zł i zrealizowano je przy czterech Szkołach Podstawowych Nr 20, Nr 30, Nr 31 i Nr 39.

Na modernizację gimnazjów wydatkowano ogółem 1 001 715,71 zł, w tym:

- rozpoczęto roboty związane z termomodernizacją Gimnazjum Nr 7 – 396 651,40 zł,
- rozpoczęto roboty związane z termomodernizacją Gimnazjum Nr 19 – 504 450,00 zł,
- zakończono termomodernizację budynku Gimnazjum Nr 15 – 100 614,31 zł.

Na modernizację budynków Liceów Ogólnokształcących wydatkowano kwotę 1 409 097,30 zł, w tym:

- rozpoczęto termomodernizację budynków I Liceum Ogólnokształcącego i IX Liceum Ogólnokształcącego – 554 592,30 zł,
- rozpoczęto termomodernizację budynku VI Liceum Ogólnokształcącego – 854 505,00 zł.

Na modernizację budynków szkół zawodowych wydatkowano kwotę 344 538,11 zł – zakończono termomodernizację budynku głównego i budynku warsztatów Zespołu Szkół Samochodowych.

Na modernizację szkół artystycznych wydatkowano ogółem 2 735 843,25 zł – zakończono roboty związane z przebudową budynku Szkoły Muzycznej I i II stopnia im. T. Szeligowskiego w Lublinie, przy ul. Narutowicza 32a.

W zakresie infrastruktury sportowej, przy obiektach oświatowych w 2013 r. za kwotę 22 519,76 zł wykonano demontaż po pierwszym okresie funkcjonowania elementów składanego lodowiska sezonowego „Biały Orlik”, przy Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 1, ul. Radzyńska 5.

W ramach środków finansowych przekazanych w dyspozycji dla Wydziału Oświaty i Wychowania w 2013 r. na wydatki bieżące takie, jak: bieżące remonty ogólnobudowlane (roboty malarskie, tynkarskie, dekarские, posadzkarskie, wymiana stolarki, remonty schodów), roboty instalacyjne wod.-kan., oświetleniowe, elektryczne, c.o. i gazowe (w tym ujęte są wyniki awarie) ogółem:

- w przedszkolach wydatkowano ogółem kwotę 2 906 435,66 zł (dot. Przedszkoli Nr: 2, 3, 5, 6, 7, 10, 13, 15, 18, 19, 22, 28, 31, 33, 35, 36, 37, 39, 40, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 50, 52, 53, 54, 56, 57, 58, 59, 64, 66, 67, 69, 70, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 79 i 81),
- dla szkół podstawowych przeznaczono 1 702 038,03 zł (dot. Szkół Podstawowych Nr: 2, 3, 4, 6, 10, 11, 20, 21, 22, 23, 27, 28, 29, 30, 31, 23, 34, 39, 40, 42, 44, 45, 47, 48, 49, 50, 51 i 52),
- dla gimnazjów 775 690,42 zł (dot. Gimnazjum Nr: 1, 2, 3, 5, 7, 8, 9, 10, 14, 15, 16, 17 i 19),
- dla liceów ogólnokształcących przeznaczono 427 553,80 zł (dot. Liceów: II, II, III, IV, V, VI, VIII, XXIII),
- dla szkół zawodowych przeznaczono 746 419,35 zł (dot. Zespołu Szkół Nr 1 i Nr 5, Zespołu Szkół Ekonomicznych, Zespołu Szkół Elektronicznych, Zespołu Szkół Energetycznych, Zespołu Szkół Odzieżowo-Włókienniczych, Zespołu Szkół Budowlanych, Zespołu Szkół Transportowo-Komunikacyjnych, Zespołu Szkół Chemicznych i Przemysłu Spożywczego, Zespołu Szkół Samochodowych,
- dla Centrum Kształcenia Ustawicznego Nr 2 przeznaczono 10 997,36 zł.

Na potrzeby pozostałych placówek tj.:

- dla Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego Nr 2, Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Dzieci i Młodzieży Słabo Widzącej, Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Dzieci i Młodzieży niesłyszącej i słabosłyszącej przeznaczono ogółem kwotę 104 854,48 zł,
- dla Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej Nr 2 kwotę 29 950,50 zł,
- dla Młodzieżowego Domu Kultury „Pod Akacją”, ul. Grodzka 11 wydatkowano 68 894,53 zł,
- dla Bursy Szkolnej Nr 5 wydatkowano kwotę 64 998,98 zł.

4.9. „Samorządowy Lider Edukacji 2013”

W 2013 r. miasto Lublin wzięło udział w III edycji Programu Certyfikacji Gmin i Powiatów Rzeczypospolitej Polskiej „Samorządowy Lider Edukacji”. W ramach Programu akredytowane i certyfikowane są gminy i powiaty z całej Polski, które przedstawiają osiągnięcia w rozwoju edukacji oraz działalności na rzecz młodzieży na swoim terenie. Komisja, w skład której wchodzi wybitni przedstawiciele świata nauki specjalizujący się w problematyce rozwoju systemu edukacji i zarządzania szkolnictwem, ocenia samorządy pod kątem jakości prowadzonej przez nie, lokalnej polityki edukacyjnej.

Decyzją Komisji Miasto Lublin otrzymało certyfikat „Samorządowy Lider Edukacji 2013”. Lublin został uhonorowany również dyplomem „Primus” i pamiątkową statuetką z tytułu uzyskania największej liczby punktów rankingowych. W uzasadnieniu komisja oceniająca wskazała m.in., iż „kierunki i metody zarządzania oświatą pozwoliły na wypracowanie wzorcowego modelu organizowania, kierowania i mobilizowania aktywności podmiotów funkcjonujących w lokalnej przestrzeni edukacyjnej. Model ten winien stanowić punkt odniesienia dla wszystkich JST powyżej 100 000 mieszkańców. W odniesieniu do oświaty w pełni wdrożono założenia tzw. nowego zarządzania publicznego – zarządzanie w oświacie ukierunkowane jest nie na procesy, lecz na osiąganie wyników, udało się odejść od tradycyjnej, zhierarchizowanej administracji publicznej w kierunku modelu akcentującego rolę partycypacji obywatelskiej, dewolucji zadań i deregulacji procedur zarządczych. Zarządzanie lokalną przestrzenią edukacyjną opie-

ra się na 3 paradygmatach: oszczędności, efektywności i skuteczności, przy jednoczesnym bardzo wyraźnym akcentowaniu roli kapitału ludzkiego i zarządzania procesami sprzyjającymi jego kreacji. Dzięki temu udało się w Lublinie: zbudować w pełni racjonalną sieć szkół i placówek, zgodnie z potrzebami lokalnych społeczności, zapewnić nasycenie kadr oświatowych specjalistami o najwyższych kwalifikacjach, zracjonalizować wydatki na edukację poprzez przesunięcie środków na właściwie zdefiniowane cele strategiczne oraz rozwinąć niespotykane w innych miastach mechanizmy dialogu i kooperacji z partnerami społecznymi. Działania w sferze oświaty stale poddawane są ocenie rynku i kształtowane zgodnie z jego potrzebami – na uwagę zasługują zwłaszcza innowacyjne, autorskie metody budowania relacji na linii system oświatowy – otoczenie biznesu. Znakomicie rozwinięta została współpraca ze szkolnictwem wyższym, jak również zapewniono modelowe formy wsparcia dla studentów i doktorantów. Miasto w sposób wzorcowy zapewnia warunki dla rozwoju uczniów zdolnych, realizuje niezwykle wartościowe projekty kulturalne i artystyczne, znajduje się w ogólnopolskiej czołówce pod względem jakości kształcenia. Komisja zwróciła również uwagę na skuteczność w pozyskiwaniu środków europejskich, jak również zgodność realizowanych projektów z przyjętymi celami strategicznymi zarządzania oświatą.

5. PRZECIWDZIAŁANIE BEZROBOCIU

5.1. Ogólna sytuacja na lokalnym rynku pracy

W statystykach Miejskiego Urzędu Pracy w Lublinie wg stanu na dzień 31.12.2013 r. liczba osób bezrobotnych wynosiła 17 422 osoby oraz 395 osób poszukujących pracy, co ogółem daje liczbę 17 817. W końcu grudnia 2013 r. stopa bezrobocia dla miasta Lublin kształtowała się na poziomie 10,1 %, dla województwa lubelskiego – 14,4 %, zaś dla kraju – 13,4 %.

W porównaniu do sytuacji sprzed roku wysokość tego wskaźnika wzrosła o 0,1 punkt procentowy dla miasta Lublin, wzrosła o 0,3 punktu dla województwa lubelskiego, natomiast dla kraju pozostała na tym samym poziomie 13,4 %.

Na dzień 31.12.2013 r. w Miejskim Urzędzie Pracy w Lublinie w rejestrze bezrobotnych pozostawały 17 422 osoby. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych była wyższa niż w analogicznym okresie roku 2012 o 298 osób.

Wśród bezrobotnych można wyodrębnić następujące kategorie:

- osoby poprzednio pracujące (14 351 osób) 82,4 %,
- osoby dotychczas niepracujące (3 071 osób) 17,6 %,
- osoby posiadające prawo do zasiłku (1 612 osób) 9,2 %,
- osoby w okresie do 12 miesięcy od ukończenia nauki (794 osoby) 4,6 %,
- cudzoziemcy (100 osób) 0,6 %,
- osoby bezrobotne do 25 roku życia (2 040 osób) 11,7 %,
- osoby, które ukończyły szkołę wyższą, do 27 roku życia (423 osoby) 2,4 %,
- długotrwale bezrobotni (10 158 osób) 58,3 %,
- kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka (1 986 kobiet) 11,4 %,
- powyżej 50 roku życia (4 473 osoby) 25,7 %,
- bez kwalifikacji zawodowych (6 108 osób) 35,1 %,

- bez doświadczenia zawodowego (4 877 osób) 28,0 %,
- bez wykształcenia średniego (7 360 osób) 42,2 %,
- samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia (1 848 osób) 10,6 %,
- osoby, które po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia (358 osób) 2,1 %,
- niepełnosprawni (1 063 osoby) 6,1 %.

Porównując poziom bezrobotnych według stanu na koniec grudnia 2012 r. i 2013 r. należy zauważyć, że udział osób wykazujących się jakimkolwiek doświadczeniem zawodowym w liczbie ogółem nieznacznie się zmienił – z 81,1 % na 82,4 %. Na koniec grudnia 2013 r. odsetek osób bez stażu pracy wynosił 17,6 % i był niższy o 1,3 punktu procentowego w stosunku do analogicznego okresu roku 2012.

W 2013 r. liczba bezrobotnych w Lublinie wahała się w granicach 17 161-18 278 osób. Natomiast w 2012 r. liczba bezrobotnych na terenie miasta Lublina wahała się w granicach 16 043-17 345 osób. Wśród zarejestrowanych bezrobotnych na koniec grudnia 2013 r. kobiety stanowiły 48,7 % (tj. 8 486 kobiet) ogółu zarejestrowanych. Oznacza to, że w stosunku do 2012 r. odsetek kobiet w liczbie bezrobotnych ogółem zmalał o 1,5 %.

Na przestrzeni 2013 r. zostało zarejestrowanych 17 569 osób bezrobotnych (o 323 osoby mniej niż w 2012 r.), z czego 4 228 osób rejestrowało się po raz pierwszy a 13 341 bezrobotnych po raz kolejny.

Powróciło do rejestracji po raz kolejny 13 341 osób, w tym po zakończeniu udziału w programie aktywizacji zawodowej: 15 osób po odbytych pracach interwencyjnych, 1 351 osób po odbytym stażu, 284 osoby po szkoleniu i 207 osób po pracach społecznie użytecznych oraz 31 osób po zakończeniu indywidualnego programu zatrudnienia socjalnego lub kontraktu socjalnego.

W 2013 r. z ogółu 17 271 wyrejestrowanych z ewidencji bezrobotnych – 8 613 osób (49,9 % ogółu wyrejestrowanych) podjęło pracę, z tego 7 925 osób pracę niesubsydiowaną i 688 osób pracę subsydiowaną. Spośród bezrobotnych podejmujących pracę subsydiowaną, 89 osób zostało skierowanych do prac interwencyjnych, 476 osób podjęło działalność gospodarczą, 117 osób podjęło pracę objętą refundacją kosztów zatrudnienia bezrobot-

nego, (wyposażenie lub doposażenie stanowisk pracy) oraz 33 osoby rozpoczęły indywidualny program zatrudnienia socjalnego.

W 2013 r. liczba osób, które rozpoczęły staże wyniosła 1 422, natomiast liczba osób, które rozpoczęły szkolenia osiągnęła poziom 285. W okresie sprawozdawczym 229 osób rozpoczęło prace społecznie użyteczne.

Z tytułu niepotwierdzenia gotowości do podjęcia pracy z ewidencji zostało wyłączonych 4 536 osób (tj. 26,3 % ogółu wyrejestrowanych). Dobrowolną rezygnację ze statusu potwierdziło 1 007 osób, tj. o 16 osób więcej niż w roku 2012. Z powodu osiągnięcia wieku emerytalnego (60 lat – kobieta, 65 lat – mężczyzna) wyłączono 90 osób, z powodu nabycia praw emerytalnych lub rentowych – 278 osoby oraz z innych przyczyn 387 osób.

5.2. Główne kierunki działalności Miejskiego Urzędu Pracy

5.2.1. Pośrednictwo pracy

W 2013 r. do Miejskiego Urzędu Pracy w Lublinie zgłoszonych zostało łącznie 5 631 wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej. Wśród nich znalazły się 1 832 wolne miejsca pracy subsydiowane oraz 3 478 wolnych miejsc pracy sezonowej.

W 2013 r. najwięcej wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej pojawiło się w lutym – 646, w kwietniu – 609. Najmniejsza ilość zgłoszonych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej wystąpiła w listopadzie – 357.

Pracodawcy poszukiwali najczęściej pracowników w zawodach i specjalnościach: przedstawiciel handlowy 329, technik prac biurowych 279, doradca klienta 237, telemarketer 194, sprzedawca 191, robotnik gospodarczy 173, doradca finansowy 126, pomoc kuchenna 114, monter/składacz okien 108, magazynier 101, specjalista do spraw marketingu i handlu 89, asystent prawny 81, sprzątaczką biurową 76, technik administracji 72, opiekun osoby starszej 72, programista aplikacji 68, pozostali pracownicy obsługi biurowej 68, fryzjer 66, wychowawca w placówkach oświatowych, wychowawczych i opiekuńczych 60, robotnik budowlany 60, sortowacz 58, murarz 54, kucharz 47, asystent do spraw księgowości 45, pracownik ochrony fizycznej bez licencji 45.

Wolne miejsca pracy zgłaszane były przez pracodawców głównie z pięciu sekcji PKD:

- działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (840 wolnych miejsc pracy) 14,9 %,
- handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (766 wolnych miejsc pracy) 13,6 %,
- działalność finansowa i ubezpieczeniowa (639 wolnych miejsc pracy) 11,3 %,
- przetwórstwo przemysłowe (543 wolne miejsca pracy) 9,6 %,
- budownictwo (508 wolnych miejsc pracy) 9,0 %.

Oferty pracy pochodzące z powyższych sekcji klasyfikacji działalności w 2013 r. stanowiły 58,4 % ogółu wszystkich wolnych miejsc pracy.

5.2.2. Poradnictwo zawodowe, informacja zawodowa, zajęcia aktywizacyjne, szkolenia z zakresu umiejętności poszukiwania pracy

W 2013 r. MUP w Lublinie prowadził poradnictwo zawodowe w formie indywidualnego i grupowego poradnictwa zawodowego dla osób bezrobotnych oraz w ramach indywidualnej i grupowej informacji zawodowej.

Ponadto w ramach Klubu Pracy organizowano szkolenia z zakresu umiejętności poszukiwania pracy oraz zajęcia aktywizacyjne, mające na celu przygotowanie uczestników do samodzielnego poszukiwania i podjęcia zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej.

Usługi poradnictwa zawodowego polegały w szczególności na:

- przeprowadzeniu rozmów wstępnych i porad indywidualnych z 7 699 osobami,
- przeprowadzeniu badań testowych dla 191 osób,
- udzieleniu informacji zawodowej dla 3 062 osób bezrobotnych i poszukujących pracy w tym 2 650 w ramach wizyt indywidualnych oraz dla 412 osób w ramach grupowej informacji zawodowej (28 grup).

W 2013 r. w zajęciach aktywizacyjnych realizowanych w ramach pomocy w aktywnym poszukiwaniu pracy uczestniczyło ogółem 153 osoby.

5.2.3. Szkolenia i przekwalifikowania

W 2013 r. szkolenia organizowane przez MUP w Lublinie rozpoczęło łącznie 286 osób. Wszystkie szkolenia odbywały się w trybie indywidualnym. Przeprowadzone szkolenia finansowano z Europejskiego Funduszu Społecznego lub Funduszu Pracy.

W okresie sprawozdawczym szkolenia ukończyło 285 osób. Wśród nich znalazło się 35 osób niepełnosprawnych bezrobotnych.

5.2.4. Instrumenty rynku pracy

W okresie sprawozdawczym osoby bezrobotne zarejestrowane w MUP korzystały z takich instrumentów rynku pracy jak:

- staż,
- prace interwencyjne,
- refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy,
- jednorazowe środki na podjęcie własnej działalności.

Część wymienionych instrumentów rynku pracy skierowana jest do wszystkich osób bezrobotnych, a część tylko do osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

5.2.4.1. Staże

W 2013 r. do MUP wpłynęły 1 903 wnioski od pracodawców chcących, aby osoby bezrobotne nabywały praktyczne umiejętności do wykonywania pracy poprzez wykonywanie zadań w firmie (miejscu pracy). Zawarto 1 055 umów z pracodawcami, w ramach których staż rozpoczęły ogółem 1 422 osoby. Ponadto 406 osób kontynuowało program stażu (z 2012 r).

Tabela. Obszary zawodowe, w których bezrobotni odbyli program stażu w 2013 r.

Wyszczególnienie	Osoby, które w okresie sprawozdawczym	
	ukończyły staż	podjęły pracę w trakcie lub po stażu
Szkolenie nauczycieli i nauka o kształceniu	10	8
Sztuka, kultura, rzemiosło artystyczne	16	11

Nauki humanistyczne i społeczne	14	9
Języki obce	2	3
Dziennikarstwo i informacja naukowo-techniczna	8	6
Sprzedaż, marketing, public relations, handel nieruchomościami	70	55
Rachunkowość, księgowość, bankowość, ubezpieczenia, analiza inwestycyjna	50	43
Zarządzanie i administrowanie	3	3
Prace sekretarskie i biurowe	420	298
Prawo	46	33
Nauki o życiu i nauki przyrodnicze	6	7
Matematyka i statystyka	0	0
Informatyka i wykorzystanie komputerów	28	26
Technika i handel artykułami technicznymi	21	22
Górnictwo i przetwórstwo przemysłowe	2	2
Architektura i budownictwo	36	36
Rolnictwo, leśnictwo, rybołówstwo	1	1
Weterynaria	13	13
Opieka zdrowotna	44	34
Opieka społeczna	27	17
Ochrona własności i osób	1	1
Ochrona środowiska	5	5
Usługi hotelarskie, turystyka i rekreacja	8	5
Usługi gastronomiczne	60	36
Usługi fryzjerskie, kosmetyczne	35	25
Usługi krawieckie, obuwnicze	0	0
Usługi stolarskie, szklarskie	2	1
Usługi transportowe	4	1
Pozostałe usługi	99	81
Inne obszary zawodowe	320	237

Źródło: Opracowanie własne na podstawie bazy danych MUP.

5.2.4.2. Prace interwencyjne

W okresie sprawozdawczym do MUP wpłynęło 119 wniosków od pracodawców zainteresowanych organizacją prac interwencyjnych. Umowy zawarto z 80 pracodawcami, w ramach których utworzono 86 miejsc pracy. Na miejscach pracy interwencyjnej zorganizowanych w 2013 r. oraz w poprzednich okresach pracę rozpoczęło 89 osób bezrobotnych.

5.2.4.3. Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy

W 2013 r. do MUP wpłynęło 166 wniosków od pracodawców o organizację doposażenia lub wyposażenia stanowisk pracy. Umowy zawarto z 86 pracodawcami, w ramach których utworzono 94 miejsca pracy. Ogółem w 2013 r. na wyposażonych miejscach pracy w okresie sprawozdawczym lub poprzednich latach pracę rozpoczęły 117 osób bezrobotnych.

5.2.4.4. Prace społecznie użyteczne

W 2013 r. w 87 jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, organizacjach lub instytucjach statutowo zajmujących się pomocą charytatywną lub na rzecz społeczności lokalnej 229 osób bezrobotnych odbywało prace społecznie użyteczne.

5.2.4.5. Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej

W 2013 r. rozpatrzono 767 wniosków o przyznanie jednorazowych środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej. W okresie sprawozdawczym zawarto 482 umowy, w tym 192 finansowane z Funduszu Pracy i 290 z EFS.

5.2.4.6. Informacje zbiorcze o instrumentach rynku pracy

Poniższa tabela przedstawia liczbę osób rozpoczynających i kontynuujących udział w instrumencie rynku pracy i szkoleniach. Tabela. Najpopularniejsze formy aktywizacji zawodowej w 2013 r.

Formy aktywizacji zawodowej	Liczba osób, rozpoczynających udział w programie	Osoby kontynuujące programy z 2012 r.
Staże	1422	406

Prace interwencyjne	86	51
Podjęcie działalności gospodarczej	482*	-
Podjęcie pracy w ramach refundacji kosztów wyposażenia stanowiska pracy	94	-
Razem	2084	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie bazy danych MUP.

*Liczba zawartych umów (ewidencja umów)

5.2.5. Inne inicjatywy MUP w obszarze rynku pracy

W 2013 r. MUP zgodnie z wyznaczonymi zadaniami udzielał pomocy pracodawcom w pozyskaniu odpowiednich pracowników.

Pośrednicy pracy odbyli 1 753 wizyty w siedzibach pracodawców, prezentując usługi Urzędu. Pozyskano do realizacji 5 631 wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy z terenu miasta Lublina (w tym samych miejsc pracy 4 005). Prowadząc reklamę usług wykorzystano w tym zakresie techniki telemarketingowe, prezentując usługi m.in. na stronie internetowej MUP, udzielano pracodawcom informacji o kandydatach do pracy, w związku ze zgłoszonymi wolnymi miejscami pracy. Biorąc pod uwagę konieczność jak najszybszego obsadzenia stanowisk odpowiednimi kandydatami inicjowano i organizowano kontakty bezrobotnych i poszukujących pracy z pracodawcami poprzez wyszukiwanie w rejestrze osób bezrobotnych i poszukujących pracy MUP odpowiednich kandydatów posiadających odpowiednie kwalifikacje na zgłoszone stanowiska pracy.

Wychodząc naprzeciw zapotrzebowaniu mieszkańców Lublina MUP zorganizował Targi Pracy 2013. W imprezie, która odbyła się 24.04.2013 r. w Hali Targów Lubelskich przy ul. Dworcowej 11 w Lublinie wzięło udział 118 wystawców głównie z branż: handlowej, usługowej, budowlanej i finansowej. Współorganizatorami Targów byli: Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji, Wojewódzki Sztab Wojskowy w Lublinie i Centrum Edukacji i Pracy OHP. Imprezę patronatem honorowym objęli Prezydent Miasta Lublin, Szef Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego w Lublinie oraz Komendant Wojewódzki OHP w Lublinie. Celem imprezy była pomoc pracodawcom w znalezieniu odpowiednich pracowników,

a pracobiorcom w znalezieniu odpowiedniej pracy. Targi odwiedziło ponad 7 500 osób. Wystawcy dysponowali ok. 1 000 miejsc pracy. Dzięki agencjom zatrudnienia uczestniczącym w targach zainteresowane osoby mogły uzyskać informacje o ofertach pracy za granicą.

W okresie sprawozdawczym zorganizowano 3 Giełdy Pracy na zapotrzebowanie pracodawców, którzy dysponowali 46 wolnymi miejscami pracy. W wyniku ustaleń z pracodawcami na giełdy skierowano 182 osoby bezrobotne lub poszukujące pracy.

Dn. 15.10.2013 r. MUP w Lublinie wraz z Uniwersytetem Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie MUP był organizatorem „Dnia Kariery 2013” w ramach Ogólnopolskiego Tygodnia Kariery. Impreza odbyła się w Instytucie Informatyki UMCS przy ul. Akademickiej 9 w Lublinie. Honorowy patronat nad imprezą objął Prezydent Miasta Lublin, Rektor UMCS w Lublinie oraz Kurator Oświaty w Lublinie.

Myślą przewodnią tegorocznej edycji Dnia Kariery była próba zwrócenia większej uwagi studentów i absolwentów wyższych uczelni na konieczność racjonalnego planowania dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej i podejmowania trafnych decyzji zawodowych w celu aktywnego wejścia na rynek pracy.

W trakcie „Dnia Kariery 2013” zorganizowano także konferencję tematyczną pn. „Znajomość rynku pracy kluczem do osiągnięcia sukcesu zawodowego” podczas której zaprezentowane zostały m.in. najważniejsze wyniki i rekomendacje Lubelskiego Obserwatorium Rynku Pracy dotyczące zapotrzebowania pracodawców na rzecz aktywizacji studentów i zasad rekrutacji absolwentów.

Wśród 42 wystawców swoją ofertę prezentowały: instytucje rynku pracy, firmy szkoleniowe, biura karier wyższych uczelni, pracodawcy.

Odbiorcami byli studenci i absolwenci lubelskich wyższych uczelni oraz osoby bezrobotne i poszukujące pracy.

W ramach tegorocznego Dnia Kariery stoiska wystawiennicze odwiedziło w sumie ok. 1 000 osób.

W 2013 r. kontynuowano działanie Klubu Pracodawców przy Miejskim Urzędzie Pracy w Lublinie. Celem powołania Klubu jest budowanie sieci partnerstwa, współpracy i wsparcia na lokalnym rynku pracy pomiędzy urzędem a światem biznesu, jak również inicjowanie powstawania nowych miejsc pracy poprzez promowa-

nie przedsiębiorczości oraz zachęcanie pracodawców do zatrudniania osób bezrobotnych, rozwój społeczności lokalnej poprzez realizację strategii miasta Lublin, integracja społeczna, wzrost świadomości dotyczącej roli ekonomii społecznej w rozwiązywaniu problemów społeczności lokalnej, wymiana myśli i doświadczeń z obszaru rynku pracy, kreowanie „dobrych praktyk” w szerszym środowisku społecznym w ramach realizowanych programów i projektów.

Aktualnie Klub Pracodawców przy miejskim Urzędzie Pracy w Lublinie zrzesza 42 pracodawców.

W dn. 14.03.2013 r. w Urzędzie Miasta Lublin przy Placu Łokietka 1 odbyło się spotkanie inauguracyjne Klubu Pracodawców w roku 2013. Podczas spotkania Uczestnicy zapoznali się z projektami realizowanymi przez MUP w Lublinie współfinansowanymi ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego oraz uzyskali informacje na temat form wsparcia urzędu skierowanych do przedsiębiorców. Uczestnicy spotkania zostali zaproszeni do udziału w zaprezentowanych projektach i programach oraz w Targach Pracy 2013 organizowanych przez Miejski Urząd Pracy w Lublinie.

W dn. 11.09.2013 r. w Urzędzie Miasta Lublin przy Placu Łokietka 1 odbyło się kolejne spotkanie Klubu Pracodawców. Motywem przewodnim spotkania było przekazanie informacji na temat projektów realizowanych przez: Miejski Urząd Pracy w Lublinie, NSZZ Solidarność, Biuro Karier UMCS oraz Areszt Śledczy w Lublinie. Uczestnicy spotkania zostali zaproszeni do udziału w zaprezentowanych projektach i programach oraz w Konkursie „Pracodawca Roku 2012” organizowanym przez Miejski Urząd Pracy w Lublinie.

W 2013 r. kontynuowano działalność Lubelskiego Partnerstwa Publiczno-Społecznego skupiającego ogółem 39 partnerów sektora pozarządowego (w tym 2 partnerów przystąpiło w 2013 r.), przedsiębiorców i jednostek samorządowych. Misją porozumienia jest promowanie rozwoju lokalnego Lublina, budowa społeczeństwa obywatelskiego oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób pozostających bez pracy, w tym będących w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy.

Deklaracja współpracy ma charakter otwarty i może do niej przystąpić każdy zainteresowany podmiot.

W okresie sprawozdawczym odbyły się 4 spotkania Lubelskiego Partnerstwa Publiczno-Społecznego, 2 konferencje oraz 2 szkolenia dla członków Partnerstwa.

Na platformie internetowej służącej wewnętrznej wymianie, gromadzeniu i przetwarzaniu informacji w ramach LPPS zamieszczono 91 informacji dotyczących wspólnej pracy nad dokumentami, projektami, zadaniami realizowanymi przez Partnerstwo. W 2013 r. z platformy korzystało 35 użytkowników/członków Partnerstwa. Dodatkowo w okresie sprawozdawczym wydano 1 Informator nt. udzielanych form wsparcia dla osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

W 2013 r. w MUP kontynuowano zawartą w dn. 3.07.2012 r. pomiędzy Lubelską Fundacją Rozwoju a Miejskim Urzędem Pracy w Lublinie umowę o współpracy w zakresie zwiększania dostępu do usług informacyjnych i doradczych dla osób zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą oraz przedsiębiorców.

W ramach Porozumienia zostały określone obszary działań tj.:

- wzajemna promocja przedsięwzięć oraz usług,
- świadczenie nieodpłatnych dyżurów konsultantów Lubelskiej Fundacji Rozwoju w siedzibie Miejskiego Urzędu Pracy w Lublinie w drugi i czwarty czwartek miesiąca w godzinach 10-14,
- uczestnictwo w organizowanych imprezach promocyjno-informacyjnych w tym w szkoleniach, seminariach, konferencjach,
- realizacja wspólnych przedsięwzięć/projektów na rzecz rozwoju innowacyjnej przedsiębiorczości.

W 2013 r. z porad w ramach punktu konsultacyjnego z usług informacyjnych i doradczych dla osób zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą oraz przedsiębiorców skorzystało 38 osób.

W 2013 r. MUP po raz drugi zorganizował konkurs „Pracodawca Roku 2012”. Celem konkursu było: promowanie pracodawców, którzy wyróżniają się polityką personalną otwartą na wsparcie osób bezrobotnych i poszukujących pracy, zachęcenie pracodawców do tworzenia nowych miejsc pracy, promowanie idei współpracy i partnerstwa. Otrzymaliśmy liczne zgłoszenia od pracodawców z różnych branż, m.in. od Członków Klubu Pracodawców. W dn. 24.10.2013 r. podczas uroczystej Gali Przedsiębiorczości organizowanej przez Prezydenta Miasta Lublin został rozstrzygnięty konkurs „Pracodawca Roku 2012”.

Zwycięzcą Konkursu „Pracodawca Roku 2012” została firma Targi Lublin S.A., a wśród Finalistów znalazła się: Spółdzielnia Pszczelarska „APIS” w Lublinie oraz firma AGIT Agnieszka Rydz.

W 2013 r. informowano opinię publiczną o usługach świadczonych przez MUP.

W tym celu na stronie internetowej MUP, umieszczano komunikaty informacyjne w aktualnościach, informacje statystyczne i sprawozdawcze o bezrobociu i sytuacji na lokalnym rynku pracy. Uwzględniając działania związane z obsługą prasową udzielono prasie 59 informacji nt. bieżącej działalności MUP w Lublinie. Na stronie internetowej Miejskiego Urzędu Pracy w Lublinie istnieje zakładka informacyjna na temat obsługi prasowej Urzędu, w której zawarta jest instrukcja dotycząca przesyłania pytań przez dziennikarzy drogą elektroniczną. Dziennikarze mogą przysyłać zapytania na temat działalności Urzędu, albo opinie i sugestie w tym zakresie. Forma ta skraca czas otrzymywania wyjaśnień i informacji o działalności Urzędu. Lokalne media opublikowały 54 artykuły prasowe nt. działalności MUP w Lublinie. Udzielono również wywiadów w ramach audycji radiowych. W okresie sprawozdawczym udzielono 50 wypowiedzi (radio, TV) nt. działalności MUP w Lublinie.

W 2013 r. do rejestracji Urzędu miesięcznie zgłaszało się ok. 1 500 osób chcących się zarejestrować jako bezrobotne bądź poszukujące pracy. Miejski Urząd Pracy w Lublinie udzielał informacji klientom Urzędu o usługach i instrumentach rynku pracy oraz prawach i obowiązkach bezrobotnego. Średniomiesięcznie 2 400 osób odwiedzało informację MUP.

W 2013 r. liczba pism wpływających do MUP wynosiła 32 698 i dotyczyła spraw związanych z działalnością MUP.

W roku 2013 MUP w Lublinie realizował dodatkowo 7 projektów własnych o łącznej wartości 12 197 637,00 zł oraz 7 projektów partnerskich o łącznej wartości 6 764 834,25 zł. Ponadto pozyskano też środki finansowe w ramach 2 programów specjalnych i w kwocie 418 600,00 zł na realizację 2 programów finansowanych z rezerwy Ministra Pracy i Polityki Społecznej.

6. OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA

6.1. Działania profilaktyczne

W ramach działań z zakresu promocji i ochrony zdrowia w roku 2013 zrealizowano następujące programy zdrowotne:

- program szczepień ochronnych przeciw grypie dla osób powyżej 65 roku życia; ze szczepień skorzystało 5 309 osób,
- program szczepień ochronnych przeciw ludzkiemu wirusowi brodawczaka dla 12-letnich dziewcząt w programie wzięło udział 861 dziewcząt,
- program profilaktyki próchnicy zębów dla uczniów lubelskich szkół; programem objęto 7 940 uczniów,
- program szczepień ochronnych przeciw pneumokokom dla dzieci urodzonych w 2010 r.; programem objęto 592 dzieci,
- program profilaktyki wad postawy; w programie uczestniczyło 2 662 uczniów klas IV szkół podstawowych,
- program profilaktyki nadwagi i otyłości; w programie wzięło udział 3 051 uczniów klas I gimnazjów,
- program opieki paliatywnej i hospicyjnej nad dziećmi i młodzieżą oraz osobami dorosłymi w stanach terminalnych choroby; świadczenia zdrowotne finansowane były w dwóch lubelskich hospicjach: w Lubelskim Hospicjum dla Dzieci im. Małego Księcia oraz w Lubelskim Towarzystwie Przyjaciół Chorych Hospicjum Dobrego Samarytanina,
- Miejski Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Miasta Lublin na lata 2012-2015. W roku 2013 w ramach programu zorganizowano: 3 konferencje dla ogółem 330 osób na temat problematyki zaburzeń psychicznych, 2 spotkania otwarte dla mieszkańców Lublina związane z obchodami Światowego Dnia Świadomości Autyzmu oraz z obchodami Światowego Dnia Zdrowia Psychicznego oraz wydrukowano broszury informacyjno-edukacyjne na temat zaburzeń psychicznych (3 500 szt.),

- program zdrowego odżywiania „Jedz z Głową”. Działania podejmowane w ramach tego programu dotyczą dwóch aspektów: edukacji w odniesieniu do dzieci, rodziców, dyrektorów, nauczycieli, osób przygotowujących posiłki oraz organizacji żywienia na terenie szkół (stołówki, catering, asortyment sklepików szkolnych). W 2013 r. opracowane zostały konspekty zajęć na temat zasad zdrowego odżywiania, które nauczyciele będą mogli wykorzystywać (dobrowolnie) na godzinach wychowawczych, lekcjach przyrody czy innych zajęciach lekcyjnych w zależności od potrzeb i możliwości danej szkoły. Konspekty przygotowane zostały dla uczniów edukacji wczesnoszkolnej, a więc klas I-III oraz uczniów klas IV-VI szkoły podstawowej. Ponadto w roku 2013 w ramach programu na terenie szkół podstawowych przeprowadzone zostały badania, mające na celu zebranie informacji na temat działań podejmowanych przez szkoły w zakresie upowszechniania zasad zdrowego odżywiania wśród uczniów, rodziców oraz nauczycieli w poszczególnych placówkach. Z analizy przesłanych danych wynika, że wszystkie szkoły prowadziły działania w powyższym zakresie. W kilkunastu placówkach wprowadzono zmiany w asortymencie sklepików szkolnych, polegające na wycofaniu niezdrowych produktów spożywczych, a poszerzono asortyment produktów zalecanych. Dyrektorzy niektórych placówek dokonali też zmian w zapisach umów najmu, zawartych z agentami sklepików szkolnych, które miały na celu zapewnienie sprzedaży artykułów żywnościowych, wpisujących się w zasady prawidłowego żywienia,
- w styczniu 2013 r. Miasto Lublin przystąpiło do realizacji programu: „Mam Kota Na Punkcie Mleka”. W dn. 31.01.2013 r. w Ratuszu odbyła się konferencja prasowa inaugurująca działania edukacyjno-zdrowotne powyższej kampanii na terenie Miasta Lublin. Program ten skierowany został do szkół podstawowych i pierwszych klas gimnazjów na terenie całego kraju, w tym Lublina. Działania programu realizowane będą przez okres trzech lat. Celem akcji jest zachęcenie dzieci i młodzieży do spożywania mleka i przetworów mlecznych jako składnika zbilansowanej diety. W Lublinie do programu przystąpiło 9 szkół (1 858 dzieci).

6.2. Przeciwdziałanie alkoholizmowi i narkomanii

W ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w 2013 r. Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych oraz inne podmioty, w tym organizacje pozarządowe, jednostki organizacyjne miasta, osoby fizyczne i prawne realizowały następujące zadania:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem. W ramach tego zadania realizowane były:
  - programy interwencyjno-motywacyjne w wymiarze 100 godzin dla 30 studentów z problemem narkomanii,
  - programy wspierające w wymiarze 644 godzin dla 5 osób eksperymentujących, 12 osób zagrożonych uzależnieniem, 12 osób używających szkodliwie oraz 11 osób uzależnionych od środków psychoaktywnych, wykraczające poza kontrakty z Narodowym Funduszem Zdrowia,
  - szkolenia w wymiarze 72 godzin dla 184 lekarzy i pielęgniarek podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej w zakresie stosowania metody wczesnego diagnozowania,
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej. W ramach tego zadania realizowane były:
  - różnorodne działania na rzecz rodzin, w których występują problemy narkomanii w wymiarze 600 godzin dla 177 osób eksperymentujących, uzależnionych i ich bliskich, poradnictwo indywidualne i grupowe,
  - programy wspierające w wymiarze 100 godzin dla 106 osób, członków rodzin osób eksperymentujących, zagrożonych uzależnieniem, używających szkodliwie i uzależnionych od środków psychoaktywnych,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii. W ramach tego zadania realizowane były:
  - programy profilaktyczne w wymiarze 300 godzin dla 2 225 uczniów oraz 1 390 rodziców,
  - programy profilaktyczno-interwencyjne w wymiarze 250 godzin dla 83 dzieci i młodzieży podejmującej zachowania ryzykowne,

- programy profilaktyczno-edukacyjne w zakresie HIV/AIDS w wymiarze 165 godzin dla 102 osób,
- programy edukacyjne i interwencyjne mające na celu zmniejszenie liczby użytkowników dróg będących pod wpływem środków psychoaktywnych w wymiarze 60 godzin dla 362 kandydatów na kierowców,
- działania partyworkerów w dyskotekach i na młodzieżowych imprezach publicznych w wymiarze 300 godzin. Z pomocy partyworkerów skorzystało 1 556 osób, z czego 56 osób objęto terapią,
- działania streetworkerów w miejscach szczególnego zagrożenia kontaktem z narkotykami w wymiarze 300 godzin. Z pomocy streetworkerów skorzystało 1 905 osób, z czego 45 osoby objęto terapią,
- prowadzono punkt konsultacyjno-diagnostyczny wykonujący badania w kierunku HIV/AIDS, zadanie zrealizowano w wymiarze 102,5 godziny, udzielono 90 porad specjalistycznych dla rodzin i bliskich osób zakażonych oraz udzielono dla 50 osób porad psychologicznych,
- zakupiono 130 biletów dla osób uzależnionych i współuzależnionych na imprezę estradową „NIEĆPA 2013”, połączoną z akcją profilaktyczno-informacyjną na temat uzależnień od narkotyków,
- zorganizowano 3 konferencje szkoleniowe (każda po 8 godzin) dla 310 uczniów lubelskich szkół ponadgimnazjalnych na temat: „Używanie narkotyków jako ryzyko zakażenia HIV/AIDS”, „Cięża a zakażenie HIV/AIDS”,
- zorganizowano konferencję szkoleniową dla 300 studentów lubelskich uczelni,
- zorganizowano konferencję szkoleniową dla 60 osób, tj. dyrektorów placówek oświatowych, pedagogów, dyrektorów instytucji kultury, domów dziecka oraz radnych,
- pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem kontraktu socjalnego. W ramach tego zadania prowadzone były:
  - zajęcia psychoedukacyjne w wymiarze 80 godzin dla 15 członków rodzin, ukierunkowanych na zmianę nawyków zachowań,

które mogą utrudniać reintegrację społeczną członka rodziny po ukończeniu przez niego leczenia,

- programy postrehabilitacyjne umożliwiające powrót do pełnienia ról społecznych w wymiarze 80 godzin dla 14 osób uzależnionych od narkotyków po przebytej terapii,
- zajęcia interwencyjno-edukacyjne z elementami wsparcia psychologicznego dot. rozwiązywania bieżących problemów życiowych w wymiarze 50 godzin dla 14 osób, członków rodzin.

W ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2013 r. zrealizowano następujące zadania:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu. W ramach tego zadania zrealizowano następujące działania:
  - przeprowadzono 6 programów rozszerzających dla osób uzależnionych od alkoholu, z których skorzystało 241 osób,
  - przeprowadzono 6 programów wspierających proces zdrowienia osób uzależnionych od alkoholu, z których skorzystało 317 osób,
  - sfinansowano udział 11 pracowników Ośrodka Leczenia Uzależnień SP ZOZ w Lublinie w 26 kursach, szkoleniach, supervizjach w zakresie problematyki przemocy i uzależnienia,
  - przeprowadzono 6 programów interwencyjno-motywacyjnych dla osób z problemem alkoholowym, z których skorzystało 110 osób, w tym 53 mieszkańców domów pomocy społecznej,
  - prowadzono ośrodek typu hostel dla 30 osób uzależnionych od alkoholu po przebytym leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego,
  - zorganizowano kurs nauki języka migowego dla 5 specjalistów terapii uzależnień,
  - wspomagano proces rehabilitacji poprzez organizację 3 wyjazdów i 2 imprez dla ogółem ponad 200 osób uzależnionych od alkoholu i członków ich rodzin,
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie. W ramach zadania zrealizowano następujące działania:

- przeprowadzono 3 programy wspierające dla członków rodzin z problemem alkoholowym, w tym dla Dorosłych Dzieci Alkoholików, z których skorzystały 342 osoby,
- przeprowadzono 6 programów przygotowujących rodziców do wychowywania dzieci bez stosowania przemocy, w których wzięło udział 225 osób,
- przeprowadzono 7 programów radzenia sobie z emocjami, z zachowaniami agresywnymi, budowania relacji interpersonalnych, rozwiązywania konfliktów, z których skorzystały 23 osoby dorosłe i 232 dzieci,
- dofinansowano prowadzenie 4 świetlic socjoterapeutycznych dla 66 dzieci z rodzin z problemem alkoholowym,
- przeprowadzono 4 programy socjoterapeutyczne dla 40 dzieci,
- prowadzono 6 działań na rzecz przeciwdziałania problemom alkoholowym i przemocy w rodzinie, w tym prowadzenie poradnictwa indywidualnego oraz grup terapeutycznych dla ofiar przemocy w rodzinie, z których skorzystało ponad 4 000 osób,
- przeprowadzono 2 wstępne programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc w rodzinie, w ramach których z porad indywidualnych skorzystało 71 osób, a z grupowych 119 osób,
- przeprowadzono 1 program korekcyjno-pogłębiony dla 70 osób stosujących przemoc w rodzinie, które ukończyły wstępny program korekcyjno-edukacyjny,
- zorganizowano 2 konferencje „Dziecko w rodzinie z problemem alkoholowym”, w konferencji uczestniczyło 199 osób oraz „Mowa zranionego ciała – przemoc wobec osoby starszej i niepełnosprawnej”, w której uczestniczyły 174 osoby,
- sfinansowano prowadzenie Całodobowego Telefonu Zaufania, w którym udzielono 7 220 porad,
- dofinansowano działalność Centrum Interwencji Kryzysowej, z pomocy którego skorzystało 968 rodzin znajdujących się w różnych sytuacjach życiowych,
- zlecono produkcję filmu edukacyjnego na nośnikach DVD dotyczącego problematyki przemocy wobec osób starszych i niepełnosprawnych pt: „Zastanów się zanim zrobisz komuś krzywdę”,

- zorganizowano szkolenie dla kobiet dotkniętych przemocą w rodzinie pod nazwą „Bądź świadoma siebie” dla ogółem 15 kobiet,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży. W ramach zadania zrealizowano następujące działania:
  - przeprowadzono 6 profesjonalnych programów profilaktycznych, odpowiadającym standardom wyznaczonym przez technologie profilaktyczne, w szczególności grup ryzyka, w których udział wzięło 821 dzieci,
  - zorganizowano 44 zimowe i letnie obozy oraz półkolonie z profesjonalnym programem profilaktycznym dla 2 392 dzieci uczących się lub zamieszkujących w Lublinie,
  - przeprowadzono 25 edycji pozalekcyjnych zajęć sportowych z programem informacyjno-edukacyjnym, dostosowanym do wieku odbiorców i włączającym w swe oddziaływania osoby dorosłe w ogólnym wymiarze 3 750 godzin zajęć sportowych i 625 godzin zajęć profilaktycznych dla 546 dzieci i młodzieży,
  - prowadzono przez 210 dni dożywianie 282 dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych z elementami informacyjno-edukacyjnymi w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych,
  - dofinansowano 2 działania o charakterze edukacyjno-wspierającym dla 21 rodziców oraz innych osób dorosłych pracujących z dziećmi i młodzieżą,
  - dofinansowano 6 programów profilaktyczno-interwencyjnych dla dzieci i młodzieży podejmujących zachowania ryzykowne, z których skorzystało 763 osoby,
  - dofinansowano 2 przedsięwzięcia profilaktyczne promujące trzeźwy i bezpieczny sposób spędzania wolnego czasu skierowane do młodzieży ponadgimnazjalnych i studentów dla ogółem 92 osób,
  - dofinansowano 3 środowiskowe działania na rzecz dzieci i młodzieży mieszkających w obszarach szczególnego ryzyka tj. Dzielnice Tatary, Czuby, Wrotków, z których skorzystało 309 dzieci i młodzieży,

- włączono się do organizacji w hali MOSiR przy Al. Zygmuntowskich 4 w Lublinie imprezy pod hasłem „Ogólnopolska Noc Profilaktyki”,
- zorganizowano w dn. 9.12.2013 r. imprezę z okazji Mikołaja dla 410 podopiecznych świetlic opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych z terenu Miasta Lublina współpracujących z Wydziałem,
- zorganizowano w hali MOSiR w Lublinie imprezę pod hasłem „III Turniej profilaktyczno-sportowy o Puchar Prezydenta Miasta Lublin” z udziałem piłkarskiej Reprezentacji Artystów Polskich oraz kabaretu „Formacja Chatelet”. W imprezie uczestniczyło ponad 1 000 osób,
- zorganizowano imprezę z okazji Dnia Dziecka dla 375 podopiecznych świetlic opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych z terenu Miasta Lublina współpracujących z Wydziałem,
- prowadzono środowiskowe działania na rzecz ograniczania spożycia alkoholu, w szczególności przez osoby nieletnie, w którym ogółem wzięło udział 595 osób,
- w 12 zakładach pracy, dla 525 pracowników, przeprowadzono edukację na temat zagrożeń związanych z nadużywaniem alkoholu,
- zrealizowano programy profilaktyczne dla 12 kierowców zatrzymanych za jazdę w stanie nietrzeźwości lub w stanie po użyciu alkoholu,
- dofinansowano szkolenia dla 493 kandydatów na prawo jazdy,
- zorganizowano wspólnie z Wydziałem Oświaty i Wychowania, Lubelską Konferencję Wychowawców pod hasłem „Wychowanie zdrowotne w szkole. Między teorią a praktyką”,
- zlecono produkcję 2 filmów edukacyjnych na nośnikach DVD, jeden dotyczący problematyki nadużywania przez młodzież alkoholu, pt. „Zastanów się zanim sięgniesz po kieliszek”, drugi problemów związanych ze spożywaniem alkoholu przez kobiety w ciąży skierowane przede wszystkim do uczniów szkół ponadgimnazjalnych oraz studentów pt. „Zastanów się zanim wypijesz w ciąży”,
- zakupiono pakiety materiałów informacyjno-edukacyjnych „Pozstaw na rodzinę” oraz 5 pakietów materiałów edukacyjnych dotyczących kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł” na 2013 r. oraz

nagród dla laureatów konkursów organizowanych w ramach tej kampanii,

- zakupiono 250 biletów na imprezę estradową „NIEĆPA 2013” połączoną z akcją profilaktyczno-informacyjną na temat uzależnień od alkoholu i narkotyków,
- współorganizowano lokalną kampanię promującą zdrowy i trzeźwy styl życia pod hasłem „Lepiej grać niż pić lub ćpać” podczas festiwalu „Solo Życia”,
- zakupiono 1 500 szt. kalendarzy ściennych Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2014 r.,
- prowadzone było wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrum integracji społecznej dla 30 uczestników – mieszkańców Miasta Lublin, w szczególności dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie podejmował działania związane z realizacją zadań w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych pod nazwą „Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie”. Środki finansowe na ten cel wyniosły w 2013 r. łącznie 75 488,76 zł.

W ramach realizowanych działań pracownicy działu ds. pomocy środowiskowej czuwali nad prawidłową realizacją zadania, terminowym sporządzaniem dokumentacji.

W 2013 r. otrzymana dotacja przeznaczona była na prowadzenie dwóch świetlic socjoterapeutycznych.

- Świetlice Socjoterapeutycznej, funkcjonującej w strukturach Filii Nr 3 MOPR w Lublinie, mieszczącej się przy ul. Głębokiej 11 uczęszczało 16 dzieci ze zmienną frekwencją (zadanie adresowane do 15 dzieci). Koszt prowadzenia świetlicy w 2013 r. wyniósł 71 746,13 zł (z czego 37 500 zł stanowiły środki pozyskane z GPPiRPA, środki własne stanowiły kwotę 34 246,13 zł),
- Świetlice Socjoterapeutycznej, mieszczącej się przy Filii Nr 5 Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie, ul. Piekarska 27, we wskazanym okresie uczestniczyło 15 dzieci w wieku od 6 do 15 lat. Koszt prowadzenia świetlicy w 2013 r. wyniósł 78 742,63 zł (z czego 37 500 zł stanowiły środki pozy-

skane z GPPiRPA, środki własne stanowiły kwotę 41 242, 63 zł.

Łącznie na działania 2 świetlic socjoterapeutycznych funkcjonujących w strukturach Ośrodka przeznaczono kwotę 150 488, 76 zł (z czego 75 000 zł stanowiły środki pozyskane z GPPiRPA oraz 75 488, 76 zł stanowiły środki własne).

Działalność świetlic ma na celu udzielenie wszechstronnej, specjalistycznej pomocy i wsparcia dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym, niewydolnych wychowawczo oraz dzieciom wychowującym się w warunkach niekorzystnych dla ich rozwoju.

W ramach zadań realizowanych w świetlicach udzielane było m.in. wsparcie w zakresie niwelowania lub ograniczania różnego typu niepowodzeń szkolnych, pomoc w sytuacjach kryzysowych, rodzinnych, rówieśniczych i osobistych, jak również rozwijanie indywidualnych uzdolnień, oddziaływanie psychoterapeutyczne, wdrażanie dzieci do przestrzegania norm społecznych, kształtowanie podstawowych nawyków współżycia społecznego oraz współpraca z rodzicami w sprawie postępów dziecka w procesie socjoterapii.

W ramach wydatków z GPPiRPA w 2013 r. wydatkowano 717 247,99 zł. Opracowano dokumentację projektową oraz rozpoczęto roboty związane z budową i przebudową przyszkolnego boiska i bieżni lekkoatletycznej wraz z montażem urządzeń sportowych, instalacją oświetlenia, monitoringu, instalacją wodociagową i kanalizacyjną, przy Zespole Szkół Elektronicznych, ul. Wojciechowska 38. W okresie sprawozdawczym wykonano roboty rozbiórkowe i ziemne, podbudowy i odwodnienia, rozebranie piwnicy, roboty instalacyjne elektryczne; dokonano opłaty z tytułu czynności wykonywanych w związku ze sprawowaniem zapobiegawczego nadzoru sanitarnego – dot. budowy boisk sportowych, przy Szkołach Podstawowych Nr 43 i Nr 52 oraz przy Gimnazjum Nr 2.

6.3. Pomoc społeczna

W ramach wydatków majątkowych:

- na potrzeby Ośrodków Wsparcia wydatkowano kwotę 615 001,00 zł. Zrealizowano przebudowę wraz z dociepleniem ścian budynku, przy ul. Abramowickiej 122 w Lublinie, jedno-

kondygnacyjnego, częściowo podpiwniczonego ze zmianą konstrukcji dachu, wykonaniem instalacji wewnętrznych, tj. wodociągowej, solarnej, kanalizacji sanitarnej, c.o., gazowej i elektrycznej, instalacji zewnętrznej gazowej, przyłącza gazowego wraz z zagospodarowaniem terenu z miejscami postojowymi oraz o zmianę sposobu użytkowania budynku usługowego na Filię Środowiskowego Domu Samopomocy, który będzie służył chorym psychicznie oraz Dzielnicy Abramowice jako klub osiedlowy ze świetlicą; dokonano zakupu i montażu koniecznego dla prawidłowego funkcjonowania w/w obiektu wyposażenia,

- na potrzeby Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego Nr 2, przy ul. Głuskiej 5 przeznaczono kwotę 150 476,00 zł na roboty związane z dostosowaniem budynku do obowiązujących przepisów p.poż. oraz na wykonanie świadectwa charakterystyki energetycznej.

W ramach pozostałych zadań z zakresu polityki społecznej w budynkach żłobków wydatkowano ogółem 199 794,95 zł, z czego:

- w Żłobku Nr 1 wykonano remont instalacji elektrycznej – 45 350,00 zł,
- w Żłobku Nr 4 wykonano remont ogólnobudowlanych pomieszczeń żłobka – 10 455,00 zł,
- w Żłobku Nr 5 wykonano remont ogólnobudowlanych pomieszczeń żłobka – 58 363,50 zł,
- w Żłobku Nr 6 wykonano remont instalacji elektrycznej oraz roboty malarskie – 68 634,00 zł,
- w Żłobku Nr 8 wymieniono oświetlenie i wentylatora w kuchni – 16 992,45 zł.

W Domach Pomocy Społecznej:

- na wydatki bieżące przeznaczono kwotę 502 242,00 zł, dla Domu Pomocy Społecznej im. Matki Teresy z Kalkuty, przy ul. Głowackiego 26 na remont pomieszczeń sanitarnych w części A; na opracowanie dokumentacji projektowej i realizację robót związanych z remontem instalacji c.o. i wężla ciepłego,
- na wydatki majątkowe dla Domu Pomocy Społecznej „Kalina”, przy ul. Kalinowszczyzna 70 przeznaczono kwotę 323 671,56 zł, którą wydatkowano na roboty rozbiórkowe,

ziemne i fundamenty, ściany nadziemia, konstrukcje stalowe, strop nadziemia, stropodach, roboty zbrojarskie, ścianki działowe, stolarkę okienną i drzwiową, podłóża, posadzki, instalacje kanalizacji sanitarnej, tablicę informacyjną.

6.3.1. Pomoc społeczna oraz pomoc środowiskowa

Priorytetowym celem pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Powyższy cel realizowany jest w formie wypłaty świadczeń finansowych oraz pracy socjalnej, która jest fundamentalnym świadczeniem pomocy społecznej. Działania pracowników pionu pomocy środowiskowej koncentrują się na modyfikacji sposobu funkcjonowania osób, ich otoczenia, wzmacnianiu potencjału osób, rodzin do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej, wsparciu w dążeniu do poprawy funkcjonowania. Powyższe założenia są spełniane poprzez podejmowane przez pracowników socjalnych działań zaprojektowanych w oparciu o sporządzoną ocenę sytuacji i zmierzających do realizacji ustalonych celów. Skuteczne oddziaływanie na jednostkę odbywa się po dogłębnym rozpoznaniu (diagnozie) sytuacji, w jakiej się znajduje, jej zasobów, deficytów, po określeniu w jakich obszarach jej funkcjonowania występują trudności i jakie są ich przyczyny. Zebrane informacje na temat występujących w rodzinie problemów, zasobów i ograniczeń rodziny oraz jej otoczenia umożliwiają pracownikom socjalnym zaplanowanie działań, które są adekwatne do sytuacji, a w konsekwencji służą rodzinie w rozwiązaniu sytuacji problemowych, z jakimi się boryka. Zaprojektowane, w oparciu o rozeznaną przez pracownika sytuację, działania są realizowane zarówno przez osobę czy rodzinę jak i pracownika socjalnego.

Na terenie miasta Lublin funkcjonuje 5 Filii, które swoim zasięgiem obejmują wszystkie dzielnice Lublina. W strukturach Filii MOPR w roku 2013 funkcjonuje ogółem 21 Sekcji Pracy Socjalnej, których pracownicy zajmują się pracą socjalną z klientem bezpośrednio w jego środowisku.

W ramach pomocy środowiskowej podopieczni mogą również korzystać z pomocy ośrodków wsparcia: Dziennego Ośrodka Wsparcia dla Bezdomnych przy ul. Młyńskiej 18, Centrum Aktyw-

ności i Rozwoju Seniora, ul. Nałkowskich 114, Centrum Aktywności Środowiskowej, przy ul. Grygowej 4b.

6.3.1.1. Rzeczywista liczba korzystających z pomocy

Z pomocy MOPR w 2013 r. skorzystało ogółem 12 095 rodzin. W odniesieniu do 2012 r. liczba rodzin wzrosła o 427 rodzin, a wzrost liczby osób w rodzinach wyniósł 1 206. Na przestrzeni lat 2008-2012 zauważalny był sukcesywny spadek liczby klientów, w 2013 r. tendencja zmieniła się, co obrazuje poniższa tabela.

Tabela. Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych pomocą MOPR w mieście Lublin, na przestrzeni lat 2008-2013.

Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Różnica % liczby rodzin w porównaniu do roku poprzedniego	Różnica % liczby osób w rodzinach w porównaniu do roku poprzedniego
2008	12157	24 783	x	x
2009	12 147	24 426	-0,08	-1,44
2010	12 175	23 948	0,23	-1,96
2011	12 060	23 558	-0,94	-1,63
2012	11 668	23 551	-3,25	-0,03
2013	12 095	24 757	3,66	5,12
porównanie roku 2013 do 2008			-0,51	-0,10

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania MPIPS 03 za lata 2008-2013.

Obserwowany wzrost liczby rodzin objętych pomocą związany jest przede wszystkim z faktem, iż od dn. 1.10.2012 r. kryterium dochodowe zostało zweryfikowane Rozporządzeniem Rady Ministrów z dn. 17.07.2012 r., w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz. U.z 2012 r. poz. 823) i wynosi:

- dla osoby samotnie gospodarującej – 542 zł,
- dla osoby w rodzinie – 456 zł.

Obowiązujące wyższe kryterium dochodowe spowodowało zwiększenie liczby rodzin uprawnionych do korzystania z pomocy MOPR.

Ponad połowę rodzin (53 %) korzystających z pomocy środowiskowej w 2013 r. tworzą rodziny prowadzące jednoosobowe gospodarstwa domowe – 6 423 osoby.

Z ogólnej liczby rodzin 3 870 to rodziny wychowujące dzieci, w tym:

- jedno dziecko – 1 614 rodzin,
- dwoje dzieci – 1 359 rodzin,
- troje i więcej – 897 rodzin – w tym 20 rodzin wychowuje siedmioro i więcej dzieci.

Wśród rodzin korzystających z pomocy 1 850 to rodziny niepełne, wychowujące dzieci, w tym 369 wychowuje troje i więcej dzieci, tym samym spełniające kryterium wielodzietności. W ogólnej liczbie rodzin objętych wsparciem Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie 3 648 rodzin, to rodziny emerytów i rencistów, z czego 2 219 to osoby samotne.

6.3.1.2. Powody przyznania pomocy oraz wsparcie w postaci świadczeń pieniężnych

Głównym powodem korzystania ze świadczeń pomocy społecznej realizowanych przez MOPR jest ubóstwo. Pomoc z tego tytułu otrzymało 6 504 rodziny (liczące 13 271 osób). Drugim pod względem częstotliwości występowania problemem jest niepełnosprawność, dotycząca 5 041 rodzin, trzecim bezrobocie, które stało się powodem do korzystania z pomocy przez 4 634 rodziny. Na kolejnych miejscach plasuje się problemy długotrwałej lub ciężkiej choroby, które dotyczą 4 149 rodzin oraz bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w 1 812 rodzinach. Należy zaznaczyć, że niejednokrotnie wymienione problemy współistnieją przy jednym dominującym lub są jego konsekwencją.

Osoby bezrobotne korzystające z pomocy Ośrodka w znacznej części to osoby bez kwalifikacji (bez zawodu) lub z kwalifikacjami na poziomie średnim lub zasadniczym. Ponadto dużo osób bezrobotnych posiada zdezaktualizowane kwalifikacje, co w efekcie utrudnia im powrót na rynek pracy. Należy dodać, że w związku ze wzrostem popytu na pracę długość okresu pozostawania bez zatrudnienia jest silnie skorelowana zarówno kwalifikacjami jak i motywacją do znalezienia pracy. Osoby wykształcone a także posiadające umiejętności i kwalifikacje dostosowane do potrzeb rynku pozostają w rejestrze bezrobotnych krócej niż pozo-

stali, jednakże najważniejszym czynnikiem jest chęć do podjęcia pracy. Należy też uwzględnić fakt, iż w przypadku części podopiecznych bezrobocie jest problemem wtórnym, współistniejącym m.in. z alkoholizmem.

W stosunku do roku poprzedniego odnotowano 9 % wzrost liczby rodzin korzystających z powodu bezrobocia. Podobną sytuację odnotowano w przypadku alkoholizmu. W skali wszystkich rodzin korzystających z pomocy MOPR rodziny, w których zdiagnozowano uzależnienie od alkoholu stanowią o. 9 % ogółu. Niemniej w ocenie pracowników socjalnych z problemem alkoholowym boryka się 10,78 % rodzin korzystających ze wsparcia pomocy społecznej. Obserwowana jest tendencja wzrostu liczby osób ryzykownie spożywających alkohol i pijących szkodliwie. Zaobserwowany został również blisko 50 % wzrost liczby rodzin dotkniętych przemocą, która jest zawsze wynikiem wielu różnych, nakładających się czynników. Na znaczący wzrost liczby rodzin ze zdiagnozowaną przemocą może mieć wpływ nie tylko zwiększenie występowania samego zjawiska, ale większa wiedza, wrażliwość i świadomość społeczna, co wpłynęło bezpośrednio na wykrywalność zjawiska. Nadal znaczącym problemem jest niepełnosprawność, która dotyka niespełna 42 % rodzin korzystających z pomocy. W 2013 r. zaobserwowano 7,62 % wzrost liczby rodzin dotkniętych problemem niepełnosprawności przy jednoczesnym 8,9 % wzroście liczby rodzin dotkniętych długotrwałą lub ciężką chorobą.

Ze świadczeń pieniężnych pomocy społecznej w 2013 r. bez względu na źródło finansowania skorzystało 13 649 osób.

Świadczenia finansowane w ramach zadań zleconych przyznano 108 osobom, świadczenia finansowane w ramach środków własnych przyznane zostały 13 588 osobom.

Tabela. Wartość świadczeń przyznanych w ramach zadań własnych i zleconych gminie w 2013 r.

Zadania własne gminy	Zasiłki celowe i w naturze	6 644 896 zł
	Zasiłki okresowe	6 618 094 zł
	Zasiłki stałe	9 753 021 zł
	Usługi opiekuńcze	5 992 326 zł
	Posiłki w ramach programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”	4 585 607 zł

	Schronienie	897 208 zł
Zdania zlecone gminie	Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburz. psychicznymi	754 890 zł
	Pomoc cudzoziemcom, którzy uzyskali status uchodźcy	60 534 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania MPIPS 03 za 2013 r.

Nie wszystkie rodziny objęte wsparciem pomocy środowiskowej korzystają z pomocy pieniężnej, usługowej i w naturze – w 2013 r. 2 533 rodzin wymagało wsparcia jedynie w formie pracy socjalnej prowadzonej przez pracowników socjalnych, nie korzystając przy tym z pomocy materialne.

Zadania w postaci usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w roku 2013 realizowały: Lubelskie Stowarzyszenie na Rzecz Opieki Długoterminowej i Pomocy Społecznej „Opiekun”, Polski Czerwony Krzyż Lubelski Zarząd Okręgowy w Lublinie, Fundacja na Rzecz Wspierania Osób Starszych i Niepełnosprawnych „Empatia”, Stowarzyszenie Opiekuńcze „Nadzieja”, Lubelskie Stowarzyszenie Ochrony Zdrowia Psychicznego.

Koszt godziny usługowej w 2013 r. wyniósł:

- 10,00 zł – usługi opiekuńcze,
- 13,00 zł – specjalistyczne usługi opiekuńcze,
- 17,00 zł – specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

6.3.1.3. Kontrakty socjalne

Jedną z form aktywizacji klientów pomocy społecznej do podejmowania działań w kierunku usamodzielnienia życiowego jest praca socjalna z zastosowaniem kontraktu socjalnego, który jest pisemną umową zawartą pomiędzy pracownikiem socjalnym a osobą ubiegającą się o pomoc. Określa uprawnienia i zobowiązania obu stron umowy, w ramach wspólnie podejmowanych działań, zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny. Odmowa zawarcia kontraktu socjalnego lub niedotrzymywanie jego postanowień mogą stanowić podstawę do odmowy przyznania świadczenia, uchylenia decyzji o przy-

znaniu świadczenia lub wstrzymania świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.

W 2013 r. zawarto 2 112 kontraktów socjalnych z klientami, którzy podejmowali działania w celu poprawy swojej sytuacji życiowej, z czego 1 253 kontrakty (59 %) zakończono wynikiem pozytywnym, co oznacza pełną realizację zaplanowanych zamierzeń. W przypadku 338 kontraktów (16 %), które zostały zakończone negatywnie, nie osiągnięto zakładanego rezultatu lub też zostały one przerwane przez uczestnika. Wobec osób, które z nieuzasadnionych powodów zerwały kontrakt socjalny były stosowane sankcje w postaci wstrzymania pomocy lub jej ograniczenia do minimum. Pozostałe kontrakty (25 %) na dzień 31.12.2013 r. pozostawały w trakcie realizacji.

6.3.1.4. Pomoc dla cudzoziemców

W okresie roku sprawozdawczego realizowano również zadania związane z udzielaniem pomocy cudzoziemcom na zasadach ogólnych na podstawie ustawy o pomocy społecznej. Pomoc kierowana była do cudzoziemców zamieszkujących na terenie Miasta Lublin i odnosila się do osób legitymujących się zezwoleniem na osiedlenie, statusem uchodźcy, ochroną uzupełniającą, kartą Polaka, migrantów uczestniczących w procedurze o nadanie statusu uchodźcy, zgodą na pobyt tolerowany oraz obywateli UE, którzy uzyskali zgodę na pobyt w Polsce, jak również cudzoziemców o nieuregulowanym pobycie na terytorium RP. W roku 2013 pracownicy socjalni rozpoznali 52 środowiska cudzoziemskie.

Dziesięć rodzin zostało objętych wyłącznie pracą socjalną, pozostałe 42 rodziny o liczbie osób 311 objęto również pomocą finansową na zasadach ogólnych i udzielono świadczeń o łącznej wartości 204 956,28 zł. Średnie roczne wydatki poniesione na rodzinę to kwota 4 554,58 zł.

W 2013 r. na mocy ustawy o pomocy społecznej i rozporządzenia w sprawie udzielenia pomocy cudzoziemcom, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą – udzielono pomocy finansowej z zakresu zadań administracji rządowej realizowanych przez powiat dla 7 rodzin cudzoziemców, które łącznie liczyły 17 osób. W okresie sprawozdawczym przyznano 121 świadczeń pieniężnych dla 14 osób uprawnionych w łącznej kwocie 54 813,00 zł. Świadczenia pie-

niężne dla cudzoziemców obejmowały 78 świadczeń na utrzymanie w łącznej kwocie: 47 073,00 zł. Zasiłki przeznaczone były w szczególności na pokrycie wydatków na żywność, odzież, obuwie, środki higieny oraz opłaty mieszkaniowe. Wysokość świadczeń dla poszczególnych osób i rodzin była zróżnicowana. W zależności od indywidualnej sytuacji bytowej i uzgodnionego planu pomocy, zasiłki wahały się w granicach od 380,00 zł do 757,00 zł miesięcznie na osobę. Ponadto udzielono 43 świadczenia pieniężne na pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego w łącznej kwocie 7 740,00 zł.

Obok pomocy finansowej cudzoziemcy korzystali ze specjalistycznego poradnictwa, świadczonego przez pracowników tut. Ośrodka oraz instytucji i organizacji współdziałających ze służbami społecznymi. W zależności od potrzeb było to poradnictwo prawne lub rodzinne. Jednocześnie każdy cudzoziemiec otrzymywał szczegółowe informacje na temat konieczności dopełnienia formalności związanych z pobytem na terytorium RP takich jak: zameldowanie, nadanie numeru PESEL, korzystanie ze świadczeń służby zdrowia, rejestracja w Miejskim Urzędzie Pracy. Ponadto świadczone pomoc przy: opracowywaniu pism i podań, zapisywaniu dzieci do szkół, wypełnianiu wniosków i formularzy, kompletowaniu dokumentów, wynajmowaniu mieszkań i kontaktach ze środowiskiem lokalnym. W ramach pracy socjalnej na rzecz rodzin dotkniętych trudną sytuacją życiową kontynuowano działania zorientowane na: korzystanie migrantów z usług medycznych finansowanych ze środków publicznych, zwolnienie cudzoziemców z opłat za wydanie kart pobytu itp.

W ubiegłym roku kontynuowano działania mające na celu przezwyciężenie bezdomności wśród cudzoziemców. W tym celu przeprowadzono liczne rozmowy z wynajmującymi mieszkania i wspierano cudzoziemców w pozyskaniu lokali mieszkalnych z zasobów gminy i województwa. W efekcie 5 rodzin wynajęło mieszkania na wolnym rynku. Ponadto migranci systematycznie mobilizowani byli do podejmowania aktywności zawodowej i wykorzystywania własnego potencjału w pokonywaniu trudności życiowych. Rezultatem inicjatyw motywujących było realizowanie przez cudzoziemców aktywności zawodowej pracy poprzez podejmowanie pracy na podstawie umowy o pracę, stażu zawodowego, a także prac dorywczych.

6.3.2. Domy pomocy społecznej i ośrodki wsparcia

6.3.2.1. Domy pomocy społecznej

Domy pomocy społecznej oferują łącznie 606 miejsc, z których w 2013 r. skorzystały 752 osoby. Ośrodki wsparcia dysponują 1 308 miejscami, z których w 2013 r. skorzystało 3 279 osób. Średni okres oczekiwania na miejsce w domu pomocy społecznej wynosił ok. sześciu miesięcy. Na dzień 31.12.2013 r. na umieszczenie w domach pomocy społecznej oczekiwało łącznie 157 osób, w tym:

- Dom Pomocy Społecznej im. Matki Teresy z Kalkuty – 32 osoby,
- Dom Pomocy Społecznej „Kalina” – 35 osób,
- Dom Pomocy Społecznej im. W. Michelisowej – 10 osób,
- Dom Pomocy Społecznej dla Osób Niepełnosprawnych Fizycznie – 16 osób,
- Dom Pomocy Społecznej „Betania” – 21 osób,
- Prawosławny Dom Pomocy Społecznej Diecezji Lubelsko-Chełmskiej – 11 osób,
- Dom Pomocy Społecznej z siedzibą w Lublinie przy ul. Ametystowej – 32 osoby.

Średni koszt utrzymania osoby w lubelskich domach pomocy społecznej, naliczany według odpłatności, wynosił w 2013 r. – 3 226,57 zł, w tym:

- Dom Pomocy Społecznej im. Matki Teresy z Kalkuty przy ul. Głowackiego 26 – 3 130 zł,
- Dom Pomocy Społecznej „Kalina” przy ul. Kalinowszczyzna 84 – 2 927 zł,
- Dom Pomocy Społecznej im. W. Michelisowej przy ul. Archidiakańskiej 7 – 3 286 zł,
- Dom Pomocy Społecznej dla Osób Niepełnosprawnych Fizycznie przy ul. Kosmonautów 78 – 3 486 zł,
- Dom Pomocy Społecznej „Betania” przy Al. Kraśnickiej 223 – 2 929 zł,
- Prawosławny Dom Pomocy Społecznej Diecezji Lubelsko-Chełmskiej przy ul. Dolińskiego 1 – 2 958 zł,
- Dom Pomocy Społecznej z siedzibą w Lublinie przy ul. Ametystowej 22 – 3 870 zł.

Osoby wymagające natychmiastowej interwencji służb umieszczane są w domach pomocy społecznej poza Lublinem. W roku 2013 w 41 domach pomocy społecznej zlokalizowanych na terenie 23 powiatów poza Lublinem zamieszkiwało łącznie 268 osób.

Koszt pobytu mieszkańców Miasta Lublin w domach pomocy społecznej na terenie innych powiatów w 2013 r. wyniósł 4 956 454,21 zł. Średni koszt dofinansowania pobytu gminy Lublin wyniósł 1 832,13 zł miesięcznie na jednego mieszkańca.

6.3.2.2. Ośrodki wsparcia

Z pomocy w ośrodkach wsparcia w 2013 r. skorzystało ogółem 3 279 osób, w tym 1 188 osoby korzystały z pomocy w ośrodkach prowadzonych przez Miasto Lublin, a 2 099 osób z pomocy w ośrodkach prowadzonych przez podmioty niepubliczne.

Najliczniejszą grupę korzystającą z usług ośrodków wsparcia stanowiły osoby z zaburzeniami psychicznymi, korzystające z usług w środowiskowych domach samopomocy i klubach samopomocy. W dwunastu tego typu placówkach wsparcie otrzymały 920 osób.

Drugą pod względem liczebności grupą, były osoby przebywające w schroniskach i noclegowniach dla bezdomnych. W okresie sprawozdawczym pomocy w formie schronienia udzielono 670 osobom w ośmiu prowadzonych placówkach. Liczną grupę stanowiły także osoby w wieku starszym korzystające z usług dziennych domów pomocy i innych ośrodków wsparcia.

6.3.3. Inne zadania z zakresu spraw społecznych

W ramach zadań realizowanych przez Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych w 2013 r. kontynuowano program wsparcia dużych rodzin „Rodzina Trzy Plus”, który funkcjonuje od 2012 r. Program ma na celu wpieranie wychowania dzieci i młodzieży oraz kształtowanie pozytywnego wizerunku rodzin wielodzietnych w Mieście Lublin. W 2013 r. z Programu skorzystało 30,4 % wszystkich zamieszkałych w Lublinie rodzin wielodzietnych (1 372 rodzin z 4 402 rodzin uprawnionych). Wydano ponad 7 000 Kart. Programem objęto 2 700 rodziców oraz 4 300 dzieci. Program skierowany jest do rodzin wielodzietnych posiadających na swoim utrzymaniu co najmniej troje dzieci w wieku do ukończenia 18 roku życia lub do ukończenia 25 roku życia w przypad-

ku, gdy dziecko uczy się lub studiuje, zaś w przypadku dzieci niepełnosprawnych bez ograniczenia wieku pozostających pod opieką rodziców. Rodziny biorące udział w Programie skorzystały ze stałych lub okazjonalnych ulg w 97 podmiotach (13 jednostek miejskich oraz 84 podmioty niepubliczne), z którymi Miasto Lublin podpisało porozumienia.

W maju 2013 r. została ogłoszona I edycja konkursu o „Podmiot Przyjazny Dużej Rodzinie” w ramach Programu „Rodzina Trzy Plus”. Uczestnicy Programu wybierali zwycięzców spośród 83 podmiotów, które do dnia ogłoszenia Konkursu zadeklarowały udział w Programie w dwóch kategoriach tj.: kategoria I – Miejsca kultury, sportu i rekreacji oraz kategoria II – Miejsca usługowo – handlowe. W konkursie wzięło udział 109 rodzin.

W czerwcu 2013 r. Lubelski Program „Rodzina Trzy Plus” został laureatem konkursu „Samorządowy Lider Zarządzania 2013 – usługi społeczne” w kategorii innowacyjnych rozwiązań w Miastach na prawach powiatu.

W ramach realizowanego przez Miasto Lublin Projektu „Lubelskie mamy wracają do pracy!” w październiku 2013 r. została zorganizowana konferencja w Żłobku Nr 2 przy ul. Okrzei 11 w Lublinie poświęcona potrzebom małego dziecka. Na konferencji poruszane były tematy związane z potrzebami dziecka w wieku do lat 3, budowaniem więzi pomiędzy rodzicami i dziećmi.

Ponadto w ramach współpracy Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych z Sądem Rejonowym Lublin-Zachód i Sądem Rejonowym Lublin-Wschód skierowano 194 skazanych na prace społecznie użyteczne do pracy w jednostkach komunalnych i innych podmiotach.

Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych sprawował nadzór nad następującymi jednostkami organizacyjnymi Miasta:

- Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie w Lublinie,
- Miejskim Urzędem Pracy w Lublinie,
- Miejskim Zespołem Żłobków w Lublinie,
- Ośrodkiem Leczenia Uzależnień SP ZOZ w Lublinie,
- Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Lublinie.

W 2013 r. z usług Ośrodka Leczenia Uzależnień skorzystała następująca liczba osób:

- uzależnionych od alkoholu – ogółem 1 354, w tym mieszkańców miasta Lublin – 1 178,
- współuzależnionych – członków rodzin z problemem alkoholowym – ogółem 1 360, w tym mieszkańców miasta Lublin – 872,
- współuzależnionych – członków rodzin z osobą uzależnioną od innych środków niż alkohol – ogółem 739, w tym mieszkańców miasta Lublin – 488.

W Ośrodku na koniec 2013 r. zatrudnione były 33 osoby na umowę o pracę, w tym 24 osób na stanowiskach medycznych oraz 20 osób w ramach umów zleceń.

Jednostka budżetowa Miejski Zespół Żłobków w Lublinie w okresie sprawozdawczym od 01.01-31.12.2013 r. udzielała świadczeń w zakresie opieki nad małymi dziećmi do lat 3. Usługi świadczyło 8 żłobków (971 miejsc) znajdujących się na terenie miasta Lublin.

W 2013 r. Miejski Zespół Żłobków uzyskał dochody w kwocie 1 504 399,09 zł, co stanowiło 74,67 % wykonania planu finansowego jednostki w 2013 r. Główne źródło dochodów to wpływy od rodziców z tytułu czesnego. Łącznie wydatki Zespołu wyniosły 11 265 099,59 zł.

W okresie sprawozdawczym w Miejskim Zespole Żłobków przeciętne zatrudnienie wynosiło 213,9 etatów. Średnia płaca na jednego pracownika wynosiła 2 484,08 zł.

Miejski Zespół Żłobków pozyskał dotację celową na dofinansowanie zadań własnych z resortowego programu rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 „Maluch” – edycja I tj. wyposażenie budynku żłobka oraz placu zabaw przy ul. Wolskiej 5 w Lublinie w kwocie 334 500 zł oraz zapewnienie bieżącego funkcjonowania nowo utworzonych miejsc opieki w kwocie 320 000 zł.

Ponadto pozyskano dotację na wydatki bieżące na funkcjonowanie miejsc opieki utworzone w latach 2011-2012 na podstawie ustawy z dn. 4.02.2011 r. o opiece nad dziećmi do lat 3 tj.:

- w Żłobku Nr 2 przy ul. Okrzei 11 w Lublinie pozyskano dotację w kwocie – 74 400 zł,
- w Żłobku Nr 6 przy ul. Kruczkowskiego 12 w Lublinie pozyskano dotację w kwocie – 110 000 zł,

- w Żłobku Nr 7 przy ul. Braci Wieniawskich 10 w Lublinie pozyskano dotację w kwocie – 110 000 zł,
- w Żłobku Nr 8 przy ul. Nałkowskich 102 w Lublinie pozyskano dotację w kwocie – 441 085 zł.

Dotacje zostały wykorzystane w 100 % i przyczyniły się do poprawy warunków pobytu dzieci w żłobkach oraz zmniejszyły wydatki Gminy Lublin związane z funkcjonowaniem żłobków.

6.4. Mieszkania chronione

W roku 2013 w dyspozycji Miasta Lublin pozostawało łącznie 28 mieszkań chronionych z 89 miejscami. Przeznaczone były w szczególności dla osób niepełnosprawnych, osób z zaburzeniami psychicznymi, cudzoziemców, usamodzielniających się wychowanków placówek oraz opuszczających rodziny zastępcze. Z pobytu w mieszkaniach chronionych w okresie sprawozdawczym skorzystało 99 osób:

- mieszkania chronione dla osób niepełnosprawne intelektualnie, fizycznie, z zaburzeniami psychicznymi oraz w podeszłym wieku – mieszkania chronione usytuowane w Domu Pomocy Społecznej z siedzibą w Lublinie przy ul. Ametystowej 22 im. Błogosławionego Jana Pawła II, przeznaczone są dla osób, które ze względu na chorobę, sytuację życiową, niepełnosprawność lub wiek potrzebują wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, ale nie wymagają usług w zakresie świadczonego przez jednostkę całodobowej opieki. W szczególności są to osoby uczestniczące w procesie usamodzielnienia poprzez uczestnictwo w środowiskowych domach samopomocy, warsztatach terapii zajęciowej lub zakładzie aktywności zawodowej, dla których pobyt w mieszkaniu chronionym ma stanowić etap w procesie rehabilitacji społecznej lub zawodowej. Mieszkania chronione stanowią formę pomocy społecznej przygotowującą osoby tam przebywające pod opieką specjalistów, do prowadzenia samodzielnego życia lub zastępującą pobyt w placówce zapewniającej całodobową opiekę. Mieszkanie chronione zapewnia warunki samodzielnego funkcjonowania w środowisku, w integracji ze społecznością lokalną. Wyżej wymieniony Dom dysponuje 18 mieszkaniami chronionymi dla 39 osób.

Z pobytu w mieszkaniach chronionych w roku 2013 skorzystały 42 osoby z różnym rodzajem niepełnosprawności,

- mieszkania chronione dla cudzoziemców – Miasto Lublin dysponuje również ofertą pomocy w postaci pobytu w mieszkaniach chronionych, przeznaczoną dla cudzoziemców, którzy korzystają z ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie na terenie Miasta Lublin prowadzi 3 mieszkania chronione dla cudzoziemców, w których mogą w zamieszkać 4 rodziny. Mieszkania chronione są formą pomocy społecznej mającą na celu przygotowanie cudzoziemców do prowadzenia samodzielnego życia oraz integracji ze społecznością lokalną. Do dyspozycji cudzoziemców w mieszkaniach było 25 miejsc. W 2013 r. z pobytu w lokalach skorzystały 24 osoby z 5 rodzin. Pomoc w tej formie skierowano do rodzin wielodzietnych, niepełnych, niepełnosprawnych oraz bardzo młodych,
- mieszkania chronione dla osób usamodzielniających się – nieodłącznym elementem systemu wsparcia usamodzielniających się wychowanków są mieszkania chronione, przeznaczone dla osób opuszczających pieczę zastępczą w rozumieniu ustawy z dn. 9.06.2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011, Nr 149, poz. 887 ze zm.), młodzieżowy ośrodek wychowawczy lub zakład dla nieletnich. Mieszkania chronione są formą pomocy społecznej przygotowującą osoby usamodzielniane, pod opieką specjalistów, do prowadzenia samodzielnego życia oraz integracji ze społecznością lokalną - do czasu uzyskania przez nie innych możliwości zamieszkania. Mieszkania chronione są wyposażone w niezbędne meble, podstawowy sprzęt gospodarstwa domowego oraz w komputer (pomoc w nauce). Na dzień 31.12.2013 r. do dyspozycji usamodzielnianych wychowanków przekazano 7 mieszkań chronionych o łącznej liczbie 25 miejsc, z których skorzystały 33 osoby.

6.5. Wspieranie rodziny i piecza zastępcza

6.5.1. Wspieranie rodziny

Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne (psychologiczne, pedagogiczne, rodzinne, w zakresie terapii uzależnień, przemocy, kryzysów) oraz pomoc prawną rodziny bezpłatnie uzyskują w:

- Specjalistycznej Poradni dla Rodzin, ul. Popiełuszki 28e – jest komórką organizacyjną Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie. Poradnia udziela bezpłatnych konsultacji i poradnictwa specjalistycznego (psychologicznego, pedagogicznego i rodzinnego) dla rodzin i osób. W 2013 r., z pomocy Specjalistycznej Poradni dla Rodzin, skorzystało 2 281 osób (w 2012 r. liczba ta wynosiła 1 818 osób),

Tabela. Liczba osób korzystających z usług Specjalistycznej Poradni dla Rodzin na przestrzeni lat 2012-2013.

Kategoria informacji	Liczba osób objętych wsparciem w 2012 r. - 1 818		Liczba osób objętych wsparciem w 2013 r. – 2 281	
	W tym dorosłych	W tym dzieci	W tym dorosłych	W tym dzieci
Łączna liczba osób korzystających	1558	260	1967	314
w tym: liczba osób w terapii	812	163	855	179
w tym: liczba osób w psychoprofilaktyce	746	97	1112	

- Zespole ds. pieczy zastępczej i asysty rodzinnej – specjaliści zatrudnieni w Zespole świadczyli poradnictwo (pedagogiczne i psychologiczne) na rzecz rodzin zastępczych i umieszczonych w nich dzieci. Poradnictwem objęto 102 rodziny zastępcze, udzielając 203 porady. Porady dotyczyły:
  - współpracy rodziny zastępczej z rodziną naturalną dziecka,
  - problemów wychowawczych wynikających z historii życia podopiecznego,
  - postaw opiekunów zastępczych wobec problemów dziecka,

- metod wychowawczych stosowanych przez opiekunów zastępczych,
- prawa rodzinnego, cywilnego, karnego, pracy i ubezpieczeń społecznych.

W 2013 r. w Lublinie zatrudnionych było 12 asystentów rodziny (od stycznia 2013 r. zatrudnionych było 10 asystentów, w lipcu 2013 r. zatrudniono 2 kolejnych). Ogółem wydatki na ich zatrudnienie wyniosły 369 655 zł. Na dofinansowanie realizacji przedmiotowego zadania, w ramach realizacji Resortowego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na rok 2013 – Asystent Rodziny, Miasto Lublin pozyskało z budżetu państwa 238 804,49 zł na dofinansowanie wynagrodzeń dla 10 asystentów.

Asystenci rodziny prowadzili pracę z rodzinami naturalnymi przeżywającymi przede wszystkim trudności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i będących w trudnej sytuacji życiowej. Pracę prowadzono z rodzinami, które sprawowały opiekę nad dziećmi w celu poprawy ich umiejętności wychowawczych, jak również z rodzinami, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej.

Asystenci systematycznie monitorowali sytuację rodzin wielo-problemowych, w których dzieci miały niezaspokojone potrzeby. Rodziny, których dzieci przebywały w pieczy zastępczej motywowali do zmiany sytuacji życiowej i stałego kontaktu z dziećmi.

W 2013 r. wsparciem asystenta objętych było w sumie 239 rodzin niewydolnych wychowawczo, w których wychowywało się 607 dzieci. Pod opieką asystenta pozostawało średnio 20 rodzin.

Rodzina może także uzyskać pomoc w opiece i wychowaniu dziecka w placówkach wsparcia dziennego. Na terenie Miasta Lublin wszystkie 25 placówki wsparcia dziennego prowadzone są przez organizacje pozarządowe. W dn. 31.03.2013 r. jedna zakończyła swoją działalność. Wg stanu na dzień 31.12.2013 r. na terenie Miasta Lublin funkcjonowały 24 placówki dysponujące 719 miejscami. W 2013 r. z ich usług skorzystało 1 016 dzieci.

Trzy placówki wsparcia dziennego prowadzone były w formie specjalistycznej. Dysponowały 79 miejscami. W roku 2013 z ich usług skorzystało 107 dzieci. Realizowały zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne, logopedyczne, indywidualne programy: korekcyjne, psychokorekcyjne, psy-

choprofilaktyczne oraz terapię: psychologiczną i socjoterapię. Pozostałe placówki prowadzone były w formie opiekuńczej. Dysponowały 640 miejscami a z ich usług skorzystało 909 dzieci.

W roku 2013 na dofinansowanie kosztów działalności placówek wsparcia dziennego Miasto Lublin wydatkowało 1 122 883,44zł.

6.5.2. System pieczy zastępczej

System pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej następuje na podstawie orzeczenia sądu z wyjątkiem sytuacji nagłych, interwencyjnych, o których mowa w art. 35 ust. 2, art. 58 ust. 1 oraz art. 103 ust. 2 pkt 2 i 3 ustawy.

Organizowanie pieczy zastępczej następuje w ostateczności, po wyczerpaniu wszystkich gwarantowanych przepisami możliwości wsparcia rodziny.

Pieczza zastępcza jest sprawowana w formie:

- rodzinnej,
- instytucjonalne.

Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, należy do zadań własnych powiatu. W trakcie roku 2013 na terenie miasta Lublin funkcjonowało łącznie 379 rodzin zastępczych, w których przebywało 531 dzieci, w tym:

- rodziny zastępcze spokrewnione – 273 rodzin, 342 dzieci,
- rodziny zastępcze niezawodowe – 98 rodziny, 129 dzieci,
- rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego – 7 rodzin, 50 dzieci,
- rodziny zastępcze zawodowe (wielodzietne) – 2 rodziny, 10 dzieci.

W zależności od postanowienia sądu dzieci pochodzące z terenu Miasta Lublin mogą zostać umieszczone w rodzinach zastępczych na terenie innego powiatu, podobnie jak rodziny zamieszkujące na terenie Lublina mogą zostać ustanowione rodzinami zastępczymi dla dzieci pochodzących z innych powiatów. Wynika to m.in. z faktu umieszczenia dzieci w rodzinach zastępczych spokrewnionych, lub też z braku rodzin zastępczych goto-

wych na przyjęcie dziecka. W roku 2013 w 42 lubelskich rodzinach zastępczych, na podstawie porozumień zawartych z 20 powiatami przebywało 52 dzieci z terenu innych powiatów.

Ogółem wydatki poniesione na świadczenia dla lubelskich rodzin zastępczych wyniosły 4 846 175,59 zł, w tym 509 585,90 zł stanowiły wydatki na świadczenia dla dzieci umieszczonych w lubelskich rodzinach zastępczych, a pochodzących z innych powiatów.

Powiat właściwy ze względu na zamieszkanie dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej, refunduje wydatki na opiekę i wychowanie dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej zorganizowanej w innym powiecie. Miasto Lublin w skali całego 2013 r. poniosło wydatki związane z refundacją wypłaconych świadczeń dla 102 dzieci, które przebywały w rodzinnej formie pieczy zastępczej na terenie innych powiatów (na mocy porozumień w sprawie przyjęcia dziecka oraz warunków jego pobytu i wysokości wydatków na jego opiekę i wychowanie, zawartych z 31 powiatami). W 2013 r. wysokość wydatków na ten cel stanowiła kwota 1 122 952,32 zł, w tym 47 255,25 zł (liczba świadczeń 50) stanowiła kwota pochodząca z budżetu państwa na pokrycie odpłatności za 3 dzieci pochodzenia cudzoziemskiego.

Zgodnie z właściwością powiatową Miasto Lublin poniosło łączne wydatki na dzieci umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej w wysokości 5 459 542,01 zł.

W 2013 r. zatrudniono 6 koordynatorów (w pierwszych miesiącach 2013 r. zatrudnionych było 5 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, od lipca 2013 r. utworzono kolejny etat). Ogółem wydatki na zatrudnienie koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej wyniosły 182 145,47 zł. Na dofinansowanie realizacji przedmiotowego zadania Miasto Lublin, w ramach realizacji Resortowego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej w 2013 r. – Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej, pozyskało środki finansowe w kwocie 63 853,01 zł.

W okresie sprawozdawczym koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej pracowali z 175 rodzinami zastępczymi (67 nie posiadających co najmniej dwuletniego doświadczenia i 108 rodzin o stażu dłuższym niż 2 lata), w których umieszczonych było 311 dzieci. Zakończyli pracę z 25 rodzinami zastępczymi. Odbyli

1 519 wizyt w środowisku. Uczestniczyli w 603 spotkaniach, w czasie których dokonywano ocen sytuacji dzieci oraz 163 spotkaniach, na których dokonywano ocen funkcjonowania rodzin zastępczych (na potrzeby tych ocen przygotowali lub uaktualnili 389 informacji o funkcjonowaniu dzieci w rodzinach zastępczych i 142 informacje o rodzinach zastępczych).

Główne zadania zrealizowane przez koordynatorów dotyczyły:

- rozpoznawania i oceny jakości wykonywania przez opiekunów zastępczych zadań wynikających ze sprawowanej funkcji,
- rozpoznania potrzeb dzieci oraz motywowania i kierowania opiekunów zastępczych do skorzystania ze specjalistycznej pomocy (poradni psychologiczno-pedagogicznych, logopedycznych, poradni specjalistycznych i rodzinnych, placówek wsparcia dziennego, ośrodków medycznych, fundacji i stowarzyszeń, itp.), których działania mogły w sposób istotny wspierać rodzinę w zapewnieniu dziecku umieszczonemu w rodzinie zastępczej odpowiednich warunków do właściwego rozwoju emocjonalnego, fizycznego i społecznego,
- poszukiwania pomocy w nauce dla dzieci poprzez kontakt ze świetlicami, wolontariuszami organizacji pozarządowych, poprzez motywowanie opiekunów do zapewnienia dzieciom korepetycji lub udziału w zajęciach wyrównawczych. W wyjątkowych przypadkach motywowali opiekunów zastępczych do zmiany placówek edukacyjnych dzieci na takie, które w sposób optymalny odpowiadały specjalnym potrzebom dzieci. Motywowali dzieci do rozwijania zainteresowań,
- występowania do szkół o nadesłanie opinii o sytuacji szkolnej i wychowawczej dzieci oraz informacji o współpracy opiekunów zastępczych z placówkami edukacyjnymi w celu dokonywania wszechstronnej analizy sytuacji dziecka,
- nawiązywali kontakt z rodzicami w ramach całościowego poznania sytuacji dziecka,
- sporządzania przy współpracy z rodziną zastępczą i ewentualnie asystentem rodziny (jeśli rodzina była objęta asystenturą) planów pomocy dziecku. Stworzono 324 plany, które określały kierunki pracy z dzieckiem i rodziną zastępczą,
- udzielania wsparcia dorosłym wychowankom rodzin zastępczych, którzy zamieszkiwali wspólnie z rodzinami zastępczymi

objętymi pracą koordynatora z racji opieki nad innymi małoletnimi dziećmi umieszczonymi w pieczy zastępczej,

- tworzenia dokumentacji dotyczącej swojej pracy z rodziną zastępczą. Dla każdej rodziny sporządzono informację o rodzinie zastępczej, informacje o dziecku przebywającym w rodzinie zastępczej oraz indywidualne karty pracy z rodziną.

Rodziny zastępcze oraz rodzinne domy dziecka, na ich wnioski, są wspierane przez rodziny pomocowe. Pomoc ta ma charakter tymczasowy a podstawą umieszczenia dziecka w rodzinie pomocowej jest umowa zawarta między starostą a rodziną pomocową.

W okresie sprawozdawczym podpisano 4 umowy zlecenia dotyczące sprawowania funkcji rodziny pomocowej, dla łącznie 5 dzieci (w tym 2 umowy, których termin obowiązywania umowy upływa w miesiącu styczniu 2014 r.)

W 2013 r. w Lublinie funkcjonowało 17 placówek opiekuńczo-wychowawczych, z których 13 prowadzonych było przez Miasto Lublin, natomiast 4 placówki działały na podstawie umowy zlecającej podmiotom pozarządowym ich prowadzenie. W Lublinie funkcjonowały:

- 3 placówki socjalizacyjne,
- 3 placówki rodzinne,
- 1 interwencyjna,
- 10 łączących funkcję placówki socjalizacyjnej i interwencyjnej.

Placówki opiekuńczo-wychowawcze dysponowały łącznie 256 miejscami. W ciągu 2013 r. umieszczonych było w nich 407 dzieci (w tym 340 dzieci w placówkach prowadzonych przez Miasto).

W 2013 r. dofinansowanie do funkcjonowania placówek opiekuńczo-wychowawczych działających na zlecenie Miasta Lublin wyniosło 1 564 639,46 zł.

W 2013 r. w placówkach opiekuńczo-wychowawczych funkcjonujących w Lublinie przebywało 151 dzieci pochodzących z 32 powiatów.

Na podstawie informacji złożonych przez dyrektorów i głównych księgowych poszczególnych placówek, wyliczona została w 2013 r. wysokość średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w poszczególnych placówkach opiekuńczo-wychowawczych funkcjonujących w Lublinie.

Zarządzeniem Nr 25/3/2013 Prezydenta Miasta Lublin z dn. 11.03.2013 r. przyjęto wysokości średnich miesięcznych wydatków na utrzymanie dziecka. Wynosiły one:

- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza – Rodzinka I – 3 843 zł,
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza – Rodzinka II – 3 843 zł,
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza – Rodzinka III – 3 843 zł,
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza – Rodzinka IV – 3 843 zł,
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza – Rodzinka V – 3 843 zł,
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza – Rodzinka VI – 3 843 zł,
- Dom Rodzinny Nr 1 – 4 202 zł,
- Dom Rodzinny Nr 2 – 4 202 zł,
- Dom Rodzinny Nr 3 – 4 202 zł,
- Dom Rodzinny Nr 4 – 4 202 zł,
- Dom Dziecka im. Janusza Korczaka – 4 851 zł,
- Rodzinny Dom Dziecka – 3 310 zł,
- Pogotowie Opiekuńcze – 5 303 zł,
- Dom im. Matki Weroniki – 2 964 zł,
- Rodzinny Dom im. Serca Jezusa – 3 636 zł,
- Rodzinny Dom im. św. Dominika – 2 602 zł,
- Dom Młodzieży SOS – 4 993 zł.

6.5.3. Pomoc udzielana osobom usamodzielniającym się

Pełnoletni wychowankowie opuszczający rodziny zastępcze, oraz placówki (różnego typu) zostali objęci przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie pomocą mającą na celu ich życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem poprzez pracę społeczną, a także pomocą:

- pieniężną na usamodzielnienie,
- pieniężną na kontynuowanie nauki (comiesięczna),
- w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym,
- w uzyskaniu zatrudnienia,
- na zagospodarowanie.

Pod opieką Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie w roku 2013 znajdowało się 536 usamodzielnianych wychowanków, z czego:

- 349 wychowanków z rodzinnej pieczy zastępczej (uwzględniono wychowanków zarówno pochodzących, osiedlających się, jak i zamieszkujących w Mieście Lublin),
- 187 wychowanków z 72 placówek (z czego 61 osób to wychowankowie z 37 placówek, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej).

W 2013 r. usamodzielniali się wychowankowie z 21 młodzieżowych ośrodków wychowawczych. Pozostali wychowankowie rekrutowali się z 12 zakładów poprawczych, z 1 schroniska dla nieletnich oraz z 3 młodzieżowych ośrodków socjoterapii.

Łącznie wydatki na usamodzielnienia tj. pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki, na zagospodarowanie w formie rzeczowej, pomoc pieniężna na usamodzielnienie wyniosły w 2013 r. 1 429 296,30 zł.

W 2013 r. realizowane były dodatkowe zadania wynikające z projektu systemowego „Człowiek inwestycją w społeczeństwo” w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013, Priorytet VII Promocja integracji społecznej, Działanie 7.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji, Poddziałanie 7.1.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej dla 24 usamodzielniających się wychowanków rodzin zastępczych i placówek.

6.5.4. Zadania organizatora rodzinnej pieczy zastępczej

Zgodnie z Zarządzeniem Nr 1122/2011 Prezydenta Miasta Lublin z dn. 24.11.2011 r. z późniejszymi zmianami, organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Miasta Lublin został wyznaczony Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie. W związku z powyższym w strukturach Ośrodka utworzono Zespół ds. pieczy zastępczej i asysty rodzinnej.

W 2013 r. w Zespole zatrudnionych było 5 osób: kierownik, 2 pedagogów oraz 2 psychologów. Do zadań kierownika Zespołu należy również koordynowanie pracą 12 asystentów rodziny i 6 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.

Do zadań Zespołu należy w szczególności:

- prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej,

- szkolenie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka,
- dokonywanie okresowych ocen sytuacji dzieci umieszczonych w systemie rodzinnej pieczy zastępczej i ocen funkcjonowania rodzin zastępczych w kontekście jakości sprawowanej przez nie opieki,
- wspieranie psychologiczno-pedagogiczne rodzin naturalnych, które przeżywają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej,
- wspieranie psychologiczno-pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczę,
- prowadzenie poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego i prawnego,
- prowadzenie rejestrów rodzin zastępczych,
- prowadzenie grup wsparcia dla rodzin zastępczych zawodowych, niezawodowych i spokrewnionych oraz dla rodzin naturalnych, które przeżywają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej,
- organizowanie w siedzibie Zespołu spotkań dzieci umieszczonych w systemie rodzinnej pieczy zastępczej z rodzicami naturalnymi i rodzeństwem,
- działalność informacyjna, upowszechnianie wiedzy i promowanie idei rodzicielstwa zastępczego,
- szeroko rozumiana pomoc rodzinom naturalnym, które przeżywają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej poprzez objęcie ich wsparciem asystenta rodziny,
- szeroko rozumiana pomoc rodzinom zastępczym poprzez objęcie ich wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

W roku 2013 powołana komisja ds. kwalifikowania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka odbyła 13 posiedzeń, sporządzono 22 protokoły stwierdzające spełnianie przez kandydatów wymogów, o których mowa w art. 42 ust. 1 i 3 ustawy wnosząc o wydanie:

- 27 skierowań na szkolenie dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej,
- 3 zaświadczeń kwalifikacyjnych.

W okresie sprawozdawczym do Zespołu zgłosiły się 23 rodziny zamierzające podjąć starania o ustanowienie ich rodzinami

zastępczymi, z którymi specjaliści Zespołu przeprowadzili 33 spotkania informacyjne na temat warunków, jakie muszą spełniać kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

Psycholog i pedagodzy Zespołu przeprowadzili badania psychologiczne i pedagogiczne 5 kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej (5 osób – 3 rodziny). Wydano 4 opinie psychologiczno-pedagogiczne dotyczące predyspozycji i motywacji kandydatów do sprawowania przez nich pieczy zastępczej.

Do zadań Zespołu należy także organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz osób pełniących funkcje rodzin zastępczych. W okresie sprawozdawczym zorganizowano 2 cykle szkoleniowe (łącznie 108 godzin) dla rodzin zastępczych, w wyniku których przeszkolono: 23 osoby (17 rodzin) kandydujące do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej.

Łączny koszt realizacji powyższego zadania wyniósł 19 440 zł, z czego 9 720 zł pozyskano z dotacji Resortowego Programu Wspierania Rodzinnej i Pieczy Zastępczej na rok 2013.

W ramach działalności Zespołu przeprowadzono 823 oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej. Ocena dotyczyła 441 dzieci. Przekazano 823 opinie o zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej do właściwych sądów. Ocen tych dokonano w celu ustalenia aktualnej sytuacji rodzinnej dziecka, analizy stosowanych metod pracy z dzieckiem i rodziną, modyfikacji planu pomocy dziecku, monitorowania procedur adopcyjnych dzieci z uregulowaną sytuacją prawną umożliwiającą przysposobienie, oceny stanu zdrowia dziecka i jego aktualnych potrzeb oraz oceny zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej. W przypadku dzieci w wieku poniżej 3 lat oceny dokonywano co 3 miesiące, a sytuację dzieci starszych oceniano nie rzadziej niż co 6 miesięcy. W procesie oceny brali udział psycholog, pedagog, właściwy koordynator rodzinnej pieczy zastępczej (ewentualnie pracownik socjalny w przypadku kiedy rodzina zastępcza nie była objęta wsparciem koordynatora), asystent rodziny w przypadku jeśli rodzina naturalna była objęta asystenturą.

Do Ośrodka Adopcyjnego w Lublinie przekazano informację na temat 42 dzieci z uregulowaną sytuacją prawną. W informa-

cjach tych uwzględniono opinię dotyczącą charakteru więzi łączącej dziecko z aktualnym opiekunem.

W ramach świadczenia poradnictwa pedagogicznego, psychologicznego i prawnego na rzecz rodzin zastępczych, przebywających w nich dzieci oraz rodzin naturalnych udzielono 203 porady skierowane do 102 rodzin.

Zespół prowadzi również rejestr danych o osobach już pełniących i zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka. W 2013 r. sporządzono 2 rejestry i przekazano je w dn. 7.01.2013 r. i 1.07.2013 r. do Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie i Sądu Rejonowego Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku. Pierwszy rejestr zawiera informacje o: 9 rodzinach pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej, 80 rodzinach pełniących funkcję rodziny zastępczej niezawodowej, 3 rodzinach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej i 15 rodzinach zastępczych niezawodowych, w których przebywają pełnoletni wychowankowie. Uaktualniony w czerwcu 2013 r. rejestr zawiera informacje o: 9 rodzinach pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej, 82 rodzinach pełniących funkcję rodziny zastępczej niezawodowej, 2 rodzinach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej i 15 rodzinach zastępczych niezawodowych, w których przebywają pełnoletni wychowankowie.

6.5.5. Świadczenia socjalne

Pion świadczeń socjalnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie w ramach ustawy z dn. 28.11.2003 r. o świadczeniach rodzinnych w roku 2013 objął pomocą 17 722 rodziny. W stosunku do roku ubiegłego jest to o 1 253 rodziny mniej. Warto nadmienić, iż spadek liczby rodzin dla której wypłacane są świadczenia rodzinne obserwowany jest już od roku 2007.

W 2013 r. przyjęto 19 595 wniosków o świadczenia, w tym:

- 10 482 wniosków o zasiłek rodzinny wraz z dodatkami,
- 3 548 wnioski o świadczenia z funduszu alimentacyjnego,
- 2 388 wniosków o jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka,
- 1 687 wnioski o zasiłek pielęgnacyjny,
- 811 wniosków o świadczenie pielęgnacyjne,

- 679 wniosków o specjalny zasiłek opiekuńczy.
W roku 2013 wydano:
- 18 782 decyzji przyznających, odmów, zmieniających i uchylających z zakresu świadczeń rodzinnych,
- 7 855 decyzji przyznających świadczenia z funduszu alimentacyjnego.

Pion ds. świadczeń socjalnych w roku 2013 tytułem wypłat dla świadczeniobiorców poniósł wydatki w łącznej kwocie 71 899 922 zł. Zgodnie z dokonanym podziałem największe wydatki Ośrodek poniósł na wypłatę świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Z tego tytułu Ośrodek wypłacił 21 496 359 zł co stanowi niemal 30 % ogólnej kwoty zobowiązań. Wyższe niż w roku ubiegłym wydatki odnotowano na wypłaty świadczeń opiekuńczych które wzrosły o 481 330 zł, ich udział w ogólnej kwocie wydatków osiągnął poziom 28,79 %. Należy zaznaczyć, że znaczną część wydatków w tej kategorii świadczeń generuje zasiłek pielęgnacyjny, wśród ogółu wydatków poniesionych na świadczenia opiekuńcze – wydatki na zasiłek pielęgnacyjny stanowią 62 %.

Wydatki na zasiłki rodzinne, będące wcześniej podstawą wypłat realizowanych przez Ośrodek, ujmując wielkość wydatków w 2013 podobnie jak w 2012 oraz 2011 r. znalazły się na trzeciej pozycji, gdy w 2010 r. zajmowały jeszcze drugą pozycję. Wypłaty z tytułu zasiłku rodzinnego z uwagi na podwyższenie kwot poszczególnych zasiłków rodzinnych w 2013 r. w stosunku do roku 2012 wzrosły o 1 223 660 zł, gdy w 2012 r. zmalały o 458 209 zł w stosunku do roku 2011. Odmienne do wartości wypłaconych zasiłków rodzinnych sytuacja wygląda w przypadku dodatków do tych zasiłków, ich wysokość pozostała bez zmian, stąd z uwagi na zmniejszenie się liczby rodzin uprawnionych do zasiłków o 716 637 zł zmalały wydatki na dodatki do zasiłku rodzinnego. W sumie na zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych Ośrodek wydatkował o 507 023 zł więcej niż w roku 2012.

Comiesięcznie opłacane były składki na ubezpieczenie społeczne podopiecznych oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne podopiecznych. W okresie roku 2013 Ośrodek objął ubezpieczeniem społecznym 1 292 rodziny oraz 948 rodzin, za które opłacał składki ubezpieczenia zdrowotnego.

6.5.6. Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych

W dziale ds. osób niepełnosprawnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie realizowane są zadania finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych bezpośrednio skierowane do osób niepełnosprawnych oraz skierowane do nich za pośrednictwem organizacji działających na rzecz osób niepełnosprawnych.

Zadania realizowane przez dział ds. osób niepełnosprawnych:

- dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze,
- dofinansowanie zakupu sprzętu rehabilitacyjnego,
- dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się,
- dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,
- dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych dla osób prawnych i jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej,
- dofinansowanie zakupu sprzętu rehabilitacyjnego dla osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, osób prawnych i jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej,
- realizacja „Programu na rzecz niepełnosprawnych mieszkańców Miasta Lublin”,
- dofinansowanie usługi tłumacza języka migowego lub tłumacza – przewodnika dla osoby niepełnosprawnej,
- realizacja pilotażowego programu „Aktywny samorząd”.

Środki przeznaczone na realizację zadań w 2013 r. stanowiły 73,74 % środków z 2012 r. W okresie sprawozdawczym Dział kontynuował dwa zadania: wynikające z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych – dofinansowanie do usług tłumacza języka migowego oraz na podstawie umowy zawartej pomiędzy Prezydentem Miasta Lublin a Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych pilotażowy program „Aktywny samorząd”.

Na realizację zadań powiatu wynikających z ustawy z dn. 27.08.1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych Miasto Lublin otrzymało ze środków PFRON w 2013 r. 7 073 465 zł. Kwota 600 000 zł z przyzna-

nego limitu było w dyspozycji Miejskiego Urzędu Pracy, który realizuje zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej. Pozostała kwota 6 473 465 zł pozostała w dyspozycji Działu ds. Osób niepełnosprawnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie.

Ponadto pozyskano również dodatkowe środki z PFRON przeznaczone na realizację pilotażowego programu „Aktywny samorząd”. W 2013 r. wydatkowano na ten cel 1 308 904 zł.

Na terenie miasta Lublin funkcjonuje 9 warsztatów terapii zajęciowej. Uczestniczy w nich 270 osób niepełnosprawnych, korzystających tym samym z rehabilitacji społecznej i zawodowej. Na ten cel ze środków PFRON przeznaczona jest kwota w wysokości 3 994 920 zł. Poza 90 % udziałem środków PFRON w finansowaniu, warsztaty współfinansowane są ze środków miasta, a także ze środków własnych jednostek prowadzących warsztaty. W 2013 r. z budżetu jednostki samorządu powiatowego wydatkowano na ten cel kwota 441 903,32 zł. W celu prawidłowego finansowania tego zadania dwa podmioty spoza sektora finansów publicznych prowadzących warsztaty partycypowały w kosztach funkcjonowania WTZ.

O dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych ubiegały się w roku ubiegłym 2 220 osób. Dofinansowanie uzyskało 309 osób na kwotę 495 548 zł, a ostatecznie wypłacono 419 914 zł. Dofinansowaniem objęte zostały w szczególności dzieci oraz dorośli z orzecznym znacznym stopniem niepełnosprawności, które nie uzyskały dofinansowania w 2012 r.

W 2013 r. były rozpatrywane wnioski na dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki złożone do 30.11.2012 r. Okres ich realizacji dotyczył projektów i zadań realizowanych w 2013 r. Spośród złożonych wniosków do zawarcia umów wytypowanych przez powołaną do tego komisję zostało 84 projektów. Zatem zawarto 84 umowy na kwotę 283 041 zł. Ostatecznie wypłacono dofinansowania na zrealizowanie sportu, turystyki oraz spotkań kulturalnych i rekreacyjnych dla 6 424 osób niepełnosprawnych na łączną kwotę 270 856 zł.

Na dofinansowanie do wyrobów medycznych będących przedmiotami ortopedycznymi i środków pomocniczych oraz sprzętu rehabilitacyjnego w 2013 r. przyznano dofinansowanie 3 210 osobom na kwotę 1 305 488 zł, w tym przyznane zostały dofinanso-

wania dla wniosków z 2012 r., które nie mogły zostać rozpatrzone w ramach przyznanego w 2012 r. limitu środków.

W ramach likwidacji barier w komunikowaniu się, technicznych i architektonicznych wpłynęło w 2013 r. do działu 641 wniosków na łączną kwotę 2 489 453 zł, z czego pozytywnie rozpatrzono i zawarto tym samym 159 umów na łączną kwotę 431 339 zł, natomiast faktycznie wypłacono łączną kwotę 389 157 zł. W ramach usług tłumacza języka migowego lub tłumacza-przewodnika złożonych zostało 6 wniosków na kwotę 37 838 zł. Zawarto 6 umów na łączną kwotę dofinansowania 33 150 zł, wypłacono natomiast kwotę 26 450 zł.

W ramach zadań zleczanych fundacjom i organizacjom pozarządowym złożonych zostało 11 wniosków na kwotę 209 350 zł. Zawarto łącznie 3 umowy na kwotę dofinansowania 63 060 zł, wypłacono natomiast kwotę 63 043 zł.

Środki na realizację Programu pochodzą z budżetu Miasta Lublin. W celu realizacji zadań publicznych i przyznania w 2013 r. dotacji dla organizacji pożytku publicznego ogłoszony został otwarty konkurs ofert na realizację 8 zadań publicznych:

- organizacja akcji i realizacja programów upowszechniających wiedzę o przyczynach i skutkach niepełnosprawności oraz sposobach jej zapobiegania – 30 000 zł,
- świadczenie poradnictwa dla osób niepełnosprawnych – 8 000 zł,
- prowadzenie zajęć edukacyjnych dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej – 55 000 zł,
- organizacja kursów i szkoleń przygotowujących do pracy z osobami niepełnosprawnymi – 32 000 zł,
- rehabilitacja osób niepełnosprawnych – 138 000 zł – w tym, podzadanie:
  - rehabilitacja społeczna – świadczenie usług asystenta osoby niepełnosprawnej – pilotaż – 56 000 zł,
- integracja osób niepełnosprawnych z mieszkańcami Lublina – 11 567 zł,
- programy promujące osiągnięcia osób niepełnosprawnych – 34 000 zł,
- umożliwienie zdobycia niezbędnego doświadczenia zawodowego osobom niepełnosprawnym – 40 000 zł.

Na dofinansowanie działalności warsztatów terapii zajęciowej wydatkowano 441 904 zł. Ponadto w wyniku konkursu zawarte zostały 24 umowy na realizację zadań publicznych przez organizacje pożytku publicznego Środki jakie zgodnie z zawartymi umowami zostały faktycznie przekazane wynoszą 346 469 zł. Organizacje do końca roku wydatkowały kwotę 345 876,83 zł (po dokonaniu zwrotu w wysokości 592,17 zł przez jednego ze Zleceniobiorców).

7. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

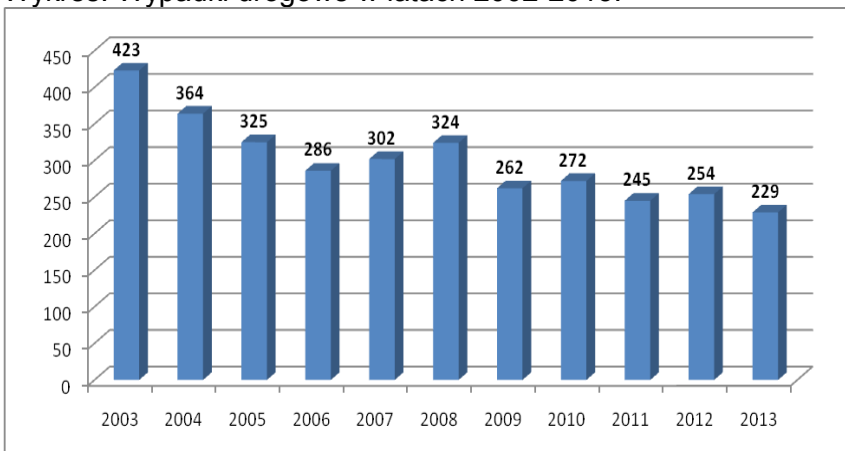
7.1. Bezpieczeństwo w ruchu drogowym

W 2013 r, na terenie powiatu lubelskiego grodzkiego doszło do 229 wypadków drogowych, w których zginęło 12, a obrażenia odniosło 278 osób. W tym samym okresie do Policji zgłoszono 4 826 kolizji drogowych (Dane SEWiK z dn. 28.01.2014 r).

W porównaniu do roku ubiegłego:

- wystąpił spadek ilości wypadków drogowych o 25 tj. o 9,84 %,
- wystąpił spadek ilości osób rannych o 14 tj. o 4,8 %,
- wystąpił spadek ilości ofiar śmiertelnych o 13 tj. o 52 %,
- wystąpił wzrost ilości zgłoszonych kolizji drogowych o 91 tj. 1,91 %.

Wykres. Wypadki drogowe w latach 2002-2013.

Głównymi przyczynami wypadków w roku 2013 były:

- z winy kierujących:
  - nieudzielenie pierwszeństwa przejazdu (61 wypadków, 3 osoby zabite i 88 rannych),

- nieprawidłowe przejeżdżanie przejścia dla pieszych (51 wypadków, 3 osoby zabite, 51 rannych),
- niedostosowanie prędkości do warunków ruchu (19 wypadków, 1 osoba zabita i 31 rannych),
- z winy pieszych:
  - nieostrożne wejście na jezdnię przed jadącym pojazdem (19 wypadków, 3 osoby zabite i 16 rannych),
  - wejście na jezdnię przy czerwonym świetle (5 wypadków, 6 osób rannych).

Tabela. Przyczyny i skutki zdarzeń drogowych zaistniałych na terenie powiatu lubelskiego grodzkiego.

Zachowanie kierowcy	Liczba Zdarzeń	Liczba Wypadków	Liczba Zabitych	Liczba Rannych	Liczba Kolizji
Nieudzielenie pierwszeństwa przejazdu	1137	61	3	88	1076
Nieprawidłowe: przejeżdżanie przejścia dla pieszych	123	51	2	51	72
Niedostosowanie prędkości do warunków ruchu	548	19	1	31	529
Nieprawidłowe: cofanie	374	8	0	9	366
Niezachowanie bezp. odl. między pojazdami	1182	8	0	11	1174
Nieprawidłowe: zmienianie pasa ruchu	638	7	0	7	631
Wjazd przy czerwonym świetle	118	7	0	9	111
Nieudzielenie pierwszeństwa pieszemu	11	5	1	4	6
Nieprawidłowe: omijanie	220	5	0	6	215
Nieprawidłowe: wymijanie	71	5	0	6	66
Nieprawidłowe: wyprzedzanie	64	5	0	5	59
Zmęczenie, zaśnięcie	12	4	0	5	8
Nieprawidłowe: Zawracanie	21	2	1	2	19
Nieprawidłowe: skręcanie	151	2	0	3	149

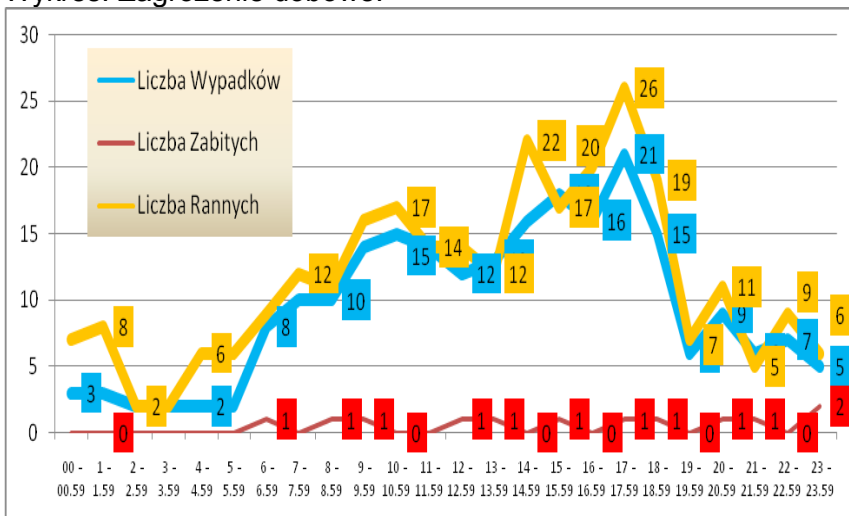
Gwałtowne hamowanie	9	1	0	1	8
Nieprzestrzeganie innych sygnałów	23	1	0	2	22
Jazda po niewłaściwej stronie drogi	4	0	0	0	4
Nieprawidłowe: zatrzymywanie, postój	14	0	0	0	14
Zachowanie pieszego	Liczba Zdarzeń	Liczba Wypadków	Liczba Zabitych	Liczba Ran-nych	Liczba Kolizji
Nieostrożne wejście na jezdnię: przed jadącym pojazdem	39	19	3	16	20
Wejście na jezdnię przy czerwonym świetle	12	5	0	6	7
Przekraczanie jezdni w miejscu niedozwolonym	12	4	1	3	8
Chodzenie nieprawidłową stroną drogi	2	2	0	2	0
Stanie na jezdni, leżenie	3	1	0	1	2
Nieostrożne wejście na jezdnię: zza pojazdu, przeszkody	7	0	0	0	7
Zatrzymanie, cofnięcie się	1	0	0	0	1
Inne przyczyny	Liczba Zdarzeń	Liczba Wypadków	Liczba Zabitych	Liczba Ran-nych	Liczba Kolizji
Inne	108	4	0	7	104
Nieustalone	78	3	0	3	75
Obiekty, zwierzęta na drodze	56	1	0	1	55
Z winy pasażera	6	1	0	1	5
Nagłe zaślabnięcie kierującego	5	0	0	0	5
Nieprawidłowa organizacja ruchu	2	0	0	0	2

Nieprawidłowo zabezp. roboty drogowe	8	0	0	0	8
Niewłaściwy stan jezdni	20	0	0	0	20
Niezawiniona niesprawność techniczna pojazdu	10	0	0	0	10
Oślepienie przez inny pojazd lub słońce	1	0	0	0	1

Tabela. Zagrożenie w miesiącach w 2013 r.

Miesiąc zdarzenia	Liczba Zdarzeń	Liczba Wypadków	Liczba Zabitych	Liczba Rannych	Liczba Kolizji	Liczba Ofiar Piesz.	Liczba nietrz. uczestn, zdarzeń
Styczeń	412	12	0	15	400	7	13
Luty	371	10	1	16	361	8	13
Marzec	38	16	1	17	422	10	10
Kwiecień	380	23	4	26	357	7	10
Maj	431	30	4	40	401	13	19
Czerwiec	441	24	0	31	417	6	20
Lipiec	408	26	0	28	382	7	16
Sierpień	357	20	0	26	337	4	20
Wrzesień	480	14	0	18	466	9	15
Październik	479	23	2	25	456	17	14
Listopad	455	17	0	18	438	10	23
Grudzień	403	14	0	18	389	8	12

Wykres. Zagrożenie dobowe.

Zdarzenia drogowe zaistniałe w 2013 r. na obszarze działania Komendy Miejskiej Policji w Lublinie w 77,4 % powstały na terenie miasta Lublin (2012 – 78 %). Poziom bezpieczeństwa w ruchu drogowym w roku 2013 w stosunku do roku ubiegłego uległ znaczącej poprawie. W okresie ostatnich dziesięciu lat w roku ubiegłym odnotowano najmniejszą ilość zdarzeń najcięższej kategorii wypadków drogowych i 52 % spadek śmiertelnych ofiar. Sprawcami 83 % wypadków byli kierujący pojazdami, natomiast piesi spowodowali 13 % tych zdarzeń.

Największe zagrożenie na terenie miasta utrzymuje się niezmienne od wielu lat w obrębie Al. Kraśnicka. Być może ukończenie remontu i przebudowy najbardziej niebezpiecznych skrzyżowań w jej ciągu przyniesie poprawę bezpieczeństwa.

Niepokojący wzrost ilości niebezpiecznych zdarzeń drogowych odnotowano w 2013 r. na ul. Droga Męczenników Majdanka i ul. Władysława Kunickiego.

Jakość infrastruktury drogowej jest czynnikiem znacząco wpływającym na bezpieczeństwo i zauważyć należy, że inwestycje drogowe jakie były realizowane przez Zarząd Dróg i Mostów UM w Lublinie w minionym roku z pewnością przyczyniły się do poprawy.

Oddanie do użytku tak długo wyczekiwanej obwodnicy miasta i przeniesienie ruchu tranzytowego z jego centrum powinno

w 2014 r. zaowocować dalszą odczuwalną dla użytkowników ruchu poprawą bezpieczeństwa.

Mając na uwadze istniejące zagrożenie bezpieczeństwa w ruchu drogowym, w 2013 r. zwiększono stan etatowy Wydziału Ruchu Drogowego KMP w Lublinie, co znalazło swoje realne odzwierciedlenie w zwiększonej ilości patroli pełniących służbę bezpośrednio na drogach.

7.2. Stan bezpieczeństwa pożarowego

W 2013 r. na terenie miasta Lublina nastąpił spadek ilości zdarzeń w likwidacji których uczestniczyła Państwowa Straż Pożarna. Liczba interwencji zmniejszyła się z 2 952 w 2012 r. do 2 697 w 2013 r., czyli wystąpiło o 255 zdarzeń mniej co stanowi spadek o 9,5 %. Wpływ na to miały głównie warunki klimatyczne w szczególności przedłużający się w ubiegłym roku okres zalegania pokrywy śnieżnej co ograniczyło zjawisko wypalania traw i nieużytków. W przeszłości pożary te występowały bardzo licznie i stanowiły dużą część interwencji w okresie wiosennym. Czasami pojawiały się już na koniec miesiąca lutego i trwały do maja rzutując na statystyki.

Na terenie Lublina występowała od wielu lat tendencja polegająca na dominacji pożarów wśród wszystkich zdarzeń. Była to tendencja odwrotna niż w pozostałych powiatach naszego województwa, gdzie większość stanowią miejscowe zagrożenia (interwencje inne niż pożary). Jednak na skutek wspomnianego przedłużającego się okresu zimowego liczba pożarów zmniejszyła się do 1 192 (w roku 2012 wystąpiło 1 604 pożary) co oznacza spadek o 36 %. Natomiast miejscowych zagrożeń odnotowano 1 386 (w roku 2012 wystąpiło 1 264) czyli o 9,5 % więcej. Po raz pierwszy na terenie Lublina wystąpiło więcej zagrożeń miejscowych (51,5 %) niż pożarów (44 %). W 2013 r. nie odnotowano zdarzeń klasyfikowanych jako duże, natomiast znacznie zmalała liczba zdarzeń średnich z 60 (2012 r.) do 38 w roku ubiegłym. Liczba zdarzeń średnich w grupie pożarów zmniejszyła się z 48 (2012 r.) do 23 w roku ubiegłym.

Nastąpił nieznaczny wzrost liczby miejscowych zagrożeń co nie miało istotnego znaczenia na stan bezpieczeństwa na terenie Lublina. Nie było także interwencji, które powodowałyby wy-

stąpienie szczególnego zagrożenia dla ludzi i mienia czy utrudnienia w prowadzeniu działań ratowniczych. Zmalała liczba wezwań do usuwania rojów owadów, co jest efektem kampanii prowadzonej w mediach i poprawą świadomości społecznej w tej dziedzinie. Utrzymuje się duża liczba wezwań związanych z podejrzeniem wystąpienia zagrożenia tlenkiem węgla. Analizując przyczyny zdarzeń dostrzec należy niepokojące zjawisko dużego udziału podpałek. Stanowią one ponad 66 % wszystkich pożarów i może nie być to jeszcze liczba ostateczna, ponieważ w ok. 12 % pożarów, przyczyna ze względu na brak jednoznacznych śladów, nie została ustalona. Dotychczas podpalenia masowo występowały w okresie wiosennym i związane były głównie ze zjawiskiem wypalania traw i nieużytków. Także większość pożarów śmietników czy pojemników na suchą frakcję jest następstwem podpałek. Najbardziej niepokojące są jednak przypadki podpałek w obrębie zabudowań, ponieważ powodują ryzyko dużych strat oraz realne zagrożenie dla życia i zdrowia mieszkańców. Wśród przyczyn pożarów warto zwrócić uwagę także na: nieostrożność osób dorosłych przy posługiwaniu się ogniem otwartym – 71 przypadków (ok. 6 %), wady instalacji i urządzeń elektrycznych – 40 przypadków (ok. 3,5 %) oraz wady środków transportu – 19 przypadków (ok. 1,5 %). Najliczniejszymi przyczynami powodującymi wystąpienie miejscowych zagrożeń w 2013 r. były: niezachowanie zasad bezpieczeństwa w ruchu drogowym – 349 przypadków (25 %), przyczyn nieustalonych – 130 przypadków (ok. 9 %), przyczyn związanych ze zjawiskami meteorologicznymi – 268 przypadków (ok. 19 %), interwencji związanych z usuwaniem owadów i innych nietypowo zachowujących się zwierząt – 39 przypadków (ok. 3 %). W minionym okresie nie odnotowaliśmy zwiększonej ilości działań spowodowanych siłami natury. Zmniejszyła się znacznie liczba miejscowych podtopień, które w przeszłości stanowiły dużą grupę interwencji. W roku ubiegłym odnotowano na terenie Lublina 16 ofiar śmiertelnych oraz 768 rannych. W wyniku pożarów śmierć poniosły 8 osoby a 70 odniosło rany. Natomiast w zdarzeniach klasyfikowanych jako miejscowe zagrożenia (głównie wypadki komunikacyjne) śmierć poniosło 8 osób a 698 zostało rannych (dane dotyczące ofiar uzyskano na podstawie informacji ze zdarzeń w których

uczestniczyły jednostki Państwowej Straży Pożarnej i mogą nie pokrywać się z danymi policji).

Udzielono pomocy sprzętowej i ludzkiej innym powiatom naszego województwa. Specjalistyczne grupy ratownicze i sprzęt techniczny wielokrotnie były wykorzystywane do działań poza terenem macierzystym: specjalistyczna grupa wodno-nurkowa interweniowała 13 razy w działaniach poszukiwawczych na akwenach wodnych, specjalistyczna grupa ratownictwa chemicznego uczestniczyła 3 razy w działaniach, a specjalistyczna grupa ratownictwa technicznego uczestniczyła 2 razy udzielając pomocy sprzętowej.

W 2013 r. na terenie miasta przeprowadzono łącznie 164 czynności kontrolno-rozpoznawczych w zakresie przestrzegania przepisów przeciwpożarowych, w tym kontrole podstawowe, kontrole sprawdzające wykonanie obowiązków nałożonych wcześniejszymi decyzjami oraz kontrole w zakresie oceny zgodności wykonania obiektu budowlanego z projektem budowlanym przy oddawaniu obiektów do użytkowania. Efektem kontroli podstawowych było wydanie 37 decyzji administracyjnych nakładających obowiązki usunięcia nieprawidłowości z zakresu ochrony przeciwpożarowej w narzuconym terminie oraz 25 opinii dla kontrolowanych obiektów. Podczas wszystkich kontroli stwierdzono łącznie 198 nieprawidłowości, z czego najwięcej w zakresie:

- ewakuacji stwierdzające zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi – 49,
- sprzętu i urządzeń przeciwpożarowych – 47,
- instalacji użytkowych w budynkach – 22,
- dróg ewakuacyjnych (drożność, oznakowanie) – 11,
- dróg pożarowych – 4,
- ilości wody do zewnętrznego gaszenia pożaru – 12.

W trybie art. 56 prawa budowlanego uczestniczono w 80 odbiorach budynków oddawanych do użytkowania stwierdzając nieprawidłowości. W wyniku tego działania wydawanych było 39 negatywnych stanowisk odnośnie pozwolenia na rozpoczęcie użytkowania w związku z niezgodnością wykonania obiektów z projektem budowlanym. Wydana została decyzja zakazująca eksploatacji instalacji gazu płynnego propan-butan na stacji paliw płynnych LUKOIL znajdującej się przy ul. Unii Lubelskiej.

Na terenie działania jest 142 obiekty objęte obowiązkiem wyposażenia w urządzenia sygnalizacyjno-alarmowe, z czego 129 podłączonych zostało poprzez monitoring do stanowiska kierowania Komendanta Miejskiego PSP. Ponadto do Państwowej Straży Pożarnej podłączonych jest 71 obiektów, które nie posiadają obligatoryjnego obowiązku podłączenia. W trakcie roku realizowano działania kontrolne w ramach akcji celowych między innymi: kontrola letniego i zimowego wypoczynku dzieci młodzieży, kontrole obiektów z listy Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków oraz inne. W ramach programu „Bezpieczny Lublin” prowadziliśmy akcję edukacyjną dla dzieci i młodzieży polegającą na promocji bezpiecznych zachowań. W wyniku akcji wykonaliśmy łącznie 142 działań polegających na organizacji pokazów, uczestnictwie w festynach i prezentacjach sprzętu oraz przyjmowaniu wycieczek szkolnych w jednostkach ratowniczo-gaśniczych.

7.3. Działania miasta na rzecz pomocy policji i straży pożarnej

Na potrzeby Komendy Miejskiej Policji w Lublinie Wydział Bezpieczeństwa Mieszkańców i Zarządzania Kryzysowego przekazał środki w wysokości 20 000 zł z przeznaczeniem na dofinansowanie bieżącej działalności Komendy Miejskiej Policji w Lublinie. Ze środków będących w dyspozycji Wydziału ufundowano również nagrody dla laureatów uczestników konkursu organizowanego dla dzieci i młodzieży szkół podstawowych pn. „Jestem bezpieczny”.

W związku z realizacją porozumienia w sprawie zorganizowania w 2013 r. służb ponadnormatywnych funkcjonariuszy Komendy Miejskiej Policji w Lublinie finansowanych ze środków stanowiących dochody własne Gminy Lublin, na rzecz Komendy Miejskiej Policji w Lublinie zostały przekazane środki w wysokości 280 000 zł.

Dla potrzeb Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Lublinie zakupiono i przekazano jeden zestaw komputerowy o wartości ok. 3 500 zł, który jest wykorzystywany w Miejskim Stanowisku Kierowania.

7.4. Działania w zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego, zarządzania kryzysowego, ochrony ludności i spraw obronnych

Na potrzeby Wydziału Bezpieczeństwa Mieszkańców i Zarządzania Kryzysowego w budynku, przy ul. Lipowej 27:

- w ramach wydatków majątkowych za łączną kwotę 477 842,52 zł dokonano opłaty za przyłączenie budynku do sieci elektroenergetycznej; zrealizowano budowę garażu, przebudowę śmietnika, ogrodzenia i nawierzchni parkingu, wykonanie koszy doświetlających oraz budowę kanalizacji deszczowej, zakupiono i zamontowano UPS o mocy znamionowej 40kVA oraz wyłącznik p.poż.,
- w ramach wydatków bieżących za 401 048,87 zł wykonano remont II piętra i poddasza.

W tej grupie ujęto również zadanie pn „Budowa Miasteczka Ruchu Drogowego w Lublinie”.

W okresie sprawozdawczym wydatkowano łączną kwotę 1 157 699,14 zł, którą przeznaczono na opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej w celu realizacji projektu pn. „Miasteczko Ruchu Drogowego” oraz wykonano roboty budowlano-montażowe tj. wykopy, izolacje ścian fundamentowych, instalacje elektryczne i sanitarne zewnętrzne. Ponadto realizowano roboty budowlane przy budowie Hali Lodowej tj. roboty rozbiórkowe, ziemne, pale fundamentowe.

7.4.1. Działania w zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego

Działania w przedmiotowym zakresie realizowane były przez 4 pracowników referatu ds. bezpieczeństwa i porządku publicznego. W 2013 r. wydano 17 decyzji – zezwoleń na zorganizowanie imprez masowych artystyczno-rozrywkowych oraz 18 decyzji – zezwoleń na przeprowadzenie masowych imprez sportowych, zwracając szczególną uwagę na wypełnienie przez organizatorów wszystkich wymogów ustawowych dotyczących zapewnienia bezpieczeństwa uczestnikom imprez. Obowiązujące przepisy prawa wymagają, by wydanie każdej decyzji poprzedzić dokładnym sprawdzeniem stanu przygotowań organizatora do przeprowadzenia imprezy, w tym analizą dokumentów określających stan

techniczny obiektu oraz opinii podmiotów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo. W związku z powyższym pracownicy Wydziału wielokrotnie kontrolowali zgodność przebiegu imprez masowych z warunkami określonymi w zezwoleniu.

Przyjęto 86 zawiadomień o organizacji zgromadzeń publicznych. Szczegółowe informacje nt. planowanych zgromadzeń każdorazowo przekazywano do Komendy Miejskiej Policji w Lublinie i Straży Miejskiej Miasta Lublin.

Zorganizowano 5 posiedzeń Komisji Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego, podczas których omawiano najważniejsze kwestie związane z bezpieczeństwem mieszkańców. Szczegółowa informacja nt. prac Komisji została zawarta w sprawozdaniu z działalności Komisji Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego za 2013 r., z którym Rada Miasta Lublin zapoznała się podczas sesji w dn. 16.01.2014 r.

Biorąc pod uwagę potrzebę zapewnienia bezpieczeństwa na wodzie osobom korzystającym z Zalewu Zemborzyckiego, zawarto z Wodnym Ochotniczym Pogotowiem Ratunkowym w Lublinie umowę, w ramach której ratownicy w okresie od 15 czerwca do 30 września, w dni wolne od pracy i święta pełnili patrole oraz podejmowali działania ratownicze w przypadku wystąpienia zagrożeń.

W 2013 r. do Wydziału Bezpieczeństwa Mieszkańców i Zarządzania Kryzysowego wpłynęły 63 wnioski o umorzenie, rozłożenie na raty lub odroczenie terminu płatności należności powstałych z tytułu grzywien nałożonych w drodze mandatów karnych wystawionych przez Straż Miejską Miasta Lublin.

Pracownicy Wydziału w ramach realizacji programu „Bezpieczny Lublin” inicjowali oraz brali udział w wielu przedsięwzięciach ukierunkowanych na poprawę bezpieczeństwa mieszkańców oraz na kształtowanie bezpiecznych zachowań. W ramach ww. działań podejmowane były następujące inicjatywy:

- sfinansowano zakup nagród w konkursach realizowanych w ramach Programu „Bezpieczny Lublin” m.in. w konkursie „Jestem Bezpieczny”, „V Międzyprzedszkolna Spartakiada Sportowa”, „Bezpieczny Przedszkolak”,
- sfinansowano zakup drobnych upominków dla dzieci przebywających w 2 lubelskich szpitalach w ramach akcji „Mikołajki”. Pracownicy WBMiZK wraz z funkcjonariuszami Komendy Miej-

skiej Policji w Lublinie wzięli udział w spotkaniach z małymi pacjentami, podczas których przeprowadzano pogadanki profilaktyczne a dzieciom wręczano upominki,

- sfinansowano zakup materiałów promocyjnych tj. opasek odblaskowych, smyczy, ulotek i książeczek propagujących treści związane z bezpieczeństwem osób i mienia oraz wiedzy na temat znajomości bezpiecznych zachowań.

Na działalność w ramach programu „Bezpieczny Lublin” wydatkowano środki w wysokości ok. 20 000 zł.

Wydział Bezpieczeństwa Mieszkańców i Zarządzania Kryzysowego sprawuje także nadzór nad realizacją zadań wykonywanych przez Straż Miejską Miasta Lublin oraz współpracuje i wykonuje czynności związane ze sprawowaniem przez Prezydenta Miasta Lublin zwierzchnictwa nad Komendą Miejską Policji w Lublinie oraz Komendą Miejską Państwowej Straży Pożarnej w Lublinie. Wykonywanie ww. czynności polega przede wszystkim na bieżącej ścisłej współpracy, stałej wymianie informacji, organizacji spotkań, narad oraz odpraw zadaniowo-rozliczeniowych.

7.4.2. Działanie w zakresie zarządzania kryzysowego

Organizowane w 2013 r. posiedzenia Miejskiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego poświęcone były najważniejszym kwestiom bezpieczeństwa mieszkańców oraz bieżącym i najbardziej aktualnym problemom. Pracownicy Miejskiego Centrum Zarządzania Kryzysowego brali udział w ćwiczeniach i szkoleniach związanych z metodologią wymiany informacji o zagrożeniach w ramach międzynarodowego jednolitego systemu pod nazwą „ATP-45B” oraz w ćwiczeniach Systemu Wykrywania i Alarmowania Skażeń. Prowadzono również stałe konsultacje planów zagospodarowania przestrzennego pod kątem bezpieczeństwa. Ponadto przeprowadzono weryfikację instrukcji postępowania w sytuacji wystąpienia awarii Zbiornika Zemborzyckiego. W ostatnim kwartale roku 2013, we współpracy z ustawowo zobligowanymi do tego podmiotami, konsultowano plany ochrony infrastruktury krytycznej.

W październiku 2013 r. Miejskie Centrum Zarządzania Kryzysowego brało udział w organizowanych przez Ministra Administracji i Cyfryzacji ogólnopolskich ćwiczeniach taktyczno-specjalnych Renegade-Kaper 13/II.

Na stronach internetowych Urzędu Miasta www.um.lublin.eu działa zakładka pn „Zarządzanie kryzysowe”, w której są opublikowane najważniejsze informacje nt. MCZK.

W 2013 r. kontynuowano współpracę z firmą Net-Mobile dzięki czemu na bazie portalu pogodynka.pl rozsyłane były, w postaci krótkich wiadomości tekstowych, informacje o wydanych przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej komunikatach i ostrzeżeniach meteorologicznych dotyczących obszaru województwa lubelskiego.

Na oficjalnej stronie internetowej Urzędu kontynuowano prowadzenie zakładki pn. „Komunikaty i ostrzeżenia”, w której, przez dyżurnego MCZK, są umieszczane aktualne ostrzeżenia meteorologiczne oraz istotne komunikaty. W roku 2013 umieszczono 80 ostrzeżeń oraz 1 komunikat.

W pierwszym kwartale 2013 r. zakończono prace adaptacyjne prowadzone w przejętym przez Urząd Miasta Lublin w 2012 r. budynku byłego Komisariatu IV Policji przy ul. Lipowej 27. W związku z tym, w marcu 2013 r., nastąpiło przeniesienie Miejskiego Centrum Zarządzania Kryzysowego do zaadoptowanych pomieszczeń.

W 2013 r. trwały również uzgodnienia i konsultacje prowadzone z Zarządem Dróg i Mostów w sprawie utworzenia Centrum Sterowania Ruchem, którego celem będzie bieżąca kontrola i sterowanie ruchem na terenie Miasta Lublin. CSR będzie miało możliwość sterowania sygnalizacją świetlną na ok. 60 najważniejszych skrzyżowaniach na terenie miasta. Prace nad adaptacją pomieszczenia na ww. cele rozpoczęły się w pierwszym kwartale 2014 r.

Z rezerwy celowej Miejskiego Centrum Zarządzania Kryzysowego uruchomione zostały środki w wysokości 500 000 zł z przeznaczeniem na modernizację placu przyległego do budynku, w którym mieści się Wydział Bezpieczeństwa Mieszkańców i Zarządzania Kryzysowego Urzędu Miasta Lublin. W ramach przeprowadzonych prac utworzono parking dla pracowników i interesantów a także zbudowano budynek gospodarczy, w którym znajduje się m.in. pomieszczenie z agregatem prądowym zabezpieczającym awaryjne zasilanie całego budynku.

W wyniku analizy prowadzonych działań a także z uwagi na zakres zadań nałożonych na Wydział wynikła konieczność

kontynuowania współpracy z firmą zapewniającą realizację usług z zakresu ratownictwa technicznego, prac ziemno-wyburzeniowych oraz przeciwpowodziowych, prowadzonych w ramach zadań z zakresu zarządzania kryzysowego.

Diżurni Miejskiego Centrum Zarządzania Kryzysowego całodobowo prowadzili monitoring meteorologiczny oraz przy pomocy automatycznego systemu kontrolowali poziom wody w rzekach miasta Lublin. Zgodnie z zarządzeniem Wojewody Lubelskiego przeprowadzano testy Systemu Wczesnego Ostrzegania w postaci comiesięcznego, głośnego jednominutowego uruchamiania syren alarmowych. Na stronie internetowej Urzędu Miasta jest dostępny aktualny harmonogram przeprowadzania testów. Jednocześnie o ćwiczeniach każdorazowo informowane są lokalne media. Z uwagi na sposób przeprowadzania ww. testów, powodujący zubożenie mieszkańców na sygnały alarmowe, Wydział w grudniu 2013 r. wystąpił do Wojewody Lubelskiego z wnioskiem o zmianę trybu testowania poprzez zaniechanie głośnego uruchamiania syren.

Od września 2013 r. Miejskie Centrum Zarządzania Kryzysowego rozpoczęło korzystanie z Centralnej Aplikacji Raportującej przysyłając za jej pomocą dobowe oraz doraźne raporty dotyczące występujących na terenie miasta zdarzeń ujętych w katalogu wdrażanej aplikacji.

W 2013 r. pracownicy MCZK odnotowali w systemie wspomagania decyzji DART 211 zdarzenia zaistniałych na terenie Miasta Lublin. Do systemu wprowadzano zdarzenia o następującym charakterze: zdarzenia na drogach – 120, zagrożenia naturalne (opady śniegu, podtopienia, powalone drzewa) – 14, awarie techniczne – 38, pożary w mieszkaniach i kamienicach – 14, wycieki substancji ropopochodnych do rzek – 2 oraz zakwalifikowane jako inne/różne – 23.

W 2013 r. Miejski Magazyn Przeciwpowodziowy znajdujący się w budynkach KM PSP przy ul. Szczerbowskiego podlegał okresowym przeglądom a jego stan został uzupełniony o m.in.: kompresor, poduszki i koce oraz paliwo do agregatów prądotwórczych.

Diżury w Miejskim Centrum Zarządzania Kryzysowego pełnione były w systemie całodobowym. W przypadku zaistnienia zdarzenia o znamionach sytuacji kryzysowych diżurni MCZK każdo-

razowo i niezwłocznie podejmowali działania mające na celu zminimalizowanie skutków danego zdarzenia a także bezpośrednio uczestniczyli w działaniach koordynacyjnych interweniujących służb oraz zabezpieczających poszkodowanych ludzi i ich dobytek. Działania dyżurnych w szczególności polegały na zapewnieniu bezpiecznego tymczasowego miejsca pobytu ewakuowanych osób, zabezpieczeniu ich mienia oraz powiadomieniu pozostałych służb odpowiedzialnych za udzielanie dalszej, długofalowej pomocy. Z uwagi na specyfikę występujących zdarzeń niekorzystnych, interwencje podejmowane przez dyżurnych były realizowane bez względu na czas zaistnienia, niejednokrotnie w godzinach nocnych, w dni wolne od pracy i święta.

W chwili obecnej Miejskim Centrum Zarządzania Kryzysowego zatrudnionych jest 6 pracowników pełniących całodobowe dyżury. Taki stan osobowy pozwala na realizację zadań jedynie w podstawowym zakresie. W celu usprawnienia działań konieczne byłoby zwiększenie obsady osobowej MCZK o 2 etaty. Z uwagi na specyfikę pracy oraz w celu prowadzenia szybkich skutecznych działań (dowóz sprzętu przeciwpowodziowego, dostarczanie materiałów pierwszej potrzeby dla ewakuowanych osób, sprawne przemieszczanie dyżurnego w różnych warunkach pogodowych i w trudno dostępne miejsca) niezbędny jest również samochód terenowy z napędem 4x4, którego nie ma na wyposażeniu MCZK.

Na realizację zadań związanych z działalnością referatu Miejskie Centrum Zarządzania Kryzysowego w 2013 r. wydatkowano środki w wysokości ok. 73 000 zł.

7.4.3. Działania w zakresie spraw obronnych i obrony cywilnej

Wyżej wymienione działania były realizowane przez 4 pracowników referatu ds. obronnych i obrony cywilnej. W zakresie spraw obronnych opracowano Zarządzenie Prezydenta Miasta w sprawie organizacji wykonywania zadań w ramach powszechnego obowiązku obrony w 2014 r. Zaktualizowano Plan Operacyjny funkcjonowania miasta Lublin w warunkach zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny. Opracowano Plan działania publicznej i niepublicznej służby zdrowia na wypadek zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i wojny. Zorganizowano i przeprowadzono szkolenie dla dyrektorów Wy-

działów Urzędu Miasta Lublin i kierowników jednostek organizacyjnych miasta w zakresie tworzenia, funkcjonowania i realizacji zadań Stałego Dyżuru utworzonego dla potrzeb Prezydenta Miasta Lublin. Prowadzono postępowania administracyjne w sprawie świadczeń osobistych i rzeczowych zakończone wydaniem 1 881 decyzji nakładających obowiązek wykonania świadczeń na rzecz obrony w czasie zagrożenia bezpieczeństwa państwa. Wspólnie z Wojskową Komendą Uzupełnień Lublin oraz przedstawicielami Jednostek Wojskowych, przeprowadzono kontrole 7 zakładów pracy posiadających przedmioty świadczeń rzeczowych na rzecz obrony. Przygotowano Zarządzenie Prezydenta Miasta Lublin w sprawie utworzenia Stałego Dyżuru dla potrzeb Prezydenta Miasta. Ponadto, w oparciu o art. 116 ustawy z dn. 21.11.1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej oraz § 6 ust.1 rozporządzenia Rady Ministrów z 21.09.2004 r. w sprawie reklamowania od obowiązku pełnienia czynnej służby wojskowej w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny, Wydział prowadził reklamowanie od pełnienia czynnej służby wojskowej w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny. Reklamowanie z urzędu dotyczy osób, które wykonują mandat posła, senatora lub radnego, natomiast reklamowanie na wniosek może być prowadzone w stosunku do osób zatrudnionych w urzędach państwowych lub samorządowych.

W zakresie Obrony Cywilnej przygotowano Zarządzenie Prezydenta Miasta Lublin w sprawie „Kalendarzowego planu działania Obrony Cywilnej Miasta Lublin w 2014 r.” Zarządzenie nałożyło na 174 podmioty z terenu miasta obowiązek opracowania i uzgodnienia planów działania z Dyrektorem Wydziału Bezpieczeństwa Mieszkańców i Zarządzania Kryzysowego. Znowelizowano Zarządzenie Prezydenta Miasta Lublin w sprawie ustalenia wykazu instytucji państwowych, przedsiębiorców i innych jednostek organizacyjnych oraz społecznych organizacji ratowniczych funkcjonujących na terenie miasta Lublin, przewidzianych do prowadzenia przygotowań i realizacji przedsięwzięć w zakresie obrony cywilnej w 2014 r. Powyższym zarządzeniem do realizacji zadań wskazano 162 podmioty funkcjonujące na terenie miasta Lublin.

W zakresie Obrony Cywilnej, w obszarze planowania i ratownictwa, dokonano weryfikacji formacji obrony cywilnej utworzo-

nych w zakładach pracy na terenie miasta Lublin. Aktualnie istnieje 135 formacji obrony cywilnej, w tym 41 do zadań ogólnych i 94 do zadań specjalnych. Do składu formacji zostało wydzielonych 1 353 osoby. Zakończono proces tworzenia formacji obrony cywilnej wchodzących w system Miejskiego Systemu Wykrywania i Alarmowania, w ramach którego utworzono: Miejski Ośrodek Analizy Danych i alarmowania w składzie 14 osób, Powiatowy Pluton Analiz Laboratoryjnych na bazie Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Lublinie w składzie 15 osób, 16 formacji ratownictwa chemicznego oraz 21 formacji laboratoryjnych. Ogółem, system liczy 372 osoby. Opracowano Plan szkolenia w zakresie obrony cywilnej, który przekazano do wszystkich podmiotów realizujących zadania obrony cywilnej. Na tej podstawie zorganizowano szkolenia w 21 zakładach pracy miasta Lublin dla 1 206 pracowników z zakresu obrony cywilnej i powszechnej samoobrony ludności, celem nabycia umiejętności ochrony własnego zdrowia i życia oraz udzielania pomocy poszkodowanym. Ponadto zaktualizowano plany ewakuacji ludności, zwierząt i mienia.

W zakresie materiałowo-technicznego zaopatrzenia zakładów pracy i formacji Obrony Cywilnej przeprowadzono ocenę stanu technicznego sprzętu obrony cywilnej przechowywanego w zakładach pracy oraz w magazynie sprzętu OC Urzędu Miasta i uzgodniono z Lubelskim Urzędem Wojewódzkim zbiorczy protokół całości sprzętu. Wybrakowano i przekazano do utylizacji część sprzętu OC, który stracił walory techniczne.

Skontrolowano 24 zakłady pracy zlokalizowane na terenie miasta lublin, realizujące zadania z zakresu OC oraz przeprowadzono bieżące kontrole utrzymania sprzętu obrony cywilnej w magazynach zakładów pracy z terenu miasta.

Działalność w zakresie spraw obronnych i obrony cywilnej finansowana jest z budżetu Wojewody Lubelskiego, w tym: szkolenia w zakresie spraw obronnych i obrony cywilnej w wysokości ok. 8 000 zł rocznie, natomiast treningi Akcji kurierskiej organizowane co drugi rok, w wysokości ok. 7 000 zł.

7.4.4. Działania w zakresie funkcjonowania monitoringu wizyjnego miasta Lublin

W ramach działań Centrum Monitoringu Wizyjnego prowadzono stałą obserwację obszaru objętego zasięgiem kamer, rejestrację oraz obsługę zarejestrowanego materiału. Nagrany przez wszystkie kamery materiał jest przechowywany na dyskach przez okres 30 dni. W przypadku zaistnienia takiej konieczności wybrane nagrania były archiwizowane na płytach DVD a następnie wykorzystywane do celów procesowych. W 2013 r. Centrum Monitoringu Wizyjnego przeniesiono do nowej siedziby przy ul. Lipowej 27. W związku z powyższym zakupiono nowoczesną ścianę wizyjną składającą się z 12 monitorów LCD LED o rozmiarze 46". Ponadto system monitoringu wizyjnego został rozbudowany o nowe punkty kamerowe

W 2013 r. w ramach projektu „Przez staż i pracę do aktywności i samodzielności” w referacie Centrum Monitoringu Wizyjnego zostało zatrudnionych dodatkowo 10 osób niepełnosprawnych, w tym 9 na stanowisku pracy ds. obsługi systemu i 1 osoba na stanowisku pracy ds. technicznych. Łączne, w referacie zatrudnionych jest 16 osób niepełnosprawnych. Taki stan osobowy pozwala na pracę od 3 do 4 osób na każdej, 12 godzinnej zmianie. Ponadto zgodnie z porozumieniem zawartym pomiędzy Prezydentem Miasta Lublin a Komendantem Miejskim Policji w Lublinie koordynatorem każdej zmiany w Centrum Monitoringu Wizyjnego jest przedstawiciel Komendy Miejskiej Policji w Lublinie.

Statystyka stwierdzonych zdarzeń, które zostały ujawnione przy pomocy systemu monitoringu wizyjnego przedstawia się następująco:

- liczba stwierdzonych przestępstw – ujawnionych dzięki monitorowi – 27,
- liczba sprawców ujętych „na gorącym uczynku” – dzięki wykorzystaniu monitoringu – 54,
- liczba sprawców zidentyfikowanych dzięki nagraniom z monitoringu – 27.

Jako przykłady skutecznych działań podjętych przez osoby obsługujące system monitoringu wizyjnego wskazać należy m.in.:

- zatrzymanie trzech sprawców rozboju, do którego doszło w maju 2013 r. na terenie dworca PKS,

- zatrzymanie dwóch sprawczyń, napadu do którego doszło w lipcu 2013 r. w rejonie ul. Lipowej,
- zatrzymanie sprawców kradzieży, do której doszło we wrześniu 2013 r. przy ul. Langiewicza.

Na realizację zadań związanych z utrzymaniem systemu monitoringu wizyjnego w 2013 r. wydatkowano środki w wysokości ok. 82 000 zł.

8. OCHRONA ŚRODOWISKA I ZIELEŃ MIEJSKA

8.1. Gospodarka odpadami

Przygotowania do wdrożenia systemu gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie Lublina wymagały uwzględnienia złożonego charakteru powiązań wielu grup interesariuszy, w szczególności lokalnej społeczności, w tym poszczególnych osób oraz ich formalnych i nieformalnych przedstawicieli, władz samorządowych, organizacji społeczeństwa obywatelskiego, osób fizycznych i prawnych posiadających nieruchomości w zarządzie, społeczności akademickich oraz przedstawicieli biznesu. Spójna koncepcja systemu zgłębiającego zadnienie sprawnego, funkcjonalnego, wydajnego ekonomicznie oraz opartego na wysokich standardach zbierania i odbierania odpadów komunalnych, znalazła odzwierciedlenie w dokumentach systemowych tj. odpowiednich uchwałach Rady Miasta Lublin, specyfikacji istotnych warunków zamówienia, umowach cywilnych w sprawie zamówienia publicznego na odbieranie i zagospodarowanie odpadów.

Dzisiejszy formalno-prawny porządek oraz pozyskane za 6 miesięcy rzeczywiste dane dotyczące gospodarowania odpadami komunalnymi pozwalają z perspektywy czasu ocenić skalę trudności i wyzwań dla ustanowienia i wdrożenia wydajnych mechanizmów zarządzania odpadami komunalnymi w Lublinie.

Poprzednio funkcjonujący system (przed 1.07.2013 r.), którego rewolucyjnej zmiany jesteśmy świadkami, w sposób istotny utrudniał, a czasami wręcz uniemożliwiał pozyskanie kluczowych informacji dotyczących masy i źródeł emisji wytworzonych na terenie Lublina poszczególnych rodzajów odpadów komunalnych, których odbiór i zagospodarowanie po 1 lipca br. przejęła gmina. Te utrudnienia wynikały w szczególności z następujących uwarunkowań:

- przedsiębiorcy świadczący usługi odbioru odpadów komunalnych składali do wójta/burmistrza/prezydenta informacje o ogólnej masie odebranych odpadów, która nie uwzględniała źródła pochodzenia odpadów zależnie od typu nieruchomości (zamieszkałe i niezamieszkałe – w tym firmy),
- zbiorcze zestawienia danych o rodzajach, ilościach i sposobach gospodarowania odpadami przekazywane przez przedsiębiorców marszałkowi województwa zawierały dane obejmujące informacje dotyczące całej działalności przedsiębiorcy, które nie uwzględniały podziału na poszczególne rodzaje odpadów odbieranych z poszczególnych gmin,
- biorąc pod uwagę gorącą dyskusję publiczną, niewiadomą pozostawał wzrost ilości odpadów, które po 1 lipca „pojawiają” się w systemie powszechnie obowiązującym wszystkich mieszkańców. Źródłem niewiadomych był fakt, że nie wszyscy wytwórcy posiadali podpisane umowy indywidualne na odbiór odpadów, a umowy zawarte często obejmowały ściśle określoną ilość wybranych rodzajów odpadów,
- przed 1 lipca powszechnie obowiązywał „pojemnikowy” sposób rozliczania umów na odbieranie odpadów, niezależnie od masy zgromadzonych w tych pojemnikach odpadów.

Złożoność powyższych warunków spowodowała, że kluczowym zagadnieniem, zarówno na etapie ustalania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, jak również tworzenia dokumentacji przetargowej (SIWZ wraz z umową), stało się właściwe określenie ilości i źródeł wytwarzania poszczególnych rodzajów odpadów komunalnych, których odebranie i poprawne zagospodarowanie gmina ma obowiązek sfinansować.

W tym celu uwzględniono wszystkie zidentyfikowane oraz możliwe do zaistnienia uwarunkowania zakładając szacunkowy procent wzrostu ilości niektórych rodzajów odpadów. Do otrzymanej w ten sposób szacunkowej masy odpadów dzisiaj odnosimy dane rzeczywiste pozyskane w trakcie 1 półrocza funkcjonowanie systemu. Pozwala to na ocenę rzetelności pracy wykonanej na etapie przygotowań gminy Lublin przed 1.07.2013 r., w szczególności w zakresie zapewnienia stabilnego samofinansowania się systemu. Znane są bowiem w Polsce przypadki znaczącego przeszacowania lub niedoszacowania wartości gminnych rynków gospodarki odpadami, co obecnie skutkuje obowiązkiem zmiany

opłaty lub/i warunków świadczenia usługi odbioru i zagospodarowania odpadów, co w kontekście zapewnienia stabilności tego rynku są wysoce niekorzystne, ponieważ negatywnie wpływają m.in. na ryzyko inwestycyjne oraz wysokość budżetowania przez gminę.

Gmina została zobowiązana zorganizować system gospodarki odpadami komunalnymi, zgodnie z zapisami ustawy oraz z warunkowaniami miejscowymi. Merytorycznie odpowiedzialny za to zadanie został Wydział Ochrony Środowiska, który aktualnie prowadzi na bieżąco nadzór nad funkcjonowaniem gminnego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi w Lublinie. W tym celu w Urzędzie Miasta utworzona została struktura organizacyjna zarządzająca przygotowaniem oraz wdrożeniem wypracowanych rozwiązań. Zarządzeniem Prezydenta Miasta Lublin z dn. 17.08.2012 r. Nr 139/8/2012 dokonano zmiany Regulaminu Organizacyjnego Departamentu Inwestycji i Rozwoju poprzez utworzenie w ramach Wydziału Ochrony Środowiska:

- referatu ds. gospodarki odpadami komunalnymi, który realizuje w szczególności zadania z zakresu:
  - organizacji i monitoringu gospodarki odpadami komunalnymi,
  - prowadzenia rejestru działalności regulowanej,
  - nadzoru i kontroli nad podmiotami odbierającymi odpady komunalne realizującymi zadania zlecone przez gminę,
  - zorganizowania odbierania odpadów komunalnych,
  - organizacji punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych,
  - pozyskiwania, opracowania i udostępniania danych dotyczących stanu gospodarki odpadami komunalnymi,
  - przeprowadzania bieżących analiz stanu gospodarki odpadami komunalnymi,
  - przyjmowania interwencji od właścicieli nieruchomości w zakresie realizacji obowiązków związanych z odbiorem odpadów komunalnych,
  - nadzoru merytorycznego nad eksploatacją składowiska odpadów w Rokitnie i infrastrukturą towarzyszącą,
- referatu ds. finansowo-księgowego, który realizuje w szczególności zadania z zakresu:
  - prowadzenia ewidencji księgowej w zakresie dochodów z tytułu opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi,

- bieżącej kontroli terminów płatności, wystawiania upomnień i tytułów wykonawczych,
- sporządzania sprawozdań finansowych, budżetowych i w zakresie operacji finansowych oraz przygotowania danych do opracowywania analiz.

Od początku, tj. od 2012 r. oraz w początkach 2013 r., przygotowanie rozwiązań systemowych obejmujących całość zadań dotyczących gospodarowania odpadami komunalnymi wykonywał referat ds. gospodarki odpadami komunalnymi, przed którym stały trudne wyzwania organizacyjne, m.in.:

- stworzenie podstaw systemu (koncepcja, założenia, analiza rynku), w tym:
  - określenie ilości odpadów na podstawie różnych źródeł,
  - określenie rodzajów odpadów z uwzględnieniem rodzaju i sposobu transportu,
  - określenie technicznych wymogów dla zbierania odpadów (rodzaje i ilości pojemników i worków) oraz zagospodarowania (sposób przetworzenia aby osiągnąć wymagane prawem poziomy odzysku i ograniczenia składowania),
  - uwarunkowania rynku – zapotrzebowanie na sprzęt, gęstości zabudowy,
  - ekonomiczne zbilansowanie systemu – w szczególności określenie wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi,
  - przygotowanie propozycji uchwał (np. regulaminu utrzymania czystości i porządku, wzoru deklaracji, w sprawie stawki opłat, częstotliwości opłaty),
  - podział na sektory (rejony odbioru odpadów),
- przygotowanie przetargu na odbieranie i zagospodarowanie odpadów, w tym:
  - obliczenie szacunkowej wartości zamówienia,
  - określenie warunków świadczenia usługi przez przedsiębiorców – wzór umowy,
  - określenie warunków udziału w przetargu, w zakresie posiadania wiedzy i doświadczenia, dysponowania odpowiednim potencjałem technicznym, dysponowania odpowiednimi osobami zdolnymi do wykonania zamówienia,
- stworzenie bazy danych o nieruchomościach i właścicielach nieruchomości,

- przygotowanie i przeprowadzenie akcji informacyjnej i edukacyjnej w zakresie zmian w postępowaniu z odpadami komunalnymi,
- określenie zasad funkcjonowania punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych,
- utworzenie strony internetowej zawierającej informacje dla mieszkańców i jej bieżąca aktualizacja,
- obsługa mieszkańców przy składaniu deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi,
- gromadzenie danych z instalacji do unieszkodliwiania, prowadzenie statystyk, sporządzanie okresowych sprawozdań do GUS i Urzędu Marszałkowskiego, Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska,
- ciągła kontrola firm wywozowych,
- kontrola ilości odpadów deklarowanych przez mieszkańców.

W pierwszych miesiącach 2013 r. do pracy dołączyli pracownicy zatrudnieni w referacie ds. finansowo-księgowych. Obecnie system obsługiwany jest przez 20 osób. Nowa organizacja pracy Wydziału Ochrony Środowiska została przygotowana w celu przejęcia nowych zadań i wdrożenia przepisów ustawy najpóźniej do dn. 1.07.2013 r. Zadania wykonane w pierwszej połowie w 2013 r. skupiały się głównie na czynnościach tworzących podstawy wdrażanego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi. Złożoność problemu, niezależnie od kompetencji poszczególnych stanowisk pracy, wymagała aktywnego zaangażowania wszystkich pracowników referatu.

Organizacja pracy w okresie przygotowawczym skupiała się głównie na następujących zadaniach:

Wyliczenie stawek opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi:

- zadanie to rozpoczęło się już w 2012 r. Związane było z dogłębną analizą kosztów systemu gospodarowania odpadami komunalnymi na podstawie niepełnych danych, gdyż jedynie takie były dostępne,
- przeprowadzono wariantową analizę wypracowanych metod liczenia kosztów: od pojemników, według wydatków na zagospodarowanie odpadów oraz zmodyfikowaną metodą kosztorysowania pełnych kosztów operacyjnych i zagospodarowania odpadów. Jednakże uzyskane tymi sposobami wyniki obarczo-

ne były dużym ryzykiem błędu (zbyt duża ilość niewiadomych), toteż ostatecznie przyjęto metodę opartą na dotychczasowych opłatach za odbieranie i zagospodarowanie odpadów, zmodyfikowaną o uwzględnienie kosztów realizacji nowych obowiązków ustawowych. Po obliczeniu kosztów funkcjonowania systemu niezbędne było ich rozłożenie zgodne z uchwaloną dn. 25.01.2013 r. nowelizacją ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, tak, aby zgodnie z zapowiedzią Prezydenta Miasta Lublin opłaty były zróżnicowane według rodzaju zabudowy i wielkości gospodarstwa domowego,

- wymagało to ponownego przeliczenia kosztów operacyjnych w zabudowie jedno- i wielorodzinnej oraz ich odpowiedniego rozłożenia, z uwzględnieniem potrzeb rodzin wielodzietnych i osób starszych, które często żyją samotnie lub we dwoje w skromnych warunkach, w wielu wariantach cechujących się różnym rozkładem obciążeń i różną wielkością deficytu budżetowego.

Przygotowanie projektów uchwał Rady Miasta w sprawie:

- regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie miasta Lublin (Nr 657/XXVI/2012 ze zm.),
- określenia szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości z terenu miasta Lublin i zagospodarowania tych odpadów w zamian za uiszczoną przez właściciela nieruchomości opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi (Nr 656/XXVI/2012 ze zm.),
- wyboru metody ustalania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz stawki tej opłaty (Nr 659/XXVI/2012),
- terminu, częstotliwości i trybu uiszczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi (Nr 658/XXVI/2012 ze zm.),
- wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właścicieli nieruchomości (Nr 660/XXVI/2012),
- zadanie to rozpoczęło się już w 2012 r. Powyższe uchwały zostały podjęte przez Radę Miasta Lublin na sesji w dn. 20.12.2012 r., jednakże nowelizacja ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach z dn. 25.01.2013 r. umożliwiła ich udoskonalenie,

- w okresie późniejszym przygotowane zostały i uchwalane poprawki do przyjętych uchwał „odpadowych”, ze względu na potrzebę przejęcia przez Gminę obowiązku wyposażenia nieruchomości w pojemniki, żądania mieszkańców (dotyczące np. zmiany kwartalnego na miesięczny termin płatności) i uwagi organów nadzoru. Szczególnie trudnym zadaniem było opracowanie wzoru deklaracji, ze względu na brak odpowiedniego sprzętu, oprogramowania i doświadczenia w wykonywaniu podobnych zadań.

Uzyskanie danych niezbędnych do zaprojektowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi w Lublinie:

- Wydział Ochrony Środowiska nie dysponował żadną wiarygodną bazą danych o nieruchomościach zamieszkałych (meldunek stanowił dane orientacyjną), toteż konieczne było stworzenie takiej bazy we współpracy z Wydziałem Spraw Administracyjnych i Wydziałem Informatyki i Telekomunikacji,
- inne dane (np. ilość obsługiwanych pojemników, wysokość dotychczasowych opłat) wymagały kontaktów ze spółdzielniami mieszkaniowymi i innymi zarządcami nieruchomości oraz z Urzędem Statystycznym w Lublinie,
- uwarunkowania istniejące przed 1.07.2013 r., co wspomniano na wstępie, stanowiły istotne utrudnienie w liczbowym ujęciu ilości i rodzajów odpadów niezbędnych do zagospodarowania oraz kosztów z tym związanych, uwzględniając realizację nowych wymogów ustawowych.

Dialog z mieszkańcami miasta:

- nowy system budził sprzeciw znacznej części mieszkańców Lublina, a większość z nich nie rozumiała zasad jego funkcjonowania. Toteż istniała konieczność pojęcia działań edukacyjno-informacyjnych w zakresie nowego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi,
- zapoczątkowane zostały one organizacją konsultacji społecznych tj. spotkań z radnymi, radami dzielnic, przedsiębiorcami oraz mieszkańcami, na których, prezentowane były zmiany w sposobie gospodarowania odpadami komunalnymi w Lublinie oraz korzyści płynące z tych zmian,
- przed konsultacjami społecznymi została uruchomiona strona internetowa odpady.lublin.eu, na której można znaleźć przygotowane materiały (w tym prezentacje multimedialne) zawierają-

ce kompleksowe informacje i porady na temat gminnego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi oraz segregacji odpadów komunalnych. Dodatkowo został stworzony adres e-mail, na który można było zgłosić swoje uwagi, zastrzeżenia i pomysły,

- strona internetowa www.odpady.lublin.eu, zgodnie z przyjętym założeniem, stała się głównym miejscem publikowania informacji o gospodarowaniu odpadami komunalnymi na terenie Lublina. Została ona rozwinięta i podzielona na działy tematyczne. Ze strony internetowej mieszkańców może dowiedzieć się m.in.:
  - o bieżących sprawach (dział: Aktualności),
  - w jaki sposób wypełnić deklarację oraz zapłacić za gospodarowanie odpadami komunalnymi,
  - w jaki sposób selektywnie zbierać odpady, lokalizacja pojemników na poszczególne frakcje odpadów,
  - w jaki sposób pozbyć się odpadów problemowych np. odpadów niebezpiecznych, baterii, akumulatorów, elektroodpadów, przeterminowanych leków,
  - zapoznać się z materiałami edukacyjno-informacyjnymi w postaci zamieszczonych wersji elektronicznych materiałów drukowanych oraz spotów informacyjnych,
  - zapoznać się z aktami prawnymi warunkującymi i określającymi działanie systemu gospodarowania odpadami komunalnymi,
  - uzyskać kompleksową informację na temat przedsiębiorców obsługujących poszczególne rejony miasta oraz nieruchomości,
  - znaleźć odpowiedź na najczęściej zadawane pytania,
- statystyki pokazują, że strona ta cieszy się dużym zainteresowaniem mieszkańców ponieważ od lipca 2013 r. została ona odwiedzona 17 933 razy,
- w ramach prowadzonych działań edukacyjnych w 2013 r. została przygotowana szeroka kampania reklamowa, na temat nowego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi - „EKO TY – EKO LUBLIN”. Kampania pomogła w upowszechnianiu idei segregacji odpadów. Na jej potrzeby zostały przygotowane materiały drukowane oraz multimedialne informujące

o zmianach w gospodarowaniu odpadami komunalnymi oraz promujące selektywną zbiórkę odpadów takie jak:

- ulotka informacyjna,
- spot telewizyjny,
- spot radiowy,
- animacja na ekranach LCD w autobusach MPK,
- billboardy,
- artykuły prasowe,
- spotkania i informacje radiowe i telewizyjne,
- emisja materiałów informacyjnych została rozłożona na całe drugie półrocze 2013 r. tak, aby informacja dotarła do jak największej liczby mieszkańców i jak najlepiej utrwaliła się w świadomości mieszkańców,
- w ramach działań edukacyjno-informacyjnych do wszystkich nieruchomości na terenie Lublina została wysłana przesyłką bezadresową informacja w postaci ulotki oraz listu od dyrektora Wydziału Ochrony Środowiska. Dodatkowo do nieruchomości jednorodzinnych oraz do zarządców nieruchomości do ulotki i listu została dołączona deklaracja o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi,
- została uruchomiona infolinia dla mieszkańców, dzięki której każdy mógł uzyskać niezbędne informacje i odpowiedź na pytania i wątpliwości. W prasie zaczęły się ukazywać artykuły sponsorowane, wkładki tematyczne i banery promocyjne. Również na stronach internetowych zostały zamieszczone artykuły o nowym systemie oraz banery odsyłające na stronę www.odpady.lublin.eu,
- zostały zorganizowane spotkania dla prasy i telewizji, w celu przekazania materiałów informacyjnych, które zostały za ich pośrednictwem były rozpowszechniane,
- została nawiązana współpraca z organizacjami ekologicznymi, w celu jak najbardziej kompleksowego informowania mieszkańców i wykorzystania jak największej liczby kanałów dotarcia,
- w ramach działalności edukacyjnej, tematyka nowego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi była obecna przy okazji różnych wydarzeń kulturowych, jak na przykład Ekopiknik 2013, gdzie mieszkańcy mogli również uzyskać informacje o zasadach gospodarki odpadami w Lublinie, jak również od-

dać problemowe odpady jak zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,

- przy okazji wysyłki pism związanych z opłatami za gospodarowanie odpadami komunalnymi do właścicieli nieruchomości którzy złożyli deklarację, dołączona została ulotka informacyjna, gdzie były opisane szczegółowo zasady gospodarowania poszczególnymi rodzajami odpadów, niezbędne numery kontaktowe, lokalizacja punktów PSZOK, oraz dołączony został schemat selektywnej zbiórki odpadów,
- w celu stworzenia jak najlepszego mechanizmu identyfikacji materiałów, które były rozpowszechnione w przestrzeni miejskiej, wykorzystano system identyfikacji wizualnej marki EkoLublin, zgodnie z którym projektowane były i są materiały informacyjno-edukacyjne, oraz znakowane są pojemniki i samochody komunalne będące w użyciu przy obsłudze gminnego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi,
- jednolity sposób wizualizacji spowodował coraz większe identyfikowanie loga marki EkoLublin z prawidłowymi nawykami w gospodarowaniu odpadami komunalnymi. Marka EkoLublin zaczęła być znacznie bardziej przez mieszkańców identyfikowana i kojarzona z ważnymi proekologicznymi działaniami oraz ideą selektywnego zbierania odpadów.

Zbieranie danych porównawczych na temat nowo tworzonych gminnych systemów gospodarowania odpadami komunalnymi:

- wypracowanie optymalnych rozwiązań wymagało przyjrzenia się systemom tworzonemu w innych gminach, zwłaszcza w miastach Unii Metropolii Polskich. W tym celu konieczna była analiza wdrażanych rozwiązań organizacyjnych w innych samorządach, możliwa dzięki aktywnemu pozyskiwaniu niezbędnych danych,
- obserwacja stron internetowych samorządów i firm gospodarujących odpadami z całej Polski, a także kontakt telefoniczny z nimi, często był utrudniony wskutek niechęci do udzielania informacji, np. z powodu podejrzeń o cele komercyjne,
- w kolejnych miesiącach wprowadzania ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach sytuacja ulegała poprawie w tej dziedzinie.

Obsługa składanych przez mieszkańców deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi:

- miesiąc czerwiec 2013 r. w całym Wydziale został podporządkowany, przyjmowaniu, obsłudze i wprowadzaniu dostarczonych deklaracji do systemu informatycznego,
- z uwagi na szczególne obciążenie pracą w tym okresie, odbywało się to często kosztem realizacji innych zadań.

Opracowanie dokumentacji przetargowej i przeprowadzenie przetargu na odbieranie i zagospodarowanie odpadów komunalnych:

- było to najtrudniejsze zadanie w 2013 r., wymagające dużego zaangażowania, poprzedzone analizą podobnych dokumentacji z innych miast i gmin oraz ich uwarunkowań organizacyjnych i prawnych,
- po sporządzeniu SIWZ-u i niezbędnych załączników (w szczególności Szczegółowy Opis Przedmiotu Zamówienia oraz projekt umowy) niezbędna była ich modyfikacja, związana z udzielaniem odpowiedzi na pytania uczestników przetargu.

Dn. 24.04.2013 r. ogłoszono przetarg na odbieranie i zagospodarowanie odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych położonych na obszarze miasta Lublin (w związku z podziałem miasta na 7 sektorów Uchwała Nr 553/XXIII/2012 Rady Miasta Lublin z dn. 6.09.2012 r. w sprawie podziału obszaru miasta Lublin na sektory, w celu zorganizowania odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, przetarg podzielono na siedem części).

W dn. 27.06.2013 r. podpisano z wybranymi w drodze postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego umowy na odbieranie i zagospodarowanie odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych położonych na obszarze miasta Lublin z Wykonawcami:

- część II, III, V, VI – KOM-EKO S.A. z siedzibą w Lublinie ul. Wojenna 3, 20-424 Lublin (4 sektory),
- część I, IV, VII – MPO SITA Lublin Sp. z o. o. z siedzibą w Lublinie ul. Ciepłownicza 6, 20 – 479 Lublin (3 sektory).

Termin obowiązywania podpisanych umowy 31.12.2014 r. (półtora roku). Cały proces przetargowy odbył się bez założeń. Ustalono wynagrodzenie na podstawie cen jednostkowych za odebranie i zagospodarowanie 1 Mg następujących rodzajów odpadów:

- zmieszane odpady komunalne,

- frakcja sucha odpadów komunalnych,
- odpady zielone,
- meble i inne odpady wielkogabarytowe,
- odpady budowlane i rozbiórkowe – odpady budowlane i rozbiórkowe.

W celu zabezpieczenia interesu Gminy przedsiębiorcy Kom-Eko S.A. oraz MPO Sita Lublin Sp. z o. o., zgodnie z podpisanymi umowami są zobowiązani do:

- odbierania i zagospodarowania odpadów komunalnych, zbieranych na terenie wszystkich nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy, położonych w wyznaczonych sektorach na obszarze miasta Lublin,
- wyposażenia wszystkich nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy, położonych we wskazanych sektorach na obszarze miasta Lublin,
- wystarczającą ilość oznakowanych pojemników do zbierania odpadów zmieszanych odpadów komunalnych,
- wystarczającą ilość oznakowanych pojemników lub worków do selektywnego zbierania odpadów komunalnych,
- sporządzenia i dostarczenia właścicielom nieruchomości harmonogramu odbioru poszczególnych rodzajów odpadów,
- zapewnienia kontaktu z przedsiębiorcą obsługującym dany sektor z wykorzystaniem telefonu, faksu, poczty elektronicznej oraz prowadzenia strony internetowej,
- osiągnięcia wymaganych poziomów ograniczenia, recyklingu, przygotowania do ponownego użycia oraz odzysku, papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła.

W związku z realizacją zadania odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych na dzień 1.07.2013 r.:

- wszystkie nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy mają zabezpieczoną możliwość zbierania odpadów komunalnych w specjalistycznych pojemnikach i workach,
- ilość dostarczonych pojemników i worków była taka jak dotychczasowa, natomiast systematycznie w ramach realizacji usługi odbioru odpadów, przedsiębiorca w uzgodnieniu z właścicielem nieruchomości, dostarczał kolejne pojemniki lub worki (o ile zaistniała taka potrzeba),
- terminy odbioru odpadów z nieruchomości, tzw. harmonogramy odbioru odpadów, ustala przedsiębiorca w porozumieniu

z właścicielem nieruchomości. Harmonogramy zostały dostarczone mieszkańcom, są również zamieszczone na stronach internetowych przedsiębiorców,

- zmiana ilości oraz rodzajów dostarczonych pojemników odbywa się w bezpośrednim uzgodnieniu właściciela nieruchomości z przedsiębiorcą obsługującym nieruchomość. Kontakt z przedsiębiorcą jest możliwy z wykorzystaniem telefonu, faksu, poczty elektronicznej oraz za pośrednictwem strony internetowej.

Druga połowa roku skupiała się wokół zagadnień pracy własnej na poszczególnych stanowiskach pracowniczych oraz nadzorem nad nowym systemem. Firmy wyłonione w przetargu w pierwszych tygodniach funkcjonowania systemu nie dotrzymywały określonego w SIWZ i umowie przetargowej standardu świadczonej usługi, a i później zdarzały się drobne uchybienia. Dlatego wszyscy pracownicy referatu byli zaangażowani w reagowanie na skargi mieszkańców i w kontakt z obiema firmami w celu usprawnienia systemu. Swoje uwagi zgłaszały też inne instytucje, np. GİODO. Uwagi indywidualnie rozpatrywano.

Od 01.07.2013 r. Gmina Lublin została zobowiązana zorganizować system gospodarki odpadami komunalnymi, zgodnie z zapisami ustawy oraz z uwarunkowaniami miejscowymi. W tym celu w Urzędzie Miasta utworzona została struktura organizacyjna zarządzająca przygotowaniem oraz wdrożeniem wypracowanych rozwiązań. Zarządzeniem Prezydenta Miasta Lublin z dn. 17.08.2012 r. Nr 139/8/2012 dokonano zmiany Regulaminu Organizacyjnego Departamentu Inwestycji i Rozwoju poprzez utworzenie w ramach Wydziału Ochrony Środowiska referatu ds gospodarki odpadami komunalnymi oraz referatu ds. finansowo-księgowych.

Referat ds. finansowo-księgowych realizuje w szczególności zadania z zakresu:

- prowadzenia ewidencji księgowej w zakresie dochodów z tytułu opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi,
- bieżącej kontroli terminów płatności, wystawiania upomnień i tytułów wykonawczych,
- sporządzania sprawozdań finansowych, budżetowych i w zakresie operacji finansowych oraz przygotowania danych do opracowywania analiz,

- prowadzenie ewidencji właścicieli nieruchomości w zakresie realizacji obowiązku składania deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi,
- weryfikacja danych zawartych w deklaracjach o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi,
- wydawanie decyzji określających wysokość opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

Referat ds. finansowo-księgowych zatrudnia 11 osób. Deklaracje o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w ilości 19 806 szt. zostały złożone przez osoby fizyczne i osoby prawne. Z tego tytułu naliczenie należnej opłaty za II półrocze 2013 r. wyniosły 21 877 211 zł. Wpłaty dokonane przez właścicieli nieruchomości zamieszkałych za II półrocze 2013 r. wyniosły – stan zgodnie z terminem płatności na dzień 15.01.2014 r. – 20 681 461,96 zł. Wskazuje to na ściągalność opłaty na poziomie 94,5 % co potwierdza, wysoką akceptację społeczną dla rozwiązań przyjętych w Lublinie. W celu wyegzekwowania zaległości z tytułu nieuiszczenia opłaty wystawiono 1 181 szt. upomnień. Ponadto do 1 300 właścicieli nieruchomości zostały wysłane wezwania do złożenia deklaracji.

W II półroczu 2013 r. zaksięgowano 46 820 szt. wpłat na indywidualnych kartach płatników. Powyższe dane wskazują, że system gospodarowania odpadami komunalnymi w Lublinie bilansuje się i stanowi układ samofinansujący się. W ten sposób osiągnięta została zgodność w przesłanką ustawową, mówiącą że gmina nie może do gospodarowania odpadami „dokładać” ani na nim „zarabiać”.

8.2. Zieleń miejska

W ramach zadania – utrzymaniem, kompleksową konserwacją i renowacją zieleni objęto pow. ok. 212 ha (parki, skwery, zieleńce zlokalizowane na terenach należących do Gminy Lublin).

Wykonywany zakres prac:

- kompleksowa konserwacja trawników na pow. 212 ha (pięciokrotne koszenie wraz z wygrabianiem),
- wygrabienie na pow. 11 ha liści z trawników w okresie jesienno-wiosennym,

- obsada rabat i pielęgnacja kwietników – pielęgnacja rabat kwiatowych znajdujących się na Placu Litewskim o łącznej pow. 457 m². Dokonano trzykrotnej obsady rabat, w okresie wiosennym i jesiennym bratkami, w okresie letnim begonią, mrozami, szalwią, kanną,
- pielęgnacja drzew, krzewów i żywopłotów – w ramach prac przy drzewostanie usunięto 206 szt. drzew zgodnie z wydanymi decyzjami Wydziału Ochrony Środowiska oraz wykarczowano drzewa i krzewy (wiek do 10 lat) w ilości 385 szt. W 2013 r. nasadzono 492 szt. krzewów i 59 szt. drzew, w ramach prac przy żywopłotach przeprowadzono dwukrotne cięcie żywopłotów i odchwaszczanie. Ponadto objęto pielęgnacją pow. 25 615 m² skupin na terenach parków, skwerów i zieleńców,
- prace porządkowe – w ramach prac prowadzono zbieranie na bieżąco wszelkich zanieczyszczeń z trawników,
- konserwacja, naprawa, malowanie i remonty ławek, koszy i innych urządzeń architektury ogrodowej stanowiących wyposażenie parków, skwerów i zieleńców,
- w ramach zadania prowadzone były również prace związane z utrzymaniem rowów i urządzeń melioracyjnych w Parku Ludowym.

Utrzymanie placów zabaw:

- w ramach zawartych w 2013 r. umów utrzymywanych było 47 placów zabaw. Na bieżąco były prowadzone prace porządkowe obejmujące m.in. utrzymanie terenów w czystości, opróżnianie koszy, koszenie trawy, utrzymanie wymaganego poziomu żwirowych i piaskowych podłoży, remonty elementów ogrodzenia, naprawę i konserwacje urządzeń zabawowych,
- umowy obejmują również przeprowadzanie kontroli stanu technicznego placów zabaw: regularnej, funkcjonalnej i corocznej podstawowej oraz wymianę piasku w piaskownicach (2x w roku) oraz coroczne uzupełnianie nawierzchni.

Zagospodarowanie działek w sposób zwiększający ich atrakcyjność poprzez nowe nasadzenia roślin ozdobnych. Przedmiotowe prace przeprowadzono:

- na terenie przy ul. Ruskiej – posadzono 574 szt. krzewów iglastych, 1 752 szt. krzewów liściastych, 6 szt. drzew, założono 500 m² trawnika z rolki, skwer wyposażono w 4 szt. ławek i 2 szt. koszy na śmieci. Na skwerze wykonano nasadzenia

z forsycji, sosny górskiej, berberysu, krzewuszki, trzmieliny, pięciornika oraz głogu,

- na terenie przy ul. Jagiełły – posadzono 1 00 szt. krzewów, 4 szt. drzew, wykonano nawierzchnie żwirowe oraz z płyt betonowych, skwer wyposażono w 4 szt. ławek i 2 szt. koszy na śmieci. Na skwerze zostały wykonane nasadzenia z następujących gatunków roślin: klon, berberys, forsycja, sosna górska, pięciornik, róża, tawuła.

Budowa skwerów:

- w 2013 r. zostały wykonane 2 skwery w dzielnicy Bronowice – skwer im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego oraz skwer im. Jana Pawła II,
- w ramach prac wykonano roboty budowlane, oświetleniowe oraz ogrodnicze. W ramach robót budowlanych na skwerze im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego zostały ustawione słupy, wybudowana pergola, montaż elementów małej architektury. Na skwerze im. Jana Pawła II została wybudowana pergola, zakupiono i zamontowano urządzenia małej architektury, wykonano ogrodzenie, ustawiono słupy z cytatami Jana Pawła II, wybudowano scenę letnią,
- na obu skwerach została przebudowana istniejąca sieć elektroenergetyczna, co umożliwiło oświetlenie skwerów,
- na obu skwerach dokonano nowych nasadzeń roślin. Skwer kardynała Stefana Wyszyńskiego jest w tonacji biało-czerwonej natomiast Jana Pawła II żółto-niebieskiej. Na skwerze Kardynała Stefana Wyszyńskiego wykorzystano takie gatunki roślinne jak: berberys, cis, róża, bluszcz, tulipany, begonie, konwale natomiast na skwerze im. Jana Pawła II nasadzono brzozy, forsycję, złotokap, pięciornik krzewiasty, tawuły, róża, ligustr pospolity, krokusy, zimowity, narcyzy, miskanty chińskie, bluszcz pospolity.

W ramach zadania dotyczącego prac remontowo-modernizacyjnych i innych zgłoszonych przez rady dzielnic, finansowanych z rezerwy celowej miasta wykonano następujące zadania:

- Bronowice – wykonano plac dla „seniorów” obok bloku Plage-Laśkiewicza 9, tj. stół do szachów (betonowy) z siedziskami oraz ławki betonowe. Nawieziono i rozplantowano piasek na działce obok placu zabaw przy ul. Firlejowskiej pod boisko do piłki siatkowej,

- Głusk – zakup furtki na plac zabaw, zakup i montaż betonowego stoła do gry w szachy oraz betonowego stołu do gry w ping-ponga, zakup i montaż orbitreku w parku dzielnicowym, zakup i montaż ławki z oparciem i kosza na odpady,
- Kośminek – wykoszenie placu przy ul. Tetmajera/Suliślawickiej, Wspólnej, Skrzynieckiej oraz zakup i montaż na tych terenach ławek,
- Stare Miasto – montaż siedzisk wokół murków na Placu Rybnym, montaż i zakup 4 ławek wzdłuż alejki na błoniach pod Zamkiem,
- Śródmieście – zamontowanie karuzeli typu „Bak” na placu zabaw przy ul. Farbiarskiej, ustawienie kosza na śmieci w okolicy ławki na skwerze przy ul. Wiercieńskiego,
- Tatary – doposażenie placu zabaw nad Bystrzycą przy Osiedlu Przyjaźni o huśtawkę dla małych dzieci, konika na sprężynie, ławkę bez oparcia oraz ściankę wspinaczkową,
- Węglin Południowy – doposażenie placu zabaw dla dzieci przy ul. Łukowskiej w huśtawkę podwójną dla dzieci, karuzelę czteroramienną, dwa bujaki na sprężynie oraz zakup i montaż dwóch koszy z blachy ocynkowanej na terenie zielonym na rogu ul. Podhalanskiej i ul. Gdańskiej,
- Węglin Północny – doposażenie placu zabaw przy ul. Cyda w tablicę z regulaminem oraz zjeżdżalnię dla małych dzieci,
- Wieniawa – modernizacja placu zabaw w wąwozie przy ul. Popieluszki – uzupełnienie urządzeń i elementów małej architektury (ustawiono piaskownicę kwadratową, równoważnię okrągłą, bujak przestrzenny, belkę kwadratową na sprężynach, mostek ruchomy, 3 ławki bez oparcia, 3 ławki z oparciami, 3 kosze na śmieci w obudowie drewnianej),
- Wrotków – doposażenie placu zabaw w urządzenia zabawowe zlokalizowanego przy ul. Medalionów (okolice osiedla Łąkowa) tj. zestaw sprawnościowy i huśtawkę dla dzieci,
- Za Cukrownią – doposażenie placu zabaw na skwerku przy ul. Betonowej (huśtawka-ważka, drabinki, mostek ruchomy),
- Czuby Północne – zakup i ustawienie siłowni zewnętrznej na działce pomiędzy Zespołem Szkół Nr 10 przy ul. Biedronki a Przedszkolem Nr 31 przy ul. Tymiankowej, zakup dwóch ławek z oparciem,

- Czechów Południowy – zakup i montaż ogrodzenia placu zabaw przy ul. Radzyńskiej 22.

Doposażenie terenów zielonych w ławki i kosze:

- ustawiono 50 szt. ławek bez oparcia i 50 szt. koszy na śmieci wzdłuż ścieżki rowerowej od ul. Zawilcowej do ul. Bryńskiego,
- zakupiono i zamontowano na terenach zielonych i placach zabaw (w tym plac zabaw przy ul. Fulmana): 7 szt. ławek stalowych bez oparcia, 5 szt. ławek stalowych z oparciem, 4 szt. koszy na śmieci w obudowie drewnianej, 11 szt. koszy na śmieci z blachy ocynkowanej, 17 szt. regulaminów na place zabaw oraz 5 szt. metalowych wkładów do koszy,
- zakupiono i zamontowano ogrodzenie na placu zabaw przy ul. Lisa i Malczewskiego,
- doposażono plac zabaw przy ul. Świerkowej w sześciokąt wielofunkcyjny,
- przeprowadzono modernizację placu zabaw przy ul. Radzyńskiej 22.

Rewaloryzacja Ogrodu Saskiego w Lublinie:

- w ramach zakończonego projektu pn.: Rewaloryzacja Ogrodu Saskiego w 2013 r. wykonano prace budowlane i zieleniarskie,
- w zakresie prac budowlanych zostały przebudowane oraz wykonane nowe nawierzchnie. Rozebrano wszystkie nawierzchnie asfaltowe i betonowe na ścieżkach parkowych, oraz wszystkie istniejące schody terenowe. Rozebrano nieczynną fontannę we wnętrzu ogrodowym przy Uniwersytecie Medycznym. Zostały wykonane następujące rodzaje nawierzchni: z kruszyw mineralnych, na alejkach i placach o spadkach podłużnych poniżej 5 %, asfaltobetonowa i z kostki granitowej na alejkach stromych, żwirowa, piaszczysta, z płyt piaskowca, z nieregularnych kamieni. Długość przebudowanych chodników wynosi 4 409 m natomiast przebudowanych 95 m. Zostały wykonane nowe schody terenowe, stopnie z pełnych bloków piaskowca i obudowa z płyt piaskowca oraz z kostki granitowej,
- przebudowano i rozbudowano plac zabaw dla dzieci. Został on wyposażony w nowe urządzenia zabawowe takie jak: bujak dla młodszych dzieci, klocki wspinaczkowe, piaskownicę, zjeżdżalnię dla młodszych dzieci, zjeżdżalnię dla starszych dzieci, huśtawkę podwójną oraz zestaw drabinek. Teren placu zabaw zo-

stał utwardzony nawierzchnią żwirową oraz piachem w strefach bezpieczeństwa pod urządzeniami zabawowymi. Cały plac został ogrodzony,

- ponadto został wykonany remont muru historycznego na odcinku od al. Długosza do ul. Leszczyńskiego w ramach którego zostały wykonane nowe fundamenty żelbetowe, został rozebrany istniejący mur i wymurowany nowy przy wykorzystaniu cegły rozbiórkowej oraz wykonano ścianę oporową żelbetową,
- wykonano całkowitą przebudowę niecki stawu dolnego, koryta cieku wodnego oraz stawu górnego. W ramach tych prac rozebrano istniejącą nieckę betonową, na nowo zostały uformowane spadki skarp, półki i dno. Usunięto głazy kamienne przy linii brzegowej wzdłuż cieku wodnego, zdemontowano istniejącą folię uszczelniającą, rozebrano górny próg oraz wykonano wykop pod koryto cieku. Wykonano nowe niecki stawów i koryta cieku z zastosowaniem izolacji przeciwwodnej z laminowanej maty bentonitowej. W cieku wodnym wykonano progi i kaskady z kamienia. Wykonano nową obudowę drewnianą istniejącego „mnicha”, wymieniono deskowanie ścian oraz wykonano nowe zadaszenie,
- w całym parku zostały ustawione nowe elementy małej architektury ogrodowej tj.:
  - drewniany trejaż w północnym aneksie salonu ogrodowego,
  - ławki drewniane w kolorze białym – 68 szt.,
  - ławki parkowe z oparciem – 199 szt.,
  - ławki parkowe bez oparcia – 8 szt.,
  - kosze na śmieci – 84 szt.,
- w ramach projektu zostały wyremontowane także obiekty budowlane i elementy małej architektury znajdujące się na terenie Ogrodu Saskiego. Wykonano prace budowlano-izolacyjne przy Kapliczce Chrystusa, pomniku Bieczyńskiego, altanie i zegarze słonecznym,
- w ramach prac zieleniarskich w 2013 r. na terenie Ogrodu Saskiego wykonano zabiegi agrotechniczne, przygotowano podłoże pod nasadzenia nowych roślin, wykonano nowe trawniki, przeprowadzono zabiegi pielęgnacyjne w koronach drzew 203 szt., nasadzono nowe drzewa 78 szt. oraz krzewy 34 502 szt., posadzono 87 936 szt. bylin, 30 000 szt. roślin okrywowych, 21 658 szt. roślin cebulowych, 3 560 szt. pnączy,

700 mb żywopłotu z bukszpanu, założono 93 m² kwietników i 720 m² różanek. Wszystkie nasadzenia zostały wykorzystane. Przez cały okres trwania prac nasadzenia były na bieżąco pielęgnowane,

- w miesiącach wiosennych wykonano prace obejmujące usunięcie gniazd gawronów w Ogrodzie oraz ich płoszenie.

8.3. Oczyszczanie utwardzonych terenów miasta poza pasem drogowym

Stałym utrzymaniem w okresie całego roku objęto pow. 174 000 m², którą w sezonie zimowym odśnieżano i uszorstniano każdorazowo po opadach śniegu. Pozostałe powierzchnie odśnieżano na interwencje.

W okresie letnim częstotliwości stałego ręcznego oczyszczania powyższej powierzchni zawierały się w przedziale od raz na dwa tygodnie do dwa razy na tydzień oraz codziennie w ścisłym centrum miasta (np. Plac Litewski, Plac Lecha Kaczyńskiego, Plac po Farze). Pozostałe, nieujęte w stałym utrzymaniu tereny utwardzone podlegały jednorazowym, tzw. interwencyjnym oczyszczaniom.

W ramach zadania remont ciągów pieszych zrealizowano łącznie 12 usług remontowych lub bieżącego utrzymania w miejscach:

- plac przy ul. Popiełuszki,
- schody przy ul. Północnej,
- chodnik przed Ogrodem Saskim,
- schody przy ul. Wyżynnej 43,
- schody przy ul. Romantycznej i Gościnnej,
- chodnik przy Al. Racławickich,
- poręcz przy ul. Lwowskiej 32,
- ciąg pieszy przy ul. Nałęczowskiej,
- schody na terenie Parku Ludowego,
- ciąg pieszy na Placu Kaczyńskiego,
- ogrodzenie przy ścieżce rowerowej w pobliżu ul. Graffa,
- ciąg pieszy na skarpie przy Zamku Lubelskim.

W ramach zadań zgłaszanych przez rady dzielnic zrealizowano:

- remont chodnika przy ul. Wyżynnej 10,

- remont chodnika pomiędzy ul. Bursztynową 14 a 16a,
- remont chodnika na skwerze przy zbiegu ul. Głębokiej i ul. Raabego.

9. KULTURA, SPORT I TURYSTYKA

9.1. Działalność miejskich instytucji kultury

W roku 2013 Miasto Lublin prowadziło 11 instytucji kultury: Centrum Kultury w Lublinie, Dzielnicowy Domu Kultury „Bronowice”, Zespół Pieśni i Tańca „Lublin” im. Wandy Kaniorowej, Teatr im. H. Ch. Andersena w Lublinie, Galerię Labirynt, Ośrodek „Brama Grodzka-Teatr NN” w Lublinie, Miejską Bibliotekę Publiczną im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie, Ośrodek Międzykulturowych Inicjatyw Twórczych „Rozdroża”, Dzielnicowy Dom Kultury „Węglin”, Teatr Stary w Lublinie i Warsztaty Kultury w Lublinie.

9.1.1. Centrum Kultury w Lublinie

We wrześniu 2013 r. Centrum Kultury powróciło do siedziby przy ul. Peowiaków 12 wyremontowanej w ramach projektu „Rewitalizacja klasztoru powiatykowski na Centrum Działań Artystycznych w Lublinie”. Działania instytucji obejmowały realizację i prezentację projektów artystycznych, pracę warsztatową oraz działania w zakresie edukacji i upowszechniania kultury oraz stwarzanie warunków do prowadzenia aktywności twórczej poprzez prowadzenie różnorodnych form działalności.

Na uroczystości związane z otwarciem odnowionej siedziby złożył się cykl wydarzeń ułożonych w dwóch blokach: 20.09.2013 r. – Inauguracja otwarcia, 21-29.09.2013 r. – „Codziennie Kultura” – cykl wydarzeń artystycznych w ramach tygodnia otwarcia. W programie znalazły się: koncerty, spektakle, wykłady, spotkania, warsztaty, pokazy filmowe i wydarzenia interdyscyplinarne oraz plenerowe. W wydarzeniach przygotowanych na otwarcie Centrum Kultury udział wzięło ponad 13 000 osób.

W październiku odbył się XVIII Międzynarodowy Festiwal Konfrontacje Teatralne. Edycję otworzyła Gala wręczenia nagrody im. Prof. Zbigniewa Hołdy. Podczas 8 festiwalowych dni zaprezentowano 16 spektakli teatralnych, m.in. „When the Mountain

change its clothing” Teatru Muzycznego Heinera Goebbelsa i Carmina Slovenica Vocal Theatre oraz „Lód” Teatru Provisorium, a także „Low Pieces” Xaviera Le Roy. W ramach festiwalu odbyły się wykłady i spotkania, m.in. z prof. Krystyną Duniec „Ciało w teatrze”. W Kinie Konfrontacji odbywały się seanse filmowe, a wieczorne koncerty w ramach Muzycznych Konfrontacji Nocą miały miejsce w klubie festiwalowym.

Kontynuował działalność Teatr Centralny, w którego skład wchodzi: Teatr Provisorium, Kompania „Teatr”, Lubelski Teatr Tańca, Scena Prapremier InVitro, Teatr Maat Projekt i neTTTheatre, prezentując w sumie 51 przedstawień. W 2013 r. wyprodukowano 4 spektakle teatralne: Teatr Provisorium – „Lód”, Scena Prapremier InVitro – „Liza”, Lubelski Teatr Tańca – „Historie, których nigdy nie opowiedzieliśmy”, neTTTheatre – „Ala ma sen”. Spektakle Teatru Centralnego obejrzało łącznie 4 326 widzów.

Premierowy spektakl teatralny „Lód” Teatru Provisorium w reżyserii Janusza Opryńskiego na podstawie powieści Jacka Dukaja, został wystawiony w Centrum Kultury łącznie 4 razy. W spektaklu obok lubelskich aktorów biorą udział znani aktorzy scen warszawskich. Ponadto w 2013 r. Teatr Provisorium prezentował także wcześniejszą produkcję: „Braci Karamazow” m.in. na Małej Scenie Teatru Kote Marjanishvili State Drama Theatre w Tibilisi. Twórcy scenografii i kostiumów do tego spektaklu zdobyli nagrodę główną RST VizuArt Festiwalu Scenografów i Kostiumografów w Rzeszowie. Teatr Provisorium wraz z Kompanią „Teatr” prezentowały również spektakl „Ferdydurke”.

W 2013 r. Lubelski Teatr Tańca prowadził aktywną działalność artystyczną i edukacyjną. LTT był organizatorem: 17 edycji Międzynarodowych Spotkań Teatrów Tańca, z bogatym programem spektakli twórców z zagranicy i Polski, wykładami, projekcjami filmowymi, akcjami performatywnymi, a także warsztatami tańca współczesnego oraz warsztatami improwizacji w przestrzeni miasta. Po raz kolejny odbyło się Letnie Forum Tańca Współczesnego. Działalność rozpoczęło Centrum Ruchu LTT oferując lekcje tańca zarówno dla amatorów jak i profesjonalistów w różnych grupach wiekowych. W 2013 r. Lubelski Teatr Tańca prezentował spektakle: premierowe „Historie, których nigdy nie opowiedzieliśmy”, „hello kitty”, „gracerunners”, „Takarazuka Camp”, „nano”, „NN. Wacławowi Niżyńskiemu”, „48/4”. Przedstawiciel LTT wziął

udział w podpisaniu listu intencyjnego w sprawie rozwoju projektów edukacyjnych i artystycznych z dziedziny tańca i współorganizacji Polskiej Platformy Tańca w 2014 r. w Lublinie. Medal Komisji Edukacji Narodowej za szczególne zasługi dla oświaty i wychowania otrzymała Anna Żak aktorka LTT.

Scena PraPremier InVitro to pierwszy w Polsce teatr, którego wszystkie realizacje mają charakter prapremierowy. Teksty wystawiane na deskach sceny są za każdym razem ich pierwszą odsłoną w kraju. Scena Prapremier InVitro w 2013 r. zrealizowała 20 wydarzeń, w tym prezentacje spektakli, debaty, spotkania z publicznością. Spektakle wystawiano zarówno w siedzibie jak i na festiwalach. Były to: premierowa „Liza”, „Kamienie w Kieszonkach”, „Zły” i „Aporia 43”, pokazany także w ukraińskim Łucku. Przedstawienia w sumie obejrzało ok. 2 500 widzów.

Celem grupy teatralnej neTTheatre było tworzenie spektakli, koncertów, performansów z użyciem nowego języka artystycznego nawiązującego do współczesnych form komunikowania. Grupa stworzyła pierwszy w Europie teatr internetowy dający możliwość oglądania spektaklu na miejscu oraz transmitowania ich na żywo w Internecie. neTTheatre prowadził również działalność edukacyjną organizując sesje warsztatowe z udziałem artystów z dziedziny teatru, muzyki i sztuk wizualnych. W 2013 r. neTTheatre zaprezentował: spektakle „Turandot”, (Główna Nagroda na Festiwalu Maskarada w Rzeszowie oraz nagrody aktorskie dla Pawła Chomczyka i Mariusza Laskowskiego) oraz „Zwierzątka małe zwierzenia”, „Kukła. Księga Blasku”, a także spektakl premierowy „Ala ma sen”. W ramach programu „Codziennie Kultura” neTTheatre zaprezentował również „Dotyk Dźwięku” – Gabinet multimedialnych luster, pokaz pracy projektu „Dynamika metamorfozy – warsztat aktora antycznego” organizowanego w ramach współpracy z Instytutem Grotowskiego we Wrocławiu oraz 2 wykłady. W ramach współpracy ze Stowarzyszeniem Artystów „Bliski Wschód” pokazano solo performance Nazario Diaz, pt. „Złoto”.

W 2013 r. program kuratorski Maat Festiwalu przekształcił się w program realizowany w postaci rezydencji artystycznych rozciągniętych na przestrzeni całego roku. Artyści/tancerze (Magda Jędra, Anita Wach, Kaya Kołodziejczyk, Anna Steller, Rafał Urbacik, Przemek Kamiński i Korina Kordova, Basia Bujakowska,

Mikołaj Mikołajczyk) podczas ośmiu rezydencji, pracowali nad swoimi projektami solo, a końcowe wyniki prac w formie premierowych spektakli zostały zaprezentowane podczas finału na V Maat Festiwalu 'border – line', w ramach którego zaprezentowano ponadto: otwarte lekcje tańca, spotkania z zaproszonymi rezydentami, premierę teatru Maat Projekt „WHATEVER” oraz projekcje filmów dokumentalnych. Teatr prezentował w 2013 r. spektakle: „Station de corps”, „Lang” „Whatever”, „I Ifigenia” w Krakowie, Toruniu, Poznaniu, Rzeszowie, Łodzi oraz siedzibie CK: Tomasz Bazan aktor, twórca Teatru został członkiem międzynarodowego zespołu kuratorów 'contexts Bodies' w Tel Aviv w 2013'.

W ramach czterech dni VIII edycji Festiwalu Teatrów Europy Środkowej „Sąsiedzi” zaprezentowanych zostało osiem spektakli w dwóch nurtach tematycznych – nurt słodki (3 spektakle) oraz nurt gorzki (5 spektakli). Odbyły się również trzy dyskusje panelowe prowadzone przez o. Tomasza Dostatniego z udziałem Pawła Smoleńskiego, Grzegorza Linkowskiego, Aleksandry Kilch i Macieja Stasińskiego oraz twórców i publiczności.

Działający w Centrum Kultury Kinoteatr Projekt kontynuował swoją działalność poprzez promocję i popularyzację kina niezależnego, przybliżając publiczności najciekawsze zjawiska światowego kina krótkometrażowego. W 2013 r odbyły się festiwale: Złote Mrówkojady, Festiwal Filmów dobrze Zakręconych, Pełny Metraż oraz lubelskie repliki festiwali MFF Etiuda&Anima, Short Waves, Euroshorts oraz Festiwalu Filmów, Form Jednominutowych i Festiwalu Animator.

Przy organizacji wydarzeń. Kinoteatr współpracował z MFF Etiuda&Anima oraz Fundacją Ad Arte a także Fundacją SE-MA-FOR, poznańskim festiwalem Animator i lubelską MBP Filią „Biblio” Kinoteatr zorganizował kilkugodzinny pokaz filmowy w przestrzeni miasta, prezentował filmy w kawiarni „Kawka” i na „Moście Kultury”.

Galeria Biała w 2013 r. zorganizowała 5 wystaw indywidualnych, 1 wystawę zbiorową, 2 wystawy zewnętrzne a w ramach Młodego Forum Sztuki, programu edukacyjnego dla studentów Wydziału Artystycznego UMCS w Lublinie, 4 wystawy. W ramach działań edukacyjnych przeprowadzono 18 zajęć warsztatowych z dziećmi. Do prezentowanych wystaw wydano 2 katalogi.

Pracownia Słowa, Studium Kultury oraz zespół taneczny Rytm wchodzące w skład działu Edukacji Kulturalnej Centrum Kultury, były odpowiedzialne za przygotowanie merytoryczne i organizacyjne przedsięwzięć kulturalnych o charakterze edukacyjno-kulturalnym. W 2013 r. zrealizowały one min. takie działania jak: „Festiwal Wielokulturowy Lublin 2013”, cykl spotkań „Dookoła Świata”; Konkurs Poezji, Prozy i Pieśni Patriotycznej „Ojczyzna moja najmiłsza”, III Ogólnopolskie Seminarium Sztuki Słowa i Teatru, cykliczne warsztaty literackie, teatralne i technik mówienia, 5 konkursów recytatorskich, V Ogólnopolski Program Rozwoju Chórów Szkolnych „Śpiewająca Polska” oraz konkursowy przegląd amatorskiego ruchu artystycznego „Scena Młodych”, udział w wielu ogólnopolskich konkursach tanecznych oraz projekcie „Roztańczona szkoła”.

Wschodnioeuropejska Platforma Sztuk Performatywnych (East European Performing Arts Platform) z siedzibą w Centrum Kultury w Lublinie jest siecią na rzecz rozwoju sztuk performatywnych (teatru i tańca) w Europie Środkowej i Wschodniej, a jej działania są skierowane do niezależnych twórców teatralnych i tanecznych, kuratorów, krytyków, teoretyków oraz osób prowadzących niezależne ośrodki artystyczne i festiwale. Celem jest wspieranie współpracy z krajami Partnerstwa Wschodniego. Do głównych działań zrealizowanych w 2013 r. należą: program rezydencyjny, rezydencje artystyczne, warsztaty (choreograficzne, dramaturgiczne, reżyserskie, dla krytyków i badaczy teatru oraz dotyczące różnych aspektów pracy dokumentalnej w teatrze, sztukach plastycznych i filmie), seminaria, konferencje oraz projekty badawcze i projekty realizowane we współpracy z innymi ośrodkami tanecznymi i teatralnymi.

Wśród wielokierunkowej działalności Centrum Kultury w 2013 r. na uwagę zasługują takie działania, inicjatywy i projekty jak:

- działalność Lubelskiego Salonu Artystycznego (8 wydarzeń w 7 tytułach wybranych z najbardziej prestiżowych scen kraju),
- działalność Działu Impresaryjnego (V Lublin Jazz Festiwal, współorganizacja III Lubelskiego Festiwalu Land Art),
- Pracownia Sztuki Zaangażowanej Społecznie Rewiry (akcje społeczno-artystyczne w przestrzeni publicznej),
- działalność Pracowni Promocji Dziedzictwa Kulturowego,

- działalność w zakresie informacji i publicystyki kulturalnej prowadzonej przez Lubelski Informator Kulturalny ZOOM,
- Most Kultury. Przez trzy wakacyjne miesiące 2013 r. w przesterzeniu Mostu Mariana Lutosławskiego zorganizowano ponad 100 różnych wydarzeń: 19 koncertów, 25 imprez muzycznych, 6 spotkań, 17 seansów filmowych, 17 warsztatów (dla dzieci, tanecznych i sztukmistrzów), 7 potańcówek, 4 spektakle improwizacji. Poza tym odbyły się także 2 spływy kajakowe, pikniki kulinarne, spotkania z książką, działał warsztat rowerowy,
- Latające Warsztaty Rękodzieła,
- Festiwal Integracje Mediacje który był częścią projektu Wschód Kultury obejmującego działaniami trzy miasta wschodniej Polski – Białystok, Lublin i Rzeszów.

9.1.2. Warsztaty Kultury w Lublinie

W 2013 r. instytucja kontynuowała organizację największych i najbardziej popularnych wydarzeń kulturalnych w mieście jednocześnie budując swój bogaty bieżący program działalności. Z szeroką ofertą dla odbiorców indywidualnych, którzy pragną aktywnie uczestniczyć w życiu kulturalnym, poszerzając jednocześnie swoją wiedzę.

Najbardziej rozpoznawalnym wydarzeniem organizowanym przez Warsztaty Kultury jest Noc Kultury obejmująca swoim zasięgiem całe miasto. Podczas przedsięwzięcia wszystkie instytucje kulturalne przez całą noc oferują darmowy wstęp oraz specjalne atrakcje. Najważniejszą sceną wydarzeń Nocy Kultury jest publiczna przestrzeń miejska, gdzie teatry o światowej renomie stają na równi z ulicznymi artystami, muzyka symfoniczna przeplata się z jazzem, folkiem i elektro-funkiem. Wszystkie te wydarzenia których liczba co roku się zwiększa przyciągają do Lublina dziesiątki tysięcy osób.

W 2013 r. Warsztaty po raz pierwszy były organizatorem Festiwalu „Inne Brzmienia” projektu artystycznego przeznaczonego dla miłośników muzyki i sztuk pokrewnych. Festiwal obejmował 3 dni wydarzeń z udziałem zespołów muzycznych z Polski i ze świata oraz szereg wystaw artystów zajmujących się fotografią, malarstwem i sztukami wizualnymi na najwyższym światowym poziomie. Po raz pierwszy na festiwalu pojawił się program dla dzieci „Małe Inne Brzmienia”.

Carnaval Sztuk-Mistrzów to kilkudniowa prezentacja wielkich widowisk z pogranicza nowego cyrku, teatru i sztuki alternatywnej w przestrzeni miasta; unikatowe wydarzenie łączące nowoczesny nurt sztuki z wielokulturową tradycją Lublina. W trakcie Carnawalu Sztuk-Mistrzów Lublin odwiedzają artyści i specjaliści sztuki cyrkowej z wielu krajów Europy, którzy oprócz spektakli i widowisk prowadzą cykle warsztatów dla profesjonalistów i amatorów. W 2013 r. Carnaval Sztuk-Mistrzów zgromadził 70 000 publiczności na 85 spektaklach cyrkowych, 26 projekcjach filmowych, imprezach plenerowych.

Bardzo popularny i licznie odwiedzany Jarmark Jagielloński jest połączeniem tradycji historycznych Jarmarków ze współczesną wymianą kulturalną i gospodarczą. Łączy wartości kultury tradycyjnej i propagowanie dorobku regionalnych grup etnicznych i religijnych, zarówno w sferze materialnej jak i niematerialnej, z wymogami nowoczesnego produktu kulturalno-turystycznego. W trakcie Jarmarku kultura tradycyjna prezentowana jest zarówno w swoich formach autentycznych, jak i wzbogaconych współczesnymi elementami artystycznymi, inspirującymi się folklorem. Jarmark poprzez koncerty, spektakle, wystawy, warsztaty, pokazy rzemiosła i plenery artystyczne w przestrzeni publicznej prowadzi szeroką edukację i promocję kultury tradycyjnej.

Inne ważne wydarzenia organizowane przez Warsztaty Kultury to: muzyczny festiwal Solo Życia pozwalający zaprezentować się młodemu zespołom i artystom z Lublina, Jazz Bez ukraińsko-polski festiwal muzyczny z jedenastoletnią tradycją podczas którego występują znakomici muzycy z całego świata. „Wschód Kultury – Festiwal Integracje – Mediacje gdzie trzy miasta – Białystok, Lublin, Rzeszów odkrywają nowe możliwości współdziałania środowisk na rzecz obiegu kultury ponad granicami, wymiany artystycznej i kulturalnej, mobilności artystów i dzieł.

Warsztaty Kultury w 2013 r. podejmowały wiele działań w ramach prezentacji Kultur Partnerstwa Wschodniego. Była to m.in. Orientacja: Białoruś – białoruska sztuka aktualna, która zainaugurowała cykl prezentacji sztuki współczesnej najważniejszych środowisk niezależnych krajów Europy Wschodniej, wystawa „Hole Mole” prezentująca najciekawsze propozycje białoruskiej sztuki współczesnej czy Sputnik Photos „U” fotograficzny esej o współczesnej Ukrainie. W ramach budowania sieci kulturowej

partnerstwa wschodniego instytucja współorganizowała Międzynarodowe Seminarium Kultura dla Partnerstwa Wschodniego w którym uczestniczyło ponad 100 przedstawicieli organizacji kulturalnych i miast z Polski, Ukrainy, Białorusi, Armenii, Azerbejdżanu, Mołdawii, a także Europy Zachodniej, m in. Słowacji, Francji, Szwecji i Węgier. Ponadto Warsztaty Kultury brały udział w wydarzeniach i spotkaniach z partnerami w celu budowania sieci, w tym: ArtPlatform (Mińsk, Białoruś), Partnerstwo Wschodnie jako projekt kulturowy (Sejny, Krasnogruda), Trans Europe Halls, (Ryga, Łotwa), European Diploma in Cultural Project Management (Ateny, Grecja), Eastern Partnership Ministerial Conference on Culture (Tbilisi, Gruzja).

Prezentacja nowych nurtów sztuki polskiej we Lwowie nastąpiła na ArtNastup, który przekracza i redefiniuje schematy międzynarodowej współpracy kulturalnej, w poszukiwaniu nowej formuły dialogu ponad granicami. ArtNastup został przygotowany przez Warsztaty Kultury wspólnie ze Stowarzyszeniem Artystycznym Dzyga (Lwów).

Projektami prowadzonymi w instytucji przez cały 2013 r. były:

- Kino bez barier – cykl „Miasto movie” cotygodniowe pokazy kolejnych filmów uprzednio wyselekcjonowanych pod kątem poziomu artystycznego i spójności z przyjętą osią tematyczną. Spotkania z kulturą – „Book it! – kilka zdań o muzyce” cykl wieczorów autorskich poświęconych życiu i twórczości znanych artystów polskiej sceny muzycznej oraz spotkań z autorami lub bohaterami niedawno wydanych książek o tej tematyce. W 2013 r. odbyły się spotkania z Tomaszem Budzyńskim, Sebastianem Rerakiem i Jerzecem Mazollem, Sławomirem Gołaszewskim oraz zespołem Zjednoczony System,
- „Spotkania Opowiadaczy” w czasie, których opowiadacze z całego kraju oraz artyści działający w ramach ruchu odnowy tradycji opowiadania historii (storytelling revival) prezentują niezwykle historie. W 2013 r. w ramach projektu odbyły się wydarzenia: „Budzenie świata”, „Dlaczego miód jest słodki?” i „Opowieści smaków i zapachów”,
- Lub design! cykl interdyscyplinarnych wydarzeń – warsztatów, wykładów i akcji skoncentrowanych wokół tematyki designu oraz miejskiej przestrzeni publicznej, podzielony na moduły te-

matyczne: Ogrodnictwo miejskie, Przestrzeń miejska oraz Wnętrza,

- Majsternia Sztuki – Galeria bez ścian - Projekt „Grodzka 5”, którego celem jest spojrzenie na historię od strony architektury, budynków, dokumentów, śladów materialnych, ale też pojedynczych ludzi i ich wspomnień związanych z miejscem przy ul. Grodzkiej 5.

Bardzo ważnym wieloletnim, interdyscyplinarnym programem rozpoczętym w 2013 r. są „Dzielnice Kultury”. Jego celem jest zwiększenie potencjału kulturalnego dwudziestu siedmiu dzielnic Lublina oraz zmniejszanie dysproporcji w dostępie do kultury na terenie poszczególnych obszarów miasta. Przygotowane wspólnie projekty z operatorami kulturalnymi w dzielnicach: Czechów Północny, Czechów Południowy, Ponikwoda, Wieniawa, Śródmieście, Stare Miasto, Rury, Za Cukrownią, Wrotków były realizowane w drugim półroczu 2013 r.

Warsztaty realizują również projekt Inkubator Animacji Kultury mający na celu podniesienie poziomu kwalifikacji pracowników i wolontariuszy podmiotów działających w sektorze kultury w zakresie zarządzania i tworzenia projektów społeczno-kulturalnych, program szkoleniowo edukacyjny Wolontariusz Kultury, projekty dla dzieci i młodzieży: „Mała Majsternia”, „Lekcje Sztuki”.

Warsztaty wydają Internetowy magazyn poświęcony tematyce kulturalnej i społeczno-politycznej „Kultura enter”. W 2013 r. ukazało się 6 numerów magazynu z kilkunastoma nigdzie wcześniej niepublikowanymi artykułami i esejami. Kultura Enter była też organizatorem spotkań związanych z tematyką Ukrainy.

9.1.3. Dzielnicowy Dom Kultury „Bronowice”

W 2013 r. w Dzielnicowym Domu Kultury „Bronowice” realizowane były programy mające na celu zaspakajanie potrzeb środowiska lokalnego poprzez prowadzenie działalności w zakresie upowszechniania kultury i edukacji kulturalnej. Ze względu na lokalizację instytucji dom kultury kieruje swoją ofertę do mieszkańców dzielnic charakteryzujących się ograniczoną możliwością korzystania z alternatywnych sposobów spędzania wolnego czasu oraz ograniczonymi środkami na korzystanie z zasobów kultury i sztuki.

W okresie sprawozdawczym Dzielnicowy Dom Kultury „Bronowice” realizował 23 formy zajęć stałych, których adresatami są różne grupy wiekowe – zarówno dzieci i młodzież, jak i osoby dorosłe oraz seniorzy. W 2013 r. w DDK działały: zakresie edukacji plastycznej: cztery Dziecięce Zespoły Plastyczne, Dziecięcy Zespół Plastyczny w Filii oraz Grupa Twórcza dla Dorosłych; w zakresie edukacji tanecznej: Zespół Tańca Nowoczesnego „ETE-ZJA”, Cztery Zespoły Zajęć baletowych dla dzieci, Zajęcia baletowe dla dzieci – Filia Tatary, Hip-Hop – nauka dla dzieci, Hip-hop zajęcia dla młodszych dzieci, Hip-Hop dla dorosłych – Filia Tatary, Nauka tańca Hip-Hop – Filia Tatary, w zakresie edukacji teatralnej: Grupa Teatralna oraz Zespół Teatralny „Kurtynka” – Filia Tatary, w zakresie edukacji muzycznej: Nauka gry na gitarze – Filia Tatary, w zakresie edukacji językowej: Warsztaty lingwistyczne 2 grupy DDK i 2 grupy – Filia Tatary, w zakresie interdyscyplinarnej edukacji przedszkolnej: Artystyczne Studio „Smyka”, Akademia Malucha, Akademia Smyka, Rytmika, Artystyczne Studio „Elf” i rytmika – Filia Tatary. Odbýwały się także Interdyscyplinarne zajęcia dla seniorów: Cafe Senior DDK Bronowice, Klub Seniora – Filia Tatary, interdyscyplinarne zajęcia warsztatowe: Warsztatownia, spotkania Klubu Rodzica prowadzące poradnictwo pedagogiczne oraz zajęcia ruchowe: Aerobik, Zumba oraz Aerobik – Filia Tatary.

W 2013 r. Dzielnicowy Dom Kultury „Bronowice” kontynuował działania w zakresie organizacji i współorganizacji wydarzeń artystycznych i edukacyjnych. Zrealizowano 70 takich projektów adresowanych do różnych grup wiekowych. Były to zarówno działania o charakterze artystycznym i edukacyjnym, jak i formy typowo rekreacyjne, służące integracji społecznej oraz mające na celu miłe spędzenie czasu wolnego przez mieszkańców.

Wśród nowych inicjatyw kulturalnych wychodzących naprzeciw zapotrzebowaniu środowiska podjętych w 2013 r. wskazać można między innymi takie wydarzenia, jak: Stacyjkowo, czyli wieczorne spotkanie z Tuwimem – wydarzenie przygotowane z okazji ogłoszenia roku 2013 Rokiem Juliana Tuwima; Listy bardzo uczuciowe – działanie mające na celu przypomnienie tradycji pisanía listów; Ogólnopolski tydzień DIY – włączenie się w ogólnopolską akcję mającą na celu promowanie kreatywności; Muzyczne Poranki – cykl rodzinnych koncertów edukacyjnych promują-

cych muzykę klasyczną i poważną połączonych z warsztatami plastycznymi i tanecznymi.

W roku 2013 Dzielnicowy Dom Kultury „Bronowice” był organizatorem pięciu wydarzeń o charakterze konkursowym. Były to następujące inicjatywy: Organizacja XVIII Wojewódzkiego Konkursu Plastycznego „Mój Świat-Teatr”, Eliminacje do VI Ogólnopolskiego Turnieju Szachowego Dzielnic Miasta Lublin, Konkurs fotograficzny „Rodzina – historia, codzienność, zwyczaje” organizowany w ramach projektu „Bliżej siebie. Trzy kultury, jedna Europa...”, Ogólnopolski Konkurs Fotograficzny „Dzieła Mistrzów Inspiracją Współczesnej Fotografii” oraz VII Przegląd Małych Form Teatralno-Wokalnych „Jasełka i kolędy polskie”. W konkursach udział wzięło łącznie 826 uczestników. Członkowie kół i zespołów działających w DKK „Bronowice” w roku sprawozdawczym wzięli udział w 15 zewnętrznych wydarzeniach o charakterze konkursowym, zarówno lokalnych, jak i krajowych oraz międzynarodowych. Uczestnicy konkursów zdobyli łącznie 28 nagród i 29 wyróżnień.

DDK „Bronowice” prowadził również działalność wystawienniczą w 3 galeriach: Galerii Krańcowej, Galerii Małej oraz Galerii „W Pasażu” funkcjonującej w Filii DDK. W roku 2013 zrealizowanych zostało łącznie 26 wystaw, które obejrzało ponad 7 000 osób. W ramach działalności wystawienniczej DDK „Bronowice” kontynuował cykl „Komentarz Pana Koziółka” – cotygodniową wystawę rysunków satyrycznych autorstwa Ludwika Paczyńskiego, które są odpowiedzią na bieżące wydarzenia społeczne i polityczne w kraju i na świecie. W okresie sprawozdawczym odbyło się 48 zmian ekspozycji, które obejrzało ok. 6 000 osób.

W 2013 r. Dzielnicowy Dom Kultury „Bronowice” realizował program „Suwak – Prowadzenie edukacji kulturalnej, społecznej i artystycznej na terenie bloków socjalnych przy ul. Wrońskiej i ul. Grygowej” mający na celu aktywizację środowiska zagrożonego wykluczeniem społecznym. Wśród inicjatyw zrealizowanych w ramach programu znalazły się zarówno zajęcia cykliczne (warsztaty językowe, muzyczne, plastyczne, kuglarskie, taneczne, zajęcia z dogoterapii, spotkania z psychologiem), jak również wydarzenia okolicznościowe (koncert, spektakle, warsztaty teatralne, wyjazd edukacyjny, tworzenie teledysku, spotkanie z poetą).

W ramach pilotażowej edycji programu „Dzielnice Kultury” Dzielnicowy Dom Kultury „Bronowice” koordynował działania w obszarze dziewięciu dzielnic Lublina: Abramowice, Bronowice, Dziesiąta, Felin, Głusk, Hajdów-Zadębie, Kalinowszczyzna, Kośminek, Tatary. W wyniku dwóch otwartych naborów wniosków oraz własnych propozycji programowych, do realizacji wybranych zostało łącznie 37 projektów. Grupę docelową odbiorców programu stanowiło 100 613 mieszkańców wschodnich dzielnic miasta. Większość dzielnic to obszary peryferyjne, przemysłowe, zagrożone wykluczeniem społecznym. Z tego względu Operator przyjął przy realizacji programu eklektyczny model finansowania i organizacji działań, stanowiący strategię pośrednią pomiędzy modelem stricte partycypacyjnym a modelem wprowadzania gotowych rozwiązań zakładającym przygotowanie przez Operatora określonej oferty dla poszczególnych dzielnic. Łącznie w wydarzeniach udział wzięło ponad 4 700 uczestników.

Jak co roku DDK był organizatorem Akcji „Lato w Mieście” i „Zima w Mieście”, których uczestnikami były dzieci w wieku 7-14 lat. Akcja „Zima w Mieście” była prowadzona jednocześnie w DDK „Bronowice” i Filii. Łącznie podczas ferii zorganizowano 11 wyjść i wycieczek oraz 20 zajęć świetlicowych a udział w niej brało średnio 55 dzieci dziennie. W ramach akcji „Lato w Mieście” zorganizowano 22 wyjścia i wycieczki oraz 18 zajęć świetlicowych a udział w niej brało średnio 48 dzieci dziennie. W 2013 r. do udziału w Akcji „Lato w Mieście” zaproszono dodatkowo odbiorców programu „Suwak”, a więc dzieci zamieszkujące w blokach socjalnych.

W roku 2013 Dzielnicowy Dom Kultury „Bronowice” zrealizował 4 projekty współfinansowane ze środków zewnętrznych: „Dom Kultury+ Inicjatywy Lokalne 2013”, Patriotyzm Jutra „Kobiet wojny.pl”, Polsko-Rosyjska Wymiana Młodzieży 2013 oraz Cicer cum Caule. Łączna wysokość pozyskanych środków wyniosła: 80 400 zł.

9.1.4. Zespół Pieśni i Tańca „Lublin” im. Wandy Kaniorowej

W roku 2013 Zespół prowadził zajęcia z dziećmi i młodzieżą oraz dorosłymi w grupach, które rozpoczęły pracę we wrześniu 2012 r. Zajęcia prowadzone były w 17 grupach tanecznych i 2 kapelach. Kontynuowała zajęcia również dodatkowa grupa tzw. „se-

niorów”, składająca się z byłych tancerzy Zespołu. Łączna liczba uczestników stałych form pracy to 550 osób. Na koniec sezonu szkoleniowego 2012-2013 dokonano oceny realizacji programu oraz dokonano stosownych przesunięć w poszczególnych grupach i pomiędzy grupami. W okresie letnim zorganizowano 2 letnie warsztaty szkoleniowo-wypoczynkowe adresowane do grup dziecięcych. We wrześniu 2013 r. odbył się nabór nowych członków do Zespołu, w wyniku którego przyjętych zostało 110 osób. Kontynuowano z grupami pozycje, które weszły do repertuaru Zespołu. Były to m.in. specjalne programy obrzędowe, związane z tradycjami świąt Bożego Narodzenia, Nowego Roku oraz zwyczajami wiosennymi. Opracowane zostały nowe taneczne pozycje repertuarowe: tańce podlaskie, tańce kujawskie oraz tańce górali spiskich. Znacznie wzbogacony został również muzyczny i wokalny repertuar opracowany dla wszystkich grup zespołu, co związane było z przygotowaniem materiału do nagrania nowej płyty.

Istotnym przedsięwzięciem w 2013 r. było przygotowanie i organizacja cyklu wydarzeń z okazji obchodzonego przez Zespół jubileuszu 65-lecia. W ramach obchodów zrealizowano następujące przedsięwzięcia: przygotowanie, opracowanie, nagranie i wydanie 2-płytkowego albumu muzycznego „Grajże grajku”; wydanie podręcznika dla instruktorów i choreografów „Tańce lubelskie”; wydanie okolicznościowego folderu „65 lat ZPiT „Lublin”. Zorganizowano również wiele koncertów prezentujących różne formy artystycznej działalności Zespołu: w styczniu koncert kolęd i pastorałek „Graj dudka, graj”; w kwietniu widowisko muzyczno-wokalne „Grajże grajku”, będące jednocześnie promocją nowej płyty; w maju dwa koncerty „Mały Lublin – Lublinowi” prezentujące wszystkie grupy dziecięce i młodzieżowe; w czerwcu galowy koncert „Lublin – Lublinowi”, w którym wystąpiły wszystkie grupy. Jubileuszowy koncert – widowisko, zorganizowane na Placu Zamkowym, który obejrzała kilkutysięczna widownia poprzedzony został okolicznościowym spotkaniem, podczas którego zasłużonych pracowników i tancerzy uhonorowano odznaczeniami, listami i nagrodami.

Tradycyjnie już ZPiT był organizatorem imprezy „Polonez dla Lublina” z okazji święta Konstytucji 3 Maja. W korowodzie oraz

koncercie polskich tańców i pieśni narodowych wzięło udział tysiące mieszkańców miasta.

Zespół Pieśni i Tańca „Lublin” brał udział w licznych festiwalach, zarówno w Polsce jak i za granicą. W maju II Reprezentacja uczestniczyła w Międzynarodowym Festiwalu Folklorystycznym Wereldfolkloreade w Oostrozebeke w Belgii. Również w maju działająca grupa „seniorów” reprezentowała Zespół podczas imprez zorganizowanych w Roche la Moliere we Francji z okazji 90-lecia Koła Muzycznego „Harmonia”. W terminie 12.09.-2.10. tancerze I i II Reprezentacji przebywali w Chinach, gdzie uczestniczyli w 3 międzynarodowych festiwalach w Szanghaju, Luoyang i Pekinie oraz wzięli udział w Dniach Kultury Polskiej w Shengyang organizowanych przez Ambasadę RP. W listopadzie Zespół wystąpił ze specjalnym koncertem we Lwowie podczas uroczystości 25-lecia Towarzystwa Kultury Polskiej Ziemi Lwowskiej.

W lipcu odbyły się XXVIII Międzynarodowe Spotkania Folklorystyczne, których organizatorem jest Zespół Pieśni i Tańca „Lublin”. W festiwalu wzięły udział dziecięce zespoły z Białorusi, Chin, Albanii, Czarnogóry, Słowacji, Łotwy, Gruzji, Armenii, Ukrainy i Polski. Koncerty odbywające się w Centrum Kongresowym UP, na Starym Mieście, w Dziecięcym Szpitalu Klinicznym, w Nałęczowie i Białej Podlaskiej obejrzało ok. 30 000 widzów.

W ramach działalności koncertowej Zespół zorganizował 14 „Lekcji folkloru” dla szkół i przedszkoli, w których udział wzięło ok. 3 500 osób. Część koncertów zrealizowano we współpracy z Filharmonią Lubelską. Celem tych zajęć było zapoznanie dzieci i młodzieży z polską kulturą ludową, tradycjami i zwyczajami. Każda z lekcji ilustrowana była koncertem w wykonaniu podopiecznych Zespołu.

W trakcie minionego roku poszczególne grupy Zespołu występowały także podczas różnych akcji i przedsięwzięć organizowanych na terenie Lublina jak m.in. Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy, Pomóż Dzieciom Przetrwać Zimę, Wigilia Ułanów i Poetów, festyny osiedlowe itp. Łącznie w 2013 r. odbyło się 40 koncertów w Polsce, które zgromadziły 15 000 widzów oraz 28 koncertów zagranicznych z widownią liczącą łącznie 100 000 osób.

Ważnym elementem działalności Zespołu jest działalność wychowawcza realizowana poprzez wspieranie inicjatyw kulturalnych podejmowanych przez członków Zespołu, integrację zespo-

łowej społeczności, spotkania z rodzicami tancerzy, zaangażowanie w kultywowanie tradycji wynikających z wieloletniej działalności instytucji oraz przygotowywanie młodzieży do godnego reprezentowania kraju podczas wyjazdów zagranicznych.

Najważniejszym wyróżnieniem dla Zespołu w 2013 r. było przyznanie honorowego tytułu „Ambasador Województwa Lubelskiego”.

9.1.5. Teatr im. H. Ch. Andersena w Lublinie

Teatr im. H. Ch. Andersena w 2013 r. zagrał 351 spektakli w tym 301 w siedzibie i 10 przedstawień na wyjeździe. W przedstawieniach uczestniczyło 40 780 widzów. Frekwencja na przedstawieniach wynosiła 96 %.

W 2013 r. zrealizowano cztery premiery: „Tymoteusz i łobuziaki” – dla dzieci + 3 lat, „Calineczka” – dla dzieci +5, „Pyza na polskich drózkach” – dla widzów najmłodszych 0-3lat (absolutna nowość w Lublinie) oraz „Latający kufer” – spektakl przeznaczony na obchody jubileuszu 600-lecia kontaktów dyplomatycznych między Polską a Turcją. Poza nowymi premierami prezentowane były następujące przedstawienia: „Śpiąca królewna”, „Tymoteusz wśród ptaków”, „Tymoteusz i psiucio”, „Czerwony kapturek”, „Mała syrenka”, „Kalosze szczęścia”, „Przygody pszczołki Mai”, „Królowa śniegu”, „Pasterka i kominiarczyk”, „Kto rozśmieszy pechowego nosorożca?” oraz „Jaś i Małgosia”. Obyły się także 2 gościnne pokazy spektakli: „Spowiedź w drewnie” (Teatr w Remizie) i „Polowanie na łosia” (Teatr Ziemi Chełmskiej). Po niedzielnych spektaklach odbywały się „Spotkania z bohaterem” – spotkania widzów dziecięcych z aktorami. Organizowano także spotkania grup widzów z aktorami i z rzemieślnikami teatralnymi.

Od 2013 r. w teatrze funkcjonuje Dział Edukacji Teatralnej, którego zadaniem jest poszerzanie działalności edukacyjno-warsztatowej instytucji. W ramach tej działalności zorganizowano m.in. warsztaty teatralne prowadzone przez aktorów Teatru Andersena z dziećmi i młodzieżą Lublina (III Liceum Ogólnokształcące im. Unii Lubelskiej, II Liceum Ogólnokształcące im. Zamoyskiego, Dom Kultury Węgliń, Dom Kultury ABC); warsztaty teatralne prowadzone z seniorami z Dziennego Domu Opieki Społecznej w Lublinie; spotkania i lekcje teatralne prowadzone przez twórcę

lalek w teatrze; warsztaty teatralne dla nauczycieli, instruktorów i pedagogów teatru.

W ramach ogólnopolskiej akcji „Dotknij Teatru” zorganizowano wystawę „Stop Klatka” prezentującą fotografie ze spektakli Teatru „Andersena” autorstwa artystów fotografików stale współpracujących z Teatrem, prezentowaną w przestrzeni Lublina oraz akcję „Foto Andersen” sesję fotograficzną prowadzoną przez aktorów Teatru Andersena i studentów Animacji Kultury UMCS z udziałem widzów Teatru.

W 2013 r. Teatr im. H. Ch. Andersena organizował konkursy m.in. konkursy plastyczne na projekt plakatu do spektakli „Latający Kufer” i „Tymoteusz i Łobuziaki”, „Calineczka”; Miejski Konkurs Recytatorski – wydarzenie organizowane we współpracy z Miejską Biblioteką Publiczną w Lublinie; konkurs „Pomagamy Zwierzętom przez cały rok” na prace plastyczne do kalendarza na rok 2014 wydanego przez Wydawnictwo Zielona Sowa i Teatr Andersena oraz konkurs „Świąteczna Gwiazdka” na ozdobę świąteczną ogłoszony wśród widzów Teatru Andersena.

Teatr Andersena prowadził także współpracę z Teatrem Starym w Lublinie przy produkcji spektaklu „Skarb” w reż. Leszka Mądzika. Zespół artystyczny Teatru Andersena brał udział w wydarzeniach i przedsięwzięciach Teatru Starego w Lublinie (Bitwa o literaturę, Bajkowa Niedziela) oraz współpracował z Teatrem w Remizie, Czytelnią Dramatu, DDK Węglin, DDK SM Czechów.

W 2013 r. Teatr wziął udział w Międzynarodowym Festiwalu Teatralnym „GAZIANTEP – 2013” – Turcja oraz I Międzynarodowym Festiwalu Teatrów dla Dzieci we Wrocławiu.

Teatr był również współorganizatorem wystaw: „Little Ladies Little Gentleman of Turkey” – wystawa fotograficzna przygotowana przez aktorów Teatru Andersena, której tematem są portrety dzieci z Turcji (we współpracy z Biblioteką Miejską w Lublinie, Wydziałem Nauk o Ziemi UMCS oraz Radiem Lublin, patronat honorowy – Ambasada Turcji w Polsce oraz Polska Ambasada w Ankarze), wystawa lalek teatralnych ze zbiorów Teatru Andersena prezentowana w „Biblio”, wystawa „Azjatyckie Klimaty” – wystawa lalek inspirowanych kulturą Dalekiego Wschodu ze zbiorów Teatru Andersena i kolekcji prywatnych, wystawa Ilustracji Roberto Innocentiiego z nowego wydania „Pinokia” – wystawa zorganizowana we współpracy z wydawnictwem Media Rodzina

i Biblioteką Miejską w Lublinie oraz wystawa powarsztatowa „Mój przyjaciel z...” w ramach projektu „Polska dla wszystkich” we współpracy Teatru i Biblioteki Miejskiej w Lublinie.

We współpracy z Miejską Biblioteką i Szkołą Wokalno-Aktorską Qurtyna zorganizowano Narodowe Czytanie – czytanie dzieł Aleksandra Fredry. Odbywały się także koncerty: Flamenco – we współpracy ze Studiem Ruchu i Flamenco La Vuelta z Lublina oraz Koncert Teatralny „ZAPĄŁKI ANDERSENA 2013 ” – z okazji Międzynarodowego Dnia Teatru.

Jak co roku Teatr Andersena wziął udział w akcji „Zima w mieście”. W czasie ferii zimowych teatr zagrał 16 przedstawień dla dzieci i młodzieży. Były to przedstawienia darmowe dla grup dzieci, które normalnie nie stać na zakup biletów do teatru. Frekwencja na tych przedstawieniach wyniosła 100 %.

9.1.6. Galeria Labirynt

W 2013 r. w Galerii Labirynt zorganizowanych zostało 59 wydarzeń w tym 10 wystaw. Galeria prezentowała twórczość zarówno uznanych twórców jak i młodych artystów rozpoczynających swoją karierę w nurcie sztuki współczesnej. Wśród nich znaleźli się m.in. Piotr Ukleński z wystawą „Life as it should beTM”, Iza Tarasewicz i Ana Roldan z „Ask for something that doesn't exist”, Anka Leśniak z „FADING TRACES” – kobiety w polskiej sztuce lat 70 (prezentacja wideo). Instytucja zaprezentowała również wystawę prac zakupionych do Kolekcji Galerii Labirynt w 2013 r.

Galeria w 2013 r. rozpoczęła nowy cykl wystaw indywidualnych pod nazwą „To nie jest film”. Celem projektu „To nie jest film” jest ukazanie różnorodności zastosowań wideo w sztuce najnowszej oraz potencjału artystycznego tego medium. W ramach cyklu odbyły się 3 wystawy uznanych polskich artystów: Dominik Lejman, „Przeciwwaga”, Krzysztof Wodiczko „Sztuka domeny publicznej”, Anna Baumgart „Nie pamiętam, wyobrażam sobie”.

W 2013 r. Galeria Labirynt nawiązała współpracę z wieloma instytucjami i organizacjami. Efektem tej współpracy była organizacja wydarzeń takich jak: „Laboratorium? To proste!” – wystawa o charakterze edukacyjnym przygotowana we współpracy z Nieformalną Grupą Młodzieży „Inspiratorzy”. Wystawa ilustrowała wiele ciekawych zjawisk z pogranicza nauki i sztuki. Wystawę

obejrzało 1 259 osób z grup zorganizowanych oraz 452 osoby indywidualnie, „Foto – Kolekcje: „Rzeczywiste-pozorne, Gesty, Obraz” – wystawa fotografii z kolekcji Galerii Labirynt oraz ze zbiorów Lubelskiego Towarzystwa Zachęty Sztuk Pięknych składająca się z trzech części: „Rzeczywiste-pozorne”, „Gesty”, „Obraz”. Część pierwsza prezentowana była w Galerii Lipowa 13, pozostałe w Galerii Labirynt. W ramach wystawy zrealizowany został bogaty program edukacyjny dla dzieci i młodzieży, Finał pierwszej edycji Międzynarodowego Biennale Plakatu Studenckiego ISPB Lublin 2013. Do konkursu zgłoszono blisko 1 000 prac kilkuset autorów z ponad 20 krajów świata. Współorganizatorem był Wydział Artystyczny UMCS.

We współpracy z Fundacją Sztuki Performance Galeria zorganizowała kolejną edycję cyklicznego Międzynarodowego Festiwalu Performance Platform Lublin, w którym wzięło udział 14 artystów z całego świata. Edycja w 2013 r. odnosiła się do „Performance and Body” (Galeria Labirynt, 1978), które było pionierskim wydarzeniem w Polsce poświęconym sztuce performance. Oprócz performance, dyskusji z artystami, pokazów filmowych odbyła się również wystawa dokumentująca „Performance and Body” z archiwum Galerii Labirynt.

Instytucja uczestniczyła również w organizacji ogólnopolskich festiwali filmowych: „Polskiej Animacji O!PLA” czy lubelskiej edycji „Okno na Bałkany” (wraz z kołem Naukowym Studiów Wschodnioeuropejskich UMCS).

Poza wystawami i festiwalami Galeria Labirynt organizowała liczne spotkania z artystami, wykłady z udziałem m.in. Andrzeja Kisielewskiego, Tomasza Załuskiego, Jacka Jaźwierskiego czy Joanny Rajkowskiej oraz prezentacje filmowe (organizowane we współpracy z Klubem Krytyki Politycznej w Lublinie, Przestrzenią Działań Twórczych – Tektura, Pracownią Sztuki Zaangażowanej Społecznie „Rewiry”).

Galeria zorganizowała ważną dyskusję pod tytułem: „Scena Młodego malarstwa polskiego w kontekście szkolnictwa artystycznego”. Dyskusja z udziałem wykładowców Wydziału Malarstwa ASP w Warszawie i w Krakowie oraz Wydziału Artystycznego UMCS w Lublinie, dotyczyła twórczości polskich malarzy współczesnych młodego pokolenia oraz różnych aspektów związanych z kształceniem w uczelniach artystycznych.

Ważnym wydarzeniem stała się konferencja „Student w mieście. Kultura i edukacja”, która zgromadziła wykładowców i ludzi kultury z całej Polski. Wydrzenie zorganizowane we współpracy ze Stowarzyszeniem im. St. Brzozowskiego, lubelskim klubem Krytyki Politycznej, Wydziałem Filozofii i Socjologii UMCS.

W instytucji w 2013 r. odbyły się ponad to rezydencje artystyczne Jae Ho Youn (Korea Płd.) & Sergio Millan (Hiszpania), Premiera 8 numeru Magazynu Kulturalnego Z/N Idzie Nowe/, szereg wydarzeń artystycznych w ramach Nocy w Labiryncie.

W ramach programu edukacyjnego oprócz wystaw Galeria zorganizowała 34 spotkania z cyklu „Niedziela w Labiryncie” (1 345 osób), ponadto przeprowadzono 52 warsztaty dla grup zorganizowanych dotyczących sztuki współczesnej (1 269 osób).

Galeria w związku ze zmianą swojej siedziby mogła podjąć współpracę z Radą Dzielnicy Wieniawa organizując wystawę „Czechówka+Wieniawa” oraz debatę nt. planu zagospodarowania dzielnicy Wieniawa a także współorganizując z Fundacją tu obok Festyn (Wieniawa).

9.1.7. Ośrodek „Brama Grodzka-Teatr NN” w Lublinie

W 2013 r. Ośrodek kontynuował swoją misję odślaniania i przywracania pamięci o lokalnym dziedzictwie kulturowym i historycznym określoną słowami „Pamięć-Miejsce-Obecność”.

Jedną z najważniejszych inicjatyw Ośrodka jest program Internet, w ramach którego działa Laboratorium Nowe Media, które nie tylko prezentuje działalność własną Ośrodka, ale także realizuje misję opowiadania o historii i dziedzictwie wielokulturowym Lublina z wykorzystaniem nowych mediów. W ramach tego programu funkcjonuje portal internetowy www.teatrnn.pl. Nowe technologie wykorzystano także przy realizacji projektu Lublin 2.0. Interaktywna rekonstrukcja dziejów Miasta, który w roku 2013 zaprezentowano 114 razy.

Ośrodek kontynuował działalność w ramach swoich ekspozycji stałych. Multimedialną wystawę „Pamięć Miejsca” w siedzibie Ośrodka odwiedziło ok. 5 500 osób (ok. 430 grup) z Polski i zagranicy (45 %). Ośrodek zajmował się organizacją zwiedzania Lubelskiej Trasy Podziemnej, którą odwiedziło 21 100 osób w tym ponad 2 100 obejrzało inscenizację „Z kroniki lubelskiego diabła Czarciwąsa”. Instytucja jak co roku była organizatorem wy-

darzeń: „Rocznica cudownego ocalenia Lublina z wielkiego pożaru” i „Misterium dzwonu”.

W „Domu Słów”, którego częścią jest Izba Drukarstwa Ośrodek prowadził nie tylko stałą ekspozycję maszyn i narzędzi drukarskich, zecerskich i introligatorskich, ale także zorganizował ponad 50 warsztatów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży (700 uczestników). Wystawę „Siła Wolnego Słowa 1976-1989. Spotkania i niezależny ruch wydawniczy w Lublinie”, odwiedziło ją ok. 2 000 osób (ponad 90 grup).

Inną stałą ekspozycją Ośrodka jest „Elementarz Dzieci w Obozie na Majdanku” w baraku nr 53 na terenie Państwowego Muzeum na Majdanku.

W ramach „Galerii NN” w 2013 r. zaprezentowano 2 wystawy fotografii, które obejrzało ok. 400 osób oraz prowadzono warsztaty, wykłady, pokazy. W Pracowni Fotografii powstało 30 portretów wykonanych tradycyjnymi metodami fotograficznymi.

W ramach programu Historia Mówiona, polegającego na rejestrowaniu, opracowywaniu i upowszechnianiu opowieści budujących obraz przeszłości Miasta i Regionu, pozyskano 340 kolejnych relacji, które zamieszczane są na stronie internetowej Ośrodka.

W repertuarze Teatru NN znalazło się pięć kameralnych przedstawień o wspólnym tytule „Opowieści z Bramy” oraz „Sztukmistrz z Lublina”. Przedstawienia zaprezentowano 38 razy zarówno w siedzibie Ośrodka, jak i poza nią. Kontynuowany był również program wydawniczy Ośrodka. W 2013 r. opublikowano 11 nowych wydawnictw.

Działające w ramach instytucji Laboratorium Edukacji i Animacji realizuje działania, które stały się znakiem firmowym Ośrodka. Są to m.in. „Urodziny Czechowicza”, „Misterium Światła i Ciemności”, „Marsz Pamięci dzieci z Ochronki”, „Listy do Henia. Dzień Pamięci o Holokauście”, „Urodziny Sztukmistrza”, „Spacer trasą Poematu o Mieście Lublinie”, „Jedna Brama – Dwa Święta”.

W 2013 r. wyjątkowym wydarzeniem było, zorganizowane we współpracy z Izraelskim Instytutem Yad Vashem, międzynarodowe seminarium „Nauczanie o Holokauście w miejscach pamięci”, w którym wzięło udział 26 nauczycieli i edukatorów z całej Europy.

Oprócz stałych pozycji programowych Ośrodka zorganizowano 56 wydarzeń w tym spotkania autorskie, prezentacje, promocje książek i festiwale składające się z wielu mniejszych przedsięwzięć. Do najważniejszych z nich należą m.in. VI edycja festiwalu „Miasto Poezji”, IV edycja festiwalu „Zaczarowany Lublin – Spotkania z opowiadaczami świata”, III edycja festiwalu „Śladami Singera” oraz kontynuacja cyklu Szkoła z Mistrzem, jubileusz 50 lecia pracy artystycznej Ewy Benesz, konferencja popularno-naukowa „Wołyń 1943 r. Początek”, spotkanie „Pojednanie przez trudną pamięć. Wołyń 1943” a także udział Ośrodka w Targach CEBIT w Hanowerze. Ośrodek w 2013 r. rozpoczął projekt transgraniczny „Shtetl Routes. Obiekty żydowskiego dziedzictwa kulturowego w turystyce transgranicznej” oraz kontynuował „Podziemne miasto. Lublin. Lwów. Rzeszów”, a także realizował projekty: „Teatr alternatywny i studencki w Lublinie w latach 1965 – 1990”, „Lubelska Biblioteka Wirtualna – tworzenie Archiwum Fotografii Lublina, Historia zamknięta w mieszkaniu. Opowieści o PRL”.

W poszukiwaniu młodych osób chcących zaangażować się w działalność Ośrodka powstał projekt „Najazd na szkołę”. Doszło do zacieśnienia współpracy z Katolickim Uniwersytetem Lubelskim (współpraca przy tworzeniu kierunku Teksty Kultury i Animacja Sieci) oraz z Uniwersytetem Marii Curie-Skłodowskiej.

Zasoby gromadzone w Ośrodku zainspirowały do powstania i zostały wykorzystane w 5 filmach dokumentalnych. W przypadku 2 filmów Ośrodek był ich współproducentem.

Ośrodek został wybrany liderem projektu „Lublin 2017” w zakresie historii, dziedzictwa kulturowego i pamięci a swoją działalność wyróżniony Europejską Nagrodą Obywatelską, przyznawaną przez Parlament Europejski.

9.1.8. Miejska Biblioteka Publiczna

Sieć biblioteczna MBP w 2013 r. zwiększyła się o jedną placówkę: Filię Nr 37 przy ul. Bazylianówka 85 i liczyła 37 filii. W liczbie tej mieści się 31 placówek ogólnych, 4 szpitalne, 1 ze zbiorami fonicznymi i 1 multimedialna BIBLIO. W lutym 2013 r. otwarto „American Corner Lublin” – centrum kultury i informacji o Stanach Zjednoczonych. Projekt ten jest wynikiem umowy o współpracy jaka została podpisana przez ambasadę amerykańską, Miasto Lublin i MBP w Lublinie. W roku sprawozdawczym

wykonano prace modernizacyjne i aranżację wnętrz dla nowego lokalu – Filii Nr 37, przeprowadzono remont generalny Filii Nr 11 oraz pomalowano pomieszczenia Filii Nr 29. MBP wraz z Filią Nr 2 przeprowadziły się do nowych pomieszczeń w wyremontowanym budynku Centrum Kultury.

Na zakup materiałów bibliotecznych w 2013 r. MBP przeznaczyła z dotacji budżetu Miasta kwotę w wysokości 850 000 zł oraz z dotacji MKiDN kwotę 57 972 zł. W 2013 r. zakupiono 35 566 vol. na kwotę 753 506,10 zł oraz 6 182 jednostki zbiorów specjalnych na kwotę 154 465,90 zł.

W 2013 r. z usług filii MBP korzystało 71 748 czytelników. W stosunku do roku ubiegłego MBP odnotowała wzrost o 4 203 czytelników. Biblioteka obsługuje 1 022 czytelników niepełnosprawnych.

W roku 2013 filie odnotowały 798 745 odwiedzin, w tym 629 358 w wypożyczalniach, 91 254 w czytelniach i 78 133 w Publicznych Punktach Dostępu do Internetu. Czytelnicy wypożyczyli ogółem 1 805 024 jednostki biblioteczne, w tym 1 519 076 książek, 167 114 egzemplarzy gazet i czasopism oraz 118 834 jednostki zbiorów specjalnych. W 2013 r. udzielono 263 856 informacji i kwerend (ogółem).

Poza udostępnianiem zbiorów Biblioteka prowadziła działalność kulturalno-oświatową. Ogółem w filiach MBP zrealizowano 6 420 form tej pracy. Były to min. wystawy, lekcje biblioteczne, spotkania autorskie, wykłady, prelekcje, konkursy, koncerty, zajęcia plastyczne, dyskusje nad książką, zajęcia komputerowe, kurs języka angielskiego, głośne czytanie, udział w festynach osiedlowych, inscenizacje, zajęcia teatralne, prezentacje multimedialne, kluby gier planszowych i fabularnych, pokazy filmowe, konsultacje dla maturzystów. We wszystkich formach pracy kulturalno-oświatowej wzięło udział 92 569 osób.

We współpracy ze Szkołą Muzyczną I i II stopnia im. Tadeusza Szeligowskiego w Lublinie zorganizowano cykl koncertów muzycznych pt. „Biblioteczne wtorki z muzyką klasyczną”, w ramach którego odbyło się 10 koncertów. Kontynuowany był cykl spotkań literackich „Czarne Inspiracje” promujący twórczość reporterską i eseistyczną. Odbyła się także inauguracja cyklu wykładów „Czwartki Akademickie” oraz wykłady otwarte z historii sztuki „Intrygująca Tajemnicza Sekretna Sztuka” oraz „Sztuka nowocze-

sna. Korespondencje. Pokrewieństwa. Syntezy sztuki”, przygotowane przez pracowników Instytutu Historii Sztuki KUL i MBP w Lublinie. Inne ważne wydarzenia zrealizowane przez MBP w 2013 r. to min.: zorganizowanie po raz pierwszy „Nocy Bibliotek”, w której udział wzięło 1 005 osób; Narodowe Czytanie 2013 w Lublinie. Aleksander Fredro; projekcje filmowe w mediatece BIBLIO (przykładowe cykle tematyczne: „Wielkie dzieła literatury w filmie”, „Kino dla seniorów”, „Oblicza dokumentu”, „Sztuka w filmie – historia wielkich dzieł”, „Star Trek – 12 filmów w 12 miesięcy”, „Koncerty w 2D”, „Komedia i dramat”, „Kino romańskie”); I Przegląd Teatralny Bazylianówka 2013, wernisaże w Galerii 31; otwarcie Ośrodka Książki Obrazkowej OKO przy Filii Nr 30; organizacja wystawy XII Salon Ilustratorów. Miejska Biblioteka Publiczna brała udział w projekcie „Dzielnice Kultury” – wieloletnim, interdyscyplinarnym programie, którego celem jest zwiększenie potencjału kulturalnego 27 dzielnic Lublina. MBP podjęła także szereg działań w związku z obchodami rocznicowymi. Uczczono min. Rok Powstania Styczniowego, Rok Witolda Lutosławskiego, Rok Juliana Tuwima, Rok Osób Niepełnosprawnych.

Biblioteka kieruje dużą uwagę w stronę osób starszych korzystających z bibliotek. Obecnie odbywają się cykliczne spotkania w Klubie Aktywnego Seniora, w Dyskusyjnych Klubach Książki oraz w Klubach Czytelniczych READCOM. Prowadzone są także zajęcia komputerowe dla seniorów. MBP włączyła się w obchody Lubelskich Dni Seniora, zorganizowane w Lublinie po raz drugi. Dwanaście filii MBP otrzymało Certyfikat Miejsce Przyjazne Seniorom.

MBP prowadzi działania z czytelnikami niepełnosprawnymi, które obejmują spotkania w Klubie Czytelników Nesłyszających, prace z uczestnikami Warsztatów Terapii Zajęciowej, zajęcia z młodzieżą niewidomą i niedowidzącą, zajęcia z uczniami klas integracyjnych.

9.1.9. Ośrodek Międzykulturowych Inicjatyw Twórczych „Rozdroża”

We wrześniu 2013 r. Ośrodek przeniósł się z Krakowskiego Przedmieścia 39 do nowej siedziby w wyremontowanym klasztorze powiatowym (budynek Centrum Kultury w Lublinie) przy ul. Peowiaków 12. W ramach działalności artystycznej Ośrodek

w 2013 r. zorganizował 72 wydarzenia m.in. festiwale, koncerty, warsztaty muzyczne i głosowe, prezentacje książek, projekcje filmowe. Łączna liczba odbiorców wszystkich wydarzeń zrealizowanych w 2013 r. to 102 835.

Jednym z czołowych projektów realizowanych przez Ośrodek jest Festiwal Tradycji i Awangardy Muzycznej „Kody”. Festiwal, którego pierwsza edycja miała miejsce w roku 2009, pozyskał sobie opinie inicjatywy o wielkiej kreatywności. Jego formuła polega na szukaniu wspólnej problematyki i określania podobieństw pomiędzy odległymi zjawiskami kulturowymi zarówno w przestrzeni, czasie jak i w różnych gatunkach muzyki i sztuki. Formuła ta okazuje się być zarówno świeża i efektywna poznawczo, jak i atrakcyjna dla odbiorcy. Podczas Festiwalu Tradycji i Awangardy Muzycznej KODY dochodzi do spotkania wybitnych kompozytorów muzyki współczesnej, znakomitych instrumentalistów, radykalnych przedstawicieli awangardowego jazzu z muzykami tradycyjnymi i twórcami rekonstruującymi archaiczne tradycje muzyczne. Podczas Festiwalu KODY światowe znakomitości spotykają się z artystyczną młodzieżą i leciwymi wiejskimi muzykantami, aby zgodnie poszukiwać nowych muzycznych sensów, razem podejmować artystyczne ryzyko i uczestniczyć w odkrywaniu nowych kontynentów dźwiękowych. Komisarzem festiwalu jest Jerzy Kornowicz, prezes Związku Kompozytorów Polskich, wybitny kompozytor, pianista i improwizator. W ramach festiwalu odbywają się zarówno koncerty, jak i spotkania i warsztaty. W festiwalu wzięło udział 5 000 osób.

Kolejnym ze sztandarowych wydarzeń realizowanych przez ośrodek Festiwalu Sztuki w Przestrzeni Publicznej Otwarte Miasto/Open City. W 2013 r. odbyła się V edycja. Festiwal, jest jedną z najważniejszych, cyklicznych prezentacji sztuki współczesnej w przestrzeni publicznej w kraju i największą wystawą sztuki współczesnej na wschodzie Polski. V edycję festiwalu pod hasłem „UNIJA/UNION” przygotowała Anda Rottenberg. Powstały prace interpretujące konkretne miejsca Lublina, uwzględniające ich historyczny charakter, symboliczne znaczenie i funkcję, jaką pełnią w życiu mieszkańców. Jednocześnie w mieście Unii Lubelskiej artyści zapytali o współczesną tożsamość miasta w kontekście ekonomicznych realiów i kryzysu tożsamości europejskiej. Prace wybitnych artystów i debiutantów, wpisywały się w dziejo-

wy i społeczny kontekst Lublina były aktualnym komentarzem, pogłębioną refleksją, ale też stały się kolejnym rozdziałem historii miasta. Liczba odbiorców tego przedsięwzięcia szacowana jest na ponad 100 000.

Trzecim cyklicznym festiwalem jest Festiwal „Najstarsze Pieśni Europy”. W ramach XIV edycji prezentowane były najstarsze muzyczne świadectwa kultury tradycyjnej z różnych regionów Europy. Tematem tej edycji Festiwalu były „Tradycyjne pieśni karnawałowe”. Artyści zaprezentowali pieśni karnawałowe z Litwy, Rosji, Włoch i Polski.” Koncertom towarzyszyły wykłady, seminaria, pokazy filmów oraz Noce Tańca. W festiwalu wzięło udział ok 2 500 osób.

W 2013 r. kontynuowano: cykl Muzycznej Sceny Eksperymentalnej, w ramach których odbywały się spotkania, słuchowiska, warsztaty i koncerty szeroko pojętej muzyki eksperymentalnej i improwizowanej (120 uczestników); indywidualne warsztaty śpiewu (60 uczestników). Zapoczątkowano cykl spotkań poświęconych wybitnym osobowościom artystycznym muzyki tradycyjnej pod nazwą „Mistrzowie” (50 uczestników). Na ok. 30 000 osób szacuje się liczbę odwiedzających stronę internetową Ośrodka.

9.1.10. Dzielnicowy Dom Kultury „Węglin”

DDK „Węglin” realizował w 2013 r. działania programowe odpowiadając na aktualne potrzeby mieszkańców dzielnicy. Program działalności DDK „Węglin” koncentrował się wokół trzech bloków programowych: Edukacja kulturalna dla dzieci i młodzieży, Dom kultury jako rzeźba społeczna – działania animacyjne i propozycje programowe będące odpowiedzią na potrzeby mieszkańców oraz Duża Dawka Kultury czyli wydarzenia artystyczne.

W zakresie edukacji artystycznej dzieci i młodzieży w okresach styczeń-czerwiec i wrzesień-grudzień prowadzone były różnorodne warsztaty plastyczne, muzyczne i ruchowe. Warsztaty odbywały się cyklicznie, raz w tygodniu w różnym wymiarze czasu, dostosowanym do wieku uczestników i rodzaju zajęć. W zakresie edukacji muzycznej prowadzone były warsztaty gitarowe, bębniarskie, raperskie, DJ-skie, beat boxu, indywidualne warsztaty pianistyczne i instrumentalno-wokalne. W ramach edukacji pla-

stycznej odbywały się warsztaty pn. Rodzinny warsztat twórczy i Warsztat rozwoju manualnego a także warsztaty komiksowe. W ramach zajęć ruchowych prowadzone były warsztaty taneczne: Grupa Teatru Tańca i Street Dance, a także artystyczne zajęcia ruchowe dla najmłodszych. Ponadto realizowane były w DDK „Węglin” warsztaty teatralne, indywidualne warsztaty słowa.

W ramach programu Dom kultury jako rzeźba społeczna prowadzone były zajęcia dla różnych grup wiekowych. Dla seniorów prowadzone były m.in. gimnastyka dla seniorów, nauka języka angielskiego, zajęcia artystyczne, spotkania integracyjne Retro Dance a Klub „Aktywni 50+” w ramach którego realizowane były zajęcia: Kanapka ze Sztuką, Miękkie Lądowanie, Artystyczne Impresje oraz zajęcia z terapeutą zajęciowym. Zajęcia adresowane do mam i rodziców z małymi dziećmi odbywały się w cyklach „My Mamy” i „Dziecinada” i obejmowały warsztaty, spotkania i pokazy. Prowadzone były także: zajęcia dla aktywnych kobiet, Zespół „Lubelskie Czaderki”, bębniarska orkiestra dla dorosłych „Węglin Drummers”, Zespół Chóralny Bello Canto, warsztaty fotograficzne „Kurs na Foto”, warsztaty „Dziennikarzem być”, warsztaty gitarowe dla dorosłych, warsztaty Teatralne dla Rodziców, Warsztaty Rzemiosła Teatralnego, zajęcia ruchowe Zumba oraz język angielski dla dorosłych i seniorów. DDK „Węglin” organizował także wydarzenia jednorazowe m.in.: Niezwykłe Warsztaty Gwiazdkowe, Wielkanocne Warsztaty Wiosenne, Dziecięcy Dzień Kultury, Festyn osiedlowy XII Dzień Węglina oraz wydawał gazetę osiedlową „Go!Węglin”.

W ramach programu Duża Dawka Kultury czyli wydarzenia artystyczne działała Galeria Węglin – Kiosk Kolekcjonerów. W 2013 r. odbyły się 4 wystawy. Zorganizowano także cykle: „Akademia Zapomnianych Arcydzieł Filmowych” (20 pokazów filmowych – klasyka kina amerykańskiego), „Peryferia” (4 koncerty muzyczne), „Teatr Jednego Aktora” (3 spektakle) „Spis Treści” (10 spotkań) oraz „Dlaczego Mona Lisa się uśmiecha?” (3 spotkania).

DDK „Węglin” zorganizował program warsztatów i działań animacyjnych dla dzieci w wieku szkolnym w ramach programów „Lato w mieście – nareszcie lato w mieście na Węglinie” (3 tygodniowe turnusy, łącznie 47 uczestników) oraz „Zima w mieście –

F², czyli fajne ferie w domu kultury" (2 tygodniowe turnusy, łącznie 46 uczestników).

W 2013 r. Dzielnicowy Dom Kultury Węglin był operatorem programu „Dzielnice Kultury” i współpracował z Radami Dzielnic: Szerokie, Czuby Południowe, Czuby Północne, Zemborzyce, a także Domami Kultury Skarpa i Łęgi. W ramach Programu „Dzielnice Kultury” w dzielnicach podległych DDK Węglin zrealizowano 22 projekty dla społeczności lokalnej.

DDK Węglin jest partnerem programu Rodzina Trzy Plus. Otrzymał także certyfikat Miejsce Przyjazne Seniorom i Miejsce Przyjazne Rodzicom i Dzieciom.

9.1.11. Teatr Stary w Lublinie

Teatr Stary rozpoczął swoją działalność merytoryczną w 2012 r. a jego działalność spotkała się z ogromnym zainteresowaniem zarówno widzów jak i mediów. Rok 2013 to okres starań o umocnienie pozycji i renomy Teatru na kulturalnej mapie Lublina. Instytucja realizuje nie tylko program teatralny ale także organizuje koncerty, pokazy filmowe, dyskusje o kulturze i literaturze a także program dla najmłodszych widzów.

W 2013 r. kontynuowano sprawdzone w poprzednim roku założenia dotyczące konstrukcji programu, w którym różnym dziedzinom sztuki przyporządkowano na stałe dany dzień tygodnia, dzięki czemu widzowie mogą z łatwością odnaleźć interesujące ich pozycje. Łącznie odbyło się 235 wydarzeń afiszowych, w których uczestniczyło 26 656 widzów. W poniedziałki Teatr przygotowywał projekcje filmowe proponując widzom polskie i światowe kino artystyczne.

W 2013 r. odbyło się 58 projekcji filmowych i 14 spotkań z twórcami. Dostępnych dla cudzoziemców było 19 projekcji (angielskie napisy) a 4 dla osób niewidomych i słabowidzących (audiodeskrypcja). We wtorki odbywały się spotkania i debaty, podczas których ważne osobistości dyskutowały na tematy oparte na najważniejszych zagadnieniach związanych z kulturą i literaturą. Zorganizowano 36 debat tego rodzaju. W środy w Teatrze królowała muzyka. Odbyło się 46 koncertów muzyki w wykonaniu polskich artystów, twórców młodego pokolenia i lubelskich zespołów. W piątki i soboty prezentowano przedstawienia teatralne. Odbyło się 45 spektakli oraz 9 spotkań z ich twórcami. W niedzielę Teatr

organizował różnorodne działania skierowane do najmłodszych. Odbłyło się 50 wydarzeń, w tym przedstawienia teatralne, koncerty oraz czytanie bajek dla dzieci i rodziców.

W roku 2013 Teatr zrealizował 3 własne produkcje repertuarowe. „Wieczorem” to przedsięwzięcie z gatunku koncert-teatr łączące wiersze Józefa Czechowicza, jazzowe interpretacje Włodzimierza Pawlika oraz muzyczne osobowości Doroty Miśkiewicz, Kuby Badacha i artystów lubelskiej sceny muzycznej. Do końca 2013 r. spektakl został wystawiony 10 razy. Został on także zarejestrowany przez Telewizję Polską i wyemitowany dwukrotnie w TVP Kultura i TVP2. Ukazała się również płyta CD „Wieczorem”. Kolejną produkcją Teatru jest spektakl w reżyserii Leszka Mądzika „Skarb” przeznaczony dla dzieci w wieku 2,5 do 5 lat z muzyką skomponowaną przez Krzesimira dębskiego i przy udziale aktorów Teatru Andersena. W 2013 r. spektakl pokazano 6-krotnie. „Ciuchcia” – przedstawienie oparte na wierszach Tuwima i stanowiące efekt 3-miesięcznej pracy dzieci z 2 lubelskich placówek opiekuńczo-wychowawczych wystawiono na deskach Teatru 2 razy. Muzykę do spektaklu skomponował i wykonał na żywo Wojciech Waglewski z zespołem.

Wraz z początkiem roku szkolnego 2013/2014 Teatr Stary dołączył do ogólnopolskiego Projektu Filmoteka Szkolna. Nowe Horyzonty Edukacji Filmowej i podjął współpracę z pięcioma lubelskimi szkołami w zakresie edukacji filmowej młodych widzów.

Teatr Stary jest instytucją dbającą o dostępność swojej oferty biorąc udział w programie „Rodzina Trzy Plus” a także zamieszczając na stronie internetowej zapisy video odbywających się spotkań z cyklu debaty o kulturze i literaturze. Teatr jest także posiadaczem certyfikatu Miejsce Przyjazne Seniorom.

9.2. Inne działania miasta w zakresie kultury

9.2.1. Wspieranie działalności kulturalnej i twórczości – nagrody i stypendia w dziedzinie kultury

W 2013 r. zaczęły obowiązywać nowe regulacje dotyczące przyznawania nagród i stypendiów w dziedzinie kultury. W oparciu o przepisy Uchwały Nr 745/XXX/2013 Rady Miasta Lublin z dn. 25.04.2013 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu

przyznawania dorocznych nagród za osiągnięcia w dziedzinie twórczości artystycznej i upowszechniania kultury, Prezydent Miasta Lublin przyznał niżej wymienione nagrody:

- nagrodę Artystyczną Miasta Lublin za 2012 r. dla Marcina Wrońskiego – pisarza, dziennikarza, redaktora – za powieść pt. „Skrzydłata trumna”, w której z ogromną pieczołowitością poprzez fabułę książki, barwne postacie oraz realizm wydarzeń i scenerii przedstawia historię Lublina,
- nagrodę Miasta Lublin za Upowszechnianie Kultury w 2012 r. dla Grzegorza Józefczuka – dziennikarza, publicysty, redaktora, animatora kultury – za organizację 5. edycji Międzynarodowego Festiwalu Brunona Schulza, znaczący wpływ na wizerunek Lublina oraz lubelskie środowisko artystyczne i kulturalne poprzez realizację wielu inicjatyw twórczych. Konsekwentną współpracę kulturalną z Ukrainą oraz tworzenie dialogu międzykulturowego, a w szczególności troskę o dziedzictwo kulturowe tej części Europy,
- nagrodę Miasta Lublin za Całokształt Działalności dla Leszka Mądziaka – reżysera teatralnego, scenografa, fotografa i pedagoga – za niezwykle bogaty dorobek twórczy i artystyczny oraz wybitne osiągnięcia w dziedzinie edukacji kulturalnej i artystycznej. Założenie i konsekwentne rozwijanie Sceny Plastycznej KUL, której prezentacje niezmiennie pozostają na najwyższym światowym poziomie. Promocję Lublina w kraju i za granicą jako znaczącego ośrodka sztuki,
- nagrodę Miasta Lublin dla Mecenasa Kultury 2012 r. dla PGE Dystrybucja S.A. w Lublinie – darczyńcy lubelskiej kultury – za stosowanie zasady Społecznej Odpowiedzialności Biznesu, w tym uwzględnianie potrzeb społeczności lokalnej w zakresie kultury. Konsekwentne i hojne wspieranie działalności kulturalnej i artystycznej w Lublinie oraz wielką przychylność i życzliwość dla lubelskiego środowiska kultury.

Prezydent uhonorował ponadto 36 osób Nagrodami Okolicznościowymi za dokonania w dziedzinie twórczości artystycznej i upowszechniania kultury lub z okazji jubileuszu działalności twórczej, artystycznej lub jubileuszu działalności w zakresie upowszechniania kultury, m.in. z okazji Międzynarodowego Dnia Teatru, laureatów Konkursu „Żurawie – Lubelskie Wyróżnienia Kulturalne”.

Rada Miasta Lublin w dn. 25.04.2013 r. uchwaliła Uchwałę Nr 746/XXX/2013 w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania stypendiów dla osób zajmujących się twórczością artystyczną i upowszechnianiem kultury oraz ich wysokości. Na podstawie przepisów Uchwały Prezydent Miasta Lublin przyznał 16 stypendiów w następujących kategoriach:

- 11 stypendiów za osiągnięcia artystyczne o randze międzynarodowej lub ogólnopolskiej,
- 4 stypendia na realizację projektów artystycznych,
- 1 stypendium na realizację projektu z zakresu upowszechniania kultury.

Ponadto Prezydent przyznał w 2013 r. stypendia na realizację w 2014 r. projektów artystycznych (12) i projektów z zakresu upowszechniania kultury (7).

9.2.2. Dotacje na przedsięwzięcia kulturalne

W 2013 r. zostały przekazane dotacje przyznane w trybie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na realizację 183 projektów na łączną kwotę 2 818 577,56 zł, w ramach następujących zadań publicznych:

- „Miasto kultury” – 119 projektów na kwotę 2 054 439,17 zł,
- „Tworzenie kolekcji sztuki współczesnej” – 2 projekty na kwotę 50 000 zł,
- „Kultura w dzielnicach” – 53 projekty na kwotę 591 138,39 zł,
- „Pomysł na kulturę” – 7 projektów na kwotę 100 000 zł,
- wsparcie na realizację zadań przez organizacje pozarządowe – 2 projekty na kwotę 23 000 zł.

Większość projektów – 169, została zrealizowana przez organizacje pozarządowe (stowarzyszenia i fundacje). Pozostałe 14 zrealizowały podmioty kościelne (parafie).

Zostało zrealizowanych 57 projektów przez 40 organizacji, które po raz pierwszy otrzymały dotacje na projekty kulturalne z budżetu miasta. Część dofinansowanych przedsięwzięć miało charakter dużych, cyklicznych festiwali o zasięgu międzynarodowym lub krajowym (np. Europejski Festiwal Smaku, II Ogólnopolski Festiwal Piosenki Artystycznej „Wschody”, V Międzynarodowa Premiera Ludzi Niepełnosprawnych „Domino”, „Festiwal Ukraina w Centrum Lublina”, „Bruno4ever” – Dni Brunona Schulza, XVII Międzynarodowy Festiwal Organowy Lublin – Czuby 2013,

XXIII Międzynarodowy Festiwal Muzyki Ludowej „Mikołajki Folkowe”, „Międzynarodowy Festiwal Literacki „Czas Poetów”, 9 Ogólnopolski Festiwal Teatrów Niewielkich, XIV Ogólnopolski Konwent Miłośników Fantastyki – „Falkon 2013”, XX Ogólnopolski Przegląd Hejnalów Miejskich, XV Ogólnopolski Przegląd Inscenizacji Fragmentów Dzieł Williama Shakespearea w Języku Angielskim, Chatka Blues Festiwal, Lubelski Festiwal Graffiti/All My City, XVIII Wschodni Salon Sztuki, IX Studencki Festiwal Teatralny „Kontestacje”, XXVII Ogólnopolski Festiwal Piosenki Studenckiej i Turystycznej BAKCYNALIA 2013. Zostały również finansowo wsparte niewielkie, ale bardzo ważne wydarzenia lokalne (np. zajęcia kulturalne dla dzieci i młodzieży w poszczególnych dzielnicach miasta, czy festyny osiedlowe). Dofinansowano przedsięwzięcia tematyczne skierowane do wyspecjalizowanych adresatów (XII Młodzieżowe Warsztaty Dziennikarskie „Media w kieszeni”, Warsztaty aktorskie, XXIII Konkurs na najlepszą książkę młodego autora, XX Konkurs Poetycki im. J. Czechowicza, Letnia Szkoła Zabawkarstwa, 20 Studenckie Konfrontacje Filmowe, Akademia Sztuki Ludowej) jak i duże imprezy skierowane do szerokiej grupy odbiorców (np.: XIX Festiwal Muzyka i Plastyka Tempus Paschale, Koncerty w Bazylice oo. Dominikanów „Wielkopostne Śpiewanie”, w ramach „Harmonii Starego Miasta” i „Muzyki na Lubelskiej Starówce”, Koncerty Męskiego Zespołu Wokalnego Kairos, „Studio Classic – Koncerty Czwartkowe”, „Noc św. Jana w Skansenie”).

Zostały także przyznane dotacje na publikacje i wydawnictwa, w tym: kwartalnik literacki „Akcent”, dwumiesięcznik „Lublin. Kultura i Społeczeństwo”, pismo folkowe „Gadki z Chatki”, Edycję wspomnień dr Bohdana Szuckiego, „Księgę Miasta Lublina”, Citybooks, „Narodowe Siły Zbrojne w moim życiu” oraz wydanie internetowe – „Teka Lubelska”.

9.2.3. Najważniejsze wydarzenia kulturalne organizowane i współorganizowane przez Wydział Kultury

W dn. 18.11.2013 r. przyjęta została przez Radę Miasta Lublin Strategia Rozwoju Kultury Lublina na lata 2013-2020. Dokument ten jest kontynuacją wizji rozwoju kultury Lublina wypracowanej podczas starań o uzyskanie tytułu Europejskiej Stolicy Kultury 2016. Strategia wyznacza główne kierunki rozwoju kultury na naj-

bliższe lata. Jako cel główny przyjęto w strategii „tworzenie z mieszkańcami Lublina potencjału kultury i możliwości jego wykorzystania do kreatywnego, wielostronnego i zrównoważonego rozwoju w wymiarze osobistym i wspólnotowym.” Osiągnięciu tego celu ma służyć realizacja 4 głównych priorytetów rozwoju kultury Lublina. Są to:

- edukacja kulturalna i artystyczna,
- rozwój kultury w dzielnicach Lublina,
- wzmacnianie pozycji Lublina w Europie i na świecie,
- Lublin 2017 – priorytet specjalny związany z przypadającą w 2017 r. 700 rocznicą nadania Lublinowi miejskiego prawa magdeburskiego.

Ponadto w Strategii wyznaczono 6 podstawowych obszarów rozwojowych określających główne założenia miejskiej polityki kulturalnej oraz rozwoju instytucjonalnego i organizacyjnego a także 12 Programów Operacyjnych stanowiących narzędzie wdrażania przyjętych założeń strategicznych.

W 2013 r. została przeprowadzona pilotażowa edycja programu Dzielnice Kultury. Dzielnice Kultury to wieloletni, interdyscyplinarny program, którego celem jest zwiększenie potencjału kulturalnego dwudziestu siedmiu dzielnic Lublina. Jest on kontynuacją procesu rozpoczętego w ramach starań o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury 2016.

Całość projektu wynika z przekonania, że kultura, rozumiana szeroko jako proces tworzenia i dzielenia się wartościami angażująca każdego członka społeczności miasta, stanowi podstawowe prawo każdego człowieka; jest też warunkiem niezbędnym dla kształtowania się nowoczesnego społeczeństwa obywatelskiego.

Program ten to również odpowiedź na obserwowane obecnie silne scentralizowanie instytucji i infrastruktury kulturalnej, które prowadzi do pogłębiającej się dysproporcji w dostępie do kultury na terenie poszczególnych obszarów miasta.

Cele strategiczne programu to:

- zwiększenie aktywnego uczestnictwa w kulturze mieszkańców Lublina,
- podniesienie kompetencji kulturowych lublinian.

Dzielnice kultury są jednym z Programów Operacyjnych Strategii Rozwoju Kultury Lublina 2013-2020. W ramach pilotażowej

edycji programu w 2013 r. zostało zrealizowanych ponad 100 projektów zarówno przez organizacje jak i osoby prywatne działające w środowiskach lokalnych. Środki przeznaczone na realizację Programu w 2013 r. wyniosły blisko 1 000 000 zł. Program realizowany jest we współpracy z 3 samorządowymi instytucjami kultury: DDK Węglin, DDK Bronowice i Warsztatami Kultury, które będąc dzielnicowymi operatorami programu, odpowiedzialne są za nabór i realizację projektów we współpracy z lokalnymi partnerami. Jednocześnie Wydział Kultury przekazuje środki na projekty realizowane w dzielnicach w ramach dedykowanego programowi zadania w ramach otwartego konkursu ofert.

Pozostałe najważniejsze wydarzenia organizowane i współorganizowane przez Wydział Kultury w 2013 r.:

- koncert kolęd i pieśni bożonarodzeniowych różnych tradycji chrześcijańskich w ramach Lubelskiego Tygodnia Modlitw o Jedność Chrześcijan,
- akcja zima w mieście, która odbyła się w 11 domach i klubach osiedlowych prowadzonych przez lubelskie spółdzielnie mieszkaniowe,
- uroczystości z okazji Międzynarodowego Dnia Teatru,
- organizacja pobytu w Lublinie Sejmowej Komisji Kultury i Środków Przekazu,
- spektakl Sceny Plastycznej KUL pt. „Lustro”,
- I Festiwalu Chórów Akademickich Miast Partnerskich Lublina,
- koncert Kwartetu Akademos,
- benefis Marka Andrzejewskiego z koncertem w wykonaniu Grupy Niesfornych, Festyn Pasje Ludzi Pozytywnie Zakręconych,
- wydarzenia związane z obchodami 150. rocznicy powstania styczniowego,
- 2 projekty z zakresu edukacji kulturalnej przeprowadzone przez laureatów Lubelskich Wyróżnień Kulturalnych Żurawie – warsztaty literackie w Domu Kultury LSM i warsztaty pt. „Ja i kultura – twórcze podejście do uczestniczenia w kulturze” dla licealistów,
- Gala Kultury – uroczystość poświęconą lubelskiemu środowisku kulturalnemu, podczas której m.in. wręczone zostały nagrody miasta Lublin za osiągnięcia w dziedzinie twórczości artystycznej i upowszechniania kultury,

- Narodowy Koncert Listopadowy w ramach oficjalnych miejskich obchodów święta niepodległości,
- uroczystość nadania imienia Mostu Mariana Lutosławskiego i inauguracja projektu „Most Kultury”,
- uroczystość nadania imienia Skweru Tarasa Szewczenki,
- Gala Finałowa programu „Mistrz Mowy Polskiej” w Teatrze Starym w Lublinie.

9.2.4. Promocja miasta przez kulturę

Wybrane najważniejsze działania promocyjne realizowane w 2013 r.:

- miejski portal kulturalny www.kultura.lublin.eu,
- przygotowanie i dystrybucja drukowanych materiałów promocyjnych – folderów, ulotek, zakładek, roll-upów,
- promocja lubelskich wydarzeń kulturalnych w prasie (m.in. ogólnopolski dodatek do Gazety Wyborczej „Notes Kulturalny Lublina i Lubelszczyzny”, cotygodniowy dodatek do Kuriera Lubelskiego „Lublin. Piątek wieczorem”),
- promocja Miasta Lublin w wydawnictwach książkowych (m.in. Izabella Wlazłowska „Pomóż dzieciom przetrwać zimą”, Łukasz Marcińczuk „Świat trzeba przekreślić. Rozmowy o imponderabiliach”, Teresa Ksińska-Falger „Adam Natanek – portret artysty”, Paweł Laufer „Raport o stanie kultury i NGO na Ukrainie”, Zbigniew Strzałkowski „Miasto na zawsze”),
- promocja Miasta Lublin podczas wydarzeń kulturalnych w Polsce i za granicą (m.in. cykl wystaw malarstwa w Galerii Sztuki Wirydarz, Died Moroz Convention, XVI Lubelskie Dni Rodziny, Koncertu Chwały, XII Lubelskie Święto Miodu, Międzynarodowe Biennale Plakatu Studenckiego ISPB – Lublin 2013, premiera filmu „Moja Polska. Ostatnia opowieść Ryszarda Kaczorowskiego”, Obchody 130-lecia miasta partnerskiego Richon Le Zion w Izraelu, III Międzynarodowy Festiwal i Konkurs Chóralski „Caco Mediterriana” w Lioret de Mar i w Barcelonie w Hiszpanii, VII Międzynarodowy Festiwal Folklorystyczny „Ohrid Sun” w Ohrydzie w Macedonii, Festiwal Partnerstwa we Lwowie, projekt „Z mazurkiem do Lotaryngii” w Nancy we Francji oraz Festiwal Traverses 2013 w Nancy, Polska Wigilia 2013 w Winnicy na Ukrainie).

9.3. Działalność w zakresie sportu i turystyki

9.3.1. Polityka Miasta w zakresie sportu, turystyki i wypoczynku dzieci i młodzieży

Wydział Sportu i Turystyki prowadzi aktywną działalność w zakresie kreowania polityki rozwoju sportu, turystyki i wypoczynku, starając się opierać wszelkie działania na przygotowanych wcześniej dokumentach strategicznych: „Strategii wspierania rozwoju sportu i rekreacji w Lublinie do roku 2015” oraz „Strategii Rozwoju Turystyki Miasta Lublin do roku 2025”.

9.3.2. Wspieranie kultury fizycznej

W ramach konkursu ofert 25 stowarzyszeń prowadzących proces szkoleniowy, organizujących zawody sportowe, biorących udział w zawodach sportowych krajowych i zagranicznych (w tym starty w rozgrywkach ligowych), organizujących zgrupowania sportowe w okresie przygotowawczym do sezonu, otrzymało wsparcie finansowe. Łącznie zawarto 32 umowy na realizację programów szkolenia sportowego w kategorii wiekowej seniorów zarówno w dyscyplinach indywidualnych – 17 umów (lekka atletyka, sporty walki – zapasy, sumo, karate tradycyjne, karate kyokushin, karate oyama, taekwon-do, kick-boxing, boks kobiet i mężczyzn, kulturystyka, kolarstwo górskie, kajakarstwo, motocross, pływanie) jak też zespołowych – 15 umów (koszykówka kobiet i mężczyzn, piłka ręczna kobiet, szachy, rugby, piłka nożna kobiet, futsal, siatkówka mężczyzn, tenis stołowy kobiet i mężczyzn, futbol amerykański).

Prowadzone szkolenie sportowe w różnych dyscyplinach sportu i w różnych kategoriach wiekowych przekładało się na dużą liczbę zdobytych medali podczas Mistrzostw Świata, Mistrzostw Europy, Pucharów Polski oraz zawodach ogólnopolskich przez zawodniczki i zawodników reprezentujących lubelskie kluby. W roku 2013 zdobyto 115 medali w tym: 1 srebrny medal Uniwersjady, 1 srebrny medal Igrzysk Głuchych, 8 złotych i 1 brązowy medal Mistrzostw Świata, 3 złote, 5 srebrnych i 10 brązowych medali Mistrzostw Europy oraz 86 medali Mistrzostw Polski.

9.3.3. Upowszechnianie kultury fizycznej

W 2013 r. w wyniku rozstrzygnięcia konkursu ofert 43 stowarzyszenia otrzymały środki finansowe na:

- realizację programów szkolenia sportowego poprzez organizację całorocznych zajęć sportowych oraz udział we współzawodnictwie sportowym w kategoriach dzieci i młodzieży w następujących dyscyplinach sportu: boks, koszykówka, lekka atletyka, piłka nożna, piłka ręczna, piłka siatkowa, pływanie, taekwon-do WTF, tenis stołowy oraz innych dyscyplinach sportu,
- realizację programów szkolenia sportowego poprzez organizację całorocznych zajęć sportowych oraz udział we współzawodnictwie sportowym osób niepełnosprawnych,
- organizację współzawodnictwa sportu szkolnego i akademickiego,
- realizację programów promujących aktywność fizyczną mieszkańców Miasta w ramach różnych grup społecznych.

Ponadto 14 podmiotów otrzymało dotacje na realizację zadań publicznych na podstawie art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

W klubach, w których zawodnicy uprawiali dyscypliny priorytetowe, tj. boks, koszykówkę, lekką atletykę, piłkę nożną, piłkę ręczną, piłkę siatkową, pływanie, taekwon-do, tenis stołowy w 143 grupach zawodniczych zrzeszonych było 2 631 zawodników, natomiast w dyscyplinach niepriorytetowych (m.in. sztuki walki, kolarstwo, strzelectwo, kajakarstwo, sporty motorowe, rugby) w 74 grupach trenowało 1 079 zawodników. Łącznie w 217 grupach trenowało 3 709 zawodników i zawodniczek.

Największą popularnością wśród dzieci i młodzieży cieszyła się piłka nożna, w 9 klubach aktywnie uczestniczyło w zajęciach szkoleniowych 1 323 zawodniczek i zawodników. 206 zawodniczek i zawodników było zainteresowanych siatkówką, a 186 osób koszykówką. Zajęcia z siatkówki prowadzone były w 3 klubach i z koszykówki w 3 klubach. Także zajęcia szkoleniowe z piłki ręcznej, prowadzone przez 5 stowarzyszeń sportowych, cieszą się popularnością. Uczestniczyło w nich ponad 290 dziewcząt i chłopców. Z dyscyplin indywidualnych największą popularnością cieszyło się pływanie, w 5 klubach sportowych zrzeszonych było ponad 430 osób. W 14 klubach w zajęciach szkoleniowych

ze sportów walki (karate kyokushin, karate tradycyjnym, judo, sumo, taekwon-do, kick-boxing, muhay thai, boks) trenowało 877 osób.

W ramach zadania dofinansowano także sport osób niepełnosprawnych. W Lublinie działa 6 klubów zrzeszających osoby niepełnosprawne. Są to jedne z najlepszych, pod względem osiągnięć sportowych, kluby w Polsce.

Po raz kolejny przyznano także środki finansowe na akademickie współzawodnictwo sportowe. W roku 2013 we współzawodnictwie brały udział studentki i studenci 7 lubelskich uczelni, m. in. w piłce siatkowej, siatkówce plażowej, koszykówce, street-baskiecie, piłce ręcznej kobiet i mężczyzn, a także w sportach indywidualnych: brydżu sportowym, badmintonie, tenisie stołowym, judo, lekkiej atletyce, biegach przełajowych, pływaniu, trójboju siłowym mężczyzn, szachach, ergometrze wioślarskim, strzelectwie. W rywalizacji wzięło udział ok. 4 050 studentów.

Od wielu lat dzieci i młodzież szkół podstawowych, gimnazjów oraz szkół ponadgimnazjalnych rywalizują we współzawodnictwie sportowym. Podczas podsumowania sezonu 2012/2013 w rywalizacji sportowej szkół podstawowych I miejsce zdobyła Szkoła Podstawowa Nr 51, II miejsce – Szkoła Podstawowa Nr 43, III miejsce Szkoła Podstawowa Nr 4. Najwięcej punktów w „Gimnazjady” zdobyły Gimnazja Nr 16, Nr 10 i Nr 11. W „Licealiadzie” najlepszy wynik osiągnęły V Liceum Ogólnokształcące, Zespół Szkół Nr 1 i XIX Liceum Ogólnokształcące. Od września rozpoczęła się rywalizacja szkół sezonu 2013/2014. Bierze w niej udział ok. 9 000 uczniów szkół publicznych i niepublicznych.

Trzyście podmiotów otrzymało dotacje na realizację programów promujących aktywność fizyczną mieszkańców Miasta w ramach różnych grup społecznych. Na przykład: Fundacja Sztukmiś zrealizowała zajęcia przeznaczone dla rodziców/opiekunów z dziećmi z takich dziedzin jak: żonglerka, akrobatyka powietrzna i partnerska, czy też ekwilibrystyka. Lubelskie Stowarzyszenie „Równe Szanse” skierowało i zrealizowało dla grupy seniorów z dzielnicy Wieniawa program z zakresu fitness i sztuki samoobrony – taekwon-do. Lubelski Klub Karate Tradycyjnego zrealizował m. in. programy „Rodzina sprawna i bezpieczna”, „Sprawny Senior” oraz „Sposób na piękne ciało”. Dla amatorów i sympatyków piłki nożnej Ognisko TKKF Omega przygotowało turnieje

piłki nożnej, m. in. dla dzieci o Puchar Wiosny oraz Halowe Grand Prix, dla młodzieży dorosłej Piłkarską Majówkę i Puchar Lublina, a także Jesienny Puchar Wrotkowa, Jesienną Tarczę Osady oraz Jesienny Puchar Lublina.

We współpracy z Radami Dzielnic „Dziesiąta” i „Czuby Południowe” realizowane były zajęcia i imprezy sportowe dla mieszkańców tych dzielnic.

9.3.4. Nagrody miasta za osiągnięcia w sporcie

W roku 2013 Nagrodę Miasta Lublin dla zawodników osiągających najwyższe wyniki sportowe za 2012 r. Prezydent Miasta, w oparciu o opinię Kapituły, przyznał Pani Justynie Marciniak zawodnicze Lubelskiego Klubu Karate Tradycyjnego w kwocie 15 000 zł brutto.

Nagroda Miasta Lublin dla trenerów i działaczy zasłużonych w osiąganiu przez zawodników wysokich wyników sportowych w wysokości 20 000 zł brutto została przyznana przez Prezydenta Miasta Panu Jackowi Rutkowskiemu trenerowi Towarzystwa Piłki Siatkowej.

Prezydent Miasta w 2013 r. przyznał również 28 nagród finansowych zawodniczkom, zawodnikom oraz trenerom za wybitne osiągnięcia sportowe w 2012 r.

Nagrody otrzymało 10 zawodniczek i 13 zawodników reprezentujących najwyższy poziom sportowy – Mistrzostwo Polski, Europy, Świata, uczestnictwo w Igrzyskach Olimpijskich, Paroolimpijskich (w dyscyplinach: lekka atletyka, pływanie, boks kobiet i mężczyzn, kulturystyka, karate tradycyjne, karate kyokushin, tenis stołowy kobiet, wspinaczka sportowa, łucznictwo) w kategoriach wiekowych junior i senior oraz 5 trenerów, którzy osiągnęli wybitne efekty szkoleniowe reprezentujących dyscypliny sportowe takie jak: lekka atletyka, boks, pływanie, karate tradycyjne i karate kyokushin.

9.3.5. Stypendia dla zawodników za osiągnięcia sportowe

W ramach realizacji Uchwały Nr 378/XVIII/2012 Rady Miasta Lublin z dn. 23.02.2012 r. w sprawie stypendiów za osiągnięte wyniki sportowe, w I półroczu 87 zawodników i zawodniczek reprezentujących najwyższy poziom i osiągnięcia sportowe otrzymało stypendia sportowe w dyscyplinach indywidualnych: 68 sty-

pendiów (na okres od 01.04. do 30.11.2013 r. – sumo, karate tradycyjne, karate kyokushin, karate oyama, taekwon-do, kick-boxing, boks kobiet i mężczyzn, pływanie, motocross, modelarstwo sportowe, ratownictwo wodne, kulturystyka, lekka atletyka, łucznictwo, szachy, wspinaczka sportowa, modelarstwo jak też zespołowych 18 stypendiów (na okres od 01.04. do 30.06.2013 r. – piłka ręczna kobiet, rugby).

W II półroczu przyznanych zostało 20 stypendiów dla zawodników i zawodniczek uczestniczących w rozgrywkach ligowych najwyższej klasy rozgrywkowej (za okres od 01.09. do 30.11.2013 r. – piłka ręczna kobiet, rugby, tenis stołowy kobiet).

9.3.6. Organizacja imprez sportowych w mieście

Do najważniejszych działań należy zaliczyć organizację następujących imprez:

- Sportowe Podsumowanie Roku 2012,
- imprezy sportowe dla osób niepełnosprawnych (warcaby stu-polowe i brydż, wyścigi kolarskie tandemowe dla osób niewidzących i słabowidzących, koszykówka dla osób niesłyszących, łucznictwo osób niepełnosprawnych ruchowo),
- badanie poziomu sprawności fizycznej mieszkańców – Test Coopera (2 edycje),
- cykl imprez: Lekkoatletyczne Czwartki,
- zawody oraz imprezy sportowe dla dzieci i młodzieży: Jesien-ny Puchar Lublina w żeglarstwie, Otwarte Mistrzostwa Lublina w kajakarstwie, Mikołajkowy Turniej Minisiatkówki,
- imprezy ogólnopolskie organizowane w Lublinie: Grand Prix Polski w Tańcu Towarzyskim, Grand Prix Polski w Ratownictwie Wodnym.

9.3.7. Zajęcia sportowe w szkołach

W 2013 r. pozalekcyjne zajęcia sportowe realizowane były w 74 szkołach podstawowych i zespołach szkół oraz 5 ośrodkach szkolno-wychowawczych. Pozyskane zostały środki z Ministerstwa Sportu i Turystyki na zajęcia z pływania oraz lekkiej atletyki.

Pozalekcyjne zajęcia sportowe w I półroczu 2013 r. realizowane były w łącznym wymiarze 735 godzin tygodniowo w terminie od 7 stycznia do 21 czerwca 2013 r. (z wyłączeniem ferii), nato-

miast w II półroczu w wymiarze 991 godzin tygodniowo w terminie od 9 września do 20 grudnia 2013 r.

Szkoły i Ośrodki Wychowawcze prowadzone przez Gminę Lublin organizowały zajęcia w następujących dyscyplinach: koszykówka, siatkówka, piłka nożna, piłka ręczna, lekkoatletyka, pływanie, tenis stołowy, rugby i gimnastyka. Ogółem w pozalekcyjnych zajęciach sportowych wzięło udział ok. 8 630 uczniów. W 19 szkołach działało 35 klas profilowanych, w których prowadzone były zajęcia z: piłki ręcznej, piłki nożnej, piłki siatkowej, piłki koszykowej, pływania, kajakarstwa, piłki nożnej i tenisa stołowego.

9.3.8. Promocja jednostek samorządu terytorialnego

Działania promocyjne realizowane były zarówno w kraju jak i zagranicą. Do najważniejszych należy zaliczyć promocję miasta poprzez sport podczas:

- cyklu imprez biegowych „Trzecia dycha do maratonu” i „Czwarta dycha do maratonu”,
- Pierwszego Maratonu Lubelskiego,
- rozgrywek I ligi koszykówki mężczyzn,
- rozgrywek I ligi żużla,
- Mistrzostw Polski w Motocrosie,
- V Międzynarodowego Turnieju Szachowego im. Unii Lubelskiej,
- Mistrzostw Polski Kobiet w Boksie,
- zawodów kolarskich Lublin Maraton MTB,
- Międzynarodowego Turnieju Piłki Ręcznej Quirinus Cup 2013,
- imprezy hippicznej Cavaliada 2013,
- rozgrywek I ligi koszykówki kobiet,
- rozgrywek I ligi futsalu mężczyzn,
- rozgrywek II ligi piłki siatkowej mężczyzn,
- zawodów kolarskich Lublin City Race 2013,
- Akademickich Mistrzostw Polski w koszykówce kobiet, w piłce siatkowej mężczyzn, w piłce ręcznej kobiet, w siatkówce plażowej kobiet,
- 24. Międzynarodowego Wyścigu Kolarskiego Solidarności i Olimpijczyków.

9.3.9. Boiska i obiekty sportowe

Na terenie miasta zlokalizowanych jest 84 sportowych boisk osiedlowych. Są to obiekty ogólnodostępne o zróżnicowanym stanie technicznym, wymagającym bieżącej konserwacji.

W roku 2013 zlecono wykonanie oceny stanu technicznego urządzeń sportowych stanowiących wyposażenie 80 boisk osiedlowych zlokalizowanych na terenie miasta. Raport z wykonanej oceny sporządzony przez Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Polskich Ośrodek Kwalifikacji Jakości Wyrobów i Rzeczoznawstwa SIMPTTEST w Lublinie posłużył do wykonania prac modernizacyjnych na osiedlowych boiskach zlokalizowanych na terenie Gminy Lublin w celu poprawy ich stanu technicznego, estetycznego i bezpieczeństwa użytkowników.

W ramach prac modernizacyjnych na 24 boiskach na terenie miasta zlecono: demontaż, naprawę, zakup i montaż nowych urządzeń sportowych, czyszczenie i malowanie konstrukcji urządzeń oraz wyposażono te obiekty w regulaminy korzystania z obiektów sportowych.

Modernizację przeprowadzono na niżej wymienionych boiskach.

9.3.10. Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji „Bystrzyca”

Sp. z o. o.

W 2013 r. z obiektów MOSiR korzystały kluby sportowe realizujące programy szkoleniowe oraz biorące udział w rozgrywkach, m.in. w koszykówce, piłce ręcznej, siatkówce, żużlu, piłce nożnej, tenisie stołowym, zapasach, karate, pływaniu, boksie. Obiekty były również udostępniane na potrzeby sportu osób niepełnosprawnych i spełniały określone standardy świadczonych usług.

Dostępne były dla mieszkańców tereny rekreacyjne nad Zalewem Zemborzyckim, ścieżka rowerowa wokół Zalewu Zemborzyckiego, Bike-Park oraz boiska sportowe.

W ramach zakupionej usługi na obiektach MOSiR odbyły się, poza regularnymi treningami, m.in.:

- Mistrzostwa Polski Seniorów w boksie – marzec 2013 r.,
- Mistrzostwa Polski Kadetek U-16 koszykówka – kwiecień 2013 r.,
- Finał Mistrzostw Szkół Miasta Lublin – Licealiada i Gimnazjada luty/kwiecień 2013 r.,

- halowe turnieje piłkarskie, styczeń/kwiecień 2013 r.,
- zawody pływackie O Laur Lubelskiego Koziółka styczeń/grudzień 2013 r.,
- VII Puchar Świata w Karate Tradycyjnym – czerwiec 2013 r.,
- Lubelskie Święto Sportu Japan Day, Festiwal Sztuk Sportów Walki – wrzesień 2013 r.,
- Turniej Zapaśniczy Młodzików i Kadetów – grudzień 2013 r.,
- Akademickie Mistrzostwa Województwa Lubelskiego w futsalu – listopad/grudzień 2013 r.,
- III Turniej Profilaktyczno-Sportowy o Puchar Prezydenta Miasta Lublin – listopad 2013 r.,
- XXII Mikołajkowy Turniej Dzieci w Karate Tradycyjnym – grudzień 2013 r.,
- rozgrywki najwyższych klas w: piłce ręcznej, koszykówce, futsalu.

9.3.11. Realizacja zadań Gminy Lublin w zakresie turystyki i krajoznawstwa

Szczególnie istotnym zagadnieniem z punktu widzenia realizowanych, jak również planowanych, działań z zakresu upowszechniania turystyki i krajoznawstwa w Lublinie było przyjęcie Uchwałą Nr 897/XXXV/2013 Rady Miasta Lublin z dn. 18.11.2013 r. dokumentu strategicznego – „Strategia Rozwoju Turystyki Miasta Lublin do roku 2025”. Dokument opracowany został przez firmę Landbrand z Poznania, a następnie pozytywnie zaopiniowany przez Polską Agencję Rozwoju Turystyki S.A., która dokonała oceny eksperckiej opracowania. Wysoko rozwinięta współpraca zarówno w ujęciu wewnętrznym – poprzez utworzenie interdyscyplinarnego zespołu tworzonego przez reprezentantów wybranych wydziałów Urzędu Miasta, jak również o charakterze zewnętrznym – pomiędzy wszelkimi instytucjami turystycznymi i okołoturystycznymi, umożliwiła stworzenie rzetelnego dokumentu. Poglębiona diagnoza stanu obecnego, strategiczne ujęcie potencjału turystycznego Lublina, liczne rekomendacje zawarte w macierzy celów oraz zasadny plan wdrażania strategii to tylko wybrane obszary zagadnień szczegółowo opisanych w Strategii. W efekcie, przychylnie do opracowania odniosła się również Rada Działalności Pożytku Publicznego oraz Rada Miasta Lublin. Szerokie poparcie dla przyjętych tez uzyskano również dzięki, realizowanym

na wszystkich etapach tworzenia Strategii, konsultacjom społecznym.

Mając na uwadze konsekwentne realizowanie ambitnego planu wdrażania „Strategii Rozwoju Turystyki Miasta Lublin do roku 2025” zaprezentowano uczestnikom V Spotkania Turystycznego wstępny plan działań na najbliższy okres wraz z zaproszeniem do współpracy w zakresie współtworzenia atrakcyjnej i nowoczesnej oferty turystycznej Lublina. Wyrażona aprobata ze strony lokalnego środowiska związanego z branżą turystyczną oraz dotychczasowe doświadczenia pozwalają sądzić, iż docelowy zespół odpowiedzialny za wdrażanie Strategii jest w stanie sprostać stawianym w dokumencie wyzwaniom, a realizacja kolejnych zadań przyczyni się do dalszego rozwoju miasta oraz wzmocnienia jego pozycji konkurencyjnej w kraju i zagranicą.

Wiodącą imprezą turystyczno-krajoznawczą realizowaną po raz kolejny było oficjalne otwarcie miejskiego sezonu turystycznego w ramach II edycji „SEZON LUBLIN” pod hasłem „Zapraszam na szlak. Lublin” (realizowane w terminie od 27 kwietnia do 5 maja 2013 r.) Cykl imprez obejmował 124 wydarzenia, w których łącznie wzięło udział ok. 3 500 uczestników. Organizatorem i koordynatorem wydarzenia był Wydział Sportu i Turystyki, który włączył do ścisłej współpracy 17 lokalnych partnerów z branży turystycznej.

Na program „Sezonu Lublin” złożyły się głównie wycieczki z przewodnikiem (30 grup), gra miejska „Odkryj Lublin z mapą” (2 edycje), zwiedzanie: Teatru Starego (24 grupy) i Lubelskiej Trasy Podziemnej (3 grupy), „Legendy Lubelskie” (2 spotkania), „Lublin z okien ZIU-tka” (9 wycieczek), interaktywna ekspozycja historyczna w Centrum Obsługi Turystycznej „Via Jagiellonica”, wieczór z piosenką turystyczną, wycieczka biegowa po Lublinie oraz wykłady plenerowe na temat Renesansu Lubelskiego, modernizmu i secesji w krajobrazie architektonicznym miasta. Ponadto zorganizowano eko-spyw oraz spływ kajakowy Bystrzycą – na trasie Prawiedniki – Zalew Zemborzycki.

Dodatkową atrakcją był otwarty konkurs fotograficzny pn. „Foto Sezon Lublin 2013” i wystawa prac fotograficznych w siedzibie LOITIK i w Galerii „Ratusz” oraz uroczyste podsumowanie II edycji Sezonu Lublin zorganizowane przy współpracy z MDK Nr 2 w Lublinie.

Ponadto, w ramach zadania: „Organizacja działalności turystyczno-krajoznawczej” sfinansowano bieżące utrzymanie i konserwację 20 oszklonych podświetlanych gablot zlokalizowanych na terenie Lublina.

9.3.12. Realizacja działań w zakresie wypoczynku

W ramach tego zadania uczniom pozostającym w mieście w okresie ferii zimowych, zapewniono interesujący program sportowo-rekreacyjny. Przez cały okres ferii w obiektach sportowych MOSiR prowadzone były zajęcia z koszykówki, piłki siatkowej, tenisa stołowego, piłki nożnej, taekwon-do oraz karate, organizowane przez lubelskie kluby sportowe. Po raz kolejny najmłodsi mogli skorzystać m.in. z bezpłatnego szkolenia narciarskiego na stoku Globus Ski.

W czasie wakacyjnej przerwy przygotowano atrakcyjne i różnorodne propozycje spędzenia czasu wolnego dla dzieci i młodzieży. Przez całe wakacje odbywały się cykliczne zajęcia sportowe, i turnieje piłkarskie. Zorganizowano „Wakacjadę” – imprezę rekreacyjną dla dzieci ze szkół podstawowych. Amatorzy sportów wodnych mieli możliwość wzięcia udziału w szkoleniach żeglarskich i zajęciach z kajakarstwa, odbywających się nad Zalewem Zemborzyckim. Dla młodych rowerzystów przygotowano Letnią Akademię Rowerową w Bike-Parku. Po raz kolejny w Wakacyjnym Orlikowym Grand Prix o Puchar Prezydenta Miasta Lublin zmierzyły się reprezentacje trzynastu lubelskich Orlików w trzech dyscyplinach sportowych (koszykówce, piłce siatkowej i nożnej).

Z bogatej oferty akcji „Zima w mieście” i „Lato w mieście” skorzystało ponad 2 300 osób, w tym również dzieci i młodzież z niepełnosprawnościami.

Dzięki dotacjom przyznany 15 organizacjom w ramach otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego pn. „Organizacja letnich obozów wypoczynkowo-szkoleniowych” w aktywnym wypoczynku poza miejscem zamieszkania wzięło udział ponad 700 młodych mieszkańców Lublina.

9.3.13. Nadzór nad stowarzyszeniami

W 2013 r. prowadzone były działania mające na celu uregulowanie sytuacji prawnej klubów sportowych wpisanych do prowadzonej przez Prezydenta Miasta Lublin Ewidencji uczniowskich

klubów sportowych i Ewidencji klubów sportowych działających w formie stowarzyszenia, których statuty nie przewidują prowadzenia działalności gospodarczej. W 2013 r. złożonych zostało do Sądu Rejonowego Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku 12 wniosków o rozwiązanie klubów sportowych działających w formie stowarzyszenia. Postanowieniem sądu wszystkie kluby, w sprawie których złożono wnioski, zostały rozwiązane i obecnie znajdują się w stanie likwidacji. Do Ewidencji klubów sportowych działających w formie stowarzyszenia, których statuty nie przewidują prowadzenia działalności gospodarczej wpisany został jeden nowy klub sportowy. Jeden nowy uczniowski klub został zarejestrowany w Ewidencji uczniowskich klubów sportowych. Trzy obiekty zostały wpisane do Ewidencji innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie.

9.3.14. Kontrola podmiotów realizujących zadania miasta w zakresie sportu, turystyki i wypoczynku

W 2013 r. przeprowadzono 56 planowych kontroli dotacji udzielonych w roku 2012 na łączną kwotę 2 677 320 zł. Dodatkowo uzupełniono kontrolę 6 zadań zleconych w roku 2011. Przeprowadzono również 4 doraźne kontrole na łączną kwotę 140 000 zł dotacji udzielonych w 2013 r. Dokonano 39 weryfikacji rozliczeń umów zawartych w 2013 r. na łączną kwotę 173 870 zł. Na bieżąco realizowano wizytację zleconych podmiotom zadań publicznych.

9.4. Inwestycje w obiektach kultury, sportu i turystyki

9.4.1. Obiekty kultury

Na renowację klasztoru powiżytkowskiego na centrum działań artystycznych w Lublinie w okresie sprawozdawczym wydatkowano ogółem 15 706 674,71 zł.

Zakończono przebudowę budynku dawnego klasztoru powiżytkowskiego na centrum działań artystycznych. Budynek został przekazany użytkownikowi w lipcu 2013 r.

9.4.2. Obiekty sportu i turystyki

Na budowę stadionu miejskiego w Lublinie wraz z zagospodarowaniem przylegającego terenu wydatkowano ogółem 64 601 582,31 zł. W okresie sprawozdawczym kontynuowano roboty ogólnobudowlane w budynku głównego (konstrukcję budynku, zadaszenie, ściany murowane, ścianki działowe, tynki gipsowe, wykonano sieci zewnętrzne (sieci i przyłącza wodociągowe, kanalizację deszczową i kanalizację sanitarną), roboty instalacyjne elektryczne wewnętrzna, zewnętrzne, instalacje wentylacyjne, instalacje grzewcze i chłodzące. Wykonano stan surowy budynku komercyjnego. Realizowano roboty budowlane podtrybunia, płyty głównej boiska, elewacji stadionu, dróg wewnętrznych, parkingów, chodników, ścieżek rowerowych, częściowo zieleń. Ponadto wykonano sieć i przyłącza ciepłownicze wysokoparametrowe do węzła ciepłnego oraz usunięcie kolizji linii 110 kV, z projektowanym parkingiem przy stadionie.

Na budowę basenu przy ul. Łabędziej w dzielnicy Bronowice wydatkowano ogółem 8 292 105,49 zł. W okresie sprawozdawczym kontynuowano i zakończono roboty budowlane, instalacyjne sanitarne i elektryczne w zakresie robót wykończeniowych, realizowano również zagospodarowanie terenu (drogi, parkingi, nasadzenia drzew i krzewów, trawniki, rabatę żwirową, plac zabaw, ogrodzenie). Opracowano zamienną wielobranżową dokumentację projektowo-kosztorysową dotyczącą zmiany funkcji pomieszczeń w budynku pływalni i przystosowania obiektu do utworzenia placówki rehabilitacyjnej ZOZ. Wykonano również w ramach umowy na roboty uzupełniające ogrodzenie od strony wschodniej i nasadzenie drzew, rozbudowano instalację elektryczną i teletechniczną, studnie przy komorze wodomierza oraz studnie chłonna. Ponadto zgodnie z zawartą umową prowadzony jest nadzór autorski nad realizacją zadania.

Na budowę zespołu krytych pływalni, przy al. Zygmuntowskich 4 w Lublinie wydatkowano łączną kwotę 6 241 345,12 zł. Opracowano wizualizację zaprojektowanego Zespołu Pływalni Hali Lodowej, wykonano przeprojektowanie dokumentacji projektowej dla budowy zespołu krytych pływalni, rozbiórkę niezainwentaryzowanego odkrytego podczas wykonywania wykopu zbiornika żelbetowego-separatora, rozbiórki basenu zewnętrznego, zbiornika retencyjnego i żelbetowego kolektora deszczowego wraz z zago-

spodarowaniem materiałów rozbiórkowych. Rozbudowano instalację kanalizacji sanitarnej, instalację wentylacji mechanicznej oraz przebudowę wodociągu. Rozpoczęto roboty rozbiórkowe (baseny zewnętrzne, budynek hotelowy, część istniejącego budynku basenu, ogrodzenia, chodniki, betonowe murki). W części sportowej i komercyjnej wykonano wykopy, odwodnienie, konstrukcje pali fundamentowych, podkłady betonowe, roboty instalacji kanalizacji podposadzkowej oraz sieci zewnętrzne elektryczne i teletechniczne. Ponadto zgodnie z zawartą umową prowadzony jest nadzór autorski nad realizacją zadania.

Na budowę Akademii Golfa nad Zalewem Zemborzyckim w Lublinie wydatkowano ogółem 172 884,01 zł. Dokonano opłaty za przyłączenie do sieci dystrybucyjnej energii elektrycznej, kontynuowano roboty budowlane – wykonano przygotowanie pozostałego terenu zielonego, prace ziemne wraz z wyłożeniem kostki brukowej, częściowo ogrodzenie – siatka niska, częściowo teren gry (fairway), aktualizację Studium Wykonalności dla projektu „Budowa Akademii Golfa nad Zalewem Zemborzyckim w Lublinie” oraz opracowano dokumentację projektową zamienną.

9.5. Podtrzymywanie tradycji patriotycznych i narodowych

W 2013 r. Miasto udzielało czynnego wsparcia organizacjom kombatanckim, stowarzyszeniom oraz innym organizacjom i instytucjom podejmującym działania na rzecz podtrzymywania tradycji patriotycznych i narodowych. Prezydent Miasta występował jako współorganizator, członek komitetu honorowego lub patron honorowy wspierając wiele uroczystości i obchodów upamiętniających wydarzenia oraz postacie historyczne związane z Lublinem, Ziemią Lubelską i Ojczyzną.

Wśród lubelskich uroczystości i obchodów patriotycznych organizowanych w 2013 r. należy wymienić:

- obchody 150. rocznicy wybuchu Powstania Styczniowego: 10-11 stycznia – międzynarodowa konferencja naukowa na Zamku Lubelskim i KUL, pod patronatem honorowym Prezydenta RP Bronisława Komorowskiego, 22 stycznia – uroczystość w miejscu straceń powstańców, ul. M. Langiewicza, Grobowiec Powstańców Styczniowych na cmentarzu przy ul. Lipowej

- i 23 stycznia – odsłonięcie pomnika Powstańców Styczniowych na Konstantynowie,
- obchody 73. rocznicy I masowej wywózki Polaków z Kresów Wschodnich na Sybir – 8 lutego,
  - obchody, ustanowionego 3.02.2011 r., święta państwowego: Narodowy Dzień Pamięci „Żołnierzy Wyklętych”, upamiętniający żołnierzy polskiego, niepodległościowego, antykomunistycznego podziemia – 1 marca,
  - obchody 64. rocznicy mordu na mjr. Hieronimie Dekutowskim ps. „Zapora” i jego 6 podkomendnych – 7 marca,
  - obchody 3. rocznicy katastrofy smoleńskiej, upamiętnienie 96 ofiar tej narodowej tragedii – 10 kwietnia,
  - Dzień Pamięci Ofiar Zbrodni Katyńskiej w 73. rocznicę mordu – 14-15 kwietnia,
  - Dzień Flagi Rzeczypospolitej Polskiej – 2 maja,
  - Narodowe Święto Trzeciego Maja – 3 maja,
  - obchody 68. rocznicy zakończenia II wojny światowej – 8 maja,
  - obchody 73. rocznicy egzekucji więźniów Zamku Lubelskiego w wąwozie na Rurach Jezuickich – 29 maja,
  - obchody 150. rocznicy stracenia Leona Frankowskiego, komisarza powstańczego Rządu Narodowego na Województwo Lubelskie – 16 czerwca,
  - udział przedstawicieli: Prezydenta i Rady Miasta Lublin w obchodach 70. rocznicy rzezi na Wołyniu, Lublin – 7 lipca, Łuck – 13-14 lipca,
  - uroczystości 33. rocznicy Lubelskiego Lipca – 21 lipca,
  - lubelskie obchody 69. rocznicy wybuchu powstania w Warszawie, jednocześnie nowego święta państwowego – Narodowy Dzień Powstania Warszawskiego – Plac Litewski, 1 sierpnia,
  - obchody 98. rocznicy bitwy Legionów Polskich pod Jastkowem i wkroczenia Legionów do Lublina – 3 sierpnia,
  - Święto Wojska Polskiego – 15 sierpnia,
  - święto państwowe Dzień Solidarności i Wolności – 31 sierpnia,
  - obchody 74. rocznicy napaści Niemiec hitlerowskich na Polskę – 1 września,
  - upamiętnienie ofiar bombardowania Lublina przez niemiecką Luftwaffe – 9 września,

- obchody 74. rocznicy obrony Lublina we wrześniu 1939 r. – 16 września,
- obchody 74. rocznicy napaści Rosji sowieckiej na Polskę – 17-18 września,
- zaduszki kresowe upamiętniające Polaków pomordowanych i zmarłych na Wschodzie – 9-10 listopada,
- Narodowe Święto Niepodległości – 11 listopada,
- obchody 69. rocznicy wywózki żołnierzy Polskiego Państwa Podziemnego do łagrów w rejon Borowicz w Rosji – 15 listopada,
- lubelskie obchody 32. rocznicy wprowadzenia stanu wojennego – 13 grudnia.

W 2013 r. lubelskie szkoły kontynuowały ogólnopolską akcję „Katyń – ocalić od zapomnienia”, w ramach której przy kolejnych szkołach na terenie miasta posadzono dęby i postawiono okolicznościowe kamienie z tablicami upamiętniającymi pomordowanych, w Katyniu, Charkowie, Twerze i innych miejscach kaźni, polskich żołnierzy oraz funkcjonariuszy państwa polskiego. Uroczystości towarzyszące akcji sadzenia dębów pamięci stanowiły wartościową lekcję wychowania patriotycznego dla młodzieży szkolnej Lublina. Lubelskie szkoły aktywnie uczestniczyły w uroczystościach organizowanych na terenie miasta, wystawiały poczty sztandarowe oraz delegacje społeczności szkolnych. Dwie szkoły: Szkoła Podstawowa Nr 6 im. Romualda Traugutta i Zespół Szkół Nr 1 im. Władysława Grabskiego zaproszone zostały wraz z Kancelarią Prezydenta Miasta Lublin przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Bronisława Komorowskiego w dn. 11.11.2013 r. do Pałacu Prezydenckiego w Warszawie na uroczystość podsumowania obchodów 150. rocznicy Powstania Styczniowego. Był to wyraz uznania za przeprowadzenie wyróżniającego się programu tych obchodów.

10. POZYSKIWANIE ZEWNĘTRZNYCH ŚRODKÓW FINANSOWYCH

W 2013 r. działania mające na celu pozyskiwanie zewnętrznych środków finansowych były konsekwentnie kontynuowane. W związku z kończącą się powoli perspektywą finansową 2007-2013 prace przy realizacji i rozliczaniu projektów stały się jeszcze bardziej intensywne. Zwiększył się tym samym poziom pozyskanych dochodów względem roku poprzedniego, szczególnie ze środków Unii Europejskiej.

Dotacje zostały wykorzystane na rozwój infrastruktury w zakresie transportu, kultury, turystyki i sportu. Mając na uwadze dobro mieszkańców zrealizowano projekty, prowadzące do poprawy standardów zarówno życia społecznego jak i intelektualnego. Wachlarz realizowanych projektów jest zatem bardzo szeroki.

Sukcesy Lublina w pozyskiwaniu środków finansowych z Unii Europejskiej oraz z innych zewnętrznych źródeł finansowania możliwe były dzięki współpracy szeregu osób zaangażowanych w przygotowanie, realizację i monitoring projektów. Ich doświadczenie i wiedza merytoryczna stała się motorem napędowym przeobrażania Lublina, stojącego przed nowymi możliwościami.

10.1. Działania w zakresie projektów inwestycyjnych

10.1.1. Uzyskane dochody

Wydział Funduszy Europejskich uzyskał dochody w 2013 r. w zakresie projektów inwestycyjnych realizowanych przy współudziale zewnętrznych środków finansowych w kwocie – 356 831 462,48 zł, z tego:

10.1.1.1. Środki europejskie w kwocie 336 367 907,72 zł, w tym

Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013 w kwocie – 60 600 433,57 zł:

- Lubelska Biblioteka Wirtualna – 1 224 124,87 zł,
- modernizacja infrastruktury przystankowej wraz z budową systemu informacji pasażerskiej dla poprawy jakości funkcjonowania komunikacji miejskiej w Lublinie – 596 138,73 zł,
- budowa stadionu miejskiego w Lublinie wraz z zagospodarowaniem przylegającego terenu – 44 390 527,75 zł,
- rewaloryzacja Ogrodu Saskiego w Lublinie – 3 363 036,95 zł,
- budowa bezpiecznego systemu ścieżek rowerowych w Lublinie – etap II – 2 560 889,47 zł,
- infrastruktura dla aktywizacji gospodarczej w dzielnicy Bursaki i Rudnik w Lublinie – 3 395 167,38 zł,
- budowa Domu Kultury przy ul. Judyma w Lublinie – 2 054 961,79 zł,
- rewitalizacja Starego Miasta w Lublinie – 257 922,12 zł,
- opracowanie i wdrożenie systemu informacji przestrzennej dla Miasta Lublin – 168 076,56 zł,
- przebudowa ul. Narutowicza wraz z ulicami przyległymi (etap I) oraz adaptacja budynku przy ul. Narutowicza 32a na potrzeby Państwowej Szkoły Muzycznej I i II stopnia im. T. Szeligowskiego – 2 589 587,95 zł.

Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej 2007-2013
w kwocie – 92 090 523,25 zł:

- zintegrowany system miejskiego transportu publicznego w Lublinie – 90 199 432,92 zł,
- infrastruktura dla strefy ekonomicznej na Felinie – II etap – 1 891 090,33 zł.

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2007-2013
w kwocie 182 942 597,55 zł:

- renowacja Teatru Starego w Lublinie – 1 334 501,49 zł,
- renowacja klasztoru powiżytkowskiego na centrum działań artystycznych w Lublinie – 12 333 728,22 zł,
- budowa drogi dojazdowej do węzła drogowego „Dąbrowica” obwodnicy Miasta Lublin w ciągu dróg ekspresowych S12, S17 i S19 (odcinek od skrzyżowania al. Solidarności z al. Warszawską do granic miasta) – 164 496 136,53 zł,
- termomodernizacja oświatowych obiektów użyteczności publicznej w Lublinie – 4 778 231,31 zł.

Szwajcarsko-Polski Program Współpracy w kwocie –
734 353,35 zł:

- rozbudowa Domu Pomocy Społecznej „Kalina” w Lublinie – 734 353,35 zł.

10.1.1.2. Środki krajowe w kwocie 20 463 554,76 zł, w tym

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w kwocie – 2 855 773,90 zł:

- termomodernizacja oświatowych obiektów użyteczności publicznej w Lublinie – etap III – 1 390 027,90 zł,
  - termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej w Lublinie – 1 313 570 zł,
  - rewaloryzacja Ogrodu Saskiego w Lublinie – 152 176 zł.
- Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej w kwocie – 6 510 250 zł:
- budowa krytej pływalni z pełnym programem przy ul. Łabędziej 2a w Lublinie – 2 110 250 zł,
  - budowa zespołu krytych pływalni przy al. Zygmuntowskich 4 w Lublinie – 3 400 000 zł,
  - budowa krytej pływalni przy Zespole Szkół Nr 7 przy ul. Roztocze 14 w Lublinie – 1 000 000 zł.

Narodowy program przebudowy dróg lokalnych – Etap II Bezpieczeństwo – Dostępność – Rozwój – 1 772 041 zł:

- remont odcinka drogi powiatowej nr 2269L, ul. Zemborzycka w Lublinie – 1 772 041 zł.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji – Program na rzecz społeczności romskiej w Polsce w 2012 r. – 8 000,00 zł:

- poprawa sytuacji bytowej Romów poprzez remont lokalu mieszkaniowego przy ul. Zagłoby w Lublinie – 8 000,00 zł.

Subwencje z budżetu państwa – 8 510 981,60 zł:

- subwencja ogólna na dofinansowanie przebudowy ul. Filaretów – 8 339 100 zł,
- infrastruktura dla strefy ekonomicznej na Felinie – II etap – 171 881,60 zł.

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego – 806 508,26 zł:

- renowacja klasztoru powiżytkowskiego na centrum działań artystycznych w Lublinie – 630 291,26 zł,
- opracowanie dokumentacji dla Teatru im. H.Ch. Andersena 100 000 zł,
- opracowanie dokumentacji dla Centrum Sztuki Współczesnej – 76 217 zł.

10.1.2. Podpisane umowy

W 2013 r. Wydział Funduszy Europejskich sfinalizował podpisanie umów o dofinansowanie projektów o łącznej wartości wsparcia – 34 196 826,42 zł, w tym:

10.1.2.1. Środki z funduszy europejskich – 17 823 859,42 zł, w tym

Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013 – 15 759 480,67 zł:

- Europejska Stolica Turystyki Rowerowej w Lublinie, ogólna wartość projektu 9 324 220,00 zł, wartość dofinansowania 2 276 147,52 zł, termin realizacji 2012-2014,
- przebudowa ul. Narutowicza wraz z ulicami przyległymi (etap I) oraz adaptacja budynku przy ul. Narutowicza 32a na potrzeby Państwowej Szkoły Muzycznej I i II stopnia im. T. Szeligowskiego, ogólna wartość projektu 22 162 739,93 zł, wartość dofinansowania 10 000 000,00 zł, termin realizacji 2010-2014,
- opracowanie i wdrożenie systemu informacji przestrzennej dla Miasta Lublin, ogólna wartość projektu 4 098 039,00 zł, wartość dofinansowania 3 483 333,15 zł, termin realizacji 2012-2015.

Szwajcarsko-Polski Program Współpracy – 2 064 378,75 zł:

- rozbudowa Domu Pomocy Społecznej „Kalina” w Lublinie, ogólna wartość projektu 2 428 680,88 zł, wartość dofinansowania 2 064 378,75 zł, termin realizacji 2013-2014.

10.1.2.2. Środki z funduszy krajowych – 16 372 967 zł, w tym

Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej Ministerstwa Sportu i Turystyki – 1 000 000 zł:

- budowa krytej pływalni przy Zespole Szkół Nr 7 przy ul. Roztocze w Lublinie, ogólna wartość projektu 7 987 620 zł, wartość dofinansowania 1 000 000 zł, termin realizacji 2011-2013.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej – 4 737 609 zł:

- termomodernizacja oświatowych obiektów użyteczności publicznej w Lublinie – etap III, ogólna wartość projektu 7 592 625 zł, wartość dofinansowania 1 909 734 zł, termin realizacji 2012-2014, pożyczka z NFOŚiGW – 3 990 195,00 zł,

- termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej w Lublinie, ogólna wartość projektu 10 707 100 zł, wartość dofinansowania 2 827 875 zł, termin realizacji 2012-2014, pożyczka z NFOŚiGW – 5 655 750,00 zł.

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego Program Rozwój Infrastruktury Kultury – 176 217,00 zł:

- przygotowanie dokumentacji dla centrum sztuki współczesnej – Lublin, ogólna wartość projektu 266 772,24 zł, wartość dofinansowania 76 217,00 zł, termin realizacji 2013,
- przygotowanie dokumentacji dla Teatru Andersena w Lublinie, ogólna wartość projektu 338 865 zł, wartość dofinansowania 100 000 zł, termin realizacji 2013.

Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji – 8 000,00 zł:

- poprawa sytuacji bytowej Romów poprzez remont lokalu mieszkaniowego przy ul. Zagłoby w Lublinie, ogólna wartość projektu 9 123,00 zł, wartość dofinansowania 8 000,00 zł, termin realizacji 2013.

Narodowy program przebudowy dróg lokalnych – Etap II Bezpieczeństwo – Dostępność – Rozwój – 1 772 041,00 zł:

- remont odcinka drogi powiatowej nr 2269L, ul. Zemborzyska w Lublinie, ogólna wartość projektu 3 544 082,00 zł, wartość dofinansowania 1 772 041,00 zł, termin realizacji 2013.

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych – 340 000,00 zł:

- rozbudowa Domu Pomocy Społecznej „Kalina” w Lublinie, ogólna wartość projektu 2 428 680,88 zł, wartość dofinansowania 340 000 zł, termin realizacji 2013-2014.

Subwencja – 8 339 100 zł:

- przebudowa ul. Filaretów (realizacja etapu I – od ul. Głębokiej do ul. Zana oraz etapu II – od ul. Zana do ul. Jana Pawła II wraz z wiaduktami), ogólna wartość projektu 23 500 000,00 zł, wartość dofinansowania 8 339 100 zł, termin realizacji 2012-2013.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie:

- kanalizacja deszczowa w ul. Głuskiej w Lublinie na odcinku od mostu przy ul. Głuskiej do ul. Strojnowskiego wraz z przyłączami do wpustów deszczowych, ogólna wartość projektu 5 917 799,63 zł, wartość dofinansowania 0,00 zł, termin reali-

zacji 2013-2014, pożyczka z WFOŚiGW GW w Lublinie 4 700 000,00 zł.

10.1.3. Projekty będące w trakcie oceny

Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej 2007-2013:

- drogi dojazdowe do węzła drogowego „Jakubowice” obwodnicy Miasta Lublin w ciągu dróg ekspresowych S12, S17 i S19 (projekt został wpisany na listę rezerwową kluczowych projektów PO RPW i otrzyma dofinansowanie na skutek oszczędności w działaniu IV.1 – Infrastruktura drogowa), ogólna wartość projektu 109 379 435,88 zł, wartość dofinansowania 88 251 819,34 zł.

Ponadto zostały zgłoszone 3 projekty do wpisania na listę rezerwową kluczowych projektów PO RPW w ramach działania III.1 Systemy miejskiego transportu zbiorowego:

- połączenie przyszłego Zintegrowanego Intermodalnego Dworca Metropolitalnego w Lublinie z siecią komunikacji zbiorowej ul. Muzyczna i ul. Narutowicza (zgłoszenie projektu do listy rezerwownej kluczowych projektów PO RPW), ogólna wartość projektu 75 334 104,38 zł, wartość dofinansowania 64 033 988,72 zł,
- budowa ul. Lubelskiego Lipca’80 na odcinku od al. Piłsudskiego do ul. Muzycznej o dł. ok. 0,6 km wraz z budową trakcji trolejbusowej (zgłoszenie projektu do listy rezerwownej kluczowych projektów PO RPW), ogólna wartość projektu 50 368 634,7 zł, wartość dofinansowania 40 959 260 zł,
- budowa ronda Lubelski Lipiec’80 wraz z mostem na rzece Czerniejówce oraz przebudowa ul. Fabrycznej wraz z przebudową trakcji trolejbusowej (zgłoszenie projektu do listy rezerwownej kluczowych projektów PO RPW), ogólna wartość projektu 39 260 533,02 zł, wartość dofinansowania 33 371 453,06 zł.

Podobnie jak w ubiegłych latach uczestniczono również w pracach Komitetu Monitorującego Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013 – w charakterze stałego zastępcy Prezydenta Miasta Lublin – w celu zapewnienia jakości realizacji Programu oraz upewnienie się co do skuteczności jego realizacji.

Uczestniczono w pracach nad przygotowaniem kolejnej perspektywy budżetowej Unii Europejskiej na lata 2014-2020 poprzez:

- udział w grupach roboczych ds. wsparcia przygotowania Programu Polska Wschodnia oraz Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego 2014-2020,
- prace nad przygotowaniem Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych na lata 2014-2020, w tym:
  - uzgodnienie z Urzędem Marszałkowskim Województwa Lubelskiego projektów ZIT do realizacji w ramach RPO WL 2014-2020 z zakresu zastosowania zintegrowanych rozwiązań cyfrowych, wsparcia na rzecz rozwoju gospodarczego i przedsiębiorczości, rewitalizacji, transportu drogowego i publicznego,
  - opracowanie wykazu projektów ZIT planowanych do realizacji w ramach PPW oraz POIŚ na lata 2014-2020, dotyczących m.in: budowy Zintegrowanego Intermodalnego Dworca Metropolitalnego, budowy dróg dojazdowych do dworca, rozwoju transportu publicznego w Lubelskim Obszarze Funkcjonalnym,
- zgłoszenie projektów do realizacji Strategii rozwoju województwa lubelskiego na lata 2014-2020 w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020:
  - rewitalizacja oraz zabezpieczenie przeciwpowodziowe doliny rzeki Bystrzycy wraz z zagospodarowaniem terenów położonych w obszarze nadrzecznym, ogólna wartość projektu 450 638 660,00 zł,
  - rewitalizacja Fabryki Słodu Vetterów w Lublinie na Lubelskie Centrum Nauki wraz z Muzeum Przemysłu, ogólna wartość projektu 100 000 000,00 zł,
  - rewitalizacja Placu Litewskiego w Lublinie wraz z przywróceniem świetności zabytkowych obiektów w jego otoczeniu, ogólna wartość projektu 62 679 060,00 zł,
  - budowa drogi wojewódzkiej nr 747 łączącej węzeł drogowy Witosza z węzłem Konopnica obwodnicy Miasta Lublin w ciągu dróg ekspresowych S12, S17, S19 – jako południowe zamknięcie obwodnicy, ogólna wartość projektu 600 000 000,00 zł,

- rewitalizacja terenów przemysłowych po dawnej Fabryce Ciężarowych w Lublinie Ogólna wartość projektu, ogólna wartość projektu 81 300 000,00 zł.

10.2. Działania w zakresie projektów nieinwestycyjnych

W 2013 r. Wydział Projektów Nieinwestycyjnych pozyskiwał środki z krajowych i zagranicznych bezzwrotnych źródeł finansowania na realizację projektów nieinwestycyjnych. Opracowywane były wnioski aplikacyjne o dofinansowanie projektów nieinwestycyjnych przeznaczonych do realizacji w Urzędzie Miasta Lublin, w tym także na zlecenie innych wydziałów, właściwych merytorycznie w zależności od przedmiotu projektu. Wydział Projektów Nieinwestycyjnych pomagał również w przygotowaniu wniosków składanych przez gminne jednostki organizacyjne.

Pracownicy Wydziału realizowali projekty wskazane przez Prezydenta, a także współpracowali przy realizacji projektów wdrażanych w innych komórkach organizacyjnych, między innymi poprzez pracę w zespołach zadaniowych powołanych przez Prezydenta do przygotowania, wdrożenia czy rozliczenia projektu.

10.2.1. Projekty oświatowe

10.2.1.1. Projekty przygotowane

- „Startuj ze stażem” – wartość całkowita projektu 4 238 039,83 zł, wartość dofinansowania 4 238 039,83 zł, wartość wkładu własnego 0,00 zł,
- „Szybkie zapamiętywanie – efektywne nauczanie” – wartość całkowita projektu 46 859,20 zł, wartość dofinansowania 38 200,00 zł, wartość wkładu własnego 8 659,20 zł,
- „Po wiedzę do CERN – wsparcie rozwoju kompetencji nauczycieli przedmiotów przyrodniczych w Gminie Lublin” – wartość całkowita projektu 80 130,75 zł, wartość dofinansowania 80 130,75 zł, wartość wkładu własnego 0,00 zł,
- „Jak w szwajcarskim zegarku – dobre praktyki funkcjonowania systemu edukacji w Szwajcarii” – wartość całkowita projektu 48 078,45 zł, wartość dofinansowania 48 078,45 zł, wartość wkładu własnego 0,00 zł,

- „Bezpieczna szkoła w strefie Schengen” – wartość całkowita projektu 2 500 000,00 zł, wartość dofinansowania 2 125 000,00 zł, wartość wkładu własnego 375 000,00 zł.

10.2.1.2. Projekty, do których zostały podpisane umowy o dofinansowanie:

- „Razem możemy więcej” – wartość całkowita projektu 4 462 037,38 zł, wartość dofinansowania 3 792 731,77 zł, wartość wkładu własnego 669 305,61 zł.

10.2.2. Projekty rozwojowe

10.2.2.1. Projekty przygotowane

- „Współpraca JST jako czynnik rozwoju Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego” (wartość całkowita – 2 804 552 zł, wartość dotacji – 2 524 096,80 zł, wkład własny Gminy Lublin – 150 395,20 zł),
- „Współpraca JST jako czynnik rozwoju Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego” (edycja 2) – (wartość całkowita – 2 830 000 zł, wartość dotacji – 2 547 000 zł, wkład własny Gminy Lublin – 93 000 zł),
- „Efektywna współpraca Jednostek Samorządu Terytorialnego podstawą rozwoju Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego” – (wartość całkowita – 2 146 170 zł, wartość dofinansowania – 1 824 244 zł, wkład własny Gminy Lublin – 45 625,50 zł),
- „Elektropolis – partnerstwo Warszawy i Lublina na rzecz elektryfikacji oferowanych usług publicznych” – (wartość całkowita – 4 005 647,06 zł, wartość dofinansowania – 3 404 800 zł, wkład własny Gminy Lublin – 199 800 zł),
- „Ochrona suchych dolin i wąwozów Lublina” – (wartość całkowita – 949 450 zł, wartość dofinansowania – 807 033 zł, wkład własny Gminy Lublin – 142 418 zł),
- „Plan gospodarki niskoemisyjnej dla miasta Lublin” – (wartość całkowita – 177 350 zł, wartość dotacji – 150 747,50 zł, wkład własny Gminy Lublin – 26 602,50 zł).

10.2.2.2. Projekty, do których zostały podpisane umowy o dofinansowanie

- „Korzystamy z doświadczeń – szwajcarski benchmark w Lublinie” (wartość całkowita – 761 474,00 zł, wartość dofinansowania – 685 326,00 zł, wkład własny Gminy Lublin – 46 512 zł),
- „Przez staż i pracę do aktywności i samodzielności” (wartość całkowita – 695 541,40 zł, wartość dofinansowania – 591 210,19 zł, wkład własny Gminy Lublin – 104 331,21 zł).

10.2.2.3. Projekty realizowane

- „Wrota Lubelszczyzny – Informatyzacja Administracji” – projekt realizowany jest przez Województwo Lubelskie. Miasto Lublin jako partner projektu partycypuje we wkładzie własnym projektu,
- „Korzystamy z doświadczeń – szwajcarski benchmark w Lublinie” (wartość całkowita – 761 474,00 zł, wartość dofinansowania – 685 326,00 zł, wkład własny Gminy Lublin – 46 512 zł).

10.2.3. Projekty społeczne

10.2.3.1. Projekty przygotowane

- „Nie truj powietrza – miej wpływ na to czym oddychasz” – kampania edukacyjna dotycząca przeciwdziałania niskiej emisji” – wartość całkowita projektu: 261 800,00 zł, wartość dofinansowania: 222 530,00 zł (85 %), wartość wkładu własnego: 39 270,00 zł (15 %).

10.2.3.2. Projekty, do których zostały podpisane umowy o dofinansowanie

- „Rozbudowa Domu Pomocy Społecznej „Kalina” w Lublinie” (komponent II nieinwestycyjny) – wartość całkowita projektu: 2 428 680,88 zł, wartość dofinansowania: 2 064 378,75 zł (85%), wartość wkładu własnego: 364 302,13 zł (15 %),
- „Wjazd integracyjny społeczności romskiej i polskiej do Krakowa, Oświęcimia i Tarnowa” – wartość całkowita projektu: 10 826,00 zł, wartość dofinansowania: 9 000,00 zł, wartość wkładu własnego: 1 826,00 zł,

- „USER – zmiany i konflikty w wykorzystaniu przestrzeni publicznych” – wartość całkowita projektu: 3 071 716,12 zł (731 570,00 Euro), w tym część przypadająca na Gminę Lublin: 194 460,00 zł (46 300,00 Euro), wartość dofinansowania: 155 568,00 zł (80 %), wartość wkładu własnego: 38 892,00 zł (20 %).

10.2.3.3. Projekty w realizacji

- „Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu w województwie lubelskim” – wartość całkowita projektu: 18 445 445,00 zł, wartość dofinansowania: 18 445 445,00 zł (85 % z EFRR i 15 % z Budżetu Państwa), wartość wkładu własnego: 0,00 zł (0 %),
- „USER – zmiany i konflikty w wykorzystaniu przestrzeni publicznych” – wartość całkowita projektu: 3 071 716,12 zł (731 570,00 Euro), w tym część przypadająca na Gminę Lublin: 194 460,00 zł (46 300,00 Euro), wartość dofinansowania: 155 568,00 zł (80 %), wartość wkładu własnego: 38 892,00 zł (20 %),
- „Rozbudowa Domu Pomocy Społecznej „Kalina” w Lublinie” (komponent II nieinwestycyjny) – wartość całkowita projektu: 2 428 680,88 zł, wartość dofinansowania: 2 064 378,75 zł (85 %), wartość wkładu własnego: 364 302,13 zł (15 %).

10.2.4. Projekty partnerskie i międzynarodowe

10.2.4.1. Projekty przygotowane

- „Lublin-Lwów, miasta akademickie-miasta przedsiębiorcze. Wsparcie inicjatyw młodych przedsiębiorców w obszarze transgranicznym” – w ramach programu Pomoc polska Ministerstwa Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej, wartość całkowita 285 380,00 zł, wartość dofinansowania 255 380,00 zł,
- „EKO-TRANSFER – przekazanie ukraińskim partnerom doświadczeń Miasta Lublin w zakresie zarządzania odpadami elektrycznymi i elektronicznymi” – w ramach programu Pomoc polska Ministerstwa Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej, wartość całkowita 338 700,00 zł, wartość dofinansowania 303 900,00 zł,

- „KIERUNEK WSCHÓD – dialog i współpraca międzynarodowa Lublina jako samorządowy wymiar polskiej polityki zagranicznej” w ramach realizacji zadania publicznego MSZ „Wsparcie obywatelskiego i samorządowego wymiaru polskiej polityki zagranicznej 2013” – wartość całkowita 248 114,60 zł, dofinansowanie 194 095,60 zł,
- „Tenants. Narrations around urban utopias” (Mieszkańcy. Narracje wokół miejskich utopii) – wartość całkowita projektu – 5 000 Euro finansowane z Fundacji im. Roberta Boscha (Niemcy) w ramach Actors of Urban Change Program.

10.2.4.2. Projekty, do których zostały podpisane umowy o dofinansowanie

- „Rozwój małej i średniej przedsiębiorczości miast Równe i Lublin” w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina 2007-2013, wartość całkowita 1 472 234,59 zł, 279 684 zł (część lubelska projektu), wartość dofinansowania 1 325 011,13 zł, 251 715,60 zł (część lubelska projektu),
- „Student z inicjatywą: wektor oszczędzania energii” w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina 2007-2013, wartość całkowita projektu: 916 296,94 zł, część przypadająca na Gminę Lublin: 375 807,25 zł, wkład własny Gminy Lublin: 37 580,73 zł.

10.2.4.3. Projekty w realizacji

- „Utworzenie miejskiego systemu zagospodarowania elektrośmięci we Lwowie na podstawie doświadczeń Miasta Lublin”. Program Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina 2007-2013, wartość całkowita projektu 5 321 127,65 zł, 948 194 zł (część lubelska projektu), wartość dofinansowania 4 735 803,60 zł, 843 892 zł (część lubelska projektu),
- „S.O.S. – bezpieczna koegzystencja ludzi i bezdomnych zwierząt na polsko-ukraińskim pograniczu: Lwów, Lublin, Łuck oraz Iwano-Frankiwnsk”. Program Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina 2007-2013, wartość całkowita 1 268 397,80 zł, 205 976,25 zł (część lubelska projektu), wartość dofinansowania 1 141 558,04 zł, 185 378,63 zł (część lu-

belska projektu). Stanem na koniec 2012 r. wydatkowano 46 146,48 zł dofinansowania części lubelskiej projektu,

- „HERMAN – zarządzanie dziedzictwem kulturowym na obszarze Europy Środkowej” w ramach Programu dla Europy Środkowej na lata 2007-2013 (wartość całkowita 8 769 375,25 zł, część przypadająca na Gminę Lublin 815 652,60 zł, wartość dofinansowania 693 304,70 zł),
- „Lublin i Rzeszów – współpraca i wykorzystanie szans rozwojowych” w ramach Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej 2007-2013 (wartość całkowita 2 164 800 zł, dofinansowanie 1 948 320 zł, w tym po stronie Lublina 1 189 800 zł, dofinansowanie 1 070 820 zł),
- „Poprawa świadczenia usług administracyjnych dla mieszkańców regionów transgranicznych poprzez tworzenie sieci centrów świadczenia usług administracyjnych i rozwoju współpracy między Centrum Świadczenia Usług Administracyjnych w Łucku, Centrum Świadczenia Usług Administracyjnych w Iwano-Frankiwsku oraz Biurem Obsługi Mieszkańców w Lublinie” w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina 2007-2013, wartość całkowita 1 845 955 zł, 423 485,78 zł (część lubelska projektu), wartość dofinansowania 1 628 683 zł, 346 694,01 zł (część lubelska projektu),
- „Współpraca samorządów miast Równe i Lublin jako element rozwoju obszaru transgranicznego” w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina 2007-2013, wartość całkowita 1 263 680,96 zł, 510 740,49 zł (część lubelska projektu), wartość dofinansowania 1 137 312,86 zł, 459 666,44 zł (część lubelska projektu).

10.3. Środki z budżetu państwa

W wyniku podjętych działań w 2013 r. pozyskano dodatkowe środki z budżetu państwa w wysokości 35 456 701,21 zł, z czego:

- w wyniku podziału rezerw subwencji ogólnej na zadania oświatowe – 1 137 729,00 zł,

- w wyniku przeznaczenia środków z rezerwy subwencji ogólnej na dofinansowanie inwestycji drogowej pn. „przebudowa ul. Filaretów” – 8 339 100,00 zł,
- na realizację zadań własnych kwotę 16 272 665,05 zł, z tego:
  - na realizację zadań bieżących – 14 766 197,67 zł, głównie na: dofinansowanie wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (2 762 251,00 zł), dofinansowanie zadań własnych wynikających z ustawy o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (1 231 485,00 zł), dofinansowanie zadania „remont odcinka drogi powiatowej nr 2269L ul. Zemborzycka w Lublinie” (1 772 041,00 zł), dofinansowanie utrzymania Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie (120 000,00 zł), dofinansowanie zadań własnych wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (302 657,50 zł), pomoc materialną dla uczniów o charakterze socjalnym (1 726 432,20 zł), dofinansowanie zakupu podręczników i materiałów dydaktycznych dla uczniów w ramach Rządowego programu pomocy uczniom w 2013 r. – „Wyprawka szkolna” (800 635,69 zł), sfinansowanie dodatku do wynagrodzenia pracownika socjalnego (356 284,00 zł), zasiłki okresowe (2 260.327,77 zł) oraz na realizację projektów z udziałem środków europejskich (651 706,74 zł),
  - na zadania inwestycyjne – 1 506 467,38 zł, głównie na: dofinansowanie zadań w ramach resortowego programu rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 „Maluch” (334 500,00 zł), zadanie wynikające z Rządowego Programu „Radosna Szkoła” (369 794,52 zł), renowację Klasztoru Powizytkowskiego na Centrum działań artystycznych w Lublinie (630 291,26 zł),
  - na zadania realizowane na podstawie porozumień i umów kwotę 233 657,57 zł, którą przeznaczono m.in. na: realizację projektu „W trosce o bezpieczeństwo” (57 526,50 zł), realizację zadania „Działalność na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym” (32 000,00 zł), program wspierania rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej (20 720,00 zł), zadania z zakresu ochrony i opieki nad zabytkami z terenu Gminy Lublin (56 000,00 zł), dofinansowanie wydruku podręczników szkolnych i książek pomocni-

czych dla uczniów niewidomych (36 896,07 zł) oraz na utrzymanie grobów i cmentarzy wojennych (30 000,00 zł),

- na realizację zadań zleconych 9 473 549,59 zł, z tego:
  - na realizację zadań bieżących – 9 063 184,51 zł, głównie na: wydatki związane z wypłatą świadczeń rodzinnych i z funduszu alimentacyjnego (2 013 300,00 zł), wspieranie osób pobierających świadczenia pielęgnacyjne (1 288 154,00 zł), prowadzenie ośrodków wsparcia (81 251,71 zł), składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku (170 694,92 zł), składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające świadczenia z pomocy społecznej (151 576,00 zł), zadania z zakresu gospodarki nieruchomościami Skarbu Państwa (2 996 897,35 zł), pomoc dla repatriantów (19 293,06 zł), realizację zadań w ramach „Programu na rzecz społeczności romskiej” (57 338,00 zł), utrzymanie: zespołu ds. orzekania o niepełnosprawności (76 520,00 zł), Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej (1 589 987,63 zł), Powiatowego Inspektoratu Nadzoru Budowlanego (76 397,90 zł), zadanie z zakresu administracji rządowej (417 026,00 zł),
  - na zadania inwestycyjne – 410 365,08 zł, z tego na: zakup pompy w ramach zakupu sprzętu do usuwania skutków klęsk żywiołowych (7 000,00 zł), inwestycje w ośrodkach wsparcia (386 800,00 zł) oraz nabycie do zasobu Skarbu Państwa nieruchomości przy ul. Wyżynnej (16 565,08 zł).

Środki z budżetu państwa to m.in.:

- Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej:
  - budowa basenu przy ul. Łabędziej – 1 715 650,41 zł,
  - budowa zespołu krytych pływalni, przy al. Zygmuntowskich 4 – 3 400 000,00 zł,
  - budowa krytej pływalni, przy Zespole Szkół Nr 7 (Gimnazjum Nr 24) – 1 000 000,00 zł,
- Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego:
  - przebudowa, termomodernizacja wraz ze zmianą sposobu użytkowania Centrum Sztuki Współczesnej – 76 217,00 zł,
- dotacje Wojewody Lubelskiego:
  - na dofinansowanie zadania związanego z realizacją programu: „Poprawa sytuacji bytowej Romów poprzez remont budynku mieszkalnego, przy ul. Zagłoby 4 i ul. Skibińskiej 15 – 8 000,00 zł,

- na dofinansowanie budowy szkolnych placów zabaw w ramach programu: „Radosna Szkoła”, przy Szkołach Podstawowych Nr 20, Nr 30, Nr 31 i Nr 39 – 369 794,52 zł,
- przebudowa budynku, przy ul. Abramowickiej 122 (Filia Środowiskowego Domu Samopomocy) – 160 000,00 zł,
- dotacja z Urzędu Marszałkowskiego:
- dofinansowanie PFRON – przebudowa budynku, przy ul. Abramowickiej 122 (Filia Środowiskowego Domu Samopomocy) – 305 000,00 zł,
- dofinansowanie PFEON – przebudowa umożliwiająca dostęp osobom niepełnosprawnym na wszystkie kondygnacje w Szkole Podstawowej Nr 28 – 150 000,00 zł.

10.4. Dofinansowanie uzyskane z Narodowego i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska

W 2013 r. uzyskano dofinansowanie w formie preferencyjnej pożyczki w wysokości 11 059 872,25 zł z:

Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie – 4 415 180,93 zł na realizację projektów pn.:

- „Termomodernizacja oświatowych obiektów użyteczności publicznej w Lublinie – etap II” w ramach Programu Priorytetowego System Zielonych Inwestycji część 1 – zarządzanie energią w budynkach użyteczności publicznej, z przeznaczeniem na termomodernizację budynków Szkół Podstawowych Nr 10, Nr 32, Nr 34, Nr 40 i Nr 47 – 117 650,00 zł,
- „Termomodernizacja oświatowych obiektów użyteczności publicznej w Lublinie – etap III” w ramach Programu Priorytetowego System Zielonych Inwestycji część 1 – zarządzanie energią w budynkach użyteczności publicznej, który obejmuje Szkołę Podstawową Nr 4, Nr 31, Gimnazjum Nr 19, VI Liceum Ogólnokształcące – 2 325 276,00 zł,
- „Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej w Lublinie” w ramach Programu Priorytetowego System Zielonych Inwestycji część 1 – zarządzanie energią w budynkach użyteczności publicznej, który obejmuje Gimnazjum Nr 7, I Liceum Ogólnokształcące, IX Liceum Ogólnokształcące, Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 2 i Nr 6, budynek Urzędu Miasta Lublin przy ul. Podwałę 3a – 1 972 254,93 zł.

Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie – 6 644 691,32 zł na realizację projektów pn.:

- „Kanalizacja sanitarna z przyłączami w drodze serwisowej przy ul. Rataja oraz przyłącza kanalizacji sanitarnych w ul. Rataja dla II etapu Strefy Ekonomicznej” – 2 264 531,04 zł oraz „Kanalizacja deszczowa w ul. Głuskiej w Lublinie na odcinku od mostu przy ul. Głuskiej do ul. Strojnowskiego wraz z przyłączami do wpustów deszczowych” – 4 380 160,28 zł.

Jednocześnie, zgodnie z zasadami udzielania pomocy finansowej ze środków Narodowego i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, uzyskano umorzenie części kwoty pożyczek zaciągniętych w latach ubiegłych w wysokości 1 124 673,64 zł (na zadanie „Termomodernizacja dwóch obiektów miejskich: Szkoła Podstawowa Nr 43, Państwowej Szkoły Budownictwa i Geodezji, Zespołu Szkół Chemicznych i Przemysłu Spożywczego, Szkolne Schronisko Młodzieżowe w Lublinie” w wysokości 556 968,08 zł, „Budowa kolektora sanitarnego od Al. Spółdzielczości Pracy do ul. Do Dysa oraz kanalizacji sanitarnej w ul. Rapackiego w kwocie 250 000,00 zł, „Budowa kanalizacji sanitarnej w dzielnicy Felin, odcinek do ul. Doświadczalnej w wysokości 118 955,56 zł, „Budowa zbiornika retencyjnego przy rzece Czerniejówce na wylocie kolektorów kanalizacji deszczowej z dzielnicy Felin w Lublinie” w kwocie 198 750,00 zł).

Ponadto otrzymano dotacje celowe z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na: termomodernizację obiektów użyteczności publicznej (1 313 570,00 zł) termomodernizację oświatowych obiektów użyteczności publicznej w Lublinie – etap III (1 390 027,90 zł), realizację projektu „Rewaloryzacja Ogrodu Saskiego” (152 176,00 zł), a także z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w wysokości 274 690,03 zł na realizację zadań z zakresu ochrony środowiska (usuwanie odpadów zawierających azbest – 66 566,58 zł, leczenie i konserwację starodrzewu – 35 000,00 zł, nasadzenia drzew i krzewów – 35 000,00 zł, na ratowanie lubelskich kasztanowców przed inwazją szrotówka kasztanowcowiaczka – 30 000,00 zł oraz program edukacji ekologicznej – 78 123,45 zł) oraz termomodernizację budynku przy ul. Abramowickiej 122 przeznaczonego na Filię Środowiskowego Domu Samopomocy – 30 000,00 zł.

10.5. Kredyty i obligacje

W 2013 r. zaciągnięto kredyt:

- na kwotę 140 000 000,00 zł w Banku Rozwoju Rady Europy z siedzibą w Paryżu w ramach udostępnionej Miastu Lublin linii kredytowej na współfinansowanie wieloletnich zadań inwestycyjnych,
- w wysokości 39 445 440,00 zł w Banku Pekao S.A.,
- w kwocie 246 945,68 zł w Banku Gospodarstwa Krajowego ze środków Funduszu Rozwoju Inwestycji Komunalnych z przeznaczeniem na wykonanie koncepcji wraz z wizualizacją, przedmiarem robót i szacunkową wyceną, opracowanie dokumentacji projektowej, kosztorysów specyfikacji technicznej do wykonania i odbioru robót budowlanych do zmiany zagospodarowania Placu Litewskiego w Lublinie.

10.6. Pozyskiwanie środków z funduszy europejskich

W 2013 r. na zadania realizowane z udziałem środków europejskich wpłynęła kwota 354 760 202,17 zł, z tego na zadania z zakresu:

- transportu i łączności – 257 881 296,13 zł,
- gospodarki komunalnej i ochrony środowiska – 6 039 516,52 zł,
- kultury – 20 068 153,60 zł,
- oświaty – 14 138 991,69 zł,
- pomocy i polityki społecznej – 5 536 169,71 zł,
- sportu i turystyki – 46 951 417,22 zł,
- administracji (m.in. promocja miasta) – 2 392 356,75 zł,
- gospodarki mieszkaniowej – 257 922,12 zł,
- informatyki – 1 224 124,87 zł,
- rozwoju przedsiębiorczości – 85 843,40 zł,
- działalności usługowej – 184 410,16 zł.

10.7. Inne pozyskiwane środki

W 2013 r. do budżetu miasta wpłynęły dodatkowe środki z innych źródeł w kwocie 8 457 850,59 zł, w tym:

- 6 115 650,41 zł z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej na dofinansowanie budowy krytych pływalni przy Zespole Szkół Nr 7 przy ul. Roztocze 14 (1 000 000,00 zł), przy ul. Łabędziej w Lublinie (1 715 650,41 zł), przy Al. Zygmuntowskich 4 (3 400 000,00 zł),
- 50 200,00 zł z Funduszu Zajęć Sportowych dla Uczniów na dofinansowanie zajęć sportowych,
- 74 159,00 zł z Funduszu Promocji Kultury na przygotowanie dokumentacji dla centrum sztuki współczesnej,
- 1 168 263,47 zł z Funduszu Dopłat na pokrycie części kosztów budowy 2 budynków mieszkalnych wielorodzinnych przy ul. Droga Męczenników Majdanka/Doświadczalna,
- 940 891,00 zł z PFRON na dofinansowanie budowy wind w szkołach przy ul. Radości (450 000,00 zł), przebudowy budynku przy ul. Abramowickiej 122 z przeznaczeniem na Filię Środowiskowego Domu Samopomocy (275 000,00 zł), robót budowlanych w Zespole Ognisk Wychowawczych (198 011,00 zł), likwidacja barier architektonicznych w budynku MOPR (17 880,00 zł).

11. USŁUGI ADMINISTRACYJNE

11.1. Biuro Obsługi Mieszkańców

Biuro Obsługi Mieszkańców w 2013 r. realizowało zadania polegające na przyjmowaniu dokumentów niezbędnych do załatwienia sprawy, wydawaniu gotowych dokumentów oraz druków procedur i wniosków. Udzielało informacji interesantom o strukturze Urzędu, rodzajach i trybach załatwiania spraw, a także obsługiwało Infolinię Urzędu Miasta Lublin (81 466 1000).

Pracownicy BOM udzielali informacji osobiście, telefonicznie i drogą elektroniczną. W 2013 r. wprowadzono do elektronicznego systemu obsługi spraw i dokumentów 37 967 pism. Do zadań punktów informacyjnych należała również obsługa stanowisk innych wydziałów zlokalizowanych na salach w BOM oraz pobór opłaty skarbowej.

W 2013 r. w BOM na Wieniawskiej 14 było prowadzone bieżące monitorowanie systemu kolejkowego oraz monitorowanie procesów związanych z obsługą interesantów.

Obsługa interesantów prowadzona była w 5 lokalizacjach Biura, gdzie łącznie obsłużono 217 582 osób:

- ul. Wieniawska 14 I piętro – 145 482,
- ul. Kleeberga 12a – 11 500,
- ul. Filaretów 44 – 43 678,
- ul. Szaserów 13-15 – 7 322,
- Pl. Króla Władysława Łokietka 1 – ok. 9 600.

Biuro Obsługi Mieszkańców w 2013 r. współpracowało z Wydziałem Ochrony Środowiska w zakresie informowania mieszkańców o założeniach nowego systemu gospodarowania odpadami komunalnym. W BOM-ach były również przyjmowane deklaracje o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Biuro Obsługi Mieszkańców współpracowało z Wydziałami i Jednostkami Urzędu Miasta Lublin w zakresie dystrybucji materiałów

informacyjnych, ankiet oraz folderów. Pracownicy BOM przyjmowali alerty od mieszkańców i umieszczali w serwisie „Naprawmy-TO!”.

W Biurze Obsługi Mieszkańców odbyło się badanie ankietowe mieszkańców miasta Lublin realizowane w ramach projektu „Korzystamy z doświadczeń – szwajcarski benchmark w Lublinie” finansowanego z Funduszu Partnerskiego Grantu Blokowego Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy. Badanie miało na celu poznanie opinii Lublinian na temat jakości usług publicznych dostarczanych przez miasto. Badanie prowadzone było we współpracy z Miastem St. Gallen w Szwajcarii oraz Institut für Qualitätsmanagement und Angewandte Betriebswirtschaft der FHS St. Gallen.

W BOM pracownicy ZUS udzielali porad klientom seniorom BOM z zakresu świadczeń emerytalnych i rentowych oraz zakładali profil klienta na Platformie Usług Elektronicznych ZUS.

W ramach współpracy Miasta Lublin z Lubelskim Oddziałem Wojewódzkim Narodowego Funduszu Zdrowia na terenie BOM utworzone zostało mobilne stanowisko Zintegrowanego Informatora Pacjenta, w którym zainteresowane osoby mogły zarejestrować się w systemie oraz otrzymać dane dostępowe (login i hasło).

Biuro w 2013 r. realizowało politykę informacyjną poprzez podejmowanie działań przybliżających mieszkańcom zadania realizowane przez Urząd Miasta: ulotki informacyjne, Informator Biura Obsługi Mieszkańców.

W 2013 r. Biuro Obsługi Mieszkańców zdobyło tytuły: „Miejsce przyjazne rodzicom i dzieciom”, oraz „Miejsce przyjazne seniorom”.

W swojej codziennej działalności pracownicy BOM udzielali odpowiedzi na pytania interesantów bezpośrednio, drogą telefoniczną oraz elektroniczną (e-mail: bom@lublin.eu).

11.2. Wydział Spraw Administracyjnych

Wydział Spraw Administracyjnych w zdecydowanej większości realizuje zadania zlecone przez administrację rządową, stąd też jest szczególnie mocno zaangażowany w obsługę mieszkańców naszego miasta.

Mimo wdrażania nowoczesnych systemów informatycznych ułatwiających petentom wykonywanie ich obowiązków nadal wielu mieszkańców miasta zmuszonych do wykonywania czynności urzędowych w BOM-ch czy bezpośrednio w Wydziale. Szacunkowo można przyjąć, że w 2013 r. zostało przyjętych ok. 200 000 mieszkańców Lublina w sprawach dowodów osobistych, meldunkowych czy związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej.

Według posiadanych danych na koniec 2013 r. w Lublinie było zameldowanych 328 847 mieszkańców na pobyt stały. Ilość ta w stosunku do 2012 r. uległa pewnemu zmniejszeniu, głównie dzięki przewadze wymeldowań nad nowymi zameldowaniami, odpowiednio 13 742 do 12 376.

W dalszym ciągu obserwuje się nadwyżkę urodzeń nad zgonami oraz tradycyjnie dużą ilość osób zameldowanych na pobyt czasowy – na koniec 2013 r. 10 960 osób.

Rok 2013 był ważny dla pracowników zajmujących się wydawaniem dowodów osobistych nie tylko ze względu na znaczną ilość wydanych dokumentów (blisko 35 000), ale także ze względu na przygotowania do zmian systemowych związanych z nowym systemem wydawania dowodów osobistych.

Tutejszy urząd także często pośredniczył w wydawaniu dowodów osobistych mieszkańcom innych miast przebywających czasowo w Lublinie (354 takie przypadki) oraz doręczał dowody osobom chorym i niepełnosprawnym w miejscu ich zamieszkania – działał się tak 392 razy.

W chwili obecnej ewidencję działalności gospodarczej prowadzi Ministerstwo Gospodarki, urząd jest jedynie miejscem, z którego wszelkie informacje dotyczące prowadzenia działalności można do ministerstwa przelać. W dalszym ciągu niewielu przedsiębiorców załatwia swoje sprawy w całości przez internet, bez udziału urzędu.

Na koniec 2013 r. w ewidencji gospodarczej było zarejestrowanych 34 415 przedsiębiorców z Lublina, co stanowi niewielki wzrost w stosunku do lat ubiegłych. Nowych wpisów zanotowano w 2013 r. 3 418, a tymże okresie wykreślono 2 595 podmiotów.

Na koniec 2013 r. na terenie miasta funkcjonowało 377 lokali gastronomicznych i 634 sklepy ze sprzedażą napojów alkoholowych.

W roku tym wydano blisko 1 050 pozwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, dzięki czemu na konto gminy wpłynęło 6 713 309 zł.

11.3. Wydział Komunikacji

Wydział Komunikacji na bieżąco realizuje zadania związane z rejestracją pojazdów, wydawaniem uprawnień do kierowania pojazdami, transportem drogowym oraz nadzorem nad szkoleniem kierowców i prowadzeniem badań technicznych pojazdów.

Ilość spraw załatwionych w 2013 r. przez poszczególne komórki organizacyjne tut. Wydziału przedstawia się następująco:

- Referat Praw Jazdy i Ewidencji Kierowców:
  - ilość wydanych praw jazdy – 10 383,
  - ilość wydanych decyzji o cofnięciu i przywróceniu uprawnień do kierowania pojazdami – 1 485,
  - ilość wydanych decyzji o zatrzymaniu praw jazdy – 123,
  - ilość wydanych skierowań na egzamin sprawdzający kwalifikacje – 108,
  - ilość wydanych decyzji o skierowaniu na badania lekarskie i psychologiczne – 731,
  - ilość pozostałych spraw związanych z uprawnieniami do kierowania pojazdami – 10 774,
- Referat Rejestracji i Oznaczania Pojazdów:
  - ilość zarejestrowanych pojazdów – 36 911,
  - ilość przyjętych wniosków i zgłoszeń o zbyciu pojazdu – 9 092,
  - ilość wydanych decyzji o wyrejestrowaniu pojazdów – 2 138,
  - ilość dokonanych zmian w ewidencji pojazdów – 43 190,
  - ilość pozostałych spraw związanych z rejestracją pojazdów – 881,
- Referat Ewidencji Pojazdów:
  - ilość wydanych tablic indywidualnych – 122,
  - ilość wydanych decyzji o nabiciu numeru nadwozia/podwozia – 162,
  - ilość wydanych decyzji o wykonanie tabliczki znamionowej – 51,
  - ilość wydanych wtórników tablic rejestracyjnych – 1 179,
  - liczba potwierdzeń danych pojazdu i ich właścicieli dla innych starostw – 13 499,

- liczba otrzymanych z innych starostw potwierdzeń danych pojazdu i właścicieli – 5 724,
- ilość zajęć komorniczych, zastrzeżeń przez organy egzekucyjne – 1 574,
- ilość pozostałych spraw związanych z ewidencją pojazdów – 1 788,
- Referat Techniczno-Przewozowy:
  - ilość wydanych uprawnień transportowych – 218,
  - ilość wydanych zezwoleń dla nowych ośrodków szkolenia kierowców – 16,
  - ilość wydanych legitymacji dla instruktorów nauki jazdy – 148,
  - ilość wydanych zezwoleń dla stacji kontroli pojazdów – 2,
  - ilość wydanych uprawnień nowym diagnostom – 10,
  - ilość przeprowadzonych kontroli u przedsiębiorców wykonujących w/w działalności gospodarcze – 464.

11.4. Urząd Stanu Cywilnego

Liczba sporządzonych aktów stanu cywilnego wyniosła ponad 15 000 (akty urodzenia 8 518, akty zgonu 4 627, akty małżeństwa 1 910).

Wydano m.in.:

- 100 zaświadczeń o zdolności prawnej do zawarcia małżeństwa za granicą,
- 1 061 zaświadczeń do ślubu konkordatowego,
- 111 566 odpisów aktów stanu cywilnego,
- 1 726 decyzje administracyjne, w tym 731 dot. transkrypcji zagranicznych aktów stanu cywilnego i 204 o zmianie imienia i nazwiska.

Przyjęto m.in.:

- 1 460 oświadczeń woli (poza oświadczeniami o wstąpieniu w związki małżeńskie),
- 3 612 dokumentów (orzeczeń sądowych, administracyjnych i innych) stanowiących podstawę naniesienia wzmianek w księgach stanu cywilnego,
- 25 686 zawiadomień o zmianach w aktach stanu cywilnego, stanowiących podstawę dokonania tzw. przypisków pod aktami stanu cywilnego.

Od połowy roku 2013 wszczęto, przy współpracy z Wydziałem Informatyki i Telekomunikacji, prace nad wdrożeniem nowej, przeglądarkowej wersji oprogramowania do rejestracji stanu cywilnego. Ma to związek z przygotowaniami do przyjęcia daleko idących zmian w przepisach i procedurach dotyczących rejestracji stanu cywilnego i w przepisach o ewidencji ludności. Planowany termin obowiązywania nowych regulacji: 1.01.2015 r.

11.5. Miejski Rzecznik Konsumentów

11.5.1. Zapewnienie bezpłatnego poradnictwa i informacji prawnej w zakresie ochrony interesów konsumentów

W 2013 r udzielono łącznie 7 500 porad i informacji. Konsumenti uzyskują je drogą telefoniczną, mailową oraz podczas osobistych wizyt w Biurze. Najczęściej zadawane przez konsumentów i przedsiębiorców pytania i porady dotyczyły:

- możliwości dokonywania zwrotów towarów niechcianych lub źle wybranych,
- procedur zgłaszania reklamacji wad i niezgodności zakupionych towarów,
- terminów dochodzenia praw konsumenckich,
- terminów, w których przedsiębiorcy winni załatwiać reklamacje,
- prawnych możliwości dochodzenia roszczeń w przypadku nie załatwienia reklamacji przez sprzedawcę,
- możliwości reklamacji usług i umów o dzieło,
- sposobu i terminu realizacji uprawnień do odstąpienia od umów zawieranych na odległość,
- innych zagadnień prawnych i instytucji udzielających pomocy.

Poradnictwo i dostęp do informacji miały na celu ukierunkowanie konsumentów w ich samodzielnych działaniach.

W przypadkach niemożności samodzielnego rozwiązania problemu przez konsumenta, proponowaliśmy przedstawienie zagadnienia wraz z dokumentami źródłowymi w celu dalszej pomocy prawnej.

11.5.2. Wystąpienia do przedsiębiorców w sprawach o ochronę praw i interesów ekonomicznych konsumentów

Realizowana w tej formie pomoc prawna jest najbardziej czasochłonna. Przynosi wymierne efekty i pozwala na podejmowanie szerszych działań obejmujących nie tylko sprawy jednostkowe ale również interesy całych grup konsumenckich.

Do naszego Biura wpłynęło 947 skarg konsumenckich wymagających wystąpień, negocjacji i mediacji. W 2011 r. obsłużono 815 tego rodzaju spraw a w 2012 r. – 899. To kolejny rok przynoszący wzrost liczby spraw. Obsługa wymaga dużego zaangażowania, sumienności i dbałości o terminowe i sprawne przygotowywanie wystąpień.

Skargi najczęściej dotyczyły:

- nienależytego wykonywania usług,
- nie wykonania lub nienależytego wykonania umów sprzedaży towarów,
- nie uznania zasadnych reklamacji z tytułu wad towarów oraz niezgodności towaru z umową,
- reklamacji usług bankowych i finansowych,
- bezprawnego naliczania odstepnego i kar umownych z tytułu niewywiązania się z umowy telekomunikacyjnych,
- nieuznania odstąpień przy umowach zawieranych na odległość i poza lokalem przedsiębiorcy.

Większość wystąpień miała charakter negocjacyjny. Po przedstawieniu stanu faktycznego i odpowiadającym temu stanowi przepisom prawnym proponowano przedsiębiorcom zweryfikowanie swojego stanowiska i załatwienie sprawy zgodnie z obowiązującymi przepisami w sposób polubowny.

Podobnie jak w latach poprzednich odnotowano dużą ilość skarg w dziedzinie usług telekomunikacyjnych. W tym obrębie znajdują się zarówno sprawy z zakresu telefonii stacjonarnej i komórkowej ale również kablówki, dostaw internetu, dostępu do programów z platform cyfrowych. Zanotowano również duży wzrost skarg w dziedzinie usług finansowych. Konsumenty składają reklamacje na różne usługi bankowe a także pożyczki cywilne. Wiele spośród tych interwencji dotyczyło działań o charakterze windykacyjnym gdzie przedsiębiorcy niejednokrotnie podejmowali czynności na granicy prawa a nawet łamiąc je. Wiele z windykowanych zobowiązań finansowych jest przedawnionych

a nawet spłaconych. Czasami dłużnicy podejmują się ponownej spłaty zobowiązania z obawy o swoje dobre imię a także wskutek nieświadomości przysługujących zarzutów przedawnienia roszczenia. Zmiany w obrębie procedury cywilnej w ramach wystawiania Nakazów zapłaty relatywnie polepszyły sytuację nieświadomych dłużników. Nadal jednak firmy windykacyjne dochodzą roszczeń przedawnionych.

Obuwie i odzież nadal stanowią największą grupę spraw wymagających wystąpień. Mimo wielu komentarzy związanych z tym segmentem rynku, świadomość kupujących pozostaje nadal znikoma. Konsumenci nie zwracają uwagi na kraj pochodzenia towaru, na jego cechy użytkowe. Kierują się modą i ceną. Masowy zalew naszego rynku obuwiem z Chin i innych krajów Azji powoduje, że jego cena jest odpowiednio niższa ale jakość pozostawia dużo do życzenia. Oczekiwania klientów są rozbieżne z jakością towaru stąd duża ilość spraw spornych.

Nadal odnotowujemy wysoki poziom skarg związanych z zakupami poza lokalem przedsiębiorstwa i na odległość. W tym obszarze na konsumentów czyhają pułapki związane z niesolidnością dostawców, nie respektowaniem uprawnień konsumenta do odstąpienia i zwrotu towaru, odmową uwzględnienia reklamacji. Tak jak tradycyjne sklepy mają swoją specyfikę i konsument musi wykazać się rozumą w podejmowaniu decyzji tak również sklepy internetowe wymagają od konsumenta ostrożności i rozsądku. W wielu przypadkach zbyt pochopnie dokonany zakup był przyczyną skarg konsumenckich z uwagi na niemożność wyegzekwowania roszczeń. Ta dziedzina wymaga większej dbałości o ochronę swoich dóbr majątkowych (ochrona kart kredytowych, jeżeli są nimi dokonywane płatności) ale i osobistych w postaci ochrony danych osobowych. Niestety nawet osoby o wysokiej wiedzy specjalistycznej z dziedziny informatyzacji i telekomunikacji dość nierozważnie rejestrują swoje dane w sieci. Kolejny rok z rzędu udzielamy porad konsumentom rejestrującym się na stronie umożliwiających pobieranie danych z sieci. Po rejestracji otrzymywali oni wezwania do zapłaty za usługi, z których często nawet nie korzystali. Skala tego zjawiska ujawnia, że konsumenci nie mają świadomości, iż umowy zawierane w formie elektronicznej bez jednoczesnej obecności dwóch stron i podpisu dokumentów są ważne i wywołują określone w niej skutki prawne.

Umowy zawierane poza lokalem przedsiębiorstwa czyli w domu konsumenta, podczas wypoczynku w sanatorium czy na organizowanych okazjonalnych pokazach są natomiast domeną ludzi starszych. Wolny czas pozwala na uczestniczenie w takich przedsięwzięciach. Seniorzy są jednak najbardziej narażeni na nieuczciwe praktyki rynkowe sprzedawców, którzy nastawiają się na szybki zysk. Ich wiedza w zakresie stosowanych przez sprzedawców socjotechnik jest ograniczona. Nie potrafią przeciwstawić się zalewowi ofert i zaproszeń aby nie narażać się na niebezpieczeństwa zawierania niechcianych umów i nie potrafią skorzystać z przysługującego prawa odstąpienia od umowy. Większość spraw w tej dziedzinie dotyczy konsumentów-seniorów.

11.5.3. Wytaczanie powództw na rzecz konsumentów oraz wstępowanie do toczących się postępowań

Stosownie do art. 63³ Kodeksu postępowania cywilnego, w sprawach o ochronę interesów konsumentów rzecznik może wytaczać powództwa na rzecz obywateli, a także wstępować do toczącego się postępowania w każdym jego stadium, za zgodą powoda.

W takich sprawach do rzecznika stosuje się odpowiednie przepisy o Prokuraturze.

W 2013 r. rzecznik wytoczył 6 powództw oraz wstąpił do 1 z postępowań cywilnych wytoczonych przez samych konsumentów.

W ramach prowadzonej pomocy prawnej rzecznik przygotował 45 pozwów i pism procesowych, które następnie konsumenci samodzielnie wnieśli do sądu. Pisma procesowe dotyczyły roszczenia o zapłatę w ramach niezgodności towaru konsumpcyjnego z umową jak również nienależytego wykonania umów o dzieło. Przygotowane konsumentom Sprzeciwy miały na celu zablokowanie na gruncie procesowym dochodzonych, w ramach elektro-nicznego postępowania cywilnego, roszczeń finansowych. Roszczenia te wynikają nierzadko z umów telekomunikacyjnych, kredytowych, o odpłatne kształcenie i z reguły są przedawnione.

12. JEDNOSTKI POMOCNICZE SAMORZĄDU

12.1. Funkcjonowanie rad i zarządów dzielnic

Na terenie miasta Lublin utworzonych jest 27 jednostek pomocniczych samorządu – dzielnic. W każdej dzielnicy funkcjonuje rada i zarząd dzielnicy. Kadencja aktualnie działających rad dzielnic obejmuje lata 2011-2015.

W 2013 r. rady i zarządy dzielnic realizowały zadania określone statutami poprzez wyrażanie opinii mieszkańców wobec organów Miasta Lublin oraz wnioskowanie w sprawach mających znaczenie dla mieszkańców dzielnic, takich jak: funkcjonowanie jednostek organizacyjnych Miasta Lublin, planowanie istotnych inwestycji miejskich, funkcjonowanie komunikacji miejskiej, opracowanie projektów planów zagospodarowania przestrzennego, strategii miasta i wieloletnich planów. Dzielnice współpracowały z Policją, Strażą Miejską i Strażą Pożarną w zakresie utrzymania ładu, porządku publicznego, bezpieczeństwa oraz przeciwdziałania patologiom społecznym. Podejmowały działania na rzecz ochrony środowiska, przyrody oraz zieleni, inicjowały i organizowały aktywność społeczną mieszkańców, współorganizowały i wspierały inicjatywy zmierzające do poprawy życia mieszkańców, rozwijały różnorodne formy życia kulturalnego, współpracowały z organizacjami społecznymi i innymi podmiotami działającymi na terenie dzielnic. Rady i zarządy dzielnic utrzymywały stały kontakt z mieszkańcami, przyjmowały wnioski i skargi mieszkańców oraz współuczestniczyły w organizowaniu i przeprowadzaniu konsultacji społecznych. Wyżej wymienione zadania rady dzielnic realizowały poprzez podejmowanie uchwał, stanowisk i opinii.

Ważnym zadaniem realizowanym przez rady dzielnic było uchwalenie propozycji realizacji zadań rzeczowych, które miałyby zostać finansowane z budżetu miasta w 2014 r. na terenie poszczególnych dzielnic. Wnioski rad dzielnic do projektu uchwały

budżetowej na 2014 r. obejmowały łącznie 632 propozycje dotyczące głównie zadań inwestycyjnych i remontowych, a także zadań związanych z podnoszeniem poziomu bezpieczeństwa mieszkańców oraz podnoszeniem poziomu życia kulturalnego i oświatowego.

W 2013 r. każda z dzielnic dysponowała środkami z rezerwy celowej w wysokości 109 000 zł na zadania zgłaszane przez jednostki pomocnicze miasta. W ramach tych zadań wykonano szereg prac remontowo-modernizacyjnych w dzielnicach, m. in. budowy i doposażenie placów zabaw, budowy i remonty chodników, schodów oraz nowych miejsc parkingowych, montaż kamer monitoringu, remonty i modernizacje boisk i infrastruktury sportowej, nasadzenia i utrzymanie zieleni itp.

Obsługą rad i zarządów dzielnic do 30.04.2013 r. zajmował się Wydział Organizacji Urzędu w Departamencie Organizacji i Administracji, natomiast od 1.05.2013 r. zajmuje się Kancelaria Prezydenta w Departamencie Kultury, Sportu i Relacji Zewnętrznych. W 2013 r. sprawowano nadzór nad działalnością rad i zarządów dzielnic na podstawie kryterium zgodności z obowiązującymi przepisami prawa, dokonywano wydatków ze środków na utrzymanie rad i zarządów dzielnic, wykonywano zadania związane z utrzymaniem lokali na potrzeby rad i zarządów dzielnic, na bieżąco wykonywano drobne prace remontowe, doposażono w niezbędny sprzęt oraz materiały biurowe, papiernicze i środki czystości.

13. DZIAŁANIA WSPOMAGAJĄCE URZĘDU

13.1. Działalność legislacyjna

W 2013 r. Prezydent Miasta podpisał 1 176 zarządzeń. Żadne z nich nie zostało uchylone w trybie nadzoru. Wszystkie dostępne są w Biuletynie informacji Publicznej pod adresem: <http://bip.lublin.eu/bip/um/index.php?t=200&id=58508>, według podziału na zarządzenia aktualne i archiwalne.

Pod obrady Rady Miasta Lublin wpłynęły z inicjatywy Prezydenta Miasta 262 projekty uchwał.

13.2. Zmiany organizacyjne

W 2013 r. w dotychczasowej strukturze organizacyjnej Urzędu Miasta Lublin dokonano niewielkich zmian. Zarządzeniami: Nr 28/3/2013 z dn. 12.03.2013 r., Nr 53/4/2013 z dn. 25.04.2013 r., Nr 1/10/2013 z dn. 1.10.2013 r. oraz Nr 55/12/2013 z dn. 31.12.2013 r. zmieniony został Regulamin Organizacyjny Urzędu. Na mocy powyższych zmian został rozszerzony zakres zadań Wydziału Ochrony Środowiska o sprawy związane z zaopatrzeniem Gminy Lublin w energię elektryczną, ciepłą i gaz oraz gospodarką odpadami komunalnymi, utworzono samodzielne stanowisko ds. polityki rowerowej w Departamencie Inwestycji i Rozwoju, przeniesiono zadania dotyczące współpracy z jednostkami pomocniczymi z Wydziału Organizacji Urzędu do Kancelarii Prezydenta oraz zadania związane z zarządzaniem i promocją marki Miasta Lublin z Wydziału Strategii i Obsługi Inwestorów do Kancelarii Prezydenta.

Celem zoptymalizowania efektów współpracy poszczególnych komórek organizacyjnych oraz samodzielnych i wieloosobowych stanowisk pracy w departamentach a także celem doprowadzenia do jasnego podziału kompetencji, dokonano przesunięć nie-

których stanowisk pracy i kompetencji pomiędzy departamentami oraz dokonano zmian strukturalnych w sposób następujący:

- do Departamentu Kultury i Relacji Zewnętrznych przeniesiono do Kancelarii Prezydenta zadania dotyczące obsługi jednostek pomocniczych, obsługi sekretariatów kierownictwa Urzędu Miasta Lublin oraz zarządzania i promocji marki Miasta Lublin, a także utworzono stanowisko drugiego zastępcy dyrektora,
- w Departamencie Prezydenta utworzono w Wydziale Oświaty stanowisko czwartego zastępcy dyrektora ds. projektów i programów edukacyjnych oraz w Wydziale Audytu i Kontroli stanowisko drugiego zastępcy dyrektora,
- w Departamencie Inwestycji i Rozwoju w Wydziale Ochrony Środowiska utworzono stanowisko drugiego zastępcy dyrektora, dokonano zmian strukturalnych w Biurze Miejskiego Konserwatora Zabytków oraz utworzono samodzielne stanowisko ds. polityki rowerowej,
- w Departamencie Zarządzania Miastem dokonano zmian strukturalnych w Wydziale Gospodarki Komunalnej, Wydziale Gospodarowania Mieniem i Wydziale Spraw Mieszkaniowych,
- w Departamencie Organizacji i Administracji dokonano zmian strukturalnych w Wydziale Informatyki i Telekomunikacji oraz w Wydziale Organizacji Urzędu,
- w Departamencie Spraw Społecznych dokonano likwidacji stanowiska drugiego zastępcy dyrektora,
- w Departamencie Finansów utworzono w Wydziale Egzekucji stanowisko zastępcy dyrektora.

13.3. Zmiany na stanowiskach kierowniczych w Urzędzie i jednostkach miasta

13.3.1. Zmiany na stanowiskach Prezydenta, Zastępców Prezydenta i Sekretarza

Stanowisko	Osoba	Termin powołania lub odwołania
brak	brak	brak

13.3.2. Zmiany na stanowiskach Dyrektorów Wydziałów/Kierowników Biur oraz Zastępców Dyrektorów w Urzędzie Miasta Lublin

Departament Prezydenta		
Komórka organizacyjna	Osoba	Stanowisko zatrudniony od /do
Wydział Oświaty i Wychowania	Mirosław Romańczuk	Zastępca dyrektora do 30.04.2013 r.
	Mirosław Jarosiński	Zastępca dyrektora od 1.05.2013 r.
	Iwona Nowakowska	Zastępca dyrektora od 1.05.2013 r.
Wydział Audytu i Kontroli	Beata Kurek	Zastępca dyrektora od 8.04.2013 r.
Wydział Bezpieczeństwa Mieszkańców i Zarządzania Kryzysowego	Grzegorz Alinowski	Zastępca dyrektora do 31.07.2013 r.
Wydział Strategii i Obsługi Inwestorów	Joanna Żytkowska	Zastępca dyrektora do 31.03.2013 r.
	Agnieszka Karłowicz	Zastępca dyrektora od 1.05.2013 r. do 31.10.2013 r.
	Krzysztof Komorski	Zastępca dyrektora do 31.12.2013 r.
Biuro Nadzoru Właściwości	Paweł Majka	Zastępca dyrektora do 14.08.2013 r.
		Dyrektor od 15.08.2013 r.

Departament Inwestycji i Rozwoju		
Komórka organizacyjna	Osoba	Stanowisko zatrudniony od/do
Wydział Ochrony Środowiska	Hanna Pawlikowska	Zastępca dyrektora od 4.11.2013 r.

Departament Zarządzania Miastem		
Komórka organizacyjna	Osoba	Stanowisko zatrudniony od/do
Wydział Gospodarowania Mieniem	Arkadiusz Ligęza	Zastępca dyrektora do 31.12.2013 r.
	Małgorzata Zdunek	Dyrektor do 31.12.2013 r.
	Arkadiusz Nahuluk	Zastępca dyrektora do 31.12.2013 r.
Wydział Gospodarki Komunalnej	Marzena Pastuszek	Zastępca dyrektora od 01.07.2013 r.

Departament Spraw Społecznych		
Komórka organizacyjna	Osoba	Stanowisko zatrudniony od/do
Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych	Grażyna Jackowska	Zastępca dyrektora do 30.04.2013 r.

Departament Kultury, Sportu i Relacji Zewnętrznych		
Komórka organizacyjna	Osoba	Stanowisko zatrudniony od/do
Wydział Sportu i Turystyki	Jakub Kosowski	Dyrektor od 15.02.2013 r.
Kancelaria Prezydenta	Jakub Kosowski	Zastępca dyrektora do 14.02.2013 r.
	Joanna Żytkowska	Zastępca dyrektora od 1.04.2013 r.
Wydział Kultury	Anna Pajdosz	Dyrektor do 14.01.2013 r.
		Zastępca dyrektora od 15.01.2013 r.
	Michał Karapuda	Zastępca dyrektora do 14.01.2013 r.
		Dyrektor od 15.01.2013 r.
	Lidia Janowska-Chojnowska	Zastępca dyrektora do 05.05.2013 r.

Departament Organizacji i Administracji		
Komórka organizacyjna	Osoba	Stanowisko zatrudniony od /do
Wydział Spraw Administracyjnych	Ryszard Gajewski	Zastępca dyrektora do 30.06.2013 r.
	Dorota Gąsior	Zastępca dyrektora od 01.07.2013 r.
Wydział Informatyki i Telekomunikacji	Szymona Jan Jacek	Zastępca dyrektora do 14.07.2013 r.
	Buczek Jarosław	Zastępca dyrektora od 01.09.2013 r.

13.3.3. Zmiany na stanowiskach Dyrektorów w samorządowych jednostkach organizacyjnych Miasta Lublin

Jednostka organizacyjna Miasta Lublin	Osoba	Stanowisko zatrudniony od/do
Zarząd Transportu Miejskiego w Lublinie	Lech Pudło	Dyrektor do 22.02.2013 r.
	Grzegorz Malec	Dyrektor od 23.02.2013 r.
Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie	Dorota Gąsior	Dyrektor do 30.06.2013 r.
	Tomasz Włodek	Dyrektor od 06.08.2013 r.
Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie	Agnieszka Zielińska	Kierownik od 04.01.2013 r.

13.4. Audyt i kontrola

Wydział Audytu i Kontroli (AK) w Departamencie Prezydenta w 2013 r. realizował zadania wynikające z regulaminu organizacyjnego w zakresie audytu wewnętrznego, kontroli oraz skarg i wniosków.

Audyt wewnętrzny – 2 audytorów wewnętrznych oraz od połowy 2013 r. inspektor na stanowisku ds. wspomaganie audytu wewnętrznego zrealizowali 5 zadań zapewniających (4 planowe, 1 zlecone przez Prezydenta) oraz 1 zadanie doradcze na zlece-

nie Zastępcy Prezydenta ds. Inwestycji i Rozwoju. Po raz pierwszy, we współpracy z Wydziałem Informatyki i Telekomunikacji, przeprowadzono audyt bezpieczeństwa informacji w 10 wybranych losowo jednostkach organizacyjnych miasta.

W ramach audytu, wspomaganego innymi pracownikami Wydziału, wykonano również 2 zadania wykrywające na zlecenie Prezydenta. Audytorzy przeprowadzili również 2 audyty sprawdzające z realizacji zaleceń wydanych w 2012 r.

Kontrole – pracownicy wieloosobowego stanowiska pracy ds. kontroli (11 osób wg stanu na koniec 2013 r.) przeprowadzili 61 kontroli, którymi objęto:

- 2 komórki organizacyjne Urzędu (Wydziały: Geodezji oraz Architektury i Budownictwa),
- 9 jednostek organizacyjnych miasta w zakresie gospodarki finansowej (4 kontrole kompleksowe w szkołach, 3 w instytucjach kultury, w jednostce pomocy społecznej i w Miejskim Zespole Żłobków),
- współpracę szkół miejskich z wydawcami podręczników,
- wykorzystanie środków pochodzących z dotacji udzielonych z budżetu miasta na prowadzenie niepublicznych i publicznych szkół (w ramach 18 kontroli skontrolowano 47 szkół),
- wykorzystanie środków pochodzących z dotacji udzielonych z budżetu miasta na prowadzenie niepublicznych przedszkoli (30 kontroli),
- kontrolę jednostki spoza sektora finansów publicznych (Koszykowski Klub Sportowy „NOVUM”).

Ponadto skontrolowano 64 stowarzyszeń pod kątem wywiązywania się z obowiązków dokumentacyjnych w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu.

W wyniku kontroli negatywnie oceniono 5 z 11 skontrolowanych komórek organizacyjnych i jednostek organizacyjnych Miasta, w tym w 4 jednostkach ujawniono nieprawidłowości wskazujące na naruszenie dyscypliny finansów publicznych. Liczne nieprawidłowości skutkujące żądaniem zwrotu środków finansowych stwierdzono w toku kontroli jednostek spoza sektora finansów publicznych dotowanych przez miasto, w tym podobnie jak i w latach poprzednich – w zakresie wykorzystania dotacji udzielonych szkołom i przedszkolom prowadzonym przez osoby fizyczne i prawne inne niż miasto Lublin. Efektem finansowym było żąda-

nie zwrotu środków dotacji na łączną kwotę ponad 15 000 000 zł (do końca lutego 2014 r. placówki te zwróciły ponad 800 000 zł. Są to łączne wpływy do budżetu miasta z tego tytułu – narastająco, bowiem efekty finansowe tego rodzaju kontroli są miarodajne dopiero w dłuższej perspektywie czasu ze względu na długotrwałe postępowania odwoławcze prowadzone według procedury administracyjnej).

W dwóch przypadkach zawiadomiono prokuraturę o próbach wyłudzenia środków publicznych, która ponadto z urzędu prowadzi jedno postępowanie w tej materii.

Skargi i wnioski – do Urzędu w 2013 r. wpłynęło łącznie 253 skargi i wnioski na komórki organizacyjne Urzędu i jednostki organizacyjne miasta, co oznacza wzrost o ponad 33 % w stosunku do liczby skarg i wniosków wniesionych w 2012 r. Wzrost ten wynika zarówno ze zwiększonej świadomości i aktywności mieszkańców Lublina co do przysługujących im uprawnień jak i rygorystycznego egzekwowania wymogu rejestracji skarg poprzez system Mdok. Dwie osoby na wsp. ds. skarg i wniosków merytorycznie rozpoznały 235 skarg i wniosków (pozostałe przekazano według kompetencji innym organom).

Pozytywnie, tj. przyznając rację skarżącym rozpatrzono 15 skarg (7 % ogółu), negatywnie dla wnoszących 49 (22 %), natomiast 163 skarg i wniosków (71 %) rozpatrzono w sposób wyjaśniający, w części przyznając rację zainteresowanym, w części uznając ich rację za niezasadną, ale wyjaśniając jednocześnie zastosowane przepisy prawa i sposób postępowania urzędu w danej sprawie.

W ramach przyjęć mieszkańców Prezydent, Zastępcy Prezydenta i Sekretarz Miasta spotkali się w 2012 r. z 466 osobami zgłaszającymi ustnie problemy i interwencje dotyczące funkcjonowania Miasta. W oparciu o te zgłoszenia pracownicy Wydziału AK prowadzili 36 postępowań wyjaśniających mających de facto charakter skargowy.

Kontrole zewnętrzne – Wydział AK koordynował przebieg i monitorował wyniki kontroli zewnętrznych instytucji kontrolnych przeprowadzanych bezpośrednio w Urzędzie jak i niektórych jednostkach organizacyjnych Gminy Lublin, gdzie prowadzono kontrole koordynowane z zakresu wykorzystania środków ze źródeł ze-

wewnętrznych, przy obsłudze których ściśle współdziałał z Wydziałem Funduszy Europejskich.

Zewnętrzne organy kontroli przeprowadziły w 2013 r. w Urzędzie 44 kontrole i audyty (o 7 więcej niż w 2012 r.) Najwięcej, bo 13 kontrole problemowych i doraźnych przeprowadził Lubelski Urząd Wojewódzki, 4 kontrole przeprowadziła NIK Delegatura w Lublinie. Znaczna część tj. 17 kontroli i audytów zewnętrznych prowadzonych m.in. przez PARP, UKS, Władzę Wdrażającą Programy Europejskie oraz Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego obejmowała kontrole projektów finansowanych z funduszy europejskich. Pozostałe kontrole zewnętrzne dotyczyły m.in. ochrony danych osobowych (2 kontrole), administracji architektoniczno-budowlanej (2 kontrole), MZGiK (2 kontrole) oraz archiwum (1 kontrola).

W ocenie kontrolujących zdecydowaną większość zadań Urząd realizował w sposób pozytywny (24 oceny) lub pozytywny z nieprawidłowościami albo uwagami (oceniono tak 5 tematów). Dwie oceny wydano z istotnymi zastrzeżeniami (realizacja zadań przez DPS „Betania” oraz zamówienia publiczne przy projekcie „Zintegrowany System Miejskiego Transportu Publicznego w Lublinie”), pozostałe postępowania nie zawierały ocen lub ich nie przekazano (III US i UKS).

Ponadto, poza zadaniami regulaminowymi, w dbałości o prawidłowość gospodarowania środkami publicznymi kierownictwo Wydziału Audytu i Kontroli w 2013 r. przeprowadziło kilka bezkosztowych i cieszących się dużym zainteresowaniem szkoleń, w tym m.in.:

- z zakresu dyscypliny finansów – dla pracowników Urzędu oraz dla dyrektorów miejskich szkół i placówek oświatowych,
- z zasad gospodarowania środkami publicznymi pochodzącymi z dotacji dedykowane organizacjom pożytku publicznego,
- z wykorzystania dotacji oświatowych – dla organów prowadzących niesamorządowe szkoły i przedszkola.

Wydział Audytu i Kontroli, wspólnie z Wydziałem Oświaty i Wychowania oraz we współpracy z Unią Metropolii Polskich, zaangażował się też znacząco w proces opracowywania zmian do ustawy o systemie oświaty mając na względzie konieczność zdyscyplinowania organów prowadzących w zakresie wykorzy-

stania dotacji udzielanych z budżetu miasta niepublicznym szkołom i placówkom.

13.5. Działalność Wydziału Informatyki i Telekomunikacji

Wydział Informatyki i Telekomunikacji realizował zadania w obszarach:

- obsługa informatyczna komórek organizacyjnych Urzędu,
- zadania na rzecz Miasta – mieszkańców i jednostek organizacyjnych Gminy: zapewnienie telefonii i Internetu,
- wsparcie dla inwestycji i projektów realizowanych przez inne komórki organizacyjne.

W zakresie obsługi informatycznej Urzędu:

- zapewnienie sprzętu komputerowego (stacje robocze, stacje graficzne, komputery przenośne, drukarki i kopiarki cyfrowe),
- zapewnienie dostępu do zasobów i usług (sieć wewnętrzna, Internet, serwerownia, serwery, bazy danych),
- zapewnienie oprogramowania i systemów (Mdok, KSAT, SOWA, inne systemy dziedzinowe),
- zapewnienie bezpieczeństwa zasobów (firewall, archiwizacja, podpis elektroniczny),
- zapewnienie łączności telefonicznej stacjonarnej i komórkowej.

W zakresie obsługi mieszkańców i jednostek organizacyjnych Gminy:

- dostarczanie usług i zasobów (telefonía, Internet, hosting, usługi sieci wewnętrznej) do jednostek organizacyjnych Gminy,
- dostarczanie usług i sprzętu dla Rad Dzielnic (Internet, telefonía, sprzęt komputerowy),
- dostarczanie usług dla mieszkańców (Hot Spoty, systemy dla serwisów informacyjnych: BIP, strona www Urzędu, Elektroniczna Tablica Ogłoszeń, rezerwacja wizyt w Urzędzie, formularze na ePUAP, Skrzynka Dialogu Społecznego).

W zakresie wsparcia dla inwestycji i projektów:

- zlecanie opracowania dokumentacji dotyczącej teleinformatyki,
- formułowanie standardów i wymagań – dla zapewnienia integralności projektowanych rozwiązań teleinformatycznych,
- prowadzenie Biura Projektu „Lubelska Biblioteka Wirtualna” oraz działania na rzecz realizacji Projektu.

W szczególności zrealizowano następujące zadania:

- wdrożenie submodułu e-PITY, umożliwiającego przesyłanie PIT-ów drogą elektroniczną do urzędów skarbowych,
- wdrożenie modułu Gospodarka Odpadami obsługującego system gospodarowania odpadami komunalnymi funkcjonujący w myśl ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminie,
- wdrożenie w ok. 100 jednostkach oświatowych oraz w wydziałach Urzędu funkcjonalności modułu BUD systemu KSAT do wprowadzania projektów zmian do planu budżetu,
- wdrożenie programu do obsługi pracowniczej kasy zapomogowo-pożyczkowej,
- wdrożenie rejestru zaświadczeń wydanych z modułu Ewidencja Ludności systemu KSAT,
- wdrożenie przeglądarki umów, co umożliwiło m.in. ograniczenie przekazywania umów w formie papierowej,
- realizacja pierwszego etapu wdrożenia nowego programu systemu dziedzinnego dla USC,
- przygotowanie i udostępnienie użytkownikom systemu KSAT szeregu raportów rozszerzających funkcjonalności systemu,
- wdrożenie systemu OGNIVO ułatwiającego pracownikom Wydziału Egzekucji przekazywanie zapytań dotyczących dłużników do banków.

W ramach Projektu Lubelska Biblioteka Wirtualna:

- wybudowano światłowodową infrastrukturę dostępową łączącą lokalizacje uczestników projektu z terenu miasta Lublin w dziedzinie relacji,
- wyposażono Miejskie Centrum Przetwarzania Danych, w którym uruchomiono centralne wyposażenie teleinformatyczne, aktywne urządzenia sieciowe, serwery zarządzające, macierze dyskowe, biblioteka taśmowa, serwery kopii zapasowych, oprogramowanie systemu zarządzania,
- zrealizowano dostawę i konfigurację aktywnych urządzeń sieciowych dla Lidera Projektu oraz Partnerów Projektu,
- przeprowadzono konferencję informacyjno-inauguracyjną, branżowy panel ekspercki wraz z dostawą materiałów promocyjnych,
- zakupiono wspólny systemu informatyczny tj. centralny system wyszukiwania i prezentacji zasobów bibliotecznych-multiwyszukiwarki,

- podłączono jednostkę biblioteczną spoza Lublina do wspólnego systemu informatycznego LBW jako wyposażenie Książnicy Zamojskiej w Zamościu,
- rozpoczęto zadanie projektowe dostawy sprzętu i oprogramowania do pracowni digitalizacji,
- rozpoczęto zadanie projektowe usługi digitalizacji zbiorów bibliotecznych.

W ramach rozbudowy fizycznej infrastruktury sieciowej UM Lublin w technologii światłowodowej rozbudowano miejską sieć szerokopasmową w sześciu relacjach wraz z podłączeniem do w/w sieci 14 podmiotów oraz 8 punktów kamerowych:

- Szkoła Podstawowa Nr 51, ul. Bursztynowa 22,
- Przedszkole Publiczne Nr 63, ul. Szmaragdowa 22,
- Przedszkole Publiczne Nr 76, ul. Gościnną 11a,
- Szkoła Podstawowa Nr 28, ul. Radości 13,
- Kamera monitoringu na budynku Szkoły Podstawowej Nr 28, ul. Radości 13,
- Gimnazjum Nr 11, ul. Radości 13,
- Kamera monitoringu na budynku wielorodzinnym (wieżowiec), ul. Radości 9,
- Przedszkole Publiczne Nr 77, ul. Radości 8,
- Miejski Zespół Żłobków, ul. Radości 8,
- kamera monitoringu na pawilonie handlowym ADLIK, ul. Radości 2,
- Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 5 (Szkoła Podstawowa Nr 22 oraz XIX Liceum Ogólnokształcące), ul. Rzeckiego 10,
- kamera monitoringu wizyjnego zainstalowana na słupie na Rondo im. Honorowych Krwiodawców,
- Szkoła Podstawowa Nr 25, ul. Sieroca 17,
- kamera monitoringu miejskiego na skrzyżowaniu ul. Smorawińskiego-al. Spółdzielczości Pracy,
- Zespół Szkół Nr 1 w Lublinie im. Wł. Grabskiego, ul. Podwale 11,
- Liceum Ogólnokształcące Nr VII, ul. Farbiarska 8,
- Urząd Miasta – Wydział Inwestycji i Remontów, ul. Podwale 3a,
- kamera monitoringu w rejonie skrzyżowania al. Piłsudskiego -ul. Lubelskiego Lipca'80,
- Szkoła Podstawowa Nr 20, al. Piłsudskiego 26,

- kamera monitoringu na skrzyżowaniu al. Piłsudskiego-ul. Lubelskiego Lipca'80,
- kamera monitoringu na słupie trakcji elektr. na skrzyżowaniu na Placu Bychawskim.

W ramach rozbudowy infrastruktury światłowodowej na potrzeby projektu Lubelska Biblioteka Wirtualna przyłączono następujące obiekty (Partnerów Projektu):

- Katolicki Uniwersytet Lubelski im. Jana Pawła II w Lublinie, Al. Raławickie 14; Budynek Collegium Jana Pawła II, ul. Chopina 27,
- Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Biblioteka UMCS, ul. Radziszewskiego 11,
- Uniwersytet Medyczny w Lublinie, Al. Raławickie 1,
- Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. H. Łopacińskiego ul. Narutowicza 4,
- Miejska Biblioteka Publiczna im. H. Łopacińskiego ul. Szaserów 13/15,
- Ośrodek „Brama Grodzka – Teatr NN” ul. Grodzka 21.

System monitoringu miejskiego rozbudowano o nowe kamery w lokalizacjach:

- Al. Tysiąclecia, ul. Podzamcze i al. Unii Lubelskiej,
- Al. Kraśnicka i ul. Rostocze,
- ul. Zana i ul. Filaretów,
- ul. Smorawińskiego i al. Spółdzielczości Pracy,
- Al. Solidarności i al. Tysiąclecia,
- ul. Lubartowska, ul. Bajkowskiego,
- ul. Podwale, Archikatedra Lubelska,
- ul. Zamojska, ul. Misjonarska, ul. Wyszyńskiego,
- ul. Lipowa i ul. Narutowicza,
- ul. Łabędzia 11,
- Al. Tysiąclecia 5,
- ul. Podwale/Dominikańska 1, Teatr Andersena,
- ul. Olejna 10,
- ul. Wallenroda 4d,
- ul. Pana Balcera 1,
- ul. B. Chrobrego 5,
- ul. Krakowskie Przedmieście 2,
- ul. Rostocze 12 (LSS Społem, sklep Lux nr 266),
- ul. Kowalska 16,

- ul. Rybna 10,
- ul. Mełgiewska skrzyżowanie z ul. Grygowej,
- ul. Szkolna 18,
- ul. Karłowicza 1 (Plac Lecha Kaczyńskiego).

Przyłączono również do sieci szerokopasmowej w technologii radiowej Ośrodek Wsparcia dla Osób z Niepełnosprawnością ul. Zbożowa 22a.

W ramach rozbudowy infrastruktury Urzędu Miasta na potrzeby własne zakupiono 10 kamer IP w celu zamontowania w budynku Urzędu Miasta przy ul. Wieniawskiej 14, kamery te będą służyć do monitoringu wnętrza budynku. Wykonano również okablowanie logiczne w 5 pomieszczeniach na wysokim parterze w budynku przy ul. Zana 38 na potrzeby Wydziału Ochrony Środowiska.

W ramach działań służących promocji miasta zamontowano kamerę WEB przy ul. Rynek 5. Kamera transmituje obraz z Rynku Starego Miasta do sieci internet. Obraz można oglądać poprzez stronę internetową Urzędu Miasta Lublin.

W ramach działalności inwestycyjnej związanej z rozbudową sieci telefonicznej Miasta Lublin:

- podłączono do sieci telekomunikacyjnej Urzędu Miasta następujące jednostki organizacyjne: Przedszkole Nr 12, Miejski Zespół Żłobków, Żłobek Nr 3, Centrum Kultury (Peowiaków 5), Miejska Biblioteka Publiczna,
- zakończono projekt modernizacji systemów telekomunikacyjnych (OSV) pozwalających na rozszerzenie wachlarza usług i podniesienie ich jakości,
- zakupiono 120 szt. licencji do systemów telekomunikacyjnych (H4K i OSV) celem zwiększenia ich pojemności umożliwiając tym samym podłączenie jednostek do sieci UM, a także zwiększenie liczby stacji telefonicznych w Urzędzie Miasta,
- podłączono do systemu miejskiego telefonii nowy Referat ds. Gospodarki Odpadami w Wydziale Ochrony Środowiska,
- przeprowadzenie coroczne zamówienie publiczne na usługi telefonii stacjonarnej,
- realizowano cykliczne zakupy sprzętu telefonicznego i materiałów eksploatacyjnych celem zapewnienia serwisu i ciągłości pracy Urzędu,

- przeprowadzenie zamówienia publicznego na usługi wsparcia i asysty technicznej dla systemów telekomunikacyjnych Urzędu Miasta co pozwoliło na zapewnienie bezpieczeństwa systemom telekomunikacyjnym w przypadku awarii, niestabilnej pracy itp.

Zrealizowano również przetargi:

- na dzierżawę i obsługę kopiarek,
- zakupiono 213 komputerów na rzecz UM Lublin oraz jednostek podległych,
- zakup oprogramowania biurowego firmy Microsoft,
- infrastrukturę centralną oraz wyposażenie centrum zarządzania siecią w ramach projektu Lubelska Biblioteka Wirtualna (zakup oraz wdrożenie 10 serwerów, macierzy dyskowej, biblioteki taśmowej, oprogramowania do wirtualizacji, serwerowych systemów operacyjnych oraz oprogramowania zarządzającego).

W ramach działań związanych z zarządzaniem serwerami Urzędu Miasta Lublin:

- rozbudowano przestrzeń dyskową macierzy MSA o dodatkowe 30 %,
- rozbudowano infrastrukturę Citrix XenApp, zwiększenie dostępności aplikacji na rzecz jednostek Gminy Lublin,
- dokonano migracji 75 serwerów z platformy Citrix XenServer na Vmware,
- dokonano migracji podstawowego serwera plików na serwer wirtualny zintegrowany z Active Directory,
- dokonano migracji systemu mContact z COIG do UM Lublin,
- dokonano migracji Biuletynu Informacji Publicznej na platformę Vmware.

W ramach zadań z zakresu Audyt/Bezpieczeństwo:

- przeprowadzono audytu legalności oprogramowania zakończone uzyskaniem certyfikatu firmy Microsoft,
- dokonano oceny stanu przygotowania UM Lublin do wdrożenia Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji w świetle wymagań certyfikacyjnych zgodnych z normą ISO27001,
- utrzymywano ciągłość pracy serwerów na poziomie 99,9 %.

Wydział Informatyki i Telekomunikacji w ramach współpracy z innymi jednostkami/wydziałami Urzędu Miasta Lublin, m.in.:

- pracował nad przygotowaniem specyfikacji sprzętowo-programowej projektu GIS, jako członek zespołu zadaniowego,
- brał udział w audycie bezpieczeństwa informacji w odniesieniu do rozporządzenia w sprawie Krajowych Ram Interoperacyjności.

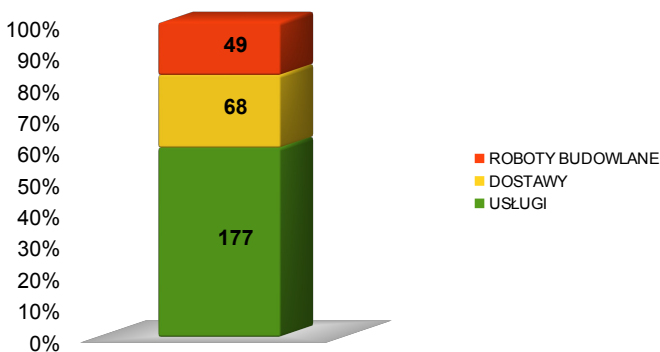
13.6. Udzielanie zamówień publicznych

W 2013 r. Prezydent Miasta Lublin powołał 207 Komisji Przetargowych do przygotowania i przeprowadzenia postępowań o udzielenie zamówienia publicznego o wartości szacunkowej przekraczającej równowartość kwoty 14 000 Euro. Czynności związane z udzieleniem zamówień publicznych o wartości szacunkowej niższej niż ww. kwota wykonywane były przez Wydziały Zamawiające, tj. komórki organizacyjne Urzędu Miasta Lublin realizujące budżet miasta.

W Planie Zamówień Urzędu Miasta Lublin w 2013 r. (po zmianach) ujęto 294 zamówienia publiczne, z czego:

- robót budowlanych – 49,
- dostaw – 68,
- usług – 177.

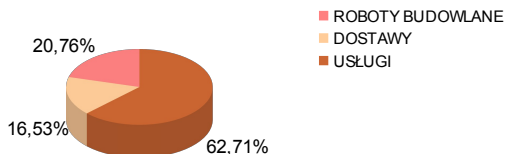
Wykres. Udział zamówień w planie według rodzaju zamówień.

W 2013 r. w Urzędzie Miasta Lublin zarejestrowano 236 postępowań, w tym:

- roboty budowlane – 49 (20,76 % postępowań),
- dostawy – 39 (16,53 % postępowań),
- usługi – 148 (62,71 % postępowań).

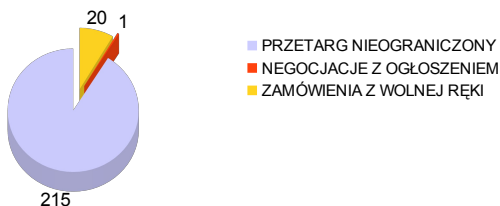
Wykres. Struktura postępowań według rodzaju zamówień.

Postępowania prowadzone były w trybach:

- przetargu nieograniczonego – 215 (91,11 % postępowań),
- negocjacji z ogłoszeniem – 1 (0,42 % postępowań),
- zamówienia z wolnej ręki – 20 (8,47 % postępowań).

Wykres. Struktura postępowań według trybu udzielenia zamówień.

W 2013 r. unieważnione zostały 34 postępowania (14,41 % wszystkich postępowań) z niżej wymienionych przyczyn:

- w 17 postępowaniach nie złożono żadnej oferty niepodlegającej odrzuceniu,
- w 14 postępowaniach cena oferty najkorzystniejszej przewyższała kwotę, którą zamawiający zamierzał przeznaczyć na sfinansowanie zamówienia,
- 3 postępowania obarczone były niemożliwą do usunięcia wadą.

Wydziałami zamawiającymi, tj. komórkami organizacyjnymi Urzędu Miasta Lublin realizującymi budżet miasta, w postępowaniach zarejestrowanych w 2013 r. były:

- Wydział Budżetu i Księgowości – w 1 postępowaniu,
- Biuro Rady Miasta – w 2 postępowaniach,
- Wydział Funduszy Europejskich – w 3 postępowaniach,
- Wydział Geodezji – w 11 postępowaniach,
- Wydział Gospodarki Komunalnej – w 18 postępowaniach,
- Wydział Gospodarowania Mieniem – w 32 postępowaniach,
- Wydział Inwestycji i Remontów – w 44 postępowaniach,
- Wydział Informatyki i Telekomunikacji – w 17 postępowaniach,
- Wydział Kultury – w 10 postępowaniach,
- Wydział Komunikacji – w 1 postępowaniu,
- Kancelaria Prezydenta – w 7 postępowaniach,
- Biuro Obsługi Kancelaryjnej – w 2 postępowaniach,
- Wydział Organizacji Urzędu – w 18 postępowaniach,
- Wydział Ochrony Środowiska – w 12 postępowaniach,
- Wydział Oświaty i Wychowania – w 8 postępowaniach,
- Wydział Planowania – w 1 postępowaniu,
- Wydział Projektów Nieinwestycyjnych – w 24 postępowaniach,
- Wydział Strategii i Obsługi Inwestorów – w 14 postępowaniach,
- Wydział Sportu i Turystyki – w 10 postępowaniach,
- Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych – w 1 postępowaniu.

W 2013 r. zawarto umowy w sprawach zamówień publicznych na łączną kwotę 268 408 678,52 zł netto, z czego:

- na roboty budowlane – na kwotę 140 662 118,43 zł netto (52,41 % wartości umów),
- na dostawy – na kwotę 32 853 060,27 zł netto (12,24 % wartości umów),
- na usługi – na kwotę 94 893 499,82 zł netto (35,35 % wartości umów).

Łącznie w 2013 r. umowy w sprawach zamówień publicznych zawarto po przeprowadzeniu postępowania w trybie:

- przetargu nieograniczonego – na kwotę 251 783 497,63 zł netto (93,81 % wartości umów),
- negocjacji z ogłoszeniem – na kwotę 350 000,00 zł netto (0,13 % wartości umów),
- dialogu konkurencyjnego – na kwotę 320 000,00 zł netto (0,12 % wartości umów),
- zamówienia z wolnej ręki – na kwotę 15 955 180,89 zł netto (5,94 % wartości umów).

13.7. Działalność Biura Obsługi Kancelaryjnej

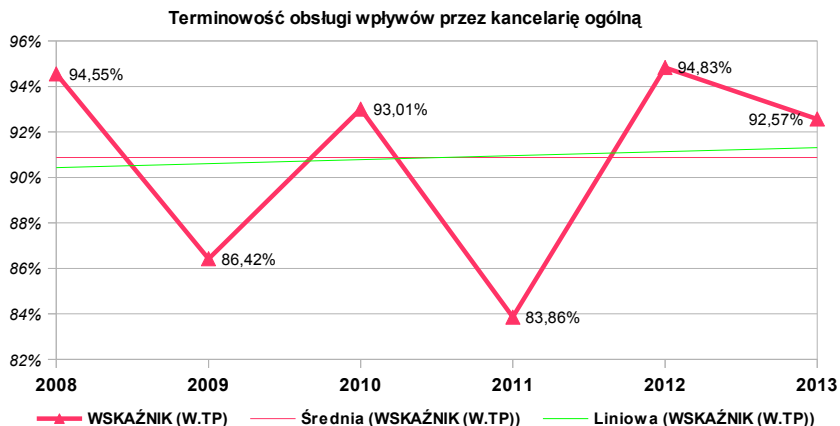
Biuro Obsługi Kancelaryjnej, zgodnie z zadaniami określonymi w Regulaminie Organizacyjnym Urzędu realizuje procesy:

- obsługi korespondencji w Urzędzie: wpływającej i wychodzącej dla dokumentów tradycyjnych (papierowych) w kancelarii ogólnej oraz dla dokumentów elektronicznych w e-kancelarii (Kancelarii ePUAP w Mdok),
- zarządzania dokumentacją bieżącą w Urzędzie,
- obsługi urzędowej elektronicznej tablicy ogłoszeń oraz udzielania informacji o terminach publikacji.

13.7.1. Obsługa korespondencji w Urzędzie

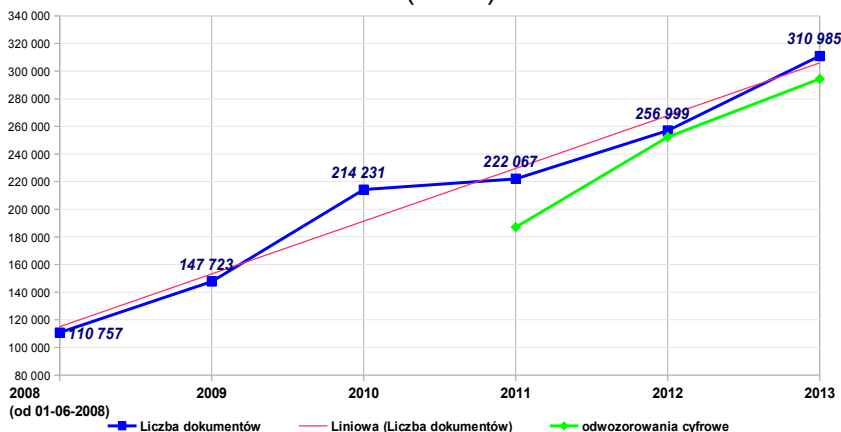
13.7.1.1. Obsługa korespondencji wpływającej

Biuro Obsługi Kancelaryjnej zapewnia obsługę (rejestrowanie i przekazywanie dokumentów do właściwych komórek organizacyjnych i stanowisk pracy Urzędu) blisko 70 % dokumentów wpływających do Urzędu. Ustalonym dla prawidłowej realizacji procesu oraz możliwości jego monitorowania celem jest zapewnienie przyjmowania 100 % rocznych wpływów do Urzędu i rozdziału wpływów do właściwej komórki organizacyjnej lub stanowiska pracy co najmniej 85 % wpływów rocznych w terminie nie dłuższym niż dwa dni robocze od dnia wpływu.

Ustalony dla procesu wskaźnik terminowości (W.TP) wyniósł w roku 2013 92,57 %, pomimo niezmiennego od 2010 r. liczby pra-

owników zaangażowanych w realizację procesu oraz przy znacznym wzroście liczby korespondencji wpływającej do Urzędu. Poniższy wykres przedstawia stopień realizacji założonego celu – wskaźnika terminowości (W.TP) w latach 2008-2013.

13.7.1.2. Obsługa korespondencji wysyłanej z Urzędu

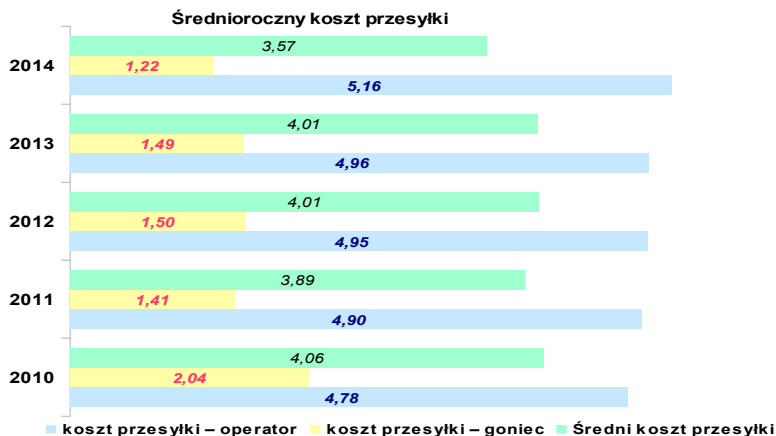
W ramach realizacji procesu obsługi korespondencji wychodzącej z Urzędu kontynuowane były działania zmierzające do obniżenia kosztów ekspediowania korespondencji urzędowej.

W tym celu doręczanie korespondencji urzędowej powierzono zatrudnionym na czas określony 3 m-cy pracownikom Urzędu (10 gońcom) oraz wdrożono mechanizmy stałego monitorowania efektów ich pracy. Dzięki zaangażowaniu pracowników Biura Obsługi Kancelaryjnej w jak najszybsze przygotowanie dla gońców pakietów decyzji do doręczenia w określonych rejonach miasta (rozdział blisko 200 000 przesyłek wg rejonów i ulic oraz wprowadzenie danych o przesyłkach do rejestrów nadawczych), w 2013 r. gońcy doręczyli 135 332 przesyłek. Udział doręczeń gońców w ogólnej liczbie korespondencji ekspediowanej wyniósł wg lat, jn:

Rok	2010	2011	2012	2013
% doręczeń	26,35%	28,82%	27,01%	27,40%

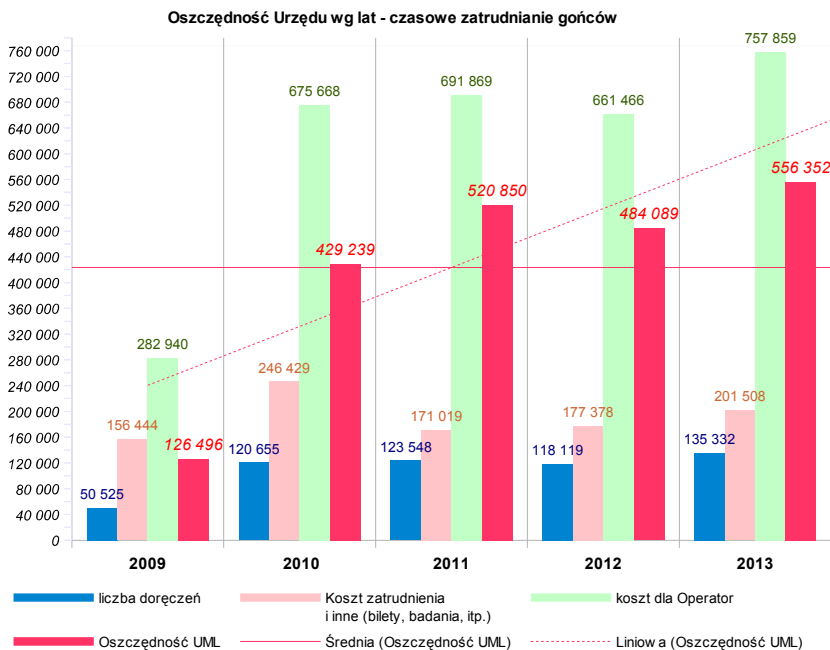
Dywersyfikacja doręczeń, mimo iż wiąże się z dużym obciążeniem dodatkowymi zadaniami pracowników kancelarii ogólnej oraz czasowym wzrostem zatrudnienia pracowników Urzędu,

znacząco obniża koszty¹ realizacji procesu, co obrazują poniższe wykresy:

¹Średnioroczny koszt przesyłki Operatora liczony jest jako łączny koszt ekspedycji przez Operatora całego asortymentu przesyłek (nierejestrowanych: l. zwykłych oraz rejestrowanych, np.: poleconych, poleconych za zwrotnym potwierdzeniem odbioru) podzielony przez łączną liczbę przesyłek całego asortymentu ekspediowanych przez Operatora. Najwięcej wysyłanych jest (blisko 90%) przesyłek rejestrowanych za zwrotnym potwierdzeniem odbioru. Koszt jednostkowy takiej przesyłki w roku 2013 wyniósł 5,70 zł.

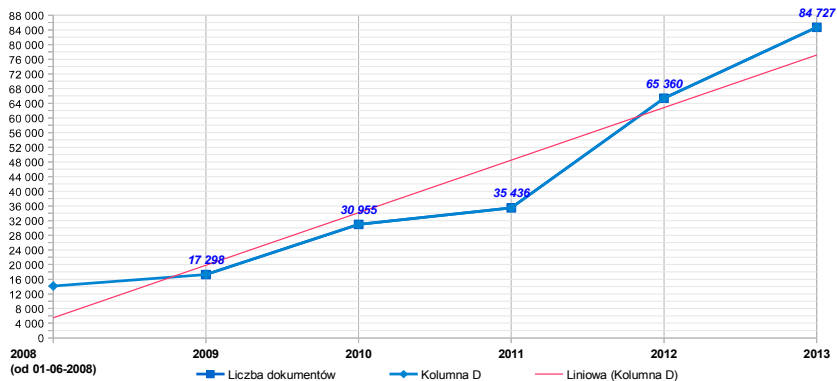

13.7.1.3. Obsługa korespondencji wewnątrz Urzędu

W roku 2013 Biuro Obsługi Kancelaryjnej, w ramach nadzorowania prawidłowości wykonywania czynności kancelaryjnych w Urzędzie, zwiększyło liczbę szablonów dla dokumentów, które wewnątrz Urzędu przekazywane są pomiędzy komórkami organizacyjnymi elektronicznie w systemie Mdok. Łącznie do końca 2013 r., Biuro utworzyło, udostępniło i aktualizowało w systemie Mdok blisko 350 szablonów dokumentów celem usprawnienia realizacji procesów i szybszej ich obsługi.

Poniższy wykres przedstawia liczbę dokumentów wewnętrznych przekazywanych pomiędzy komórkami Urzędu wg lat:

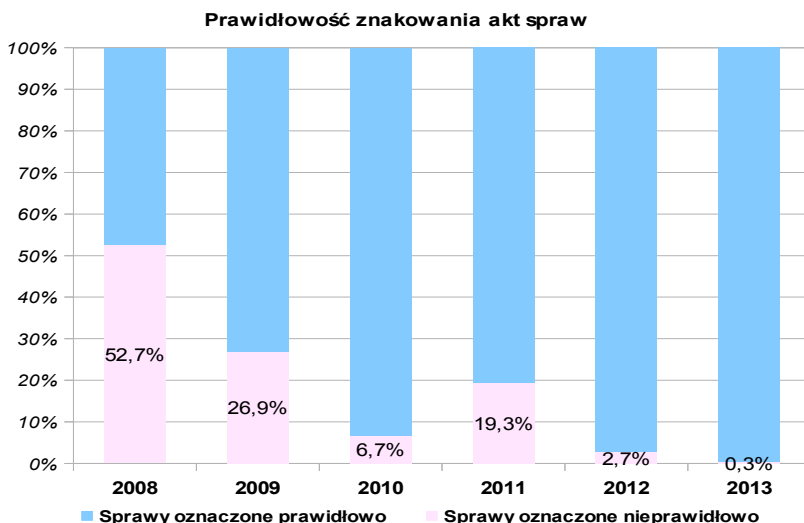
13.7.2. Zarządzanie dokumentacją bieżącą w Urzędzie

W ramach zarządzania dokumentacją bieżącą Biuro Obsługi Kancelaryjnej w szczególności:

- koordynuje i nadzoruje prawidłowość wykonywania czynności kancelaryjnych w Urzędzie,
- przeprowadza szkolenia z zakresu: prawidłowości stosowania przepisów Instrukcji Kancelaryjnej, obsługi systemu Mdok, posługiwania się podpisem kwalifikowanym, pracy z dokumentem elektronicznym, funkcjonowania portalu ePUAP, pracy z edytorem tekstu i arkuszem kalkulacyjnym, dokumentowania przebiegu procesów ustalonych na podstawie zarządzeń Prezydenta Miasta oraz prowadzi doradztwo zdalne i bezpośrednie w powyższym zakresie,
- wdraża, zarządza, administruje i rozwija elektroniczny system obsługi spraw i dokumentów Mdok poprzez proponowanie i wdrażanie nowych funkcjonalności, aktualizację baz danych i słowników systemu, opracowywanie szablonów dokumentów (plikowych i formularzy) do obsługi w Mdok procesów ustalonych na podstawie zarządzeń Prezydenta Miasta,
- nadzoruje wdrożone i funkcjonujące integracje Mdok z innymi systemami oraz inicjuje i bierze udział przy wdrażaniu nowych integracji,
- wdraża i upowszechnia w Urzędzie Elektroniczne Zarządzanie Dokumentacją (EZD), tj. dokumentowanie przebiegu załatwiania spraw e-dokumentem, e-podpisem, e-kancelarią, e-usługą, e-sprawą.

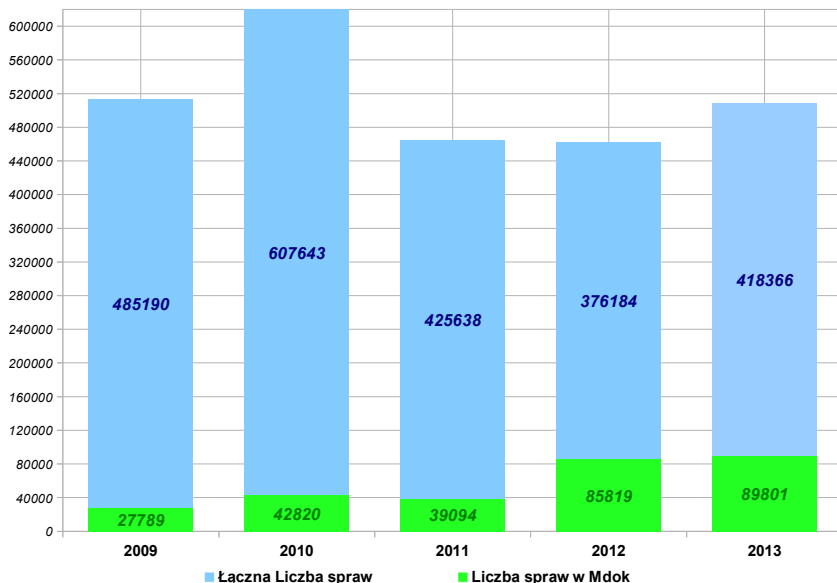
Od stycznia 2012 r. Biuro opracowało, uzgodniło i wdrożyło w Urzędzie 68 wyjątków EZD od systemu tradycyjnego, spośród 922 symboli wskazanych w Rozporządzeniu Prezesa Rady Ministrów w sprawie instrukcji kancelaryjnej [...] (z dn. 18.01.2011 r.)². W roku 2013 pracownicy Urzędu załatwili blisko 7 000 spraw w trybie EZD – elektronicznie.

Powyższe działania mają istotne znaczenie dla szybszej realizacji spraw i obsługi interesanta oraz rozwijania i udostępniania e-usług świadczonych przez Urząd. Znacząco także przyczyniły się do poprawy zarządzania dokumentacją bieżącą co przedstawia poniższe zestawienie prawidłowości klasyfikowania spraw w latach 2008-2013:

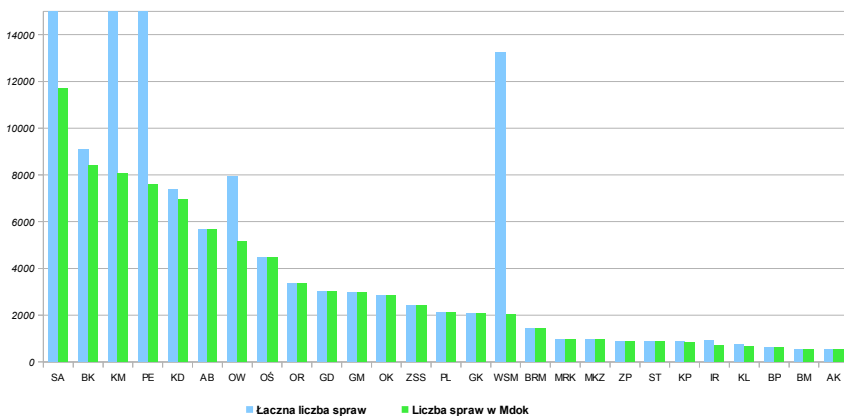

Wdrażanie i do pracy w Systemie Mdok i szkolenia dla pracowników Urzędu przyczyniają się do stałego wzrostu liczby spraw prowadzonych w systemie elektronicznym:

² Wskazanie wyjątków od systemu tradycyjnego oznacza, iż sprawy z określonych symboli RWA realizowane są w Urzędzie w całości elektronicznie

Istotnym zadaniem realizowanym przez Biuro Obsługi Kancelaryjnej jest inicjowanie i wdrażanie integracji Mdok z innymi systemami informatycznymi. Dzięki wdrożonym integracjom w wielu komórkach organizacyjnych prawie wszystkie sprawy realizowane są w systemie Mdok:

W celu jak najlepszej realizacji zadań Biuro Obsługi Kancelaryjnej współpracuje stale z Ministerstwem Administracji i Cyfryzacji (udział w grupie roboczej ds. elektronizacji usług administracji działającej w ramach Linii Współpracy), Naczelną Dyrekcją Archi-

wów Państwowych (udział w zespole eksperckim ds. zarządzania dokumentacją powołanym przy NDAP), Stowarzyszeniem Archiwistów Polskich oraz Oddziałem Archiwum Państwowego w Lublinie.

14. DZIAŁANIA PROMOCYJNE

14.1. Polityka informacyjna

Zadania z zakresu polityki informacyjnej Prezydenta Miasta Lublin realizuje Rzecznik Prasowy we wsparciu referatu prasowego Kancelarii Prezydenta. Zespół był w stałym kontakcie z wydziałami Urzędu Miasta, a także jednostkami podległymi, na bieżąco współpracował także z rzecznikami prasowymi spółek miejskich.

Polityka informacyjna skupiała się przede wszystkim na przekazywaniu mieszkańcom, za pośrednictwem mediów, informacji dotyczących bieżącej działalności Prezydenta i jego Zastępców oraz inicjatyw i projektów realizowanych przez poszczególne wydziały oraz jednostki pomocnicze miasta.

Praca zespołu prasowego koncentrowała się na przekazywaniu informacji ważnych dla mieszkańców, a także sprawach wyróżniających Lublin na tle innych miast wojewódzkich. Za pośrednictwem mediów (lokalnych oraz o zasięgu ogólnopolskim) a także przy wykorzystaniu dostępnych narzędzi i kanałów komunikacji, takich jak m.in. strona internetowa (www.um.lublin.eu), portal społecznościowy facebook, kanał sms i innych, przekazywane były informacje o wydarzeniach i inicjatywach skierowanych do mieszkańców, wydarzeniach odbywających się w Lublinie.

Rzecznik Prasowy, a także pracownicy referatu prasowego udzielali także odpowiedzi na zadawane przez media pytania dotyczące działalności Prezydenta oraz inicjatywach i projektach realizowanych przez Miasto Lublin. Do zadań zespołu należała także organizacja konferencji prasowych i debat z udziałem Prezydenta o kluczowych dla miasta inwestycjach i projektach.

Do zadań referatu prasowego należał także monitoring jakościowy i ilościowy publikacji, które ukazały się w lokalnych i ogólnokrajowych mediach, w tym także analizowanie artykułów prasowych, audycji radiowych, programów tv oraz informacji, które

ukazały się w portalach internetowych poświęconych Lublinowi, działaniom Prezydenta oraz inicjatywom podejmowanym z ramienia Urzędu Miasta.

14.2. Komunikacja społeczna

Do głównych zadań Referatu ds. komunikacji społecznej i obsługi mediów elektronicznych w 2013 r. należało wspieranie działań Prezydenta Miasta w zakresie obsługi i realizacji wniosków o nadanie medalu Prezydenta Miasta Lublin, prowadzenie Galerii Ratusz, przygotowywanie pism i odpowiedzi na zaproszenia do udziału Pana Prezydenta w wydarzeniach okolicznościowych, obsługa skrzynki dialogu społecznego i serwisu NaprawmyTo oraz aktualizacja stron internetowych i intranetu.

Pracownicy Referatu ds. komunikacji społecznej i obsługi mediów elektronicznych wykonywali zadania polegające na przygotowywaniu pism okolicznościowych, obsłudze otrzymanej korespondencji i wniosków dotyczących wyróżniania osób i instytucji medalem Prezydenta Miasta Lublin. W 2013 r. zrealizowano 270 medali i 217 pism. System wyróżnień został wzbogacony o grawertony, których w 2013 r. przyznano 9. Pracownicy Referatu uczestniczyli w przygotowaniu uroczystości Dnia Kobiet i wyróżnienia medalem Prezydenta Miasta Lublin 16 Pań, które szczególnie zasłużyły się dla Lublina, a także zorganizowali i skoordynowali wydarzenie uhonorowania medalami Panów Marka Kępy i Hansa Nielsena.

W ramach działalności Galerii Ratusz zorganizowanych zostało 17 wystaw związanych tematycznie z Lublinem i lubelszczyzną. W 2013 r. po Ratuszu zostało oprowadzonych 26 zorganizowanych grup.

Referat prowadzi także skrzynkę dialogu społecznego (dialog@lublin.eu), umożliwiającą mieszkańcom wypowiedzanie się na tematy dotyczące m.in.: inwestycji miejskich, problemów komunikacyjnych, czystości, bezpieczeństwa, oświaty, kultury, rozwoju miasta i dzielnic. Liczba przesyłanych zgłoszeń stale rośnie, w 2011 r. było ich 232, w 2012 r. 419. W 2013 r. pracownicy referatu odpowiedzieli na 728 zgłoszeń. W celu zapewnienia lepszej obsługi i skuteczniejszej komunikacji z użytkownikami zmodyfikowany został regulamin i wprowadzona netykieta.

Aplikacja NaprawmyTo!, uruchomiona 13.09.2012 r., umożliwia swoim użytkownikom zgłaszanie problemów w przestrzeni publicznej, zaobserwowanych w najbliższym otoczeniu. Wnioski mieszkańców zostały podzielone na pięć kategorii: infrastruktura, bezpieczeństwo, budynki, przyroda, inne. Do końca 2013 r. zgłoszono 5 000 alertów, z czego naprawiono ponad 2 800, a 400 miało status „w trakcie naprawy”. W stosunku do poprzedniego roku zanotowano 70 % wzrost liczby użytkowników. Pod względem poziomu realizacji zgłoszeń Lublin zajmuje 3. miejsce wśród wszystkich miast, które wdrożyły aplikację i 1 miejsce wśród miast dużych. W ramach działalności serwisu z Kancelarią Prezydenta na stałe współpracują takie jednostki i instytucje jak Wydział Gospodarki Komunalnej, Zarząd Dróg i Mostów, Zarząd Transportu Miejskiego, Straż Miejska, Komenda Wojewódzka Policji, Schronisko dla bezdomnych zwierząt. Ponadto nawiązano współpracę z MPK, ZNK, UMCS, TPSA, Netia, PGE Dystrybucja, MPWiK. Proces funkcjonowania serwisu jest stale ulepszany poprzez dostosowanie kategorii alertów do potrzeb użytkowników, opracowanie listy najczęściej zadawanych pytań, wprowadzenie netykiety ograniczającej zachowania naruszające zasady komunikacji interpersonalnej. W przyszłości planowane jest uruchomienie wersji mobilnej aplikacji.

W 2013 r. pracownicy referatu ds. komunikacji społecznej uczestniczyli w kolejnej edycji akcji społecznej „Miejsce przyjazne rodzicom i dzieciom”, której celem jest wyłonienie i wypromowanie miejsc publicznych w naszym mieście: urzędów, centrów handlowych, sklepów, kawiarni, restauracji, miejsc kultury (kin, muzeów) przystosowanych dla rodziców z małymi dziećmi, w taki sposób, aby mogli oni w nieskrępowany sposób być uczestnikami życia społecznego czy kulturalnego. W tej edycji 8 podmiotów otrzymało Certyfikat „Miejsca przyjaznego rodzicom i dzieciom”, a 14 kolejnych otrzymało wyróżnienia.

W ramach pracy Referatu rozpoczęto proces przebudowy platformy intranetowej, w celu zwiększenia aktywności pracowników w intranecie i usprawnienia komunikacji między pracownikami Urzędu, przebudowano podzakładki, przeredagowano informacje wydziałowe i dodano przyjazne grafiki. Modyfikacje przyczyniły się do łatwiejszego i bardziej intuicyjnego wyszukiwania informa-

cji. Rozpoczęto także proces modyfikacji treści na stronie www, w celu uatrakcyjnienia i zaktualizowania przekazów.

W 2013 r. pracownik referatu uczestniczył w projekcie „Program Aktywności Samorządowej PAS – innowacyjne narzędzie uspołecznionego procesu monitorowania usług publicznych”. Celem trzyletniego projektu, realizowanego w partnerstwie z Fundacją Inicjatyw Menedżerskich, jest opracowanie i wdrożenie nowatorskiego systemu monitorowania usług publicznych w administracji samorządowej. Referat ds. komunikacji społecznej uczestniczył w projekcie, m.in. poprzez koordynację działań związanych z organizacją cyklu spotkań RADAR odbywających się w poszczególnych dzielnicach miasta. Podczas spotkań mieszkańcy mieli możliwość wypowiedziania się na tematy dotyczące ich najbliższego otoczenia i zgłaszania inicjatyw oraz propozycji do budżetu miasta.

W ramach zadań z zakresu komunikacji społecznej realizowana jest również procedura przyznawania Honorowego Patronatu Prezydenta Miasta Lublin, obsługiwana przez pracowników Referatu ds. organizacyjnych w Kancelarii Prezydenta. W roku 2013 Prezydent Miasta Lublin objął Honorowym Patronatem 382 przedsięwzięcia.

14.3. Działania z zakresu współpracy z organizacjami pozarządowymi i partycypacji społecznej

Miasto Lublin prowadzi współpracę finansową i pozafinansową z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art.3 ust. 3 Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Współpraca finansowa realizowana jest w ramach otwartego konkursu ofert na wsparcie zadań publicznych skierowanych do mieszkańców Lublina, organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy, działających na terenie Miasta Lublin, realizowanych przez organizacje w ramach programów finansowanych ze środków pochodzących spoza budżetu Miasta Lublin. W 2013 r. rozdysponowano kwotę 90 000 zł na realizację zadań publicznych w różnych dziedzinach przez organizacje pozarządowe. W konkursie na wkłady własne realizowanym przez Kancelarię Prezydenta udział wzięły 22 organizacje pozarządowe. Miasto Lublin angażuje się również

we wspólne projekty z podmiotami trzeciego sektora. Przykładem takiej współpracy jest Program Aktywności Samorządowej realizowany w partnerstwie z Fundacją Inicjatyw Menedżerskich, w ramach którego w 2013 r. przeprowadzono cykl spotkań z mieszkańcami Lublina dotyczących wydatkowania rezerwy celowej budżetu miasta oraz szkolenia dla przedstawicieli Rad Dzielnic. Projekty w partnerstwie z organizacjami pozarządowymi przynoszą sukcesy na różnych polach, m. in. w wyniku współpracy z Fundacją Inicjatyw Menedżerskich i Stowarzyszeniem Homo Faber w 2013 r. powstała Matryca Partycypacji i Mapa Aktywności dostępna dla wszystkich mieszkańców na stronie internetowej Urzędu Miasta Lublin. Skuteczność prowadzonych działań wyraża się w coraz większej liczbie ofert składanych przez organizacje, coraz większej liczbie uczestników otwartych konkursów ofert oraz wzrastającej frekwencji na spotkaniach.

Miasto Lublin współdziała z organizacjami pozarządowymi również w drodze pozafinansowej współpracy polegającej na wzajemnym informowaniu się poprzez organizacje szkoleń oraz konsultowaniu najważniejszych kwestii czy strategicznych dokumentów. W 2013 r. zorganizowano otwarte spotkania konsultacyjne Programu współpracy Gminy Lublin z organizacjami pozarządowymi oraz z podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, w których uczestniczyło ok. 80 osób. W Mieście Lublin zarejestrowanych jest ok. 2 000 organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Stosując różne formy współpracy władze Lublina starają się zachęcić do aktywności, jak największą liczbę podmiotów trzeciego sektora. Mieszkańcy mogą aktywnie uczestniczyć w spotkaniach zespołów doradczych działających przy Prezydencie Miasta Lublin. W 2013 r. odbyło się 7 posiedzeń Rady Działalności Pożytku Publicznego Miasta Lublin.

W 2013 r. prowadzone były również intensywne prace związane z wdrażaniem partycypacyjnego modelu zarządzania miastem. Miasto Lublin stara się włączyć mieszkańców w proces współdecydowania o najważniejszych kwestiach poprzez zachęcanie ich do wyrażania swoich opinii, uwag, a nawet zgłaszania propozycji własnych rozwiązań danych kwestii w trakcie konsulta-

cji społecznych, które prowadzone były zarówno w formie otwartych spotkań, jak i drogą elektroniczną. W ostatnim cyklu spotkań w 27 dzielnicach miasta w 2013 r. wzięło udział ok. 1 500 mieszkańców. W 2013 r. uruchomiono adres e-mailowy oraz stronę internetową służącą do przekazywania informacji osobom zainteresowanym współudziałem w rozwoju Miasta Lublin: www.partycypacja.lublin.eu.

14.4. Działania na rzecz inwestorów oraz promocja miasta

Działania Wydziału Strategii i Obsługi Inwestorów w 2013 r. skupiły się wokół kilku najistotniejszych obszarów. Kluczowym wydarzeniem było uchwalenie przez Radę Miasta Lublin Strategii Rozwoju Lublina 2020 i dalsza promocja dokumentu. Wiele uwagi i zaangażowania poświęcono pozyskiwaniu nowych inwestorów oraz ich bieżącej obsłudze. Ponadto, podejmowano działania na rzecz akademickości miasta, kształtowania kultury przedsiębiorczości, a także budowania sieci współpracy w strukturach klastrów. Istotnym obszarem były działania marketingowe kierowane do różnych grup docelowych oraz promocja audiowizualna.

Sukcesem Miasta w 2013 r. okazał się udział w II edycji konkursu „Business Excellence” 2012/2013. Lublin otrzymał główną nagrodę w kategorii „Gmina Miejska”. Program umożliwia identyfikację innowacyjnych i przedsiębiorczych samorządów, wyróżniających się najwyższą jakością i rzetelnością. Konkurs zrealizowano pod honorowym patronatem Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska oraz Związku Gmin Lubelszczyzny. Administratorem Programu jest Stowarzyszenie Lubelski Klub Biznesu – obecnie największa organizacja biznesowa w regionie.

W ramach działań Wydziału aktualizowano stronę internetową gospodarka.lublin.eu, redagowany był newsletter gospodarczy oraz portal ekonomiczny Wybierz Lublin (we współpracy z Kurierem Lubelskim). Działania promocyjno-informacyjne prowadzono również za pośrednictwem prasy lokalnej i ogólnopolskiej (w tym prasy branżowej). Zostały przygotowane artykuły m.in. do takich wydawnictw jak: Outsourcing and More, Rzeczpospolita, Lajf, Poland Today oraz Business Journal. Opracowano dodatek do Nowego Tygodnia (akademickość Lublina), Pulsu Biznesu. Gospodarczemu wizerunkowi miasta poświęcony był specjalny, 8-stroni-

cowy informator, który ukazał się w ukraińskich dziennikach - Wiadomości i Gazeta Wołyńska oraz w białoruskim Wieczornym Brześciu (łącznie nakład 38 000 000 zł egzemplarzy).

Biznesowy potencjał miasta, konkretne gałęzie lubelskiej gospodarki prezentowano również we własnych wydawnictwach (foldery w różnych wersjach językowych: polskiej, angielskiej i rosyjskiej), jak i wydawnictwach organizacji wspierających przedsiębiorczość (katalog potencjału inwestycyjnego miast Polski zawierający ofertę gospodarczą Lublina, wydany przez PAIIZ). Wśród przedsiębiorców oraz reprezentantów innych środowisk współpracujących z SOI dystrybuowano Strategię zmian gospodarczych miasta Lublin, Raport z wyboru branż podstawowych, a także inne publikacje związane z działaniami SOI.

Do kluczowych działań Wydziału SOI należało pozyskiwanie biznesowych partnerów, a także ich kompleksowa obsługa. W 2013 r. referat obsługi inwestorów zrealizował 79 projektów (w tym: w sektorze przemysłowym – 48, w sektorze usług – 31). Współpraca dotyczyła takich firm jak: IKEA, Lubella S.A., Stock, Nutralexco, Unimark Remedies, SkinWraps, Lubfarm, Stream, Centrum Logistyczne Mełgiewska, SII, Trimetis, a także Akademickich Inkubatorów Przedsiębiorczości Business Link (AIP BL).

Na terenie Specjalnej Strefy Ekonomicznej EURO-PARK Mielec Podstrefa Lublin w 2013 r. Ministerstwo Gospodarki udzieliło kolejnych 7 nowych zezwoleń, co w konsekwencji dało łącznie z dotychczas udzielonymi zezwoleniami 25 zezwoleń. Zgodę na prowadzenie działalności gospodarczej na terenie strefy uzyskali: Europiek Sp. z o. o., PZ Cormay S.A., Medi-Sept Sp. z o. o., ABM Greiffenberger Sp. z o. o., GT-85 Sp. z o. o., Lift-Service S.A., oraz R.B.M.Apex (drugie zezwolenie).

W 2013 r. nastąpiło otwarcie zakładu produkcyjnego Europiek Sp. z o. o. oraz Ledrin Sp. z o. o. Jednocześnie budowę zakładu produkcyjnego zakończyła firma Intrograf Lublin S.A., planująca rozpocząć działalność w nowej lokalizacji w czerwcu 2014 r. Pozostali przedsiębiorcy, którzy uzyskali zezwolenia są na etapie projektowania swoich przyszłych zakładów produkcyjnych lub pozyskiwania pozwoleń formalno-prawnych niezbędnych do rozpoczęcia procesów budowlanych.

Suma miejsc pracy zadeklarowanych przez siedmiu nowych inwestorów wyniosła 170. Zapowiedziane nakłady inwestycyjne

to ponad 87 000 000zł (zrealizowane dotychczas nakłady wyniosły ponad 28 000 000 zł).

Oprócz wyżej wymienionych działań, referat obsługi inwestorów prowadził dystrybucję oferty inwestycyjnej wśród firm z branż priorytetowych i wspierających rozwój gospodarczy miasta. Realizował zapytania potencjalnych inwestorów, obsługiwał wizyty studyjne (m.in: do Indii, Francji, USA, Hiszpanii, Szwajcarii, Japonii, Niemiec, Włoch, Rosji, Korei), a także wizyty przyjazdowe dziennikarzy zagranicznych (z Niemiec, Austrii, Rosji, Wielkiej Brytanii, Japonii). Zakres aktywności dotyczył również innych bieżących działań: współpracy z mediami, organizacjami okołobiznesowymi, a także pożytku publicznego, opracowywania materiałów informacyjnych, konsultacji przy różnorodnych projektach, a także organizacji konferencji. Ważniejsze z nich to: konferencja „Inspiration Destination. Perspektywy rozwoju gospodarczego Lublina” (Lublin, maj) oraz konferencja „Uwarunkowania Rozwoju Gospodarczego Województwa Lubelskiego na Przykładzie Gminy Lublin” (Warszawa, listopad). Obie spotkania się z dużym zainteresowaniem oraz zakończyły sukcesem. W pierwszej wzięło udział ponad 100 osób, w drugiej 150. Konferencja mająca miejsce w Lublinie podkreśliła m. in. otwartość miasta w kontekście jego dostępności (airport city), znaczenie współpracy międzynarodowej, działania na rzecz zatrzymywania absolwentów. Natomiast podczas wydarzenia w stolicy podjęto tematy m.in. dotyczące outsourcingu, nowych inwestycji w Podstrefie, czy możliwości eksportowych miasta. Wydział SOI prezentował również potencjał Lublina podczas CEE Green Building Awards (Warszawa, listopad) - uroczystej gali i forum, jedyne go wydarzenia w regionie CEE, którego celem jest wyróżnienie projektów powstających zgodnie z międzynarodowymi standardami budownictwa ekologicznego. W ramach tego przedsięwzięcia Lublin nominowano do konkursu w kategorii CEE Green City Awards.

Jednym z priorytetów Wydziału SOI w 2013 r. było rozwijanie akademickości Lublina. W minionym roku Miasto współpracowało z uczelniami publicznymi i prywatnym realizując wspólne projekty, wydarzenia, a także kampanie promocyjno-informacyjne. Rozszerzano sieć współpracy z organizacjami studenckimi, inkubatorami przedsiębiorczości, Lubelskim Parkiem Naukowo-Technologicznym, a także pomiędzy środowiskiem nauki i biznesu – w tym

zakresie szczególnie ważna była promocja informatyki jako jednej z kluczowych dla Lublina branż. Inny istotny obszar działań na rzecz akademickości wiąże się z projektem służącym zachęcaniu cudzoziemców do studiowania w naszym mieście, a także z inicjatywami kształtującymi w mieszkańcach (a zwłaszcza w młodych ludziach) więzi z Lublinem.

Lubelska Wyżyna IT to jeden z kluczowych projektów minionego roku realizowanych w referacie ds. współpracy z biznesem i środowiskiem naukowym SOI. Działania w ramach przedsięwzięcia dotyczyły współpracy z lubelskimi uczelniami, Wschodnim Klastrem ICT oraz lokalnym sektorem ICT. Jednym z ważniejszych wydarzeń była zorganizowana w dniach 14-15 maja, w Instytucie Informatyki UMCS konferencja „Dni Lubelskiej Wyżyny IT”, połączona z międzynarodową konferencją IBIZA 2013 (Informatyka – Badania i Zastosowania). Uczestniczyli w niej prelegenci ze świata biznesu, nauki oraz lubelscy studenci. Wydarzenie otrzymało patronat Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji. Objęte było szeroką promocją w mediach lokalnych branżowych, a także akademickich.

W 2013 r. realizowano także działania w zakresie promocji potencjału sektora ICT, przede wszystkim na stronie lwiit.lublin.eu, przy wykorzystaniu fan page'a, Facebooka, wykorzystując inne kanały komunikacji UM Lublin, a także współpracując z lokalną prasą. Wsparciem objęto szereg wydarzeń branżowych organizowanych przez lubelskie firmy, a także wyższe uczelnie i organizacje studenckie.

„Study in Lublin” to szczególnie ważny projekt w zakresie współpracy ze środowiskiem akademickim dotyczącej zachęcania cudzoziemców do studiowania w Lublinie. W ramach inicjatywy, w 2013 r. odbyły się liczne spotkania z ukraińską, białoruską i rosyjską młodzieżą, podczas których przedstawiciele Wydziału Strategii i Obsługi Inwestorów prezentowali ofertę edukacyjną lubelskich uczelni oraz ofertę kulturalną Lublina. Wyjazdy miały miejsce na Ukrainę (do Łucka, Kowla, Równego, Żytomierza, Kijowa, Zdołbunowa). Kontynuowano dyżury pracownika merytorycznego projektu „Study in Lublin” w punkcie BOM. Prowadzony był również portal informacyjny study.lublin.eu (w 2013 r. odwiedziło go 74 205 osób). Projekt był promowany w ramach współ-

pracy ze „Study in Poland”, a także na portalach społecznościowych: facebook i vkontakte.

Zaangażowanie Urzędu Miasta Lublin na rzecz zagranicznych studentów zostało docenione w kraju i za granicą. Projekt „Study in Lublin” otrzymał m.in. trzy nagrody za aktywny udział w targach edukacyjnych i turystycznych na Ukrainie (w Kijowie i w Odessie). Skuteczność tych działań najbardziej widoczna jest we wzroście liczby cudzoziemców podejmujących naukę na lubelskich uczelniach. Biorąc pod uwagę to kryterium, Lublin uplasował się na trzecim miejscu w Polsce wśród miast z największym akademickim potencjałem. W roku akademickim 2013/2014 w naszym mieście studia podjęło 3 037 obcokrajowców, co oznacza wzrost o 31 % w stosunku do roku akademickiego 2012/2013.

W październiku i listopadzie realizowany był również przez Wydział SOI pilotażowy projekt Spaceru „Lublin z Duszą”. Inicjatywa miała na celu przetestowanie pomysłu cyklicznych wycieczek o charakterze historyczno-kulturalnym i kulturalno-społecznym. Organizowano je dla umocnienia wśród studentów lubelskich uczelni (głównie pierwszego roku) więzi z miastem. Pomysł realizowany był z inicjatywy Duszpasterstwa Akademickiego KUL, we współpracy z Ośrodkiem „Brama Grodzka – Teatr NN”. W pierwszej edycji wzięło udział osiem grup, ok. 80 osób, które odwiedziły 17 instytucji zlokalizowanych na terenie Lublina.

Inną inicjatywą kierowaną do młodych mieszkańców był Konkurs Prezydenta Miasta Lublin na najlepszą pracę dyplomową o tematyce poświęconej rozwojowi gospodarczemu miasta. Nowością IV edycji była możliwość zgłaszania prac doktoranckich. W 2013 r. do konkursu zgłosiło się 19 osób. Przyznano 3 wyróżnienia o wartości 2 000 zł każde oraz jedną nagrodę główną w wysokości 6 000 zł.

Od 1.07.2013 r. Wydział Strategii i Obsługi Inwestorów przejął realizowany wcześniej przez Kancelarię Prezydenta Miasta Lublin projekt „EuniverCities”. Podjęte w ramach tej inicjatywy działania (tworzenie warunków niezbędnych dla rozkwitu uczelni – rozwijanie infrastruktury technicznej, pobudzanie życia kulturalnego, przedsiębiorczości, rynku pracy oraz umiędzynarodowienia) rozwijały współpracę Miasta z uniwersytetami na rzecz zrównoważonego rozwoju gospodarki oraz lokalnej społeczności.

W ramach projektu reprezentanci Urzędu Miasta Lublin uczestniczyli w spotkaniach z zagranicznymi partnerami (Peer Review meetings) m.in. w Brukseli (Belgia), Aveiro (Portugalia), Linköping (Szwecja), Achen (Niemcy), Magdeburg (Niemcy). Wytyczne cele omawiano także z lokalnymi grupami wsparcia zorientowanymi wokół tematów takich jak: tworzenie przestrzeni publicznej dla studentów, zatrzymywanie talentów w Lublinie, budowanie platformy komunikacji między Miastem, a uniwersytetami.

Rozwój przedsiębiorczości to kolejny istotny cel postawiony przed pracownikami Wydziału SOI w 2013 r. Zamierzenie było realizowane poprzez szereg różnorodnych inicjatyw, przy współpracy z lubelskimi firmami, zwłaszcza z sektora MŚP, a także organizacjami okołobiznesowymi. Szczególne miejsce zajęły w tych działaniach inicjatywy na rzecz przemysłów kultury.

Jednym z ważniejszych przedsięwzięć podjętych w 2013 r. z myślą o lubelskich firmach była VI Gala Przedsiębiorczości. Wydarzenie tradycyjnie podsumowujące Nagrodę Gospodarczą Prezydenta Miasta Lublin, zgromadziło w Targach Lublin kilkuset gości ze świata biznesu, nauki i samorządu. Nowością ubiegłorocznej edycji było poszerzenie formuły konkursu o przedsiębiorstwa, które dokonują transferu nowych technologii do przemysłu i wykorzystują przy tym potencjał lubelskiej nauki. O Nagrodę Gospodarczą walczyło w pięciu kategoriach (Innowacyjność, Obecność na Rynku Globalnym, Ład Korporacyjny i Społeczna Odpowiedzialność Biznesu, Zielona Gospodarka oraz Zmiana Krajobrazu Gospodarczego Miasta) 30 przedsiębiorstw i naukowców. W gronie wyróżnionych i nagrodzonych znalazło się trzynastu finalistów.

Gali Przedsiębiorczości towarzyszyło również rozstrzygnięcie Konkursu Prezydenta Miasta Lublin na najlepszą pracę dyplomową o tematyce poświęconej rozwojowi gospodarczemu miasta oraz Konkursu „Pracodawca Roku 2012” organizowanego przez Miejski Urząd Pracy w Lublinie. Gośćmi specjalnymi wydarzenia byli: Ryszard Petru, przewodniczący Rady Towarzystwa Ekonomistów Polskich oraz Maciej Maniecki, prezes Zarządu Rady Przedsiębiorczości Lubelszczyzny.

W ubiegłym roku, w dniach 20-21 czerwca w Targach Lublin, odbyła się również V edycja Wschodniego Forum Gospodarczego Lub-Invest. Gospodarzami wydarzenia byli Krzysztof Hetman,

marszałek województwa lubelskiego oraz Krzysztof Żuk, prezydent Lublina.

W Forum wzięli udział przedstawiciele resortów, izb gospodarczych, konsulowie, ekonomiści ds. rynków wschodnich oraz przedsiębiorcy z Polski, Ukrainy (m. in. z Ługańska, Doniecka, Wołynia, Lwowa, Tarnopola, Iwano-Frankiwska, Żytomierza, Równego i Kijowa), Białorusi, Kazachstanu, a także Francji (Lota-ryngia). W konferencji uczestniczyło blisko 500 osób, a wśród nich m. in.: Ignacy Murawski, główny ekonomista Polskiego Ban-ku Przedsiębiorczości, Jacek Piechota, minister gospodarki w la-tach 2001-2003 i w roku 2005, obecnie prezes Polsko-Ukraińskiej Izby Gospodarczej oraz ambasador Kazachstanu w Polsce, Erik Utembajew.

Podczas Forum szczególnym zainteresowaniem cieszyły się wystąpienia ekspertów w zakresie możliwości rozwoju fotowolta-iki. Instytucje samorządowe oraz przedsiębiorcy mieli okazję uczestniczyć w spotkaniach typu „business to business” oraz „bu-siness to administration”. Powodzeniem cieszyły się również wi-zyty studyjne do lubelskich firm. Efektem V edycji przedsięwzię-cia było porozumienie o współpracy pomiędzy Fundacją Inicjatyw Menedżerskich, Stowarzyszeniem Samorządów Obwodu Doniec-kiego i Związkiem Gmin Lubelszczyzny.

W działaniach na rzecz rozwoju lubelskiej przedsiębiorczości szczególne znaczenie odegrały w 2013 r. przemysły kreatywne. „Kreatywni 2013” to projekt służący wypromowaniu potencjału tego sektora. Jedną z aktywności w ramach realizacji inicjatywy była organizacja wystawy fotograficznej w konwencji opowieści o twórcach działających na styku sztuki, rzemiosła oraz technolo-gii. Fotografie prezentowano m.in. w lubelskim ratuszu, Bibliotece im. Łopacińskiego w Lublinie i na Akademii Ekonomicznej w Kra-kowie.

Inspiracją do prowadzenia biznesu, a także okazją do spotka-nia z wyjątkowymi ludźmi było Innowacyjne Forum Wymiany My-śli {bread}, (Business/Research/Entertainment and Design), które odbyło się w Kazimierzu Dolnym, w dniach 21-22 czerwca. Wy-darzenie stanowiło niezwykle audytorium w plenerze z ciekawymi prezentacjami oraz możliwością uczestniczenia w dyskusjach. Podczas dwóch dni można było wysłuchać kilkadziesiąt wystą-pień dotyczących różnorodnej tematyki – do udziału w Forum zo-

stali zaproszeni mówcy reprezentujący różne kraje, kultury i światopoglądy. Forum towarzyszyły koncerty, wernisaże oraz pokaz mody.

Organizatorem wydarzenia była Pangea Polska i Instytut Koźmiana we współpracy ze Pracodawcami Rzeczypospolitej Polskiej, Polską Agencją Informacji i Inwestycji Zagranicznych, Polską Agencją Rozwoju Przedsiębiorczości i Miastem Lublin.

W 2013 r. pracownicy Wydziału SOI rozwijali również współpracę z przedstawicielami 28 klastrów działających w Lublinie. W tym celu przeprowadzono rozmowy/wywiady z ich koordynatorami, odbyło się szereg spotkań, podczas których zebrano informacje o każdej z inicjatyw. Użyteczne dane zgromadzono także na podstawie przeprowadzonych ankiet.

Dzięki podjętym aktywnościom zostały zidentyfikowane najbardziej aktywne struktury klastrowe. Określono również zasady ich wspierania oraz promocji m.in. na stronie gospodarka.lublin.eu. Następnym realizacją wyżej wymienionych zadań było m.in. przygotowanie spotkania klastrów z prezydentem Lublina (spotkanie odbyło się 27.01.2014 r.)

Wśród ważniejszych działań podjętych w 2013 r. na rzecz koncentrowania przedsiębiorstw należy wymienić opracowanie koncepcji funkcjonowania klastra Lubelska Medycyna – Klaster Usług Medycznych i Prozdrowotnych oraz działania zmierzające do podpisania umowy partnerstwa pomiędzy Gminą Lublin, a Uniwersytetem Medycznym w Lublinie w ramach klastra (umowa została zawarta 21.01.2014 r.) Przy wsparciu UM Lublin prowadzone były także konsultacje programów RPO i PO Polska Wschodnia.

W 2013 r. referat ds. marketingu miasta konsekwentnie wdrażał strategię marki Miasta Lublin. W ramach tych działań zorganizowano m.in. koncert inaugurujący Lubelskie Dni Kultury Studenckiej „Scena Miasta”, lubelską edycję Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy, Meeting of Styles, Wesele Żydowskie, Galę Przedsiębiorczości, Festiwal Bożego Narodzenia czy Sylwester Miejski. Odbyła się również IV edycja Carnawalu Sztuk-Mistrzów (wydarzenie po raz kolejny zwyciężyło w prestiżowym konkursie Welcome 2013 – I Międzynarodowym Festiwalu Marketingu Miejsc jako najlepszy projekt w dziedzinie budowania marek miejsc).

W ubiegłym roku zakończyła się procedura zastrzeżenia loga: Lublin. Miasto inspiracji. Przygotowano ją przy współpracy Kancelarii Patentowej Włodarczyk plus Włodarczyk w dwóch obszarach: pełny zakres słowno-graficzny: LUBLIN MIASTO INSPIRACJI (Z-393785) oraz sygnet; znak graficzny w kolorystyce czarno-białej (Z-393786).

W październiku 2013 r., prezydent Miasta Lublin, ogłosił 10 podmiotów branży gastronomiczno-hotelarskiej w trzeciej edycji programu „Miejsca Inspiracji”. W wyniku wieloetapowej procedury naboru wyłonione zostały podmioty z Lublina, które przez kolejne dwa lata będą mogły poszczycić się tym prestiżowym tytułem.

W ramach realizacji działań promocyjnych na rzecz Lublina, marketing Miasta współpracował z instytucjami zewnętrznymi, a także innymi jednostkami Urzędu Miasta. Należy podkreślić zwłaszcza czynny udział pracowników referatu m.in. w tworzenie i konsultację strategii rozwoju turystyki oraz kultury.

W obszarze promocji audiowizualnej koordynowane były inicjatywy Lubelskiego Funduszu Filmowego. Realizowano współpracę z instytucjami związanymi z rynkiem filmowym, audiowizualnym i mediów. Miasto było reprezentowane na wydarzeniach branżowych (premiery, festiwale, przeglądy, seminaria, szkolenia) oraz w instytucjach tj.: MKiDN, PISF, SFP, ZAPA, KIPA. Produkcje wspierane przez LFF wzięły udział w festiwalach.

Jednym z ważniejszych przedsięwzięć mających miejsce w 2013 r. okazał się IV konkurs na wsparcie produkcji promujących miasto. Nadzorowana była realizacja takich obrazów jak: „Kontemplacja (dna) białej podłogi”, „Widzący z Lublina”, „Twarze nieistniejącego miasta”, „Śladami Singera”, „Skarb zamkowych podziemi”. Zorganizowano premiery filmów wspartych przez Fundusz: „Śladami Singera” „Twarze nieistniejącego miasta”, „Album rodzinny”, „Bagaż strachu”. W zeszłym roku miały również miejsce premiery telewizyjne („Śladami Singera” i „Twarze nieistniejącego miasta”, „La la la – rzecz o Marcinie Różyckim”), a do kwietnia kontynuowano realizację serialu TVP1 „Wszystko przed nami”. Pomoc logistyczna, organizacyjna i administracyjna dotyczyła produkcji „Kamieni na Szaniec”. Współpracowano także przy takich filmowych projektach jak: „Carte Blanche”, „Komisarz Maciejewski”, czy „Fotograf”.

14.5. Współpraca międzynarodowa

W 2013 r. działania promocyjne Miasta Lublin w ramach współpracy międzynarodowej przebiegały w następujących płaszczyznach: udział, jako miasto partner w projektach i programach wielostronnych, dwustronne kontakty z miastami partnerskimi i zaprzyjaźnionymi, udział w konferencjach, seminariach i innych wydarzeniach na arenie międzynarodowej w celu wymiany doświadczeń i wiedzy oraz promowania potencjału miasta.

W roku 2013 Lublin kontynuował realizację, jako miasto – partner, dwóch projektów z programu Urbact II. Pierwszy z nich to „EUniverCities – partnerstwo miasto-uniwersytet na rzecz rozwoju zrównoważonych gospodarek i społeczeństw miejskich. Miastem wiodącym projektu jest Delft (Holandia), a wśród pozostałych 8 miast-partnerów są tak renomowane ośrodki akademickie jak Akwizgran (Niemcy), Gandawa (Belgia), Linköping (Szwecja) czy Tampere (Finlandia). Projekt realizowany w fazie początkowej przez Kancelarię Prezydenta, został przekazany, zgodnie z kompetencjami, do referatu ds. współpracy z biznesem i środowiskiem naukowym w Wydziale Strategii i Obsługi Inwestorów z dn. 28.06.2013 r. W ubiegłym roku przedstawiciele miasta Lublin uczestniczyli w 6 spotkaniach międzynarodowych poświęconych organizacji tzw. Lokalnej Grupy Wsparcia oraz przygotowania Lokalnego Planu Działania, dokumentu, który będzie efektem końcowym projektu.

Drugi z projektów Urbact II nosi nazwę „User – Zmiany i konflikty w wykorzystaniu przestrzeni publicznych” jest prowadzony przez Wydział Projektów Nieinwestycyjnych. Partnerem wiodącym jest Metropolia Grenoble Alpes (Francja), a pozostałymi partnerami, obok Lublina: Drezno, Kopenhaga, Kraków, Lizbona, Málaga, Pescara i Ryga. W roku 2013 odbyły się trzy spotkania robocze i wizyty studyjne z udziałem partnerów projektu, w tym w Lublinie, w dn. 15-18.10.2013 r. zorganizowane we współpracy z Kancelarią Prezydenta. Cześć merytoryczna obu projektów będzie realizowana do połowy roku 2015.

W roku 2013 Kancelaria Prezydenta realizowała, wspólnie z Wydziałem Ochrony Środowiska, projekt „Ecowas – Podnoszenie świadomości zachowań proekologicznych w zakresie zbiórki odpadów” z programu „Europa dla obywateli”. Partnerami projek-

tu jest 6 miast. Obok Lublina są to: Sosnowiec, Molndal (Szwecja), Traversetolo (Włochy), Abegondo – partner wiodący (Hiszpania) i Hasselt (Belgia). Projekt oferuje możliwość wymiany doświadczeń w zakresie szeroko pojętej gospodarki odpadami oraz wykorzystania metod i technologii sprawdzonych przez miasta – uczestników projektu z krajów europejskich, które są liderami w tej tematyce (Szwecja, Belgia, Włochy). Merytoryczna część projektu będzie realizowana do połowy roku 2015, a w roku 2013 odbyły się trzy spotkania robocze partnerów projektu, w tym w dn. 12-14.06.2013 r. w Lublinie.

Kolejnym wielostronnym działaniem, jakie Lublin kontynuował w roku 2013 był projekt pod nazwą „Waloryzacja dziedzictwa kulturowego i rozwój trwałej turystyki – wymiana doświadczeń i dobrych praktyk” przygotowany przez Miasto i Aglomerację Miejską Nancy. Projekt był współfinansowany przez francuskie Ministerstwo Spraw Zagranicznych i Europejskich, a miastami partnerami były Belgrad – gmina Stari Grad (Serbia) i Lublin. Zasadnicze działania projektu obejmujące między innymi organizację wspólnych warsztatów tematycznych dla studentów architektury z trzech miast odbyły się w Nancy i w Lublinie. Ze strony lubelskiej wzięli w nich udział studenci polscy Politechniki Lubelskiej oraz studenci – obcokrajowcy przebywający na Politechnice w ramach programu „Erasmus”. Oprócz tych działań zakończonych w roku 2013, będą kontynuowane wspólne działania w zakresie promocji turystycznej trzech miast, a także wymiany studentów Politechniki Lubelskiej, Uniwersytetu Belgradzkiego i Krajowej Szkoły Architektury w Nancy.

W roku ubiegłym Miasto Lublin brało udział w różnorodnych działaniach z udziałem miast partnerskich i zaprzyjaźnionych. Podobnie do lat poprzednich wiodącą rolę miały w tym obszarze kontakty z partnerami ukraińskimi oraz z Brześćcia na Białorusi. Wspólne przedsięwzięcia obejmowały między innymi: wizyty robocze, wymianę doświadczeń w zarządzaniu miastem i urzędem najczęściej w sferach: transportu miejskiego, odpadów komunalnych, obsługi inwestorów, e-administracji, ścieżek rowerowych, kultury, marketingu, polityki informacyjnej. Uczestnikami była kadra kierownicza samorządów oraz jednostek i firm z miast partnerskich i zaprzyjaźnionych takich jak: Iwano-Frankiowski, Lwów, Łuck, Równe, Sumy, Tarnopol, Winnica. Przykładowe działania

to: realizacja projektu „Bliżej siebie. Trzy kultury, jedna Europa – współpraca instytucji kultury, organizacji pozarządowych i animatorów”, a także organizacja wydarzenia o charakterze integracyjnym i artystycznym w trzech miastach pod nazwą „Planeta Lublin – Lwów – Brześć”; wizyty przedstawicieli miast ukraińskich i Brześcia z okazji Wschodniego Forum Gospodarczego „Lub-Invest”, z okazji uroczystości nadania skwerowi lubelskiemu imienia Tarasa Szewczenki, Festiwalu Sztuk-Mistrzów i Jarmarku Jagiellońskiego, a także Kongresu Inicjatyw Europy Wschodniej.

W roku 2013 XIV edycja akcji „Wielkanoc w Polsce” skierowanej do potomków polskich zesłańców na Syberię z Rosji, Kazachstanu, Ukrainy i Białorusi.

W dniu 13.12.2013 r., w Lublinie miało miejsce spotkanie samorządowców, przedstawicieli środowiska akademickiego, posłów do PE z Lubelszczyzny oraz dziennikarzy z władzami pięciu miast Zachodniej Ukrainy: Lwowa, Iwano-Frankiwska, Równego, Tarnopola i Łucka zorganizowane z ich inicjatywy. Było to forum wymiany informacji dotyczących sytuacji na Ukrainie w związku z rezygnacją z podpisania, przez rząd tego kraju, umowy stowarzyszeniowej z Unią Europejską i następującymi po niej protestami. W dn. 16-19.12.2013 r., w Lublinie gościła również delegacja Związku Polaków na Białorusi z Panią Andżeliką Borys na czele.

W ramach współpracy partnerskiej Lublin odwiedziły delegacje z pozostałych miast partnerskich i zaprzyjaźnionych. Wśród nich było spotkanie chórów akademickich z Erie, Omska i Timișoary podczas I Festiwalu Chórów Miast Partnerskich Lublin 2013; staż w Urzędzie Miasta Lublin studentek Uniwersytetu Lotaryńskiego w ramach wymiany stażystów między Lublinem, Nancy i Karlsruhe, wizyta studentów Edinboro University i przewodniczącego Komitetu Miast Siostrzanych Erie, wizyty przedstawicieli miast Nowy Sad i Belgrad w związku z przygotowaniem przez te miasta aplikacji konkursowej o tytuł ESK 2020 oraz wizyta władz Timișoary mająca na celu zdefiniowanie obszarów współpracy po podpisaniu listu intencyjnego o współpracy między miastami w dn. 18.03.2013 r. w Timișoarze.

Kancelaria Prezydenta wspierała w 2013 r. wymianę międzyszkolną. Przykładami takiej współpracy były: wizyta przedstawicieli katolickiej szkoły Latin Patriarchate School z Madaby na zaproszenie Zespołu Szkół Ekonomicznych im. A. i J. Vette-

rów; wizyta młodzieży z Nykøbing-Falster na zaproszenie Gimnazjum Nr 5 w Lublinie; spotkanie partnerów projektu „Wykorzystanie modelu ARCS do tworzenia programów edukacyjnych” w ramach programu Leonardo da Vinci z udziałem Zespołu Szkół Energetycznych im. prof. Kazimierza Drewnowskiego; wizyta młodzieży z Nancy w I LO im. St.Staszica; wizyta z Liceum Jacques Cartier z St. Mâlo w XXIII LO im. Tajnego Nauczania; wizyta młodzieży z IES Antonio Machado z Alcalá de Henares w Gimnazjum Nr 15 im. Jana Pawła II; wizyta młodzieży z Nowogrodu Wołyńskiego na zaproszenie Zespołu Szkół Nr 10 w Lublinie oraz rewizyty młodzieży lubelskiej u ich partnerów, a także udział młodzieży lubelskiej w igrzyskach sportowych w Nilüfer i Lancaster.

W roku 2013 Lublin odwiedzali szefowie obcych misji dyplomatycznych w Polsce, w tym ambasador USA z okazji uroczystego otwarcia amerykańskiego centrum kultury i informacji „American Corner” w Lublinie, a także ambasadorowie Chorwacji, Danii, Belgii, Bułgarii, Francji, Gruzji, Kazachstanu i Norwegii. Z okazji wizyty w Polsce Lublin i Lubelszczyznę odwiedził Prezydent Armenii.

W roku 2013 odbywały się wizyty wyjazdowe delegacji lubelskich w miastach partnerskich, zaprzyjaźnionych, a także miastach – partnerach projektów. Ogółem takich wizyt odbyło się 121, z czego 56 do miast ukraińskich i Brześcia, 5 do miast rosyjskich, 44 do miast z krajów Unii Europejskiej, 14 do miast europejskich spoza Unii i 2 do miast pozaeuropejskich. Dzielili się one na: wizyty robocze w ramach projektów wielostronnych, wizyty kurtuazyjne z okazji uroczystości miejskich i wizyty robocze w ramach kontaktów dwustronnych.

Oprócz projektów już wymienionych, wizyty wyjazdowe odbywały się w ramach przedsięwzięć pod nazwą:

- „Utworzenie miejskiego systemu zarządzania domowymi odpadami sprzętu elektrycznego i elektronicznego we Lwowie na podstawie doświadczeń miasta Lublin”,
- „Poprawa świadczenia usług administracyjnych dla mieszkańców regionów transgranicznych poprzez utworzenie sieci centrów świadczenia usług administracyjnych i rozwój współpracy między Centrum Świadczenia Usług Administracyjnych w Iwano-Frankiwsku i Łucku oraz Biurem Obsługi Mieszkańców w Lublinie”,

- „Centra Informacji Publicznej w Obwodzie Lwowskim”,
- „Rozwój małej i średniej przedsiębiorczości miast Równe i Lublin”,
- „Inwestycja w kulturę. Działania systemowe na rzecz edukacji kulturalnej – stworzenie odpowiednich warunków dla rozwoju edukacji kulturalnej w Lublinie, Iwano-Frankiwsku, Tarnopolu i Równem”,
- „Szlak Giedyminowiczów” z udziałem partnerów ukraińskich i litewskich,
- „HerMan – zarządzanie dziedzictwem kulturowym na obszarze Europy Środkowej” z udziałem partnerów węgierskich, włoskich i niemieckich,
- „Miasta dla Innowacji Gospodarczej – Sieć Miejskich Nabywców” z udziałem partnerów z Hiszpanii i Portugalii,
- „Korzystamy z doświadczeń – szwajcarski benchmark w Lublinie”, a także „Lublin dla wszystkich. Partycypacyjny model zarządzania różnorodnością” oraz „Czynniki rozwoju euroregionów - wymiana doświadczeń między regionem Basileński i Euroregionem Bug” z udziałem partnerów szwajcarskich,
- „Miasta Międzykulturowe” wspólnie z Radą Europy.

W tej grupie wyjazdów mieszczą się również wizyty robocze zgodne z założeniami projektu „Study in Lublin” z udziałem przedstawicieli lubelskich uczelni, misje promocji gospodarczej organizowane przez Polską Agencję Informacji i Inwestycji Zagranicznych oraz udział przedstawicieli miasta Lublin w forach i grupach roboczych sieci miast europejskich „Eurocities”, której Lublin jest członkiem od roku 2004.

Kontakty dwustronne z miastami partnerskimi i zaprzyjaźnionymi obejmowały m.in. udział w spotkaniach roboczych, a także świętach miast: Brześć, Iwano-Frankiwsk, Nowy Sad, Pernik, Poniwież, Rishon-leZion, Timișoara, Windsor i Viseu oraz w Festiwalu Partnerstwa we Lwowie i w konferencji poświęconej Partnerstwu Wschodniemu w Tbilisi współorganizowanej przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

W 2013 r. miastami partnerskimi Lublina zostały Równe i Sumy (Ukraina), a miastami zaprzyjaźnionymi: Nowy Sad (Serbia), Timișoara (Rumunia), Winnica (Ukraina).

Lublin został wyróżniony Honorową Odznaką przez Zgromadzenie Parlamentarne Rady Europy za rozwój współpracy międzynarodowej.

Szczegółowe informacje o wydarzeniach międzynarodowych oraz sprawozdania i raporty z poszczególnych wydarzeń są publikowane na stronie Urzędu Miasta Lublin, w części poświęconej aktualnościom, a także w zakładce Miasto Lublin – Współpraca Międzynarodowa.

15. ZAKOŃCZENIE

W niniejszym sprawozdaniu zaprezentowane zostały informacje, które ukazują ilość zadań i działań realizowanych przez miasto w 2013 r. Warto w tym miejscu wspomnieć, że nad utrzymaniem ciągłości działań i prawidłowością realizowanych projektów czuwają pracownicy urzędu, jednostek budżetowych oraz miejskich instytucji.

W minionym roku zakończone zostały prace nad ważnym dokumentem, w którym określone zostały ramy rozwoju miasta – Strategią Rozwoju Lublina na lata 2013-2020. Dokument został opracowany przez pracowników Urzędu Miasta Lublin we współpracy z ekspertami i przedstawicielami wielu środowisk (m.in. naukowców, przedsiębiorców, członków organizacji pozarządowych). Rozpoczęto także uchwalanie strategii sektorowych: sportu, turystyki i kultury.

Wspomniane w sprawozdaniu działania przyczyniają się do zwiększenia aktywności i dynamiki rozwoju Miasta Lublin. Przykładem docenienia naszych wspólnych działań jest tytuł człowieka roku 2013 od magazynu BRIEF w kategorii Manager Marketingu Miejsc. Nagroda została przyznana za konsekwentne budowanie przez nasz samorząd marki Lublina jako Miasta Inspiracji i wspieranie markowych wydarzeń kulturalnych. Miasto Lublin ponownie otrzymało prestiżowy tytuł Samorządowego Lidera Edukacji, który potwierdza wysoki poziom oświaty Naszego Miasta. Po raz kolejny tygodnik „Newsweek” przeprowadził ranking prezydentów. Przyznane mi w nim trzecie miejsce to świetny wynik pokazujący, że strategia, którą przyjęliśmy dla Lublina na początku kadencji jest skuteczna. Widać to w realizowanych inwestycjach, na które przeznaczamy 2,4 mld zł oraz w rosnącej aktywności obywatelskiej lublinian. Nasze miasto wraca na pozycję lidera Polski Wschodniej i do grona najbardziej dynamicznie rozwijających się miast w kraju

Przekładając powyższe sprawozdanie pragnę podziękować Radnym Rady Miasta za aktywną współpracę, podejmowanie

wspólnych inicjatyw, współdziałanie w Komisjach Rady oraz w innych działających zespołach, Dyrektorom i pracownikom Urzędowi Miasta oraz jednostek organizacyjnych, w także wszystkim, którzy poczynili się do wykonanych przez Miasto w 2013 r. zadań, których kluczowy zakres i skalę obrazuje niniejsze sprawozdanie.

Ze względu na fakt, że prezentowany materiał zawiera szeroki zakres zagadnień i informacji, zwracam się do Państwa z uprzejmą prośbą o rozważenie wcześniejszego przygotowania pisemnych uwag, wniosków i zapytań, co pozwoli nam na przygotowanie pełnych i wyczerpujących odpowiedzi.